

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

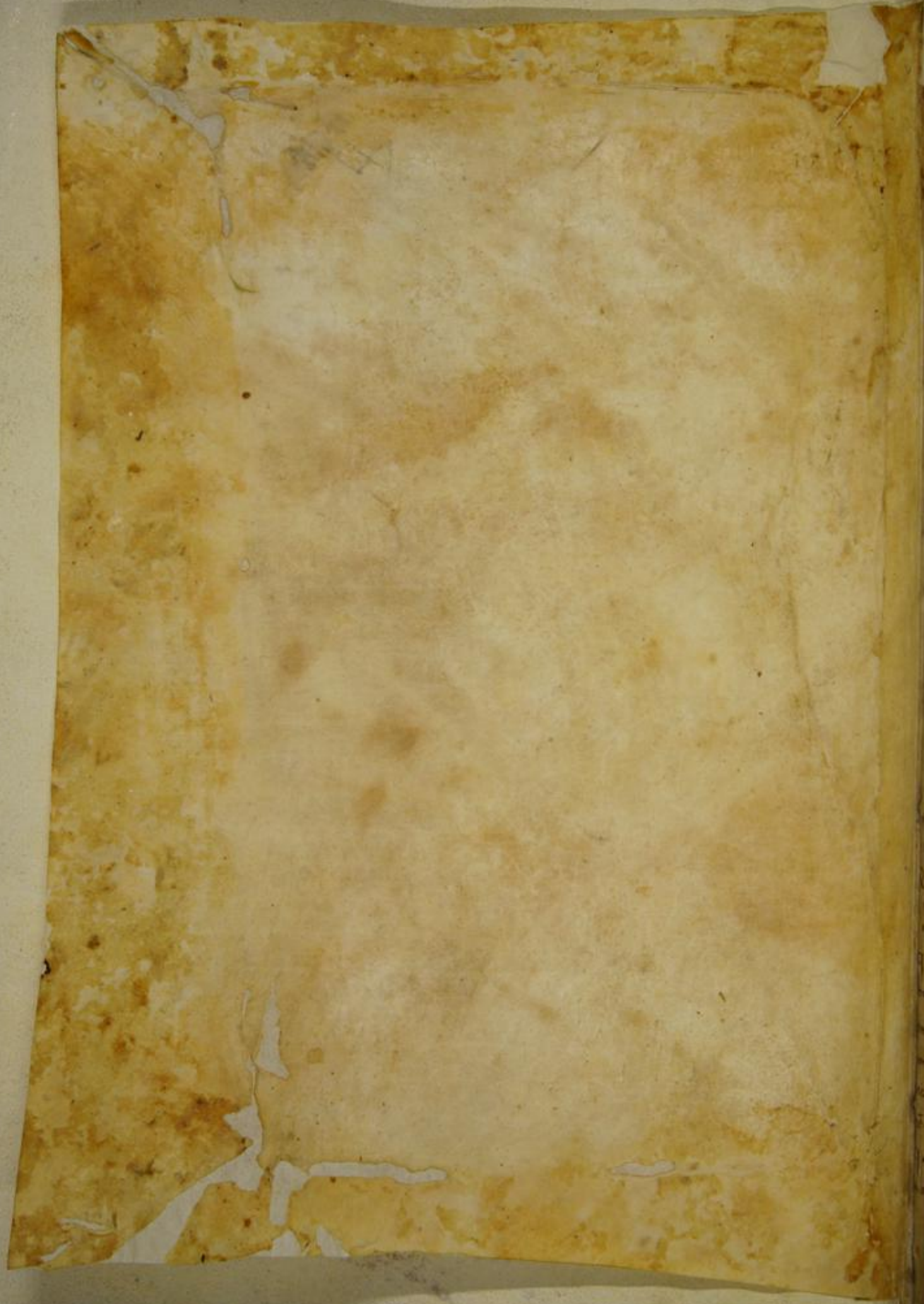
**Hieronymi expos. in epistulas ad Ephesios, Titum et
Philemonem - Cod. Aug. perg. 81**

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

[urn:nbn:de:bsz:31-1534](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1534)

Carliana Jeronimi in eplis pauli
ad romane titum & phylamenes
30

quā p̄recep̄er̄ iudicio iudicari. sententiā
 q̄ illius constituerunt posterediti solui.
 cuius potius sequenda. de cr̄ & amanda.
 In hac ipsa causa. timotheus alexandrinus
 & p̄terus alexandrinus antiochenus.
 p̄terus. paulus iohannes. & ceteri
 non solū un̄. sed plures utiq. nomen
 sacerdotū p̄ferentes. sola se dispor
 tolice. s̄. auctoritate deieci. cuius
 rei testis & iam ipse docet. acacius.
 qui p̄ceptionis huius exstitit ex seq̄tor
 q̄ utiq. sicut apostolicam sedē iuxta
 formam synodica fecit se manifestū ē.
 sic neminem retulisse potuisse cer
 tissimum. Hoc igitur modo recci
 dens in consistoriam dānatorū ē. dānatus
 acacius quo eorū damnationē antequā
 p̄reuaricator existeret & fuerit ex
 sequutus. Nō autē sunt canonum facere
 mentionē. contra quos semp̄ ambitionib;
 semp̄ illicitis tenendū ē. monstrantur
 quā ipsi synodo uel secundū cuius synodi
 formam alexandrinum iohannē de eccle
 siacū dīnatus fuerit expulerunt.
 Quibus causis euentib;. nec ante con
 uinci. nec postea puocant & iam
 in iudicio comp̄enti. potuit accusari.
 Quod si dicunt imperator hoc fecit
 hoc ipsud quib;. canonib;. quib;. regulis est
 p̄receptum. Quia tunc tunc p̄reuo facto
 consensit acacius cum auctoritate diuina
 licet. Non solum qui faciunt p̄reua reos
 ē. sed & qui consentiunt facientib;
 quib;. canonib;. quib;. regulis calen
 non exclusus ē. uel primi urbium

diuersarum catholici sacerdotēs. quare ditionē
 quorum apostolicam sedē in iudicium uocant.
 An secundae sedis antistites & testis ceteri
 q̄. bene sibi consci sacerdotēs depelli debuer̄.
 Et qui exstitit religionis inimicus. depelli p̄ de
 buit uideri intergo si alior habet canonēs.
 quib;. suas ineptias exsequantur. Ceterū
 ipsi qui sacri. qui ecclesiastici. qui legitimi
 caelebrentur. non solum sedē apostolicā
 ad iudicium uocare n̄ possunt. et constantino
 politane episcopi ciuitatis quae utiq. p̄prio
 nes inter sedes. nullū nomen accepit in cō
 munionem recedens p̄fidiorum n̄ debuit
 submoueri. An qui homini. mentitur dicitur
 imperatori. & imperatore lenire p̄hibent.
 depelli debuerunt. Et tūc qui sumus & ue
 rus ē. imperator acacium delinquentem.
 sinceremq. communionem diuinis sacre
 m̄nti studentem miscere cum p̄fidis. secundum
 synodum quā haec. ē. damnata p̄fidia n̄
 oportebat excludi. sed uelint nolint ipsius
 iudicio antiquae canonum constitutione
 firmentur sed religiosi uiri atq. p̄fecti
 secundum canonēs concessam sedis apostolicae
 potestatem nimirum conantur eripere. &
 sibi in eam contra canonēs. usurpare con
 tendunt. O canonum magistris atq. cus
 todes. nob̄ nullum fas ē. in re ceptamen
 cum hominib;. communionis aliene diuine
 scripturae p̄dicante hominē hereticum
 post primam. & secundā correptionem
 deuita. sciens q̄d huiusmodi delinquit
 proprio iudicio condemnatus. Ecce cognos
 cant. quia n̄ solum ab alio. sed a re quoq. ipse
 damnatur hereticus. Illud autē nimis ē.

impudenti quod acacium uenam
postulare constringunt & nos ex
tatis se difficiler testatē. frater
uester. filius in eum. ū int mandro
macur. qui & nobis abundanter
instruitur. est. ut cohostar & ca
cum deposita. obstinatione resipit
cere. & ad sedm apostolice remeare
consortium. Quiq; se subiuncte
iungendo magis eum eodem molitio
nib; agit se testatur. nec ad ea
qua erecta sunt. potuit se deflecti.
sicut rerum pbatur effectu. certe
pferatur iudicium quando misē
rit. quando ueniam postulare
correctionemq; suam. nobis
p miserit exhibendam.
Nisi forte hinc animu ingerit.
quem successores eius habere per
picimus. ut tamen si ueniam pos
tulare. sic sibi uell & impendi.
ut nihilominus in errore psisteret
ubi utiq; non tam nobis recipi
uideretur. quam nos potius in sua
in ducere & p ueritate. quem rea
tum se confer suos adserunt ante
testamen. si reatus ē. utiq; corrigen
dus ē. Si corrigendum non putant
fallaciter se reatum phibent p
fiteri. Nisi quod ē. infelicior
cum & fatentur reatum et non
aestimant corrigendum
I llud quoq; ridereme libuit. quod. ait
sincer se fuerit ueniam postu
lare. ex aestimans nimirum.

tunc se peccati. ueniam
necessario postulare
siet concedamur ne pec

incipit explanatio hieronimi
presbyteri in epistola pauli
apostoli ad ephesios.
Incipit p facio.

¶ SAPIENTIA UNX QUID TOIEAT

2
INCIPIT EXPLANATIO HIERONIMI PRES

BYTERI IN ERSTULAP AULA POST LADE

PHESIOS. INE PREFATIO.

Siquisquam est pecula & eu
stochium quod in hac ui
ta sapientem uirum teneat.
& inter pressuras & turbi
nes mundi equo animo ma
nere possit. id esse uel
primum seor meditatione
& sciendam scripturarum.

Cum enim a ceteris ceteris animalibus;
hoc ut maxime differamus.
quod rationale animal sumus.
& loqui possimus. Ratio autem
omnis & seorsum diuinis libris
congruatur. per quos & deum disci
mus & quae se ceteri sumus
non ignoramus. miror quosdam
& tunc esse qui aut ipsi se in er
rore & somno dicentes nolunt
quae per se dicuntur sunt discere.
aut ceteros quid studii hec
bent se reprehendendos putant;

Quibus cum possim districtius
respondere & bene ueritatem eos ut
offensas dimittere. ut pler
citos multo esse melius scrip
turas legere quam augendi

& cum uicendis opibus; in huius
illud dicam. quod ut apud mi
quis simum iudicem obtineam
placere mihi otium ^{meum} &
solitudinem omnem celebri
tate iacundiosum uideri.

Et quomodo ego non sepe
hendo. non damno quod feci
unt. ita illos in estias meas
mihi debere concedere; pa
rum eloquentium suum quid ad te.
dissestiosum lege non dig
ne graeca in lignum tricens
fero, aut graecos lege. si eius
dem lingue habes sciens graecum.
aut sitientium lignum si nolide
gratuito munere iudicare.
& ut uulgare pro uerbi uere.
Equidentes inspicere; dona
ti; nunquid te manu confesta
in ius traho. qui a nos tra
scribit me impertior quis
quod lecturus est; tua forsitan
dicta si scribis seris. tullius
am mirabitur. Nunquid aut
ter tullianus. beatum masti
um cyprianum; aut cyprianum

inertias

lecturam: aut lecturam
ut hincium dicitur in
bando. tunc dicitur in
tclib; qui in libris suis
gerriunt. nisi & parua fue
runt. in ceteris minime non possunt.
Primum non dicitur. nisi secundum
sequatur & testium. ceterum
non scandimus. nisi prima gra
diamur. Quam obrem obse
cro ut uos que in p[ro]fessio
nibus estis. quae sciam in
collem unicuique uitaque &
emplur. ne facile a medicis
& inuidis opuscula mea tra
dicatis. ne uel & is. semper accipitis.
& in ceteris mitatis
ante porcos. qui cum bona imi
tari non queant. quod solum fe
cere possunt. inuidant. & in eo
se doctos & uditosque arbitri
tur. si de aliis dicitur. qui
b; obsecro ut respondeatis.
ut figent ipsi stilum. tunc ut di
citur uerba coniungent. su
dent paululum. & periant
semper ipsos. & ex labore pro
prio. discant ignoscere labo
rantibus. Scitis enim & ipse
quod ad hoc me & plenagone
opus inuitum & tractantem

compuleritis. non quo ab adu
lescentia. aut legere um qua.
aut doctos uiros ea que nesci
ebiam interrogare cessauimus.
et me ipsum timentum ut pleneque
habuerim magistrum. Deni
que nuper ob hanc ut maxime
causam alexandriae p[ro]xi.
ut uide sem didimus. & cetero
in scripturis omnibus; que ha
bebiam dubia scis ceteris.
Sed quo aliud sit proprios li
bros componere. ut bigraque
de aueritia. de fide. de uir
ginitate. de uidiis. & supu
na quaque. in ceteris a testimo
nis scripturarum. hinc in
de quesitis. eloquentiam iun
gere seculum. & poene in
communibus; locis pompageum
uicere se sermone. Aliud in
sensum p[ro]phete & cetero postoli
ingredimur intellegere. quod
scripserint. qua sententia
sua regione firmauerint.
quid habeant in uel lege
proprium. idumei moabite
ammante. tyru. philistin.
egyptu. & cetero syru. quid rur
sum in nouo testamento. roma
ni corinthu. gualthe. phi

lipenses. thessalonicenses. hebrei. colossenses. & quam nunc ad ephesios epistolam habemus in manibus; Necesse est enim ut iuxta diuersos locorum & temporum & hominum quibus scripte sunt diuersas & excusas. & origines habeant. & quomodo beatus iohannes in apocalypsi sua ad septem scribens ecclesias in una qua que ex specula ut uita seprehendit ut iustas pbeat. sic & sic apostolus per singulas ecclesias uulnibus. medetur in legibus. & ad instar in peris medicino collino omnium oculos uult curare. Et quia iam ad galatas orationibus uobis ante paucos dies quid nobis uideatur & pferimus. Nunc ad ephesios orationem secundam. media apostoli epistolam: ut ordine ita & sensibus; Mediam autem dico. non quo prima sequens. & tamen maior sit. sed quomodo cor animalis in medio est. ut & hoc intellegatis quamque difficultatibus; & quam profundis questi-

onibus inuoluta sit. scribebat ad ephesios diuine colentes. non hanc ueniam quam quæram cum tibi & ceteris: succinetur est. sed illum multum maniam quam greci λυσακων uocant. ut scilicet & ipsa quoque effigiem tibi. omnium eam bestiarum & uiuibilium esse nutrice. scribebat ad m. & ropolimam sic ciuitatem in qua ita idolotria & quod semper idolotriam sequitur ceptum megi carum prestigie uiguerunt. ut de melius dicitur; Et in egnice deice templum diane. in nihilum reputabitur. destruetur quoque magnitudo eius. que cuncta asia & uniuersus orbis colit. Denique triennio ibi apostolus moratus est. nocte & die diu euangelium predicans. ut idolotrie arce destructa. facile minor urbium templum exponeret. hoc ipsum scriptura sefest. quomodo periculum ad ephesios sepmo cindur dicens. quam propter. uigilate. & cordientes quia triennio nocte

lirnafeora

8

accidit non eos sciri cui licet
crimis monere unum quemque
urim. & nunc commendatos
do. & uerbo grege eius. qui
potens edificare. & dicere
uobis hereditatem in sanctifica-
tis omnibus. Indigebent enim
commendatione apostoli ad
dominum. quos tunc tempore
demonum error tenuerat.
& sciebant esse spirituales
aliquas potestates. & in
tis. utque: ceugurus & diuina
gonibus; quanda similitudine
diuinitatis agnouerant. un-
derursum ad eos loquitur.
Propter quod contestor uos
indie hac: quia mundus sum
ego cesanguine omnium.
Non enim subtraxi. quominus
connunquam uobis omnem
uoluntatem dei. & in alio lo-
co: quomodo nihil subtraxe-
rim eorum que uobis prode-
rent. quin annuntiares. &
docere publicos & domesticos.
Legerit in hierocheiele. quod
speculator qui populo hosti-
um non prope dixisset ad uertum:
scinguis ciuium & regum & ur de-
mnibus; eius. & propterea om-
nem uoluntatem dei. uniuersa
que illis utilia forent annun-
tiasse memorauit. ut liber
esset & cesanguine eorum. Ut autem
sciret eos quinepheso credi-
derent. demonice prestigis.
& magicis fuisse uictis; obliga-
tos. in istis dem apostolorum acti-
bus; replicat & dicit. Plurimi
quoque eorum qui curiosos ges-
serant. comportantes liberos.
conbuserunt coram omnibus;
& computauerunt prolium eorum.
& inuenerunt cergeng quin-
que ginta familia. sic potentem uer-
bum domini cescebat. & confor-
tebatur. Hecce idcirco uniuersa
se replicauimus. ut ostende-
mus que se apostoli in hac ut
potissimum epistola obscuros
sensas. & ignota seculis sacra-
menta congesse. & desce-
ru contrariis; qui uirtutum do-
cuerunt potestates. qui sint de-
mones quid ualeant. quid con-
tesubint. & quomodo pro ad-
uertum christi sint deruti atque
destructi; de quibus ait. Non enim
nobis pugna aduersum carnem
& sanguinem. sed aduersum
principes & potestates.

aduersus rectos et tenebra-
 rum istarum. aduersus spiritua-
 lia nequitię in celestibus.
 Et in alio loco. p̄ me nebo aũ
 ephesi usq; ced pente costen.
 ostiũ enim mihi aptum ẽ mag-
 nũ. & effi cax. sed ced uersa si-
 mul q;. p̄ & me censit ephesi usq;
 ced pente costen. tẽpus lãtitię
 atq; uictorie quo ñ flectimur
 genua. nec curuamur in terra.
 sed cũ dño resurgente. ad ce-
 los exalta sustollimur. Et p̄
 mansit quia ceptum eierat
 ostium. & non ostiũ modicum
 sed magnum. & in octo foste-
 cet q; superato. domũ eius in-
 uadens. & spoliando. eueste-
 rat. & ceptiua ducens. cap-
 tiuitatem. qui scit tellitum
 suorũ agminib; congeste
 q; totie contra apostolum
 acie dimicauit. & uictus est.
 qui sint aũ ephesi. & hinc uel
 maxime comprobant. Quod
 sicut iohannes mysteriũ na-
 tiuitatis antiq; dñi selatu-
 rus. in p̄tuse eius secubuit.
 & de purissimo fonte huc sit-
 ri uulũ doctrinarũ. Tunc &
 hinc ab eunt p̄ oculi collum.

ruentes osculis atq; amplexi-
 b; suis indicauerũ unũ scẽũ eo
 scientię habere thesaurum.
 & magistri desiderium lacry-
 mis contestati sunt. Illud
 quoq; in p̄fectione cõmo-
 neo. ut sciatis on gbiẽ t̄p̄e
 uolumina in hinc epistula
 conscribisse. quẽ & nos ex p̄-
 te secuti sumus. apollinã sem-
 & uem & didimũ. quos dẽ cõ-
 mentario los edidisse. equi-
 b; licet p̄cua decerp simus.
 & non nulla que nobis uide-
 bent cedi. & im. siue subtrax-
 imus. ut studio sus stictim
 in principio lãctor cognos-
 cet. hoc opus ut adienũ esse
 uel nostrum.

IN EP̄ LIBER PRIMVS;

Paulus apostolus
 ih̄u xp̄i p̄ uoluntate
 dñi. Si p̄ prepositio ministe-
 riũ eius. p̄ quẽ res cogit os-
 tendit. uidetur mihi in il-
 lam sententiam sensus iste
 congruere. Nemo uenit
 ad me. nisi p̄cẽ m̄s ced trax-
 erit. & ad me. atq; ita fiet.
 ut & illud qd̄ in iohannis &

explicat p̄ fugo. Insuper & posmo h̄c̄ in m̄p̄t̄ in q̄st̄ot̄ pauli apt̄ ced p̄ h̄c̄ios.

in euangelio legitur. Omnia p.
illum fecerunt. hic uero dubi-
um: quin p. filium non p. iudi-
cet dno nro ihu xpo. quasi &
eominor sit. quod p. et iob
temperet uoluntati: quo-
modo & nunc non p. iudicat
p. etri. quod p. uoluntate illi
ut paulus ap. ioh. xpi sit.
Alii uero ita locum istum intel-
legunt. ut paulus ap. ioh. xpi
ihu xpi p. uoluntate dei. qui
sit xpi ostendi putent. ut sic
sapiens & uerbum. & uir-
tus dei. & ueritas. & resurrecti-
o. & uicidit. ita & iam uolun-
tas appellatur. nonnulli nih-
il referre existimant. utru-
p. uoluntate dei. an & dei dix-
erit uoluntate. qui a his p. p.
pos. ionib; ap. ioh. xpi indiffe-
renter utitur. & id ipsum sig-
nificat p. uoluntate dei. qd
si dixisset & uoluntate dei;
SCIS OMNIB; QUI SUNT E-
PHESI; Quidam curiosius
quic. necesse e. putant & eo
quod moysi dictum e. hinc
dices filius. qui e. misit me. e-
tiam eos qui ephesi sci sunt
& fideles. esse in ge. uocabulo

nunc p. etos. ut quomodo a
scis sci. a iusto iusti. & sapiente
sapientes. ita ab eo qui e. hi
qui sunt appellent. & iuxta
ap. ioh. xpi. ^{an. ita.} ap. ioh. xpi. tum elegisse deum ea-
que non erant. ut destrueret
eaeque erant. ipse & sic sc. p.
turam que in testimoniu. ead-
ducta e. ita edisser. ut destruc-
tionem eor. que erant. & con-
sequen. b; intellegimus. ut
non inquit gloriatur omnis
cetero in conspectu dei; Si hi
aiunt quis p. iam & eo quod n-
erit. in id quod e. ead. esse p.
fici. si non datori gratiam
referat. sed suum b. & uir-
tutis estimet. quod subsistit
f. etim quod e. esse destruit.
& incipit non esse quod fue-
rit. Alii uero simpliciter
non ad eos qui sint. sed qui e-
phesi sci & fideles sint scrip-
tum arbitrant. **ET FIDELIB;**
IN XPO IHU; Quo sci ficata
emulib; infidelis. inf. et f. fi-
deli. & uir infidelis sci f. ca-
tus e. in muli. & f. deli. & sunt
uic. sa. quoq. sc. & m. te. p. eu-
des. que do. m. actent. in tem-
plo. propterea eos quos scos

dixerit. uocauit fideles. Qui
 a fides ex mentis proprie dis
 cendi arbitrio; Sci fidectio
 uero. & sci fidectis in idum
 absq; uoluntate nra sumitur
 leergitote; Quod dicit. fide
 lib; in xpo ihu; & hoc ced dis
 tinctionem diligentissime
 obseruationis est positum.
 Sunt quippe plures fideles.
 sed non xpo ihu; Siquis reddat
 depositu. Siquis comendata
 n abnegat. fidelis se amicu
 exhiberet. animam negis qua
 fidem peccatus sit prodere.
 quod de nonnullis philoso
 phis legimus; & ne illi sectis
 gloriacentur. cotheniensis
 matrix p p dicit; iste fi
 delis quidem e sed non est fi
 delis in xpo ihu. GRATIA UO
 BIS ET PAX A DO PATRE NRO
 ET DNO IHU XPO; Siue am
 bo ad utruq; hoc e & gricga
 & pexuam ad dm peccsem
 que ad dm nrm ihm xpm.
 Siue ad singulos referenda
 sunt singula. ut gricga ad
 dm peccsem. pexuero refe
 ratur ad xpm; siquide & sta
 qm sequitur. In leu de gloze

. gricga sue in que gricga ficit
 nos in dilato. Ut gricga pce
 tris in eosit. quod filiu pro salu
 te nra dignatus e mittere.
 pexuero filu in eo qd p ipsum
 peccari p conalucsumus. &
 destructo medio pccari de. mi
 mitiger in cepe sua & accuht
 fecit utrumq; unum. BENE
 DICTUS DS ET PATER DNI NI
 IHU XPI. QUI BENE DIXIT NOS
 IN OMNI BENE DICTIO NE
 SPIRITALI IN CELESTIBUS
 IN XPO; Quomodo scdm
 substentiam atq; neccuram
 dr bonus. nos comunione sui
 efficit banos. & loquit ad
 isrl; Scitote. quo ego scrsu.
 Itic ipse benedictus. nos pfer
 tit esse benedictos. dicit
 quippe legis lictor benedic
 tiones. & benedictio dni sup
 acput iusti. cuius benedicti
 onis cognomtum habet & bce
 ruch. qd in lingua nra bene
 dictum sonat. Benedixit cu nos.
 n in unabenedictione. sed
 cunctis. n quo om omnia con
 sequamur. sed dum singuli
 ut singulis ut plures habent.
 & omnib; om p singulces pos

si deamus. & non in terrenis.
benedictionibus; sed in spirita-
libus; Sunt quippe & terrenae
benedictiones. habere quae pia-
liberis affluere opibus; honore &
scenitate gaudere; quae ter-
rena benedictio. usque ad mira-
tionabilia iumenta descendit.
Dicitur enim quippe de illis; benedixit eis dicitur &
dixit. Ceterum & multipliciter.
Spirituales uero benedictiones
in celestibus; sunt. quia terra
benedictionem non capit spirita-
lem; siquidem & benedictio-
nes illae quae in laudico dei pre-
cepta seruengibus; promittun-
tur. uerbiculis & terrenis gen-
tibus; feruntur. plena esse hor-
rea frumentis. benedictos esse
in urbibus; benedictos in agris.
& cetera huiusmodi; in pro-
phetis non uidemus & plura ho-
minibus; qui in celis & in cap-
nis pellibus; exierunt. in ge-
stacite. in cingustia. in de-
sertis montibus; in speluncis
& caueis per uicem p[er]secuto-
rum impetus declinantes.
Spirituales ergo accipienda
sunt omnia. & spiritalia non
in terrenis locis. sed in celestibus;
& petenda. quod uero ait.

Benedixit nos in omnibus benedic-
tione spiritali in celestibus.
Quae si iam in praesentibus factum
sit & in futuro promissum. idem
benedixit. & non benedictu-
ris. Quae sit quomodo ad huc
in terrenis positos celestibus
benedictione benedixerit; Si
uegit quod conuersio nostra
in celis est. & non sumus de mun-
do isto. sed de posita imagine
choici. portemus imaginem
super celestibus. & in ceteris non ui-
mus sed in spiritu. & thesauri-
zamus nobis in celis. ubi & cor
habemus dicimus. Nunc ce-
lestibus benedictione benedic-
ti. Siue cetera quod omnis be-
neditio spiritalis in christo
& in terra sit tamen de celestibus;
computetur. Benedixit nos in
quit in omni spiritali in celestibus;
in christo; In sermone dei. & sa-
pienque. & ueritate. & ceteris que
uultibus; dupliciter cum legendum.
Benedictus deus. & pater domini nostri
ihesu christi. ut sit benedictus deus
qui uniuersorum conditor est.
& hucusque distincto deinceps
in ferat. qui est & pater domini nostri
ihesu christi. uel ita. ut & deus & pater

dn̄i nr̄i incōmune sefe
 rat. b̄n̄dictus d̄i eius quia
 sumptus ē hominis. & p̄ceter
 eius qui in principio cepit d̄m
 fuit d̄i uerbum; non quo alius
 ces sumptus homo. & ceteris
 sermo qui ad sumptus. sed
 quo unus ceteris; idem prouenit
 & ceteris excusatum. nunc subli
 mis. nunc humilis. p̄dicatur.

Sicut elegit nos in ipso an
 te constitutionē mun
 di. ut essemus sc̄i et in ma
 culati coram ipso.

Pro constitutione mundi in ge
 n̄e scriptū hab̄. & ἵπρὸ κατα
 βολῆς κόσμου. Non id ipsū
 ceteris. καταβολῆ. quod con
 stitutio sonet; unde & nos p̄p
 ter p̄ceteritatem lingue. & se
 rum nouitate. & sicut quidā
 ait. Quod sit ḡn̄e orū & sermo
 lagor & lingue facilior. cona
 bimur. non tamen uerbu trient
 fere de uerbo. quod impossi
 bile ē quam uim uerbi quodā
 & p̄plicare circuitu; καταβολῆ
 propriē dicit. cū quid de or
 sū iocetur. & in inferios
 locū mittitur de sublimi; ut
 cū aliqua res sumit & ordiū.

Unde & hi qui edium futura
 rum prima iocent funda
 menta. καταβεβλη κεναι
 id est deorsum initia funda
 mentorū id est se dicuntur.
 Valens itaq; p̄culus ostende
 re quod d̄i uniuersū fecit machi
 natus ē ex nihilo. non condigo
 n̄m non ex creaturam atq; fac
 turam. sed καταβολῆ. id est
 iniquum fundem anti cedam
 p̄tulit; ut non iuxta mechanicū
 um. & ceteras h̄yeres que fec
 tosem & materiam ponunt.
 aliquid unde ex creatur se fec
 tos int. ante cessent ex creatu
 res. sed omnia ex nihilo substi
 tent; Quod autē electos nos
 ut essemus sc̄i & immaculati co
 ram ipso. hoc ē d̄o. ante factū h̄cā
 mundi testis est. ceteris p̄sci
 & ḡnem d̄i p̄tin̄. ceteris omnia
 futura iocem fecerunt sunt. &
 antequā fierent uniuersa sunt
 nota; sicut & p̄culus ipse p̄p̄
 distinat in utero matris sup̄
 & h̄yemices in uulua sc̄i fica
 tur. elegit. roborat. & in ti
 po xpi. proph̄e gentib; mit
 tur. Alius uero quidā iustu
 conct̄ ostendit se q̄d n̄ ex p̄p̄

καταβεβλη
 κεναι

felicior

h̄yemices p̄p̄ hu
 ty pum ḡntisse

iudicio scilicet fugi sed & me
rito electorum unum quemque ele
get dicit ante visibiles crea
turas. solum terram mœria
& omnia que intra eas sunt. fuit
sealices inuisibiles creaturas.
in quibus & cenimab; que ob quã
diu excusset solidò noties. deinde
cessint. deorsum in uallẽ istam
laccrimarũ. in locum cesslic
tionis & p̄ peregrinationis n̄re.
in quo sc̄i constitutus orabat.
ut ced sedem pristinam seuer
ter & dicitur dicens. h̄a mihi quia
incolectus meus pro longeo
tus est. h̄a bita uicium h̄a bita n̄
gibus cedcor. multum p̄ peregr
nate animam eam. & in alio
loco. miser ego homo quis
me liberabit de corpore
mortis huius. & melius est se
uesti & esse secum xp̄o. & dicitur
antequam humilicer & ego
p̄ccavi. & cetera h̄a h̄a h̄a
h̄a h̄a; priusquam anime inquit
unt p̄cepit cessint in mun
dum. & mundus & cenimab;
fieri & cū h̄a bita ^{tr̄icib;} h̄a h̄a; suis.
in in finem ipse dei & otus. ele
git p̄cculum d̄i & eis similes
corã se. qui h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a

culati. Nemo autem elegit. nisi
de pluribus. & ubi sunt aliqui
uiliores. ibi electio p̄p̄rat.
Quomodo autem in babilonia
cepti uitate. quocundo ana
buchodonosor in chaldeam
abductus est populus. missis
proph̄etis. h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a
helip̄es pueri. aggeus & ha
checrias. non quo ipsi m̄brue
rint captiuitatem. Sed ut
essent in solatio captiuorum.
h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a h̄a
di. eos qui ante quocundo mundus
fieri & electi erant ad d̄o. mis
sos esse in eruditionem & ma
gisterium animarum p̄cca
torum. ad p̄dicationem eo
rum. seuer t̄osent ad d̄i locum
unde corruerant. & hoc esse
quod am̄sse. in octogesimo
nono psalmo dicitur. d̄ne
refugium factus es nobis. in
generatione & generatione.
antequam montes firmasset
& fieret terra & orbis ter
rarum. Quod scilicet ante
quam mundus fieret. & unius
s̄a generationis principium sume
ret sc̄i suis d̄i refugium fuit.
quod autem ait. Ut essemus sc̄i

inmaculecti coram ipso int
 sem & inmaculectū hoc int ē.
 quod ser. inmaculectus quoq; in
 tellegi potest. inmaculectos
 ubi non sit qm & ser. pccr
 uul; qui ppe inmaculecti sunt
 qui a integro corpore nullū
 fcebre pccatum. & tūc non
 sei qui a se ius uoluntate &
 studio compccerāt. Et quod in
 maculectus dici potest ille
 qui pccata non fecit. Ser. aū
 is qui iustigb; plenus sit iux
 ac illud quod in quoda psalmo
 scribit. qui ambulat sinema
 cula & opbr cor iustigiem; &
 in cecogeo cecogeorum. Totie
 spccio sces proxim amē &
 maculect non emte. Quē
 quomodo ser. quis & inmacu
 lectus sit coram dō. cum pro
 ph & ce testatur dicens. non
 iustificabit in conspccu tuo
 omnis uiuens; autem sei &
 inmaculati coram dō ephe
 susunt. & falsum ē hoc quod
 dicit. non iustificabit in con
 spccu tuo omnis uiuens; aut
 sinemo iustificabit in conspcc
 tudī. falsum ē qd pcces sit
 scos & inmaculatos esse in

conspccu di. sed quod bis fieri
 respon dendum. Non enim ait
 pcculus. elegit nos ante con
 stitutionē mundi cum esse
 mus sei & inmaculati: sed ele
 git nos ut essemus sei & inma
 culog; hoc ē qui sei & inmacu
 lati ante non fuimus: ut post
 ero essem; quod & de pccu
 torib; ad meliora conuersis
 dici potest. & stcebit illce sē
 tentia. Non iustificabit in
 spccu tuo omnis uiuens: idē
 in tota uitae suae in omni quo
 in mundo isto uersatus est
 tēn pose; quod quidem ita
 intellctum. & ced uer sum
 dūm fceit. qui ante quā man
 dus fieret & animos dicit elec
 tus esse propt scitū dō. &
 nullū uitium pccatorū; N
 enim ut ante iam diximus eli
 gunt pcculus & quies similes
 sunt. quia erant sei & inma
 culati. sed eligunt & pccedis
 tinant. & in consequenti uita
 pccerā cetq; iustitēs: sei &
 inmaculati fceit. Deniq; &
 sic sctū dūm ē. quia dixe
 rit. non iustificabit in con
 spccu tuo quisquā uiuens.

sed omnis uiuens. id est non iusti
ficabunt om̄. iustificabunt uero
aliqui. INCARNATE PREDISTI
NANS NOS IN ADOPTIONE FI
LIORUM. P̄ IH̄M X̄PM IN IPSUM;
Dupliciter legendum. ut ceceperit
ut cum superioribus; ut inferioribus
copuletur; cum superioribus
ut ceceperit; ut esset sem̄ sc̄i & immacu
latus coram ipso in ceceperit. &
postea ceceperit. p̄ distinctio
nos in adoptionem filiorum
p̄ ih̄m x̄pm in ipso; cum inferioribus
ut sic in carnate p̄ distinctio
tincens nos in adoptionem
filiorum p̄ ih̄m x̄pm in ipso;
differentia uero ḡrae sc̄i sc̄mo
nis. PROOPICΘENTOC. ET O
PICΘENTOC. lectinus sc̄mo
non explicat; superior qui p̄
se sc̄mo cedeos se festur. qui
antea non fuerit. & prius quā
fuerit. de his cogitatum ē
& postea substituerunt; In
ferior uero de eo. quē nulla
cogitatio uoluntatis nullae
p̄cessit. sed sem̄ p̄ fuit. &
nūquā ut esset ceceperit & or
diū. Unde recte nunc de his
qui cum antea n̄ essent. postea
substituerunt dicitur.

ΠΡΟΟΠΙΘΕΝΤΕC. De filio ue
ro hoc de dno nro ihu xpo. in
alio loco scriptum est. ΟΠΙΘΕΝ
ΤΟC. Quia sem̄ p̄ cū p̄cessit fuit
& nūquā d̄m ut esset uolun
tatis p̄cessit p̄cessit. & quo
colligitur sem̄ p̄ p̄cessit sem̄ p̄
fuisse filium. & in quibus; ceceperit
nitus ceceperit & ceceperit
se neceturam; N̄ & non & iam
hoc inferendum. quod cū p̄
distinctio nos siue p̄cessit & ceceperit
in adoptionem filiorum p̄ ih̄m
x̄pm. Tecum non ceceperit filii esse
possumus. nisi filii eius ihu xpi
fidem & intellegimus. & ille
qui dem neceturam filii us est.
Hos uero ceceperit illenun
quam filius n̄ fuit. nos ceceperit
quam essemus p̄cessit distinctio
sumus. & tunc sp̄m ceceperit
nis accepimus. quando ceceperit
dimus in filium d̄i. SECUNDUM
PLACITUM UOLUNTATIS SUAE.
Uerbum ΕΥΔΟΚΕΙΑ. quod la
gnus in p̄cessit & ceceperit ē p̄cessit
cepud ḡrae compositum ē
& duobus; integris ΑΠΟΤΟ
ΥΕΥΚΑΙΤΟΥ ΔΟΚΕΙΝ. ceceperit
& p̄cessit; q̄ nos possumus

pro orientos
& orientos.

2 eudocia

καίτοι δοκείν

dicere bene placitum. quia
 statim omne quod placuit. &
 bene placere potest. sed ibi
 tantum. *ΕΥΔΟΚΕΙΑ*. hoc est
 bene placitum dicitur. ubi quod
 placuit recte placitum co pro
 batur; hunc autem sermonem. de he
 braico *RESON*. Septuaginta
 interpres. tricen stulerunt =
 heb; nouis. noua uerba fingent
 tes. inuadunt itaq; in hoc loco
 occasionem. qui ante condig
 onem mundi. animas putant
 cum angelis & ceteris uisitu
 nominib; in celesti hierusalē
 fuisse uisitas. quod nec be
 ne placitum di. nec in laudem
 glorie eius & gratie possit
 intellegi. alios nudos bcer bce
 ros seruos debiles. alios diui
 gs romanos liberos. scenos. ig
 nobiles ut nobiles in diuisa
 orbis parte generari. nisi cause
 pceserint. quib; & m&riq;
 nec animas unce queq; sor
 que sit. & illud ced romanos
 scriptum. se quidam putat
 nos se nec norum. Annon ha
 b& potestatem figulus de
 eadem massa fecere aliud
 ues in hono b&. & aliud in c

stumeliam. ad eundem sen.
 sum referunt. ut quomodo
 uitabona s&imala l&eb oriosa.
 ut fecilis frustra in istomun
 do agit. nisi credam di futu
 rum esse iudiciu. Itic & diuer
 sitas in hoc mundo nescibq;
 um iustitiam di cer g&at. nisi
 animarum m&ta pcesse
 rint. Sibus inquit h&e
 non ita accipim. nec bene
 placitum uolunt ag di &rit.
 nec in laudem glorie & gra
 tie h& alios elegisse ante
 constitugonem mundi. ut es
 s&nt sc& & immaculati. & hec
 besit ced optionem p ihm
 xpm. alios ultim e conditio
 ni & poenis p p&uis destina
 se IN LAUDCM GLORIE GRATIE
 SUE INQUA GRATIFICAUT NOS
 INDILECTO. Quaelcuis inqui
 unt glorie gratie sue. di e
 alios gratificasse in xpo. ali
 os a&ternis pceserasse sup
 plicis. Amase iccob ante
 qucm oriatur & utero. o
 disse &ccu priusquam digna
 odio p p&rier&. H&ic cause
 pceserint que iustitiam di
 probent. Omnis ergo gratie

eudoxia

5
5
5

quoniam sequimur in gloria
& laudem eius quoniam gra-
tiam in dilecto. hoc est in
domino nostro & seculato se comple-
tur. Qui absque sapientia usque
iustitia ^{pace} pro redemptione
bonorum usque iustis; nullum
bonum intellegi potest; Nec
putandum quod in latinis
codicibus; hec ob id scriptum
esse in dilecto filio suo; sed
simpliciter in dilecto; & si
quidem esset additum di-
lecto dei ut dilecto peccatis
sed simpliciter intellegentia;
Et omnium opinione uulgata
quod dominus noster ihesus diligere-
tur acceptus; sed non magnam
aliquid propriam & legem filii con-
cederemus; cum sic filius di-
ligeretur ut cetera; dicitur
quippe additum; Diligis om-
nia & nihil habes eis quod
fecisti; neque enim odio quid ha-
bens condidisti; aut si esset
acceptum; in qua gratia
ut nos in dilecto pro omnibus
uniuscuiusque scrupulus fuisset
electus; quia & peccator
dicitur & propheta & omnes
uiros; scimus additum fuisse dilectos;

Nunc uero in eo quod absolute
loquitur est dicens in dilecto
Ita mihi intellegendum uide-
tur; ut subcedat ab omnibus;
Sic enim Christus ut sepe iam diximus
sapientia est iustitia prope gau-
dium; continentia & cetera;
hec uero uocabula; &
am hi qui sequi nequeunt di-
ligunt; & nullus tamen confes-
sus sceleris est; ut non sapientiam
& iustitiam comperere dicat;
Quomodo & de substantia di-
omnium hominum consentito
pinio; quod diuina sit; & nul-
lus sensu facile comprehen-
ditur; & tunc uero unusquisque
dum talem; ut talem; esse pu-
tat; tunc & Christum secundum id
quod diuersas uirtutes sonat
omnes diligunt; Licet plures
fecerit non possint probere
quod diligunt; Iste est dilectus
quem estimo; & in esca signi-
ficari; Cetero dilecto can-
ticum dilecti uine meae; & u-
ne uel fructus est dilecto; & in u-
simo octauo psalmo; conte-
ret dominus cedros libani; & com-
nabitur ut uirtutem libani & di-
lectus quem admodum filios uni-
& cognosce

In quo habemus redemptionem per sanguinem ipsius remissionem peccatorum. Ille redimitur qui captivus est & in hostium veniens potest tunc liber esse desiit. Itaque nos quidem dicunt in hoc mundo esse captivos & sub principibus & potestatibus iugo servituti teneri. nec ante vincas cecenas & plures manas & oculos sursum attolles nisi redemptor advenit. Sed quis iste cecenas & plures qui possit proelio suo totum orbem redimere. Ihs xpi filius dei proprium sanguinem dedit & nos de servitute & ripiens. libertate donavit. & sic ut si historicus genitum credimus quod cedrus & castus & decius plures peritentes urbium & fumes & bella suis moribus se perferunt. Quocirca magis hoc in dei filio possibile iudicandum est quod quos suo non urbe unam. sed totum purgavit orbem. Duplex vero sanguis xpi & cecenas intellegitur. vel spiritus ille atque divi-

na de qua ipse dicit. Cecenas mea. & sanguis meus utique est potus. & nisi manducaveris cecenas mea & sanguinem meum bibueris non habebitis vitam aeternam. Vel cecenas & sanguis que crucifixus est & qui militis effusus est lacrima. Juxta hanc divisionem & in seipsum dividitur sanguis & cecenas accipitur. ut scilicet sit cecenas que visus est sed ut cecenas. Alia cecenas & sanguis que regnum dei que ante possidetur. Consequenter cum post redemptionem sanguinis xpi remissionem cecenas scribimus peccatorum. qui anisi redempti fuerimus. frustra nobis peccata donant. nec ante vincas accipere possumus delictorum. & servare cessamus. nisi per illum pro nobis cruciatus quondam victor accipitur. SECUNDUM DIVITIAS GRATIE eius. que ABUNDANT IN NOBIS. Quinque legunt hoc quod dicitur in gratia estis seculi & non de opibus & quinquaginta & quingentorum denariorum in euangelio debitorum

quod cui plus dimititur plus ..
diliget. iste potest scire quod
scdm diuitices suas de gloria
abundabit in nob maxime in
eclesia degentib; congrega
ta que cetera fuit a testam
to & pmissionib; istius cuius de
licto nos salutem consecutus
mus. Annon e magnitudo gra
tiae in pcculo & in ceteris scit
de quib; dicit. Nescitis quomodo
gelos iudicabimus. & in aliolo
co, inquam desiderant cenge
ly considerare. & rursus.
pccat dec. ut quomodo ego &
tu unus sumus. sic & ipsi in nob
unum sint. hcces diuitices gra
tiae illum in se non fecit uic
tues. qui quicquid uel & hu
mana fragilitates nitit. la
boriet. atq; contendit. & cum
apostolo loquit. greticcius
in me uicua non fuit. Qui ue
ro beneficium magnitudinem
nec recordens cedit & uiciora
delectat. in isto diues gretic
di. & opulenta largitio. pieu
pactate tenuatur.

IN OMNI SAPIENTIA ET PRU
DENTIA NOTUM FACIENS NOBIS
MYSTERIUM UOLUNTATIS SUE.

Sapientiam & prudentiam
esse diuinas. Stoici quoq; o
pinent dicentes. Sapientia
est sum diuincoru humena
rumq; cognitio. prudentia
uero tentum mortaliu.
Juxta hanc diuisionem possu
mus sapientiam inuisibilium
& uisibilium accipere. Pru
dentiam uero tentum uisibi
lium. Quib; itaq; quomodo
nobis de in omni sapientia
& prudentia notum fuerit
mysterium uoluntatis suae
& quidem primu simpliciter
accipiendum qd mysterium
uoluntatis eius sedem ppo
nra sit p seanguinem filii ip
sius & remissio peccatoru
scdm diuices greticque eius que
abundant in nobis. Quod
scilicet nos in dno pessione
credentes que est fulgentia cre
dendib; sapientiam possideam
etq; prudentiam. deinde qd
p scripturas siue ^{not.} notie fece
rit uniuersa mysteria. Quo
modo primu celum & terram
mechanicus sit. & omnia que
in terra sunt fuerit ordina
rit. atq; distinxerit. ut plures

meatus homo & usq; ad pces.
 sionem xpi mundus im platur
 sit quomodo & uisibilib; eic
 que sunt uisibilia cognoscant
 ad hunc remu quod & licet eic
 que interrasunt sapientia
 indigeant atq; prudentia
 Quotus eni quisq; nrm scit
 quid sit illud quod caues in alye
 suspendet pisces in fluctib;
 n nescit hominu gressus pmo
 ueret. rabiem in cat & bestie
 rum. sed qui diligens lector
 e stetit nobis illud opponet
 Si hie pceste cognoscat pculus
 & pceste prophelct. & nunc
 p spcolum in enigma te. Quo
 mo ipsi uel ephesus in omnia
 pi & ga atq; prudentia dimys
 toryu reuelatum e. hccita
 q; ncces siticte con pollimur
 muti seor dine lctionis &
 fic & yscdm plccitum uolun
 tic gssus in lccudem gloriae
 grictie sue in que grictifica
 uit nos in dilcto in quo habe
 mus redptionem p scengui
 nbn ipsius remissione pcca
 torum scdm diuitias gricq;
 eius que hcc bundant in nobis.
 in omni sapientia & prudentia

. Ut cum huc usq; distinxerim.
 quo scilicet & omnis sapientia
 & prudentia ad superiore
 iungunt. dem cept in feryem.
 notum ficci hnt nobis myste
 um uoluntic gssus scdm pla
 citu suum; potest cu & hac
 meente sententia quod &
 pceste uideant & hie pccrte
 prophelent. Nunc in omni
 sapientia & prudentia dici
 seu licitum eis esse myste
 n quo ipsi in omni sapientia
 & prudentia mysteriū didice
 rint. sed dr in omni sapientia
 sua cet q; prudentia iuxta
 quod consequi poterent h
 mysteriū reuelarit.
 Secundu placitu suū quod
 proposuit in eo indispen
 satione plenitudinis te
 porum; Supra dixerit
 scdm plccitum uolunticis
 sue. nunc scdm plccitu suū uo
 luntate d & ricticibi.
 ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΝ. id est p se dis
 tinatione in ccd optione fi
 lios & p ihm xpm posuit. hic
 ubi ΠΡΟΘΕΣΙΝ. id est pro
 positione; in p se distina
 onem au & propositum hi

2
 3
 3
 3

pccrte
 pccrte

qui solent in uerbis discutere
se hoc ad se interesse. quod
predestinatio alicuius per
multo ante in mente eius qui
destinat quid futurum sit pre-
figuratur. Propositum autem cum
uicinis sit machinatio & pro-
ne cogitatione sequitur effec-
tus. quod uero ait propositum in
eo. ad mysterium referendum est.
Siquidem supra dixit. ut
notum fuerit nobis mysterium
uoluntatis sue. quod mys-
terium dispensatio est plenitudi-
nis temporum ut scilicet
tempore omnia compleant.
Quomodo enim habet quicquid
per uulsum licet ipsius bona
sint tamen necdum ei debet
hereditas. Ita & mysterium
quod predestinatum fue-
rit ad inchoationem filio-
rum eius. ante non potuit dis-
pensari nisi suo ueniret tem-
pore. de quo & ceteris numero
singularem pecculatur. Ut autem
uenit plenitudo temporis. mi-
sit deus filium suum. qui uenire
se non potuit. nisi mysterium
temporis impleretur.

Recapitulare omnia in christo

que in celis et que in terra
in ipso. Pro se capitulose
in latinis codicibus scriptum est
in ista cura. & miror cur
ipso uerbo graeco non sint trans-
lati per. cum istiusmodi licenti-
a diuina quoque & philoso-
phia sic in graeco habentur ad-
sumpti sint. Nec enim & orationes
in epilogis ut ante epilogos
in fine uicinis propter memo-
riam iudicium & eorum qui audi-
ere negotia recordationem
ΑΝΑΚΕΦΑΛΩΝ. solent fac-
ere ut que prius latius dis-
putauerant breuiter postea ser-
mone comprehendant. & Lu-
nus quisque recordari eorum in-
cipiat que audiunt. Sicut supra
que in presenti loco iste est. Om-
nis dispensatio que & ante
mundum & postea coepit esse
in mundo tamen inuisibilium que
uisibilium creaturarum ad-
uentum dei filii pollicebatur.
quod ceterum de periculis eius
tunc est. per se uero se reuo-
candus erit. quod in fabrica
tionem turris. linguarum unum
seu sic. in ceteris. in postulo
os tunc debet donum linguarum

anacephalon

4

Quod isicac in tyrodni cruce
 sue ipse posuicuit. Quod sa son
 sam coma nutient de clile
 paupteris diligit amplexus
 & omnia cor dis sui serbia c
 fessus e saluictoris & de de
 sie & gertib; ut se paupteris
 & legene mysterium signifi
 ciebior; In cruce itaq; dmi &
 in paupteris eius paupterula
 ta sunt omnia id e uniuersa
 in huc ANAKEPHALOCCEI.
 supputata; quod ut manifes
 tius fiet. cotidiane e sublu
 dinis aliquod ponam & eplu;
 Verbi causa uiginti denarios
 erogauit. rursus quinq; &
 celios quin decem. triginta
 quoq; & ter decies p diuina
 tempora dedi; hoc sum unu
 uolubro supputose. cante
 nihi sum me successe cel. & inu
 non numero habebio omnia
 que ante descripsi. Sicut
 q; uniuersa mysteria & omnis
 dispensatio uelusticis. n
 solum que in tris sed & iam
 que in celis gestice in xpi pr
 sione coplatur. Cu eni semel
 mihi xpi passus fubrit & se
 pulchus & resurrexit & ad

pacem uictor ascenderit.
 non necesse habeo uel e nu
 mbrum. quia in uno omnia te
 neo. Diligent ad tendite qd
 n solum omnes historie scrip
 turice que in terris gestice
 spr ser enumerat. sed & ia in
 celestib; que nob occulte in
 xpi paupterula paupterone te
 neunt. In quo et sorte uoca
 tisum paupterinati secun
 du paupteritu eius qui uni
 uersa operat iuxta consi
 liu uoluntatis sue;
 Verbum hereditatis & softis
 paupteris in xpi paupterone uenim. os
 tendit nos de alia potestate
 ad celice transmigrasse. Et
 scdm illud quod in deuterono
 mio scriptum e. quicquid di
 uidebit altissim gentes cu
 dis seminaret & filios ad cem.
 De angelox ditione ad paupterone
 dmi esse tricus lictos. & illis
 quidem aliena & sibi ut comis
 sa ut usur paupterone uenunt.
 iste uero paupterone sua & ascen
 dens in celu ceptiu ad dux cap
 tituitatem. id est eos qui ante
 cepti fubrit in paupterone
 ipse cepti uenunt ut paupterone

uertere.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

obruere.

in excelsum. & quo die modo. in nob & ipse suum implere con
 e capta cepti uirtas. dum p s filium; UTSIMUS IN LAUDE
 secundam cepti uirtate qui s GLORIE eius qui ante spe
 prius cepti fuerint liber h s RAUIM IN XPO; Si sperari
 tur. considerandum qd & hic m tentu dixit s & in xpo. &
 PROOPICMOC ET PROECCIC n p semisiss & ante sperari
 id est p predistinctio & ppo mus. quod gree dicitur.
 situ simul posita sint. Juxta ΠΡΩΗΛΠΙΚΟΤΕC. esse & ma
 que operet omnia d. scdm nifestior sensus eos qui spe
 uoluntate s sue. Non quo om rieb in xpo sote uocatos
 nia que in mundo fiunt diuo esse & p predistinctos scdm
 luntate & consilio p regunt. propositum eius qui uniuersa
 Alioquin & malicio poter operet iuxta consiliu uolun
 imputari. sed quo uniuersa tate s sue; Nunc utro propo
 que faciat consilio faciat sionis credidit ad illa nos in
 & uoluntate. Quod scilicet tellegentia trichit. De que
 & ratione plena sint & potet superius disputauim. & p
 tate faciantis. nos homines nates hoc quod scriptum e
 pleraq; uolumus facere consi Quibene dixit nos in omni bene
 lio. Sed nequaqua uolunta dictione spiritali in celesti
 te sequit effectus. Illic u b; in xpo. sicut elegit nos imp
 nullus resistere potest. qui s so ante constituone mundi
 omnia que uoluerit. & fac ut essent sci & immaculati co
 ciat. uultu eic quecuq; sunt ric in ipso. Quod scilicet sicut
 plena rationis atq; consilii iam nos benedixerit omni
 uult seduceri om & in agnigo benedictione spiritali in ce
 ne ubi tatis ubi se. Sed quia lestib; & elegerit ante con
 nullus absq; propria uolunta stituone mundi. ite & ia
 te seducatur. Libri s in uerbi nunc sperasse antediamus
 tri sumus. uult nos bono in xpo s eo t m pose quo e
 uelle. ut cu uoluerit mus. uellit. & p predistincti & bene

papistinos & p
 resit
 p elpi cotes ./.
 consilium

dieq sum' in celestib; Aliusue
 ro hoc dogma non sustinens qd
 ante fubymz & sp^{ueri}bric m in
 xpo quam in isto corpore de
 gessemus. illo intellegem quem
 traxit f^{er} & ut dicat in ced
 ubitu dñi saluatoris. quando
 in nomine ei^{omne} genu flectat ce
 lestiu terrestrium & in f^{er}
 noz. & omnis lingua confi
 tebitur quia dñs ih̄s xps in glo
 riacē di pccetris. cum ei fubym
 uniubr sic subibotic. aliosuo
 luntate. alios nccessitate
 subiciendos. & eos qui ante
 p^{er}sentem quem in caestagf
 eius spericauerint in dñm futu
 ros esse in lica dē glorię eius;
 Quocieri. ΠΡΟ. ΝΑΠΙ ΚΟΤΑΕ.
 eos ubi qui septi fuerint
 nccessitate c^{er}edentes eo
 tñm pose quoncc dicbalus &
 angeliei poterit negare neg
 nante esse sp^{er}bricntes. sed n̄
 in lica dem glorię ei^{er} quod qui
 dem & nunc & p^{er}acteu idem
 & pleri. quic a lica sit m^{er}ces
 eius qui uoluntate sequit^{er}
 dñm a lica quibccessitate. Ne
 rūttem siue p^{er}occasionē siue
 p^{er}ubytatē timentū xps annun

ti & ur. dū modo sciuet & spe
 rians & ante sp^{er}bricnt quo pro
 diubr situate spei diubrā sint
 p^{er}sema recepturi. In quo et
 uos audito uerbo uerita
 tis euangelijs salutis ur̄e
 in quo et credentes signa
 ti estis spū scō p^{er}missio
 nis; In quo hccud dubiū quin in
 xpo int̄ c^{er} & ros qui cudi er̄
 uos quoq; ephesiū u^{er} bū ubyt
 q^{er} euangelium saluti sūte.
 cui c^{er}edentes signati estis
 spū p^{er} p^{er}missionis scō; uide
 tur cū iuxta ordine l^{er}ctioz
 non f^{er}cti re s^{er}ntentia. ncc ei
 quod p^{er}elictum ē. in quo. &
 uos audito uerbo ubytic q^{er}
 uicngelijs saluti sūte p^{er}ddctū
 aliquid quod sequat^{er}. quia f^{er}cti
 tim sc̄cundo ponit. in quo qd
 quia sup^{er} fluum ē. sub lictū e
 medio. potest t^{er}ctū p^{er}ddē
 p^{er}elationi. hoc aū p^{er}ctiebat^{er}
 p^{er}culus denimio amos xps ut
 am semp que diligebit & lica
 sup^{er} flus & lictu ordinari e
 nominari. quod potest c^{er}br
 q; nobis in omnib; epistulis ei
 lictor diligens inuenise.
 Unde & ncc sc̄cundo positum

5
2
2
5
5

per quosdam.

4

in quo ordinem deprehendit.
turbasse sententiam & sententiam
ostendit propositionem reliquisse
pendentem. Neque uero perua
lucis ephesiorum est non per dica
gonem. sed uerbum ueritatis au
ditur. si quidem in praedicatione
onem & uerbum ueritatis mul
tum esse distantiam. & in alia
epistola legimus. & uerbum
inquit meum & praedicatione
mea non in personis sibi; sapi
entiae uerbis sed in ostensio
ne spiritus & uirtutis; queramus
diligentius ubi uel ubi scriptum
sit. quod uerbum quis audierit
ueritatis ut & collectione eo
rum possit perspicue peculiari
suscepit. Ubique quoque euu
gelium nominatum sit. siue
cum addimento siue absolute.
uerbi gratia cum addimento
euuangelium meum & euu
gelium ihesu christi & euu
gelium ad hebraeos ut quod nunc dicitur
ad ephesios euuangelium salutis
uestre. absolute uero ut cum lo
quitur de luca cuius lucus est in
euuangelio per omnia & desinit signa
tur autem qui audierit uerbum
ueritatis & crediderit in eo

spiritu se promissionis sanctae. quia
multi sunt qui cadunt & in se
dulo promittentes nequaquam
signaculum sancti spiritus consecutus
dicitur & ad principem tyri
tues signaculum similitudi
nis dei signaculum autem dicitur.
ut quomodo primus homo con
ditus est ad imaginem & simili
tudinem dei sic in secunda se
generacione quicumque spiritum
sanctum fuerit consecutus signetur
ut cebeo & figuram condi
toris accipiat; querendum
autem ubi uel ubi scriptum sit
spiritus se promissionis sanctae ut quid
significet. Ego enim estimo
quia sic spiritus sanctus semper facit &
cui fuerit infusus & spiritus sci
entiae sapientem & intel
legendum intellegendum
& consilium acutum atque con
sultum & fortitudinis for
tem & scientiae scientem.
& peridestis primum & timorose
timidum dicitur timorose
peridestem. tunc & spiritus se prom
issionis ut spiritus dei sponso semper
deum facit dum in quo habitatur
ueritatis. quomodo & contrario
in mundus spiritus in mundum facit

& spurcam sibi domum prepece
 rat spurcus habitator. forni
 cationis quoque spiritus efficit scorta
 tose. de quibus propheta loqui
 tur. spiritus fornicationis seducti
 sunt. & nequa spiritus nequa facit
 homines utque perversos & de
 moniacos demones quiculisque
 fuerit liquor quinosus teste
 infusus est talem dicitur testa &
 odorem habet & sic possem
QUI EST PIGNUS HEREDITATIS
IN RE IN REDEMPTIONE ADOP
TIONIS IN LAUDE GLORIE IP
SIVS; Pignus lectum in pfer
 parrabone posuit. in id ipsum
 cum arrabonem quod pignus sonat.
 Arrabonem futurse emptio
 quiculis quod dicitur testimonium &
 obligamentum dicitur. Pignus vero
 hoc est **ENEGYRON** promutua
 pecunia opponit. ut cum illic
 reddita fuerit. reddentide
 bitum pignus cesseditose red
 deat. Rursum in eo ubi dicitur in
 redemptione ^{adoptionis} non habet in
 greco **YOΘECIAN**. sed **ΠΕΡΙ**
ΤΙΟΙΗCΙΝ qua nos adquisigo
 nam siue possessione possam
 dicere. nec tamen uim sepmors
 & pfer sim. Multa enim ubi

basunt quene de greco in lignu
 trant ferri uelent. nec de
 hebreico in greco. & sic pto
 ce nec delictino in greco
 nec de greco in hebreum. qui
 cumque igitur non tunc spiritum
 sem. sed spiritum sem sepmisio
 nis accepit simul conseque
 & crrabone hereditas.
 que hereditas uita p p d uae.
 & quomodo & crrabone es
 timat. quiculis emptio sit fu
 tura & que possessio ubi
 accusa. & decem solidis centum
 solidorum uilla. & ex centum soli
 dis mille solidorum possessio.
 ita & ueritate crrabonis
 hereditatis quoque postea se
 cuturse magnitudo cognoscit
 que uiscu ser sit aliquis utque
 pfectus. & omnium iudicio bene
 tudine digni putatur. tunc
 ad futuram hereditate nunc
 arrabone est spiritus consequitur.
 Sicut arrabonem tunc. quan
 tibus ipse possessio. quomo
 do autem crrabonem quino b t h b u
 & non est tunc nos. sed intra
 nos est. sic & ipse hereditas
 hoc est regnum dei quod intra nos
 est. in nobis ubi sec. in tunc sicut

que enim potest esse maior
hereditas quam contra plures
et uideat sensu pulchritudine
sapientie et uerbi et ueritatis
et luminis et ipsius ineffabile
et magnificam dei considerare
nec turam. Omniumque que ad si-
militudinem dei condita sunt
substantia contueri. Iste cum
spiritus se promissionis sancti que est ar-
ribon hereditatis nostre. idcir-
co nunc sancti dicitur ut sedimant
et copulent deo in laude glori-
e ipsius non quod laude alicuius
indigeat. sed quod laus dei lau-
datoribus proficit. Et dum per singu-
la opera maiestatis ipsius mag-
nitudinem que cognoscunt ad
laudandum deum miraculo stupo-
ris erumpant. Propterea
et ego audiens fidem uestram
in domino ihesu et in omnibus sanctis non
cesso gratias agens pro uo-
bis memoria uestrum faciens in
orationibus meis ut deus domini
nostri ihesu christi pater glorie
de uobis spiritum sapientie
et reuelationis in agniti-
one eius in luminatos oculo-
los cordis uestrum. Licet uerbi
et uerbum et per se faciens laus

possit apostolum diligenti et
cuiusque et tunc quod uideatur
omnis substantie sancte contue-
tur et solocismos fictiendi
et in greco uerbum sonat. unde
nos grecis potius calumia tor-
respondentes. Concedimus ^{ita} iux-
ta sensum temporis ordinem
lectionis ut dicamus. audiens
fidem uestram in domino ihesu et in om-
nibus sanctis eius. uidenturque differenti-
am fidei uestrae in dominum et in om-
nibus sanctis non cesso gratias agens
et memoria uestrum faciens in o-
rationibus meis ut deus domini nostri ihesu
christi deus pater glorie de uobis spiritum
sapientie et reuelationis
quod cum sequitur. In lumina-
tos oculos cordis uestrum. Iste ph-
pheta reddi potest. Prop-
terea et ego audiens fidem
uestram in domino ihesu in agniti-
one eius in luminatos oculos
cordis uestrum et in omnibus sanctis non ces-
so gratias agens pro uobis
memoria uestrum faciens in o-
rationibus meis ut deus domini nostri ihesu
christi pater glorie de uobis spiritum
sapientie et reuelationis in
agnitionem ut sciret que sit
spiritus uocationis uestrae. et cetera.

Porro dñi n̄ ihu xpi p̄ciat̄
 aū glorię n̄c̄ intelligend̄is.
 ut quomodo dñs n̄r ih̄s xp̄s ip̄
 so ē s̄p̄mo. sapiētia ueritas.
 pax iustitia. fōditudo. ip̄se
 sit & licet gloriā. sc̄dm̄ illud
 qđ ad libi dicit̄. appic̄sebit glo
 riā dñi. & in omni pene uel
 lege scriptum ē. sup̄ t̄ber
 naculum testimoniu uisum
 esse gloriā dñi. & ps̄almista
 uen̄b̄. & surge gloriā mea.
 & surge. que gloriā in lumi
 nent suo fulgo r̄e mundum
 tēplum sibi de uirginali ute
 ro fabricata ē. cuius tēpl̄
 p̄ciat̄ glorię efficit̄ dñs. & ubi
 xp̄s gloriā ē. ubi t̄ntū p̄ciat̄
 dicitur. ubi ih̄s. ubi d̄s eius sc̄b̄
 q̄. ad d̄m̄ to aliquo nominat̄.
 Iste igit̄ d̄s assumpti hominis
 p̄ciat̄ uero glorię sapiētię
 ubi t̄nt̄is. dicit̄ q̄. d̄ns ḡb̄. in fi
 liū suū sp̄m̄ sapiētię & reue
 lationis. ut sapiētes fiant. &
 reuelat̄ facie gloriā dñi c̄
 t̄m̄ pl̄nt̄. que sapiētia &
 reuelatio cū eos sapiētes
 fecerunt. & m̄ysteria illis oc
 culta ap̄reuerunt. it̄c̄ q̄m̄ se
 quit̄. ut habeant in luminat̄os

oculos cordis & uerbis p̄seng
 b̄. approbat̄. sc̄dm̄ & t̄ho
 ris m̄bra hominis. & in
 t̄ho ris hominis m̄bra dicit̄.
 ecce dñi mecum feste cordis o
 culos appellauit. quos absq̄
 s̄nsu & mente intellegere
 non possumus. huic illud ps̄al
 miste congruit. in lumina o
 culos meos. neū quā obdormiā
 in morte. & ad libi. sapiētię
 oculi in capite eius. si enī sim
 pliciter oculos a s̄nsu accipim̄
 utiq̄. n̄ solū sapiētię. sed & i
 am insipientis oculi in capite
 ei sunt. caput it̄c̄q̄. sapiētię
 sensus accipit̄. quia alio uerbo
 mens. & c̄nimus. principale
 cordis appellat̄. quod uero
 ait in c̄gnitione eius. id est
 ET IPI NWCIN. qui d̄m̄ sic in
 tellegunt. ut in t̄ I N O C I N
 C T E N I P N W C I N. hoc ē in t̄
 no ḡon̄m̄ & c̄gnitionē illud
 in t̄ sit quod no ḡo ēo s̄ sit que
 ante n̄ sc̄uim̄. & c̄ post ea
 sc̄ise coepim̄. agnitio uero eo
 s̄ que prius scientes deinceps
 sc̄ise desuim̄. eosq̄. postea
 r̄cor damur. & prius q̄m̄ quā
 dic̄ uita m̄ celestib̄. suspiciant̄.

T

Postquam incorporata dea & tibi
& oblitidi peccatis. nunc cum p
reuelationem cogn^{o uim.} & tibi se
cundum illud. feminiscent & o
uestent ad dnm omnes fines ter
re & cetera his similia seplich
tes. Ut sciat quod sit spes
uocationis eius. et que diui
ne glorie hereditatis eius
in se. et que sublimis mag
nitudine uirtutis eius in
nos qui credidimus secun
dum operationem poten
tie uirtutis eius. quam ope
ratus est in xpo suscitans
illum ex mortuis. Cui semel
iuxta orationem peccati dic
tus fuit sps sapientie & re
uelationis ut in p^{tis} oculis cor
dis aspiciat. iste scilicet & que se po
sita sunt uocatis & que spern
dit scilicet di. que habundant &
lucet gehis qui hereditate ipsi
us sustinent & daturus. ad qua
notitiam magnitudo uirtutis
di est necessaria. in his qui iux
ta similitudinem peccati creden
tes uocant. p qua operatus e
st in xpo ihu. que am ostuis sus
citauit. Duplicitate cum intelle
genda hereditas. siue qd pri

inogenitus omnis effectus.
se hereditas sit anime dni
nri ihu xpi. & eius qui ex cor
pore & anima assumptus e
hominis. nosque cum heredi
tate anime hereditemus
dm uerbum siue qd in xpo he
reditas nra sit peccatis & filii
& sps sci. una diuinitas. ut quo
modo uocat hereditas domo
rum atq; uillorum excipit quae
ab hereditibus possident. Sic ip
se dr hereditas credentium
sit et q; scorum. scriptum est &
in ueteri instrumento. Filius au
tem dicitur hereditatem
in medio fratrum suorum. quia
ego peccatorum. & ceteri dicitur
hereditas eorum. & scilicet qui ex
tra dm nihil habere se nouit
audacter loquitur. peccator me
us. & tuus peccator hereditas
mea & ceteri mei. Non ergo
peccatorum studium ut sciam spe
uocationis. & diuitias glorie
hereditatis di in se. et qui ip
se indigens ad hanc cognos
cenda uirtute. qua & iam in fili
o suo dr usus e suscitando.
que suscitauit n semel sed
semper am ostuis. & fuit cum

in mortuis liberum nullamoris
 tis contigione maculatu; co
 tidie xpi resurgit ex mortuis.
 cotidie in penitentibus suscita
 tur non quo non habu erit & lia
 iuxta aese ne potest accite an
 mesue ponende. & litteru se
 sum en de eius. Nemo quippe
 tollit ee nisi ponat illam a
 semel ipso. sed quo iuxtae dis
 pensatione aese nis & filii ho
 mo & filius cado & pccat se sur
 citatus esse dicatur.

SEDERE CUM FACIENS AD
 DEXTERAM SUAM IN CELES
 TIB; SUP OMNE PRINCIPATU
 ET POTESTATE ET VIRTUTE
 ET DOMINATIONE ET NOMINE
 QUOD NOMINAT NON SOLU
 IN HOC SCLO SED ET IA IN FUTU
 RO; Per humana similitudi
 ne di potentiam demonst
 ratur non quo soliu ponat
 & d r pccat in eo sed etat se cu
 q: filiu hcebeiat residentem.
 Sed quonos alit iudicantē et
 q: regnante nisi pnta uerba
 intellegere nequeam; ad hoc
 pgnal & illud quod in cantisi
 mo nono psalmo scriptum ē
 Dixit dñs dño meo sede ad dex

tuos scabellum pedu tuorum.
 Sibi iuxta regnans hcebitu
 filius ccd pccat is dexteram se
 del. necesse ē ut iuxtae cando
 similitudinem maior sit ab eo
 qui in leua pccate consederit.
 Quod ut sciamus alit intellegi.
 qua littera resonat. idemp sal
 m in consequentibus; docet dicens;
 Tu es sacerdos in eternu secun
 dum ordinē melchisedech.

Dñs ccd dextis tuis. Quomodo
 enim cum filius pccati ccd d d
 dexteram sedeat. Rursum pcc
 at ccd dextis eius esse p hibe
 tur aut quare gone terra
 scabillum ē pedu eius & celu
 & thronus ipsius. cū & terram
 scdm esciam pugillo otin d
 dicat & celu p calme dextensi
 one m d liri. Non enim potest
 intra id esse quod ab eodem
 congnetur. nec in manu in clau
 sum tēnere. a quo ipse iuxta
 sedentis habitū circū d d lur
 Sicut ergo proximū esse dō
 ut ab eo procul recedat. n
 scdm locos specia sed iuxta
 mēta sen gndum ē; quod sci
 iuxta dñm sint. p bccat o se

utro de quibus aut prophetae di-
cunt. Ecce qui elongant se a te
peribunt. ab omni eius uicinia
sumoueant. sic & in dextris
ut in sinistris di esse accipien-
dum est. quod scilicet dextris eius
sint. peccatores uero a sinis-
tris. Sed uero quoque idip-
sum in euangelio comprobante
cum ues dextris. huius esse
memoria a sinistris. Sed &
ipsum uerbum sedere regni sig-
nificat potestatem. per quam
beneficium eius tribuit super
quos. sedere dignat. quod scilicet
licet regnet eos. & in curru suo
habeat. & ad nutum proprium
uega prius & libera colla con-
uestit. post haec queritur
quomodo id quod sequitur pos-
sit intellegi. Super omnem prin-
cipatum & potestatem &
uirtutem & dominationem
& omne nomen quod nominatur.
non solum in hoc saeculo. sed & iam
in futuro. & quidem de dex-
tris ac sinistris. & de sessione
item dictum est. Nunc queren-
dum ubi apostolus haec quattuor
nomina principatum lo-
quor potestatem & uirtute
& dominationem.

mirabile fact.

scripta sepperent. & in me-
dium unde protulerit. Neque
fuit enim quid diuina lectione
fuerit instructus. Aliquid
loquutum putare quod in se
uoluminibus non habetur. ar-
bitror itaque illum aut de gra-
digonibus; hebraeorum eaque de
se crede sunt in medium protu-
lisse. aut certe quae quasi
tae historiam scriptae sunt
cum in telle graecae legere esse
spiritualem sensisse sublimi-
us. & quod de regibus; atque prin-
cipibus; ducibus; quoque tribunis
& centurionibus in numeris
& insigniorum libris referunt
imaginem aliorum principum se-
gumque cognouisse. quod scilicet
in celestibus; sint principatus
sint potestates. sint domi-
nones atque uirtutes. & cele-
ra ministeriorum uocabula
quae nos possumus nominare
se. in se ipsum paulum puto ut
in graui corpusculo consti-
tutum enumerasse ualuisse
Sic cum sunt principatus & po-
testates & uirtutes & domi-
nationes. inesse est ut & sub-
iectos habeant. & timere

se & sibi uisiter sibi. & eos qui
 sua fortitudine roborantur
 que distributiones officiorum.
 non solum se presenserunt
 sed & iam in futuro scilicet erunt
 ut per singulos profectus. & ho
 noserit. ascensionem & iam & dis
 censionem ut crescat aliqui sub
 dicescat. & sub ecclesie atq; a
 lice potestate uisitate prin
 ci patris & dominatione fi
 cet. nos homunculi cito incine
 sem & puluerem dissolubendi
 si consensu hominum leuemur
 in reges. & ceteros habemus mi
 nistrox diuersos & mul
 titudines. quantus facilius
 possumus sentire quod dice
 re. ubi causa qd presertim
 in pectore ciuili iudices p pro
 uincias & ordines suum habe
 at rursu milita in tot comi
 tes duces tribunos & multi
 plicem scindatur exercitum.
 & putam dm dnm domino
 rum segeq; regnare qu sim
 plici tantu ministerio esse
 contentum. **E**T OMNIA SUB
 IECIT PEDIB; EIUS ET IPSU DE
 ORIT CAPUT SUP OMNE ECCLE
 SIA QUE EST CORPUS IPSIUS

PLENITUDO EIUS QUI OMNIA
 IN OMNIB; ADIMPLETUR
 Huic uidetur illud esse contra
 rium. quod alibi scribit. nec
 dum enim ei uidentur omnia sub
 iacet. sed & illud. oportet enim
 illum regnare donec ponat om
 inimicos sub pedib; eius. Si eni
 nedum ei subiacet sunt omnia.
Et oportet ei regnare donec ei subiacent omnia
 quomodo nunc sub pedib;
 eius dicitur uniuersa subiacet. max
 ime cum & in alio loco patet
 ipse testatur. Cum cum ei sub
 iacet fuerint omnia tunc &
 ipse filius subiacetur ei quasi
 bi subiacet omnia. ut sit dicitur om
 nia in omnib;. Ergo eum se
 cundum presertim. id quod
 futurum est quod siue factum
 esse commemorat. iuxta sen
 sum quem supra exposuimus ubi
 ait. benedixit nos in omni be
 nedictione spiritali in celestib;
 in xpo. aut certe si de pre
 terito sciendum est sic de
 bono accipere quod & iam cu
 que sunt ei uoluntate sub
 iacet a nece tunc conditione de
 seruiant ubi causa doemo
 nes iudei atq; gentiles. Non
 eni seruiunt xpo nec subiacet

pedib; eius. & tunc qui ab eo in
bonam partem exierit. subditi
sunt potestati eius in unum. tunc
& si aduersum & in se pugnant libe
ri arbitrii uoluntate. in hunc
sensu & illud quod sequitur coapta
tur. & ipsum dedit caput super
omnia & ecclesie que est corpus ip
sius. Quomodo enim caput plu
rima sibi habet & membra subibe
ta equib; sunt nonnulla uitiosa
& debilia. ita & dominus noster ihesus christus
cum sit caput ecclesie. habet &
membra eos omnes qui in ecclesi
am congregantur. tunc scilicet ui
delicet quia peccatores. sed
scilicet uoluntate. peccatores
uero sibi necessitate subibe
tos. atque ita fit. ut & licet inimi
ci subditi sint pedib; eius. quia
propter meo quod ait. Omnia
uidetur fecisse questionem.
Nec illud quod dictum est. sede
ad dextris meis donec ponam
inimicos tuos sub pedib; tuis
& adhibe. Oportet enim & in se
necesse donec ponat omnes inimi
cos sub pedib; eius. Non mag
is oportet queris in tempore
ut ecclesie inimici. cum fuerint
superata subiciantur pedib;

& in uictoris transeant po
testatem. Cur autem omnia
idei angeli throni dominaque
ones potestates & uirtutes
et esse. que nunquam fuerunt
contrarie deo. eius pedib; sub
iciantur. uidetur obscurum po
testatibus. respondere. quod
absque peccato nullus sit. & de
sidera ipsa non sint munda co
ram deo. omnisque exsecratur a pa
uore exsecrationis aduersum.
Unde & cruce saluatoris. non solu
ecclesie intra. sed & licet que
in celis dicunt purgasse se phi
bentur. alius uero omnia non
cedunt uirtutem. sed cede
rentum se fecit. De quibus dis
putatum est. ut hoc modo om
nis ciuitas est deum aut. non quo
aliquis accens in urbe non fuerit.
sed ex parte maxima & uirtute
que minorasunt appellentur.
& ipse peccator capostolus. Om
inquit succurrere non ex qua
di. & omne me dereliquerunt. non
quod timotheus & ceteri disci
puli qui illi tempore quo epistu
la scriberentur cum eo dicunt il
lum dereliquerunt. sed idcirco
quia pluribus sit desertus

ab omnibus; id est cunctis in
 parte sedes estum esse conge
 rit. Simile huic quid & in psal
 mo sonat; Om̄ declinauer̄ si
 mul inutiles facti sunt non ē
 qui faciat bonū non ē usq; ad u
 num. Si enim om̄ declinauer̄
 Ergo declinavit et ipse qui lo
 quitur & ceteris; ego dixi in ge
 cessum meritis meo omnis ho
 mo mendax; aut enim verū ē
 hoc quod dixit. aut falsum; si
 omnis homo mendax ē. Er
 go mendax ē & ipse qui loqui
 tur. Sicut mendax ē & ipse
 qui loquitur. in hoc quidem
 quod ait verum ē omnē homi
 nem esse mendacem; porro
 si vera sententia ē. om̄ sic acci
 piendi ut supra dixim̄ quod
 magna pars hominum meriti
 at. scribit & ceteris apostolus;
 docentes omnē hominē. &
 rursus cōmonentes omnē
 hominē non quo om̄ homi
 nes docuer̄t. quocumque enim sunt
 qui usq; hodie n̄ doctrinam
 apostolicam didicer̄ n̄ nom̄. sed
 quod eos om̄ doceat & ceteris mone
 at qui in ecclesia sunt & cupi
 ut scire quae dī sunt;

Seq. plenitudo eius qui
 omnia in omnibus; adimple
 tur; Quod quidem sic accipi
 endum quē admodum & illud.
 tunc subicitur ei. qui sibi sub
 icit omnia ut sit dī omnia in
 omnibus; Nunc enim dī p̄ p̄ter
 ter in singulari ē. hoc ē in alio
 iustitia. in alio ceteris. in a
 lio tem p̄orientia. in alio sc̄pi
 bria in alio fortitudo. &
 difficile ē & licet in sc̄is uiris
 atq; p̄fectis. om̄ p̄terit esse
 uirtutes. Cum autem in fine
 ferum & in cōsumptionem mun
 di ei fuerint uniuersae subibe
 rit. adimplebit omnia in om
 nib; & iuxta id quod dī ē cunc
 tis uirtutib; plenus omnia in
 omnibus; adimplect. & sint
 uniuersi habentes omnia que
 cuncte singula singuli posside
 bunt. Sed & hoc quod ait. & ip
 sum dedit caput sup̄ omnia
 ecclesie que est corpus ipsius
 plenitudo eius qui omnia in
 omnibus; ceteris pl̄ur. Non so
 lum hominū. sed & iam ange
 lorum cunctarūq; uirtutum
 & ceteris nobilitatū ceteris
 ecclesia intellegi potest.

Nō enim & hoc qui omnia in omni-
 nib; adimplētur. Siquidem aliud
 aliud ē implere. aliud impleri.
 quicquid in cetero ageritis. in cel-
 tero peccabitis ē uerbum. Sic
 ergo adimplētur imperator
 sicut idis eius cogeat & hebra-
 tus. & fient noue provincie
 & populorum multitudo suc-
 crescat. ita & dñs n̄r ih̄s xp̄s.
 in eo quod sibi credunt omnia
 & per dies singulos ad fidē eius
 ueniunt. Ipse adimplētur in
 omnib; sicut tē ut omnia ad-
 implet in omnib; idē. ut qui
 in eum credunt cunctis iustu-
 qb; plenisunt. & iuxta euā-
 gelium fecerunt eum perficere
 ab iudeis sic p̄ b̄tiā & greciā
 n̄ solū apud dñm sed & apud ho-
 mines. Et uos cū essetis
 mortui delictis et pecca-
 tis ūris in quib; aliquando
 ambulastis secundū secu-
 lum mundi huius secundū
 principē potestatis aeris
 Sp̄s qui nunc operatur in
 filiis inobedientie. in qui-
 b; et nos omnes conuersa-
 tisumus aliquando inde-
 sideris carnis n̄re. FACI-

ENTES UOLUNTATES CARNIS
 ET COGITATIONUM ET ERAMUS
 NATURA FILII IRÆ SIC ET CETERA
 RI. D̄S AŪ QUI DIUES ET INMISE-
 RICORDIA PROPTER MULTAM
 CARITATEM SUAM QUAE DILEXIT
 NOS ET CŪ ESSEMUS MORTUI
 PECCATIS CONUIUIFICAUIT
 NOS XPO. Ante quae de singulis
 uerborū sensib; disputemus.
 uidetur nobis ita lationis or-
 do reddendus. Quos cū essetis
 mortui delictis & peccatis ūris
 conuiuificauit xpo. d̄r quidi-
 ues ē in misericordia p̄pter
 multam cecitatem suam qua
 dilexit nos. & cū essemus mortui
 idelictis. in quib; celi quendo a
 balcaum secundū sc̄m mundi
 huius. sc̄m principē potestatis
 aeris. sp̄s qui nunc operatur
 in filiis diffidentie. in quib; &
 nos om̄ conuēcti sumus. Aliquan-
 do in desideris cecimus nostre
 facientes uoluntates cecimus
 & mentium. & h̄c n̄ natura fi-
 lii irae conuiuificauit nos xpo
 ut ἀποκοινοῦ subaudiēt
 quasi b̄dictū. & nos conuiuifi-
 cauit xpo; conuentionē uero
 ecclesiam in eoloco in quo est

.x. Neque quā ita ut dicitur accipit d̄m. n̄ d̄m aut. qui omnia
 in omnib; adimplēt. sed qui omnia in omnib; adimplēt.

di. au quidiuer e in misericor
 dia arbitramur aut ecb in doc
 tis scriptorib; ecditiam. & ui
 tiu inoleuisse piculatim aut
 ab ipso piculo quierat imp
 tus sermone & non scibit a
 sup flue usur peccat; in cenifer
 temors enim e dicit esse pecc
 catum & eo quod ait. & uo scū
 es scilicet in ostuidelicis & pcc
 ecctis uris. iuxta illud quoq;
 quod in h. e. zechiel scriptum
 e. anima que pccauerit ip
 samori & ur. & qui ad delicta
 que g. & e. ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΑ
 nuncu pccat iuxta eius de lin
 gue & h. inologia propriu
 bum e scripturaru licet & delie
 tic ΠΑΗΜΜΕΛΙΑΙ. r. & etius
 tricus ferient. querim quid
 significent quous distenta
 pccccc g. id est quid int sit. int
 ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΑ. & ΑΜΑΡΤΙΑ;
 aiunt hū quod ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΑ
 quec sunt in itia pccccatorū sint.
 cū cogitatio tccita subsepit.
 & celi qua & pccate cohibenti
 b; nobis. n. & e. dum tem nos im
 pulit ad ruina; unde & in octa
 uo decimo psalmo delicta.
 hoc est ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΑ

quis intollogit. qui ce scilicet & dif
 ficiliter sit riedices & in itia in
 tollogere pccatorum. pcc
 ecctum ubro esse cū quido pcc
 consumatum. puenit ad fine.
 querim quoq; quid sit in quib;
 aliquando ambulastis scdm
 scdm mundi huius. utrunam
 & c. diud scdm sit quod non ptine
 at ad istum mundū. sed ad mōn
 dos alios. de quib; & clemens in
 epistula sua scribit. oceanus
 & mundi qui tricus ipsū sunt.
 An unus iste sit mundus. qui ab
 initio scū quo fecctus e ccdam
 usq; ccd terminū suū uolatur
 & tricus eat ut ceste mundus
 alio nomine ccp pellatur. prin
 cep saeris huius qui nunc ope
 riet in filius diffidentie scribit.
 & ccd g. cccetes. ut eru. at nos de
 p. presenti seculo nequa. & hac
 ecdem epistula. Redimētes
 tempus quō dies malisunt. &
 dies iccob modici dicunt & pcc
 simi. siue qd tempus ut pcc
 p quod decusit tenemur in scō
 g. r. ue sit & c. boriosum. Siue
 qd ipse scctenas mundi huius
 ut supra dixim. & scū uo cccbu
 lo nuncu pccur. de quo scctim

insequentibus; secundum principem
inquit potestatis aeris spiritus
qui nunc operatur in filiis diffi-
dentis princeps quippe aeris
& spiritus potestatis qui in aere
isto est diabolus intellegit. qui
nunc operatur in filiis diffiden-
tibus. in his enim qui domino credunt
operari non potest. De quo &
infra ait; non est nobis pugna cum
aeris cecum & sanguinem. sed
ad aeris principatum & po-
testatem. ad aeris mundi & ec-
totes tenebrarum istarum. ad
spiritus nequam incolas
quibus; Non quod diabolus & sectol-
iter eius qui per mundum istum
uagantes peccata hominibus;
insinuant in celo uideri que-
ant. de quo ob suam mentem corru-
ptam. sed celum dicitur a se ipse qui
super nos est. iuxta illud salua-
toris eloquium; Considerate
uoluculas caeli & cetera. Nec
nifestum quippe est quod uoluculae
non per celum uolant. sed per ae-
rem. Sed; inquit; & nos omnes
conuersi sumus celi quando. in
desideriis cecum noster. facien-
tes uoluntates cecum & men-
tu; quod ait inquit; ad delicta

referendum est. Superius enim qui
ad duo peccata posuerat. & uos cum
estis delicti mortui delictis & pecca-
tis uis & cetera peccata & uoluc-
lae dicitur. inquit; celi quando
ambulatis. cetera delicta uero
nihil modo uidebitur secutum. quod
sensum possit & explorare. Nunc ait
inquit; delictis & nos omnes con-
uersi sumus; Simulque ne meo quod
dixerat. & peccatis uis; inquit;
celi quando ambulatis. sepe
superbiam a peccato uideri & uis
& cetera peccata uideri; inquit;
& nos omnes conuersi sumus;
Quicumque conuersi sumus esse se dicit
de peccatis delictis. & non de
peccatis; confitetur. conuersi
sumus inquit sumus aliquando non
in uno desiderio sed in diversis
nisi noster. Cetero quippe desiderat
aduersus spiritum. & spiritus cetera
uoluntatem. facientes non unam
uoluntatem cecum. sed plu-
res & non solum uoluntates
cecum. sed & in mentem. pro
quibus; in lignis codicibus; habet
cogitationum; In peccatum
autem cecum & in mentem. hoc esse
puto quod cecum peccatum est
in pudicitia atque luxuria. & cetera

que p ministeriu ei in libidine
 & plent. mbrum uero deli-
 ctum ced dogmata p tina & con-
 traria ubi tici. & heretica
 p ruitic t m. Itaut possim
 dicere plerosq; hereticorum
 qua quam hoc rict sit. uolunta-
 tes mbrum facere. & n uolun-
 tiotes cupis & multos con-
 tra & edes ticos cupis &
 n mbrum facere uoluntates
 & esse plures. qui & cupis &
 mbrum parit faciant uo-
 luntates. hanc au dixim non
 quo & heretici cupis n faciant
 uoluntates. plura quippe ce-
 pud eos corporis sunt uitia qua
 cepud nros. sed ut & exemplo posi-
 to facilius quod uolebamur pos-
 sit intellegi. & rict inquit
 nectura filii irae sicut & ceteri.
 Respondeant heretici quidi-
 uer scilicet necturas esse conten-
 dunt. Quomodo pcculus quibm
 utiq; spiritalis nectura esse
 non dubium e. fubit nectura
 filius irae. sicut & ceteri qui ad
 huc in errore sunt positi. Nos
 uero dicim esse primu om ho-
 mines nectura filios ire. ut pp
 corpus humilitatis & corpus

que mortis. & quod cetera
 cetera mbrum hominu apposita
 sit admilitia. Unde & sala-
 mon ait. Non est iustus in terra
 qui faciat bonu & non pccet.
 ut quod & eo tempore quo pos-
 sum hanc uerba notandi. & ad pu-
 bescit uenim om aut opere
 aut lingua aut cogitatione
 pccem. Et cum igit nectura
 filii irae. sic & ceteri & om sci
 qui cetera sanguine xpi sedep-
 tit sum. Sicut pcculus qui uer-
 tic iustitiam que in lege fuit
 in opere hanc sibilis conuicta
 tur. dic. nectura fuisse filiu
 irae. Cur timeam & iam se-
 tro scos uiros filios ire fuisse
 testari. De quib; omnib; ue-
 redici possit. Cum au uerit
 mandatum pccatum fuit.
 ipsi uero mortui sunt. Filios
 cu ire sic accipiendū ut fili-
 os pditionis filios iniquitatis
 filios mortis. Non quo cetera
 iram. iniquitates & p ditione
 subsistit in nectura sua que
 filios hanc ceter. sed quo filii di-
 cuntur eius rei que operatur in
 singulis. sic filii appellentur
 gehenne qui gehenne ignibus

consumendi sunt. Alius irpe fi
lios sic uocatos putat ut filios
diceboli. Dicebolus enim pditi
o ē & ira & mors; deuorabit
mostru alet ebri & nouissimū
inimicus destruetur mostr. &
eccl ipsam dicebolum pditio fecit
tus es. Fecit inquit propria
uoluntate. nec in initio sic cre
atus; Quomodo igitur mostr dicitur
et eo quod in uidi a diceboli
mostr introiit in orbem ter
rarū. & p illum sunt mostrui
quicente uiuecent. & pditio.
quod pdcet quoscūq; decipit.
sic & ira dicitur. propter eam quā
et ex cel cedu & uis homines fe
ritatem. Sunt qui illud in seg
norum libris quicendo decuid nu
merauit populū isrl. Item
in se di prouocans scriptura di
cente. & cepposita ē irā dñi suc
cendi isrl. & in eicit uir dauid
dicens irā dñi dicebolū signi
ficasse putent. & enim iuxta
græci eloquiū propriū & ceptōn
non dixit genēre feminino irā
di ΛΕΓΟΥΣΑ. hoc ē quē dicitur
sed ira di ΛΕΓΟΝ. id est qui dicit
et genēre masculino. mit q̄si
quid dñs irā & furorem suū p

angelos pessimos. Dñs ergo qui
dñs ē in misericordia dice & diuers
propt̄ accitōtē suā qua di
lexit hominū genus. & ceptō
tē non simpl̄ sed multam.
cū esset mostrui propt̄ deli
ctō nre. uiuificat nos. & n̄ solū
uiuificat. Pccrum quippe
hoc erit bonitati & in cogni
tudinē eius. sed uiuificat cum
xp̄o ih̄u. uncc. ^{atq;} ecndem nobis ty
bubis uitam habere cum xp̄o;
quid; ^{am;} pro eo quod nunc ex posu
imus. & exen̄ nectura filii ^{ire;}
Pro nectura prorsus siue om
nino quic uerbūm d̄y ci ambi
guū est transtulerunt. quod
& sic son & iuxta eam quē dix
imus ex ponendum ē. GRATIA
SALUATI ESTIS. & si non sunt
digne pccsiones huius tē po
ris ad futurā gloriā quē se
uelcebit in nobis. Gr̄tia mee
gis sum̄ quic op̄e se cluceti.
Nihil enim possum̄ dñō retri
buere pro omnib; quē & tri bu
it nobis. Et ce excitauit siml̄
q̄i fecit sedere in celestib;
in xp̄o ih̄u. Supercedit & erit
quod suscitauerit d̄ xp̄m a
mostruis. & sedere fecerit ad

dexteram succ̄ in celestib; sup
 omnē principi potum & potē
 tate & uirtute & domina
 gōne & omne nom̄ quod nomi
 nēt non solū in hoc scto. sed
 & icc̄ in futuro. nunc uero ad
 didit. quic̄ & nos suscitabit
 cū eo. & sedere fcebit in cele
 lestib; ad dexteram succ̄. que
 rit ergo quomodo dī quinor
 seduos fceit & suscitauit simul
 fcebit sedere cum xp̄o; & qui
 dō quis simplicius ē resposu
 rus hoc adserit. qd̄ iuxta pre
 scientiam dī. id quod futurū
 ē quic̄si fecerit esse icc̄ dixit
 rit. & quia mos iste sit scrip
 turarum. ut in t̄dum futu
 ra tempore p̄terito de
 clinent. uerbi causa de cruce
 dñi. Foder̄ man̄ meos & pe
 des. & alibi de p̄ssione eius
 quic̄siouis cecidit. t̄m̄ ductus
 ē & ad huc demurus flezel
 lorum liuore ei nos secnatisu
 m̄. & alibi ab iniquitatib; po
 puli mei ductus ē in morte
 hoc aut̄ ideo ne quia futura se
 p̄inceste sunt hominū spes
 fluctu & uacillat. ecce quē
 dī futura cognouit apud quē

nihil ambiguum ē quic̄si icc̄
 fecerit memorient̄ ut quia p̄
 t̄yta s̄cundū philosophos
 quoq; fieri in p̄o. fceit n̄ pos
 sunt qui ceciderint quasi icc̄
 fecerit habeant quē futura
 Alius uero qui se resurrectionē
 & regnum xp̄i spiritalit̄ in
 tellegit. Non deliberauit di
 c̄se iam sc̄o sedere & regna
 re cum xp̄o; Quomodo enim
 nequa quā in cec̄ne sc̄e cum
 uiuat in cec̄ne. Et h̄c & con
 uersationem in celestib; cum
 gradiat̄ in t̄re & cec̄o esse
 desistens. totus uestit̄ in sp̄m̄.
 ita cum in celestib; sedere cū
 xp̄o. Regnū quippe dī intra
 nos ē. & ubi fuerit thesaurus
 nr̄. ibi erit & cornū nr̄. firmi
 q; & stabiles sedem̄ cū xp̄o.
 sc̄p̄i & quā uerbo iustitia ubi
 t̄te. potest cū & hoc dici
 ut quomodo cor̄ bonē sp̄s
 sc̄i accepim̄. n̄ edum totam
 ei plenitudinē consecūq; sic
 & sedere nos cum xp̄o c̄tq;
 regnare n̄ edū ul̄ p̄fectam
 sessionē in celestib; obgn̄
 t̄r. UT OSTENDERET IN SE
 CULIS SUPUENIENTIBUS

ABUNDANTES DIUITIAS GRATI
E SUP IN BONITATE SUP NOS
IN XPO IHU; Quocumque sit bene-
ficii magnitudo & quae multae
plures gratiae quae nos dominus de-
seti istius perturbationibus; libe-
ratos sedere fecit. & regnae
secum xpo. hinc ut maxime con-
probat. quod in futuris saeculis
non uno sed omnibus; succum cunctis
vicio nobilibus; ceteraturis sup
nos ostensurus est gloriam. su-
asque diuitias monstraturus.
quod nos qui quondam lege te-
nebamur inferni. & propter
vitia atque peccata ut operibus;
causis iteramus & supplicis
destinati. nunc in xpo regne-
mur. sedecumque cum eo. Sede-
amus autem non in humilibus quocum-
que loco. sed super omnem principa-
tum & potestatem & domi-
nationem. & omnino in quo
nominatur. Non solum in hoc saeculo
sed etiam in futuro. Si enim xps
suscitatus a mortuis. sed etiam
dexteram dei in caelestibus
supra ^{at} omnem princi-
patum & potestatem & vir-
tutem & caetera. & nos ^{qui} sedem
regnemusque cum xpo. Necesse est

ut super his ^{super} quae sedet ille sedeamus.
sed quid diligens lector est. scilicet
sequitur & dicit. quid ergo ma-
ior homo cengelis. & cunctis in
caelo potestatibus; quod quae pe-
riculosum est respondere prin-
cipatus & potestates & vir-
tutes & dominationes & om-
nenom quod nominatur. non solum
in hoc saeculo. sed etiam in futuro
maxime quia omnia xpi sub-
iacta sunt pedibus; non ced bonam
partem sed ced contrariam
referat ut dicat esse eos an-
gelos refuges. & principem
mundi istius. et luciferum qui
mecum oriebat sup quibus; sei-
cum xpo in fine sessuri sunt. illis
quoque tribuentes beneficium
qui nunc ^{inferni} inferni & male liber-
tate sua cecubentes passim
ucegent. & per precipitia cor-
ruant peccatorum. cum cunctis
les habuerint sessos iuxta
sedentium voluntatem incipi-
unt gubernari. Alius vero hoc
quod ait. ut ostendat in saeculis
supuenientibus; habundanter
diuitias gratiae sup in bonita-
te sup nos in xpo ihu. ad illum
intellegentiam transferat

quod non sim in dytonro sed
 gratia ei seducti. & in ceteris
 bonitatis indicium sit. pro pec-
 catoribus; magis quam pro iustis
 mori. Pro bono enim forsitan
 quis & cecidit inter se. & da-
 turus nobis sit que nec oculus ui-
 dit nec auris audiuit nec in cor
 hominis ascendit que omnia
 & precepta iam dederit in xpo
 ihu quia nullum absque xpo bonum
 dici potest. GRATIA ENI ESTIS
 SALVI FACTI PFIDE ET HOC NON
 EX UOBIS DE ENI DONUM E NON
 EX OPERIBUS; NEQUIS GLORIE-
 tur. Ideo inquit abundantes diuiti-
 as gratie sue in bonitate in-
 super uenturis seculis ostensurus
 est. quia gratia seducti estis
 et per fidem. non pro opera & hoc
 ipsa fides non est ex uobis sed ex
 eo qui uocauit uos. hoc autem ideo
 ne forsitan nobis cogitatio
 occulte subreperet & si pro
 perie nostra seducti sumus. ceste-
 ut per fidem seducti sumus. & cetero
 genese nomen est quod seducti sumus
 addidit itaque & dixit. Fidem
 quoque ipsam non in uo luntie
 esse. sed diuinitatis non quo libe-
 rum homini tollat arbitrium

sed secundum illud ce postoli cetero
 inuenos. non sit currentis neque
 uolentis sed misericordis di. ue-
 rum quod arbitrium ipse libest
 dominum habeat auctorem & cetero
 lius beneficium cunctis referent.
 cum & iam bonum nos uel
 le ipse promiserit. hoc cetero totum
 propterea ne quis gloriatur
 a se & ipso & non cetero se esse
 seductum. Ipsius enim sumus
 FACTURA CREATI IN XPO IHU
 IN OPERIBUS; NOBIS que pre-
 parauit deus ut in illisambu-
 lamus. Reddidit cetero quia
 se gratia seducti sumus per fidem
 & hoc ipsum non ex nobis sed ex
 munere dei dicens. ipsius enim
 factura sumus. hoc est quod di-
 uinum. quod spiritum. quod intelle-
 gum. & credere possumus ipsius
 est. quia ipse conditor noster est.
 & diligenter obserua. qui audire
 erit ipsius figuratio sumus atque
 plasmatio. sed ipsius factura
 sumus. plasmatio quippe origi-
 ne de terra limo trahit. fetu-
 rauero iuxta similitudinem
 & imaginem dei super sit & cordium
 quod in cetero simo quoque octavo
 decimo ^{psalmo} simul positum diuina

significat. Mentesque fecerunt
me & plures maubunt me.
Factura primū locū tenet & de
inde plures metio. & quia crea
tionis & conditionis nom̄ ad mag
nesem p̄ solū op̄e copulati.
Ubi excusille urbs condita ē
& ab initio creatus ē mundus
Et unus quisq; scōrum p̄ uerba
dogmata et uirtutes in se
m̄ ipso mundus ē totus. p̄
terea nunc creatus in xp̄o dici
mur. & creatus in op̄ib; bonis
sive que ipsi fecim; ut fecerunt
mus. sive in aliis creaturis atq;
nra conuersatio trahens festi
dec ē. Ut que p̄ peccauit d̄
in illis ambulē. spem magna
icē nob̄ dicta dū in his ambula
turi sumus. que d̄ magno p̄ pe
+ p̄ peccauit. Et quia semel
ad nom̄ creature uenim;. & sa
pientia in pro uerbis salomo
nis dic. se creata in itū uicē
di. Multiq; timose ne xp̄m
creature dico se cōpellent
Totū xp̄i mysteriū negent.
ut dicant non xp̄m in hac sc̄pi
entia sed mundi sc̄pi entiam
significari. nos libere procla
mam;. non esse p̄culi eū dico.

de quibus ubi dicit scriptura
quod dicitur me

se creature quō uesimē &
hominē & crucifixū & maledic
tionē totū se in se fiducia pro
fitemur. Maxime cū ex duob;
uisceribus qui p̄cedunt ipsa
sc̄pientia promittit. se esse
dicturam. que post sc̄e sunt
Cum autē sc̄a xp̄s fecerit. & que
deinceps loquit;. ecce sint que
post sc̄e dicturā se esse pro
miserit. cetera nec tionis
mysterium. n̄ cetera naturā di
se ferenda sunt. que sequunt
licet in hebreis codicib; non hec
beet. Dñs creauit me iniquum
uicē suā. sed dñs pos̄ sedit
me. In p̄positionem autē & cre
tionem. multū distantia ē. qui
a qui possidet. ut utiq; qui est
atq; subsistit. & ē proprius pos
sides. Creator uero ille qui
non erat cetera quam fieri &
aut cetera de eo quod erat trahens
festur in aliud. sicuti & nos n̄
creati dicimur in xp̄o ih̄u. cre
ati utiq; non quia cetera fuim;
sed creati in op̄ib; bonis. qd̄
dicitur quoq; in p̄cedmo quin
quagesimo de peccat̄ dicens.
Cor mundū crece in medi. & cer
te mundū cor cetera p̄ccatū

habuerat. quicquid de eo dñs
 loquebat. Inueni de cuius filium
 ierise scdm cor m&im. Sed ut
 ibi cōsecratio in fte curie gonē so
 nat. ita & in nob & in xpō p̄
 singula opera & p̄ fctus
 cōsecutura cōtq; conditio cōci
 pi potest. ut cōtidiē in cōsedē
 tib; qui ueris scdm mōyā di
 uersa montes dicunt. & uel
 les colles cōtq; cū pestia. xp̄s
 cōsecutus natus & conditus sit.
 PROPTER quod memores
 ESTOTE QUI ALIQUANDO UOS
 GENTES IN CARNE QUI DICEBAMINI
 PREPUTIUM AB EA QUAE AP
 PELLATUR CIRCUMCISIO IN CAR
 NE MANUFACTA. QUO ERATIS
 ILLO TĒPORE SINE XPO ALIENA
 TA CONUERSATIONE ISRAEL
 ET PEREGRINIS TESTAMĒTORUM
 RE PROMISSIONIS SPĒ NON
 HABENTES ET SINE DŌ IN MUN
 DO; Gentes ephesios in carne
 uocatis ostendit in spū esse n̄
 gentes. sic & contrario iudei in
 spū gentes sunt. & in carne
 israhelitae. Quia dñs fctus
 igit̄ iudei diuidunt̄ & gentes
 alii sunt in carne circumcisi & in
 spū. quicquid fuit moyses & accip̄n

ce pastoli & necothe nec hel ca
 ius occultum iudaismū dñs in
 tuens cōt. & ce uere israhel
 tes in quo dolus non ē. Aliqui
 n̄ & cōsp̄n & spū circumcisi sunt
 quicquid fuit nec buchodonosor
 & pherao. & hodie barbarū
 & romenarū gentiū multitu
 do. quē credunt in dñm. Ter
 tiū qui tēntū in carne sc̄ circum
 cisi. & spm̄ in circumcisi sum hēc
 bēt ad quos pro phēta dicit
 Circumcidimini dō uro. & nolite
 circumcidere carne p̄pug
 urī. & celi. Om̄ gentes in cir
 cumcisi carne. domus uero isrl
 in circumcisi sunt corde. & t̄
 de quib; nunc dicit. quia celi
 quando uos gentes in carne q̄
 dicebamini p̄pugurī ce bece
 que dicit̄ circumcisiō in carne ma
 nu facta. quicquid hodie uniuers
 sce turbē credentiū. & totis
 egētib; mundus ē plenus. ad
 distinctionē igit̄ spiritualiū
 gentium. iudeorū. ephesiu gen
 tes uocant̄ in carne. quia scdm
 spm̄ israhelites sunt. Nec & in
 alio loco. carne ē israhelē scrip
 turā cō memorans cōt. Uide
 te isrl scdm carne. qui in spū

non erat isrl. pulchre eam & li
am uerbae moderatus est.
quid dicere minime preputium dice
re minime inquit preputium. n. & e
brietis ebecc que dicitur circū ei
sio in ebecc meenu facta. Non
quo sit circū eisis sed quo ipse si
bi hoc nomē eed sumat & sit uerba
circū eisis meenu facta n. spū.
simul & illud ē eed tendendum
quod nos quos sine xpō eeliba
tos quondā eonuerfione
isrl esse memorauit. & p. e
grinos eepromissionib; & tes
temēto dī. nunc p. quā in xpō
eefididim. sic sepromissiones
& testemētie eius eeccepimus
hic conuerfionē quoq; hebe
re dicemur isrl. Quomodo con
uerfatio uniuersae legedū e
pl. & ur in nobis. Quia uidelicet
lex spiritū e. megis circū ei
dicemur. & sebbecti hemus in
spū. Spiritū eel uictimas offe
rentes. illorum templo eel
rique destrultis. Nos dō fruc
tuū nrōrum dēimas offera
mus. nos immolēm eegnum in
maculatum. & eecincti lum
bis eepediti pasche comedam
Sicut eum circū eisis dicit in e

ne meenu facta. ite ad distine
tionē eius intellegit. alice esse
circū eisis. que non sit. sic dixim
meenu facta sed spū. quod au
ait. Spōn non heebentes. & sine
dō in mundo non quo plures do
os ante quam in xpō eefidēnt
ephesu n. heebuerint. eetq; ue
nerē q; sint sed quo qui absq; dō
uero sit. nullum dīm heebet
Et significent eed ditum ē. sine
dō in mundo. heebent qui p
pe dīm quē eos heebituros dī cen
te cognouerāt. & eepud p. e
brietiam dī non erāt sine dō sed
in mundo eebent eebtq; dō.

NUNCAŪ IN XPO IHU UOS QUIA
LIQUANDO ERATIS LONGE FAC
TI ESTIS PROPE IN SANGUINE
XPI IPSE EST ENI PAX NOSTRA;
Dī ubiq; ē & totus ubiq; ē. eequo
quis potest sepe eeri cū in eo
sint omnia. & ipse p. prophēta
loquet. Ego dī eed propinquus
& non dō longe. & p. eel m. ista tes
tēt. sicut eed dō in celum eedes
sicut eed dō ad infernū tu
illicet. Cum igit in eos sint om
nia proculatim esse eebim p.
is dicit. iuxta eed illud. longe est
dīs eebim p. Iste eequo impū

longe sunt. uicinus est scilicet. Denique
 cum & ceteris esset & procul in
 sanguine ihu prope eis factus
 est. & diligentius intubendum.
 quod ceterisq; cruore dñi ihu. Ne
 mo cedat pro p̄m quod dō. qui a ip
 se est p̄genra dicitur. Paccē me
 am dō uobis. paccē mea relin
 quo uobis. Quomodo tñi scerp̄m
 q̄a scerp̄m t̄es facit. & iustiti
 a iustos. & sc̄i f̄ccatio sc̄os. &
 uitte uiuantes. Sic ipse p̄genos
 fecit esse peccatos. ut dicam
 Cum his qui oderant paccē. Erā
 paccificus. Sic cū xp̄s c̄p̄dōnq;
 um p̄ccō quicūq; sine p̄ccō ē
 conseruabit non habebit xp̄m.
 qui fecit utraq; unū ē t̄ medi
 um parietē macheris sol
 uens inimicitia in carne le
 gē mandatorū in dogmatib;
 euacuans ut duos conde
 ret in semetipso in unū no
 uum hominē faciens pacē
 ut reconciliaret utrūq; in
 uno corpore dō p̄ crucē in
 terficiens inimicitia in
 ea et ueniens euangeliza
 uit pacē uobis qui longe e
 ratis. et pacē his qui prope
 quō p̄ ipsum habem̄ acces

suū uterq; in uno sp̄u ad patre.
 Iste ē mediū p̄cc̄m et macche
 ricē. quē utrumq; esse populū
 diuidebat. De quo & in genesi
 in p̄cc̄tu geminos & obst̄rix
 loquit̄. ut quid p̄p̄t̄ te diru
 tic ē sep̄is. Post quē ergo sec
 p̄biti a ceteris quē ē inimica
 dō. in se saluator carne de
 struxit. & p̄cepta legis et
 euangelicis dogmatib; cōmu
 ticuit. ut de iudeo ceterq; gentib;
 unum populum fecer̄ & xp̄i
 anum. & in geneli h̄cens nobis
 qui longe erem̄. & reliquis
 iudeorum qui de isrl̄ p̄cc̄ post
 los c̄p̄diderunt p̄cc̄m ceterq;
 concordiam. Tunc p̄ ipsum ac
 cessim̄ ced dñm. & unū in sp̄u
 p̄cc̄t̄em nos habere cognoui
 mus. Complētum quē ē illud
 quod in euangelio dñs loqueba
 tur dicens. & si & unus p̄cc̄stor
 & unus gr̄c̄. & iterum & ceteris
 oues habeo. quē n̄ sunt de ouib;
 isto. nos significans & gentib;
 congregandos inimicitia autē
 quē in saluatoris carne de
 structa ē & licet p̄ crucē est
 int̄ facta. Scriptum ē enim
 ut reconciliet & utrumq; in

hoc

uno corpore dō perucē int̄fici
bis inimicigem in ea. Non ut in
lectinis codicib; habetur in se
m̄ ipso. Propt̄ ḡr̄ci prono
minis eam biguitatem κΑΥΤΟ
dum & in sem̄ ipso & linea idē
cruce intellegi potest. quia
cruce id est. κΑΥΤΟ. iuxta
ḡr̄cos gen̄ris masculini est.
Hec quoq; in eandem s̄b ubi
secē in dogm̄atib; post quem
circūcisio & sc̄b̄ beatus mus qui
felicitus ē populo dī. & p̄cescha
& p̄r̄te coste. & non cep̄ p̄cesse
se in consp̄ctu dī uicuum sunt
cl̄tius intellecta quē p̄eso
nant. & hoc eidente littera
p̄cedentes coepim̄ uiuificen
tem sp̄m sequi. quod eū cert
ueniens euuangelii h̄c ait p̄cesse
uobis. qui longe. hoc ē gentibus. &
pacē his qui prope. id est iudeis
videtur mihi de esecia celis ubi
bis testimoniu protulisse &
scriptur̄e s̄b̄t̄entia cebusum
quē si sua. Scriptum ē quippe
meo. Uices eius audi. & sc̄naui dū
& consolatus sum d̄m. & dedi
ei consolationē ub̄rem. p̄cessem
sup̄ p̄cessem his qui longe s̄r̄ent
& qui prope. & h̄c quidem iux

te uulgetam int̄ p̄r̄lectionē
d̄b̄t̄e sint. ceterum qui illud a
postoli legit de xp̄o memoran
tis. p̄cessem faciens p̄sc̄n̄guinē
cruis sup̄. his que int̄ r̄e s̄r̄ent
& his que in celis. & cetera que
in eodem dicunt̄ loco. Non puta
bit nos qui iuxta sp̄m̄ is̄rt̄ uoca
mur fuisse longe. & iudeos qui
tunc modo is̄rt̄ nunc u p̄br̄
in c̄p̄ne fuisse prope. & h̄c e
totam intelleḡt̄icē ad cen
gelos uirtutes que celestes. &
ad animas t̄m̄ p̄r̄cur̄t̄ huma
nes. quod in suo xp̄i sc̄n̄guine
terrena & celestia copulati
que int̄ se c̄nt̄e dissidebant
Et bonus p̄cesstor morbidam
admonet̄ se ub̄t̄ens ouem
f̄cerit esse cū ceteris. Dec̄g
m̄a que perierat dragmis q̄
seclue fuerent copulcerit.
Et in eandem lege lice cedilla
r̄ & regerit dogm̄ecta. ced
quorum t̄ypum & in c̄ḡnē
moyses que essent in t̄c̄ber
neculo febr̄icenda consp̄x̄.
Atq; ite fieri. ut crux d̄ni n̄ so
lū terre. sed & celo profuerit
Non t̄ntū hominib; sed &
c̄ngelis. & omnis c̄p̄ec̄tura d̄ni

si uero se mundicia sit. Quod
 cum ait. Ut duo conderentur in se
 mel ipso. in unum nouum hominem
 & quod magis uidetur superior
 dei ueris et quod gentilibus sensui
 conuenit. sic sue intellegenti
 ce concepit. ut dicat homi
 ne iuxta imbecillitatem & simili
 tudinem dei factum eandem
 post reconciliationem formam
 recepturum. quae & nunc con
 gela habent. & ipse prodiderit
 Nouum autem hominem esse dicit
 qui cotidie renouatur & habi
 taturus est in nouo mundo. quon
 do erit caelum nouum & terra
 noua. & bibiturus est de uita
 nouum in regno dei. & accitetur
 rus accitetur nouum. & uerum nouum
 testamenti locutione graue de
 bit illud quoque quod celum scribi
 tur. Ecce factio noua quae nunc
 orientur. sic sentiatur ut princi
 pium in nouationis in presenti
 seculo fieri existimetur. & ceterum p
 fectum consummatumque no
 uitatem. nec dum in isto pu
 tel seculo posse compleri. & quomo
 do nunc per speculum uidemus in e
 nigmate. Tunc autem facie ad fa
 cio. sic & in futurum nouum

hominis. tunc plene profectus
 que conplendiam. cum celesti
 ce & pena que fuerint copula
 ta. & in uno spiritu & sensu eccle
 siasticum sententiam accesserim ad pe
 nitentiam. Nescio quid tunc & in ali
 ce epistula. Siquis tamen eam
 recipit. prudentibus quibus que
 lectoribus; perculus subindicat
 dicens. hi omni testimonium ecc
 cipientes fidei non uulerent
 promissionem deo pro nobis mo
 lius quid providente ut non cesset
 nobis consumentibus. propter
 hoc & unum supra creatura con
 gemescit nobis cum qui in tenebris
 nunculo isto ingemescimus & con
 doleretur. quia timore dei in utero
 concepimus & doleremus & presto
 licumur reuelationem filiorum dei
 ut de ueniente seruitutis cui
 nunc subiecta est liberetur. & si
 & unum per se & unum per se & ora
 tio domini compleretur dicentis. fi
 cet uoluntate tuce sic in celo &
 intra. ERGO IAM NON ESTIS
 PEREGRINI ET ACCOLE SED CI
 UES SCORUM ET DOMESTICI DEI
 SUPRA EDIFICATI SUPER FUN
 DAMENTUM APOSTOLORUM ET PRO
 PHETARUM IPSOSUM MOANCU.

LARI LAPIDE XPO IHU IN QUO
OMNIS EDIFICATIO COPAGINA
TA CRESCIT IN TEMPLU SCM IN DNO
IN QUO ET UOS COEDIFICAMINI
IN HABITACULU DNI IN SPU. Ad
id quod supra dixi & cetera peregrini
ni testimonioru & promissio
nis. nunc respondit. Ergo uem
n estis peregrini & incolae. &
ad illud quod promiserat celi
enanti conuersatione isrl
modo reddidit. sed estis ciues sco
rum & domesticidi. hic locus
conuersum eos ut maxime fecit.
qui diu & fecit nec turres nitunt
introduce. quomodo & ni pe
regri fecerunt ciues sco
& quomodo domesticidi fuer
quondam celi eni conuersio
one isrl. ^{ut melius} si non potest. ut impo
ius nec tura mitteri. Quod cum
sequitur. edificati sup fundam
tu apostolorum & propheta
rum magis priori. quae scun
de in prelectioni conuenit. In
quae superius dixeram. contem
sione xpi uicinu isrl. & gentes
fuisse de longe. hoc testimoniu
u & contra macione. & hos
qui uel hereticos qui alium
legis aliu euen gelu p predicta

dm uti possum. Si ni nequa
quam peregrini & incolae. sed
ciues sco rum & domesticidi.
sup edificati sunt fundamto
ce apostolorum & proph & ceru
ipso summo angulceri xpo ihu
In quo omnis edificatio compa
gincota crescit in templu scm
in dno. In quo et ephesii coedi
ficent in tabernaculu dni in spu
Unus e dr unius edificatio nis
& templi. quod sup edificatu
e fundamto ce apostolorum
& proph & cerum. quod si uni
uerse edificatio copaginata
crescit in templu scm in dno. om
nilcebose nitendum. ut fiam
illi lapides de quib; scriptum e.
Lapides sci uoluant sup terra
Et cum fuerim uiui lapides
& omni peccato dolenti leues
politi nullam habentes sca
biedinem edificemur in tem
plum. & ficem habitaculu do
Conducitur q; in nob crea testa
manti custos legis dni. & che
rubim scientie multitudo. &
interiora pectoris nri in no
au uoccebulu nri sentent. Di
centur quo decbit. qd nos ore
culum siue responsu possum

appellare & ut contem^{of.}plū.
 bum & primam uerbo
 ΛΑΛΗΓΗΡION. id est locutionē
 dicere. ut cū apostolo & r̄ p̄ce
 mus inuocē. An & per im̄ tum
 queritis. eius qui in me loquit̄
 xpi. potest cū omnis edificati
 o sup fundam̄ tum cēpostolo
 rum & proph̄etarum que con
 structe. non solum nos sed &
 celestes significare uirtutes.
 ut uniuersi peccit̄ fient hec bi
 ticulum di in spū. In congruum
 quippe esse aiunt & hominib;
 pdificationē & con p̄ctam et
 q; concordem. c̄p̄t̄ c̄p̄t̄ in tēplū
 sem̄ in dno fieri que hec bi ticulū
 di in spū. Angelos cū & bect̄
 quec; uirtutes que in celesti
 b; dō seruiunt. ab hęc felicitate.
 alienas existimari. Sūm̄
 cū con guleceris lecpis qui popu
 lum utrūq; continet. siue
 iuxta sc̄cundam in̄ p̄l̄e q
 onē celestia iungit ceter̄ ter
 r̄na. Xp̄s ē dñs n̄r lecpis p̄p̄e
 sus de monte sinem̄hib; de quo
 & p̄sel mista testat̄ dicens
 Leapidem que reproba uerunt
 pdificantes hic fecerit ē in a
 put angul; cēdno fiet uē istud

Reproba uis quippe ē cēpha
 riseis qui uidebent̄ legis hebe
 re noq; ticem. di q; templū lega
 lib; edificare mēndat̄. & ad
 sumptus cēdō in con guleceris le
 pidem. ut duos p̄ceri & os ipse
 medius continer̄. & p̄ illum
 uterq; populus cēd d̄m. hebe
 r̄ & cēces sum. Iste con guleceris
 lecpis. non c̄p̄dentib; lecpis of
 fensionis ē. & p̄ d̄re sc̄cundē d̄ly.
 sup quam qui cēcid̄rit quassa
 bit̄. sup quem uero ipse corru
 erit comminu & d̄m.

EXPLICIT LIBER PRIMUS;

INCIPIT LIBER SECUNDUS;

SECUNDŪ ORATIONIB; ŪRIS
 Sopcula & leustochium ad
 ophesios cēg; g; edimur
 librum. noue romcē quoq;
 munuscula c̄t̄rens missuri.
 Non quo hęc dignetur legere
 doctorum senectus. & biblio
 thēsis uel erū cēd scribere. Sed
 quo scē m̄cer cella id ipsum fi
 eri pepistulces flegerit. cuius
 ego quotiens cūq; studiorum
 ingenulaboris sc̄cor dor. to
 tiens me dēem no in estie quin
 monasterii solitudine con.

stutus. & illud presere con
tra uident. in quo uicgen. tem
per uulu festini cedore uese
pccsto ses. id facere n̄ possum.
quod mulier nobilis int̄ stre
pente familiam. & pro cura
gona domy & pler̄ operis subse
cui. que propt̄ & illuc & uos
& si qui forte lecturi sunt in
cōmune p̄beor. ut succetis me
n̄ cogitatum diu lymatumq;
pro ferre sermonem. sed ced
re uelendam istoric. scriptu
rum uti uerbis p̄cedit & h̄
uio & int̄ dum p̄ singulos dies
usq; ad numerum mille uerba
p̄uenisse. ut coepit in ce post
lum & explanatio ipsius p̄culi
cuius epistolae conamur & po
nere orationib; compleatur.
Huius rei gratia ego paulus
uinctus ih̄u xpi pro uobis
gentib; si tamen audistis
dispensationē gratiē dī.
que dextera ē mihi in uobis.
quō secundū reuelationē
cognitum factū est mihi
mysteriū. sic prescripsi
in modico prout potestis
legentes intellegere sen
sum eū in ministerio xpi.

Quentū ad con sequentiē ser
monis t̄ctū que eloqui p̄gnal
cedid qd̄ p̄misit. huius serigra
tic. ego p̄culus uinctus xpi ih̄u
pro uobis gentib; diligentissi
me p̄quisi. nihil quod ei sed
didit potuim̄ in uobis. Ne
q; h̄m̄^{di} huius serigra. ego
p̄culus hoc uel hoc feci. ut illud
& illud docui. sed suspensa ma
nente serigra. t̄ctū t̄ctū
sus cedidit. Nisi forte ignos
cetes ei. quod & ipse confessus
ē dicens. & si imp̄ritus sermo
ne. n̄ t̄ctū serigra. S̄n suum
m̄c̄ḡis in eo quod in̄ ordinem
quē uerborum quis sic reddi po
test. huius serigra. ego p̄cu
lus uinctus xpi ih̄u. & uinctus p̄
uobis qui estis & gentib; cog
nouī mysteriū. ut uob̄ quoq; il
lud t̄ctū serigra. sic in h̄cc eccē
epistola ante p̄culū sum lo
quutus. Deb̄et̄ eū eū dī se dī
p̄n̄ scationē serigra. dī quē da
tic ē mihi in uob̄ qui estis & gen
tib; pro quib; & uinctus sum
ih̄u xpi. Uinctū eū ih̄u xpi pau
lum esse p̄ gentib; potest
& de m̄c̄f̄yrio intellegi. qd̄
rome in uincula conuictus h̄m̄

epistolice miseri. eodem tempore
 quoced philomonem & ced colos
 sen ses. & ced philepenses. in alio
 loco scriptas esse monstraui
 my. Vel certe quia in plurib;
 locis lectum e uinculu cenime
 corpus hoc dicit. quo qucesi dica
 sec tenecet in carcere. Dicim
 propterea peculu corporis
 nexib; cohereri. nec seuesti
 & esse cu xpo. ut pfecte in gen
 tes per am p predictio com
 plect. Licet quidce celiu sensu
 in hoc loco intro ducent quod
 peculus p predictio natus & sei
 ficatus & uero in carnis sue
 ad p predictio nē gntiu an
 te qua nesceretur. post ce
 uincula ceptis cece perit. pu
 to cu quod & uirtiosa in hoc loco
 eloquutio sit. pro eo am qd
 debuit dicere huius rei grtia
 Ego peculus uinctus ihu xpi p
 uobis gntib; cognouimysteri
 um sicut & p se scripsi in modi
 co. prout potestis legentes
 intellegere. ait huius rei gra
 tice ego peculus uinctus scdm
 reuelatione cognitu factu
 e mihi mysteriu. & reliqua
 Si uero quis potest & licet iuxta

sermonis eloqui que con textu
 docere ce postolum fuisse p fec
 tum. & in ceptis gric mee q ce ui
 tice non in currisse. ille po gur
 ceu scul tendus e. Nos quoq; sit
 cu q; solo ecismos ce uide quid
 ce noctem. Non ce postolum
 pulsem? ut maluol, criminat
 sed mee gric ce postoly ad se to ser
 sum? quod hebseus & hebseis
 absq; & horicinito se sermo
 nis & uerboru compositione
 & eloqui ueritate. Nuqua
 ced fidem xpi. totu mundum
 tricens duce se uel uis & nisi
 eu en gely hces & am non in sa
 pibitia uerbi sed in uirtute di
 Nam & ipse ced chorinthos ait
 & ego cum uenisse m ce duos fr
 uen non in em in gce uerbi aut
 secepi bntie. Annuntians uobis
 testimoniū di. & rursum. &
 uerbu m am & p predictio me
 a. non in successoris secepi bntie
 uerbis. sed in ostensione sps &
 uirtutis. ut fides uric non sit
 in secepi bntia hominu. sed in uir
 tute di. Iste igit qui solo ecis
 mos in uerbis fecit. quin potest
 hyperbectan. sed de se senten
 tiam que concludere audacit

sibi uindictam accipiantiam &
dicit. quō secundum reuelatio-
nem. cognitum ē mihi myste-
riū sic p̄scripsi in modico
Uidebitur si quis superiora hu-
ius epistule contempletur.
Uidebit et reuelata mysteria
quorū partem quendam mo-
dicam suo sermone p̄strinxit.
non tūc totum quod nouerat pro-
fessus. quā ostendens & modi-
co quid taceat. prout poterit
si inquit legentes intellege-
re sensum in animam. siue accipiant
quam in mysterio xpi. hoc est
illud quod in prefatione dixi-
mus. Nullam epistolam p̄ci-
liantia habere mysteria
tam p̄conditis sensibus inuo-
lutam. quos & apostolus nos
se se gloriatur. & nobis indica-
tor b̄neuit ostendit. ut atē
quis que sunt scripta elegam?
ET ALIIS GENERATIONIBUS NON
FUIT NOTUM FILIIS HOMINUM. SI-
CUT NUNC REUELATUM EST SCIS
EIVS APOSTOLIS ET PROPHE-
TIS. IN SP̄U ESSE GENTES COHE-
REDES. ET CONCORPORALES ET
COMPARTICIPES PROMISSIO-
NIS IN XPO P̄ EUANGELIUM

CUUS FACTUS SŪ MINISTER
SECUNDUM DONUM GRATIE DIQUE
DATA E MIHI. IUXTA OPERATI-
ONEM UIRTUTIS EIVS. Mysteri-
um xpi quod & p̄fecte supra
apostolus & securus ē. quomo-
do celis generationibus fuit
ignotum plenius p̄trac-
tandum uidetur. Utrum ne abra-
ham iacob & moyses esaias
& ceteri prophete illud igno-
ruerint annon a quibus esse
p̄dictum aduentum xpi. &
uocationē gentium scriptu-
re commemorat. abraham qui p̄-
pe uidit die ei & locutus ē &
dicit ei. Benedicent in semine
tuo om̄ gentes. & iacob de eo
quorū undas & & iuda pro-
phete loquitur. & ipse b̄neuit &
p̄fectione gentium. Moyses
quoque moyses diuites egypti
thesauris obprobrium xpi
cerbitatus ē. & esaias. ecce
inquit uirgo in utero concipiet
& pariet. & ceteri. b̄neuit uirga ies-
e. & quis surget ad regnandum
in gentibus in ipso gentes spera-
bunt. & non longū fiat peccata
de psalmis dixisse sufficiat. ad-
orabunt in conspectu ei om̄s

familie gentium & iterum.
 Omnes gentes seruibnt ei. &
 adhuc manifestius de populo
 isrl. & de dno secluarose. Visi
 uacineam istam & p fice eam
 qua plantauit dexterectua
 & sup filiu que con firmasti
 tibi. Cuius & lia corporis dis pbi
 factio in consequentib; indica
 tur. Ficut manuce sup uiru
 dextere tue & sup filiu homi
 nis que con firmasti tibi. Aut
 igit iuxta montanu pætri
 cer ches & prophætes in bxtasi
 loquitor accipiendum & nes
 cis se quod dix erint aut si hoc
 impium e. Sp̄s ^{quippe} prophæteru
 prophætis subiectus e. intellige
 runt utiq; que loquuti sunt
 & simtelligerunt queritur
 quomodo nunc paulus dicat.
 quod celis generationib; non
 fuit notu fuissexpi ceosto
 lis seu electam. Aut igitur illud
 e respon den dum quod ceate
 pcculus signent que testetis
 sit. filiis hominu ignotu fuisse
 mysteriu. non filiis di. sed quos
 loquit. Ego dixi di estis & filii
 excelsiom. quod scilicet hi qui
 spm adoptionis ceceperint

De quib; pætricerche & pro
 phæte fuerunt di scierint sec
 cramentum. aut si hoc n accipi
 tur & nimiu uiolentu & co ac
 tum uidetur. illuc sctm
 bit ut dicat non definite & ge
 neralit dixisse pcculu. alur ge
 nerationib; ignotum fuisse
 omnino dno sacramentum. sed
 sic quomodo nunc seu electum
 e scit eius & ce postolis nescisse
 pætricerches uel eses & pro
 phætes. aliud e bnum inspu ubi
 tura cognoscere. aliud ecce
 nere opere complecti. Unde &
 iohannes propterea maior
 prophætis omnib; dicit. quia
 que ceteri prophætes uerunt
 ipse conspexerit. & digito de
 mon strare & dicens. & ce agn
 di & ce qui tollit pccatue mun
 di. iuxta quon sensu & illud ex
 poni potest. Multi prophæ
 & iusti cupierunt uidere quae
 uidetur & non uiderunt. & ce
 di se que ce dicitis. & n ce dicit.
 hce utiq; uidere & ce di se cupi
 ebient que futura cognouerunt
 Quod si nesciebant ubi tura quo
 modo desiderare poterent
 que pbnitus ignorebient; legim

in regno x libris. dnm scclamo
ni in somnio pollicente et q: di
centem. pro eo qd polisti come
uatum istud. & non polisti ti
bi dies multos. neq: postulasti
diuitias. nec cenimas inimico
rum tuorum. sed polisti ut intel
legeres & audires iudiciu. ecce
feci uatum tuu. & dedit tibi
cor prudens & scipiens sicut
non fuit contente. & post
te non surgit similis tibi. Et
quomodo quidam putant a
postolis xpi reuelatu esse mys
terium quod ignotu fuerit so
lamoni cu ce postolis omnib; scipi
entiosum fuisse scclamone. &
pro peccatrice dicit uox diuina
pollicite sit. quide se quoq: ip
se loquitur confident. dicit docuit
me scipientiam & intellctu
scorum cognoui. Nec non & da
uid de scipientia occulti mysterii
gloriat dicens. in cepta & oc
cultata scipientia & uis mce nif
tesca mihi. Et ad eum quisibi
de scipientia supplicu debet
dicit loquitur p prophetaem. Num
quid tu scipientior es decem he
le. aut ille igit de quo supra ic
dit seruim. tenenduse sensus

Ita peccatrice dicit & prophetae
ut nunc apostolis reuelatum
expi ignorasset mysterium
quic aliud sit ab eis quid mhib;
celud futurum in spu provide
re. Aut dicendum. quomodo n
sunt similes facies faciebus
sin & corda esse cordib; . Aliux
ta apostolum diuina esse
chieris mata. Aliu habere pro
phetaem. Aliu genere linguax
Aliu dona curationu. Aliu opi
tulationes & gubernationes
illum esse scipientem hunc fide
lem. Istum polle se scipientia se
cipientum. illum simpliciter tu
fide esse contentum. Neq: h
om in ce b n plum scclomonis de
necturis bestiarum & uolueru
& herbecu similis sunt loquax
Ut disputentur accedro libiceni
usq: ad hy sopum que & it p pa
riblem. & contrario scclomon
non ita fossitien uiderit ut moy
ses om species uicim a se & cul
tu pedi. nec ei facie ad faciem
dnr sit loquutus. Nec uesorum
tuentum ut habuerit ut intell
brint sup pell & tilam. quoru ty
pu illi in monte dnr ostendit. &
quomodo peccatrice dicit & p phe

que habuerunt aliqua que a pos-
 tolos non habuisse credendum
 est. Si de contrario pro oportu-
 nitate temporis. & pro eu-
 gelii predicacione habuerunt
 apostoli magis notum mysterium
 unum christi. Quod scierunt quidem &
 sciunt anti qui tunc uiri. sed non ita
 ut ce postoli quibus predicandi
 necessitates incumbere. Quod
 est autem hoc mysterium quod sicut
 nunc aliis generationibus non
 fuit reuelatum. Utique illud quod
 sequitur esse gentes coheredes
 & concorporales & concipientes
 promissionis in christo ihesu
 per euangelium cuius factus est
 speculus minister secundum donum
 gratie dei que dicitur ei iux-
 ta operationem uisus eius
 Scio appositionem. con. ppositio-
 nis. per quam dicitur coheredes &
 concorporales & concipientes
 in decorum fecerunt in la-
 tino sermone sententiam.
 Sed quia ita habetur in greco
 & singulis sermonibus syllabe
 apices puncta in diuinis scrip-
 turis plena sunt sensibus prop-
 terea magis uolumus in conpo-
 sitione structuraque uerborum

que intellegentia perichly
 Gentes igitur coheredes sunt is-
 rachel. siue quod melius uerbi-
 tramur christo. ut hereditas
 nostra dei sit. & coheredes christi
 quod & in alio loco scriptum est
 heredes dei. coheredes autem christi.
 Non quia aliqua in nos posses-
 sio diuidatur. sed quia ipse sit dominus
 hereditatis nostra atque possessio
 Dominus quippe ait. hereditas uera
 est. & ceteri. Dominus pater mea & he-
 reditas mea. concorporales
 autem illud significat ut que am-
 modum in uno corpore plura
 sunt membra. uerbi causa
 oculi. manus. ceteri. pedes.
 uenter. & genua. & cum in uno
 sint corpore habeant diffe-
 rentias suas. & pro se in uicibus
 laborant & dolent. Sic licet di-
 uersitas habeant gratiam hi-
 qui in christo crediderunt. in uno ta-
 men sint ecclesie corpore con-
 globati. & in superioribus qui-
 dem duobus uerbis. id est in eo quod
 ait. coheredes & concorporales
 poterat in uno corpore diuer-
 sum aliquid suspicari. Ex eo autem
 quod addidit. & concipientes
 promissionis in christo ihesu. Omnis

positus diuinitas amputa
ta ē. Ubi enim una con pectici
pce go ē uniuersa cōmunia sunt
Pulchre & licet addidit p euen
gelium cuius feceris sum mi
nister. scdm donum gracie
que dōtae mihi. iuxta opbra
gōnōm uisutisei. ut di gracie
n suū mēyūm demonstrarē
Sciebat senam q: psequuto se
fuisse. & xpi ecclēsiā deuas
tasse. & quā humilitate ar
rogantis penitus crimē ex du
dit. Sup quē non nulli eū sep
hendūm putant. quic sibi dix
erūt mysterium reuelatum
quod pētricerchis & prophē
as fuerit ignotum. Numquā
enī humilitate qd discipulus. ubi
bis interrogantis intumescere
rēt. Eucēgelium cuius minis
ter ē. non sui mēyūm dicens fu
isse. sed gracie dī. Qui uolunt
prophētas non intellēxisse
quod dixerint. & quē sūmēta
si loquutos. cū p pēsentis testi
monio. illud quoq: qd cō roma
nos implerisq: codicib; in ubi
t. cō cōfirmationē sui dog
maticis trahunt legētes. Et
aū qui potest uos roborare

iuxta eucēgelium māim. &
p pēdicationem ihū xpi. scēun
dū reuelationē mysteriū tēn
porib; cō cōstis tēcti. Mēnifer
tēcti aū nunc p scripturē pro
phēticē. & cō dūctum dñi nō
ihū xpi. & reliqua. Quib; bre
uiter rēpon dendum ē tēn
porib; p rēntis tēctū xpi
fuisse mysteriū. non cōpud eos
quillud futurum pollicebant.
sed cōpud uniuersas gētes. qui
b; postea mēnifestatum ē
Et p cōrit cōnotandum. quod
scēramēntum fidei nō ē. nisi
p scripturē p rēntis & ad uentū
xpi. non ualeat reue
lari. Sciant igit qui p rēntis
non intellēgunt. nē cōse desi
derant ad serentes scēntum
eucēgelio esse contentos. xpi
nē cōse mysteriū. quod tēn
porib; cō cōstis gētib; cōnctis
fuerit ignotum; Mihi in fi
mo omnium scō rū data ē
gratia hęc incētib; euan
gelizare in inuestigabiles
diuitias xpi. Et in lumina
requisit dispensatio mys
teriō absconditias scēlis in
dō qui uniuersa creauit;

Non puto ce postolū paulū cum
 m̄gr sup concordasse s̄ber & la.
 ut usq; omnib; sc̄is infimū esse
 sed dixerit. uerbi causa his que
 rrent in epheso. qui in corintho
 qui thesalonice. ut qui in toto
 orbe crediderant. Quod cū hu
 mili t̄ctis indicium sit se om
 nib; sc̄is infimū esse dicere. m̄b̄
 deceu ē factus. aliud in p̄cto
 se accusum habere. aliud in ln
 gua promere. Repperi ēndum
 ergo ē cer gum ēndum. qd̄ & pau
 lus usq; omnib; sc̄is infim̄ fuit.
 & t̄m̄ de ce postolica non cecide
 rit dignitate. loquit̄ d̄n̄r in e
 uo angelo ad discipulos. qui uult
 in uob̄ meior esse. fiat omniū
 minor. & qui uult esse primus
 sit nouissim̄ omniū. Quod pau
 lus opere complebet dicens.
 Puto enim qui ad̄ nos ce post̄
 nouissimos ostendit. quos mor
 q̄ destinatos. Omnib; igit̄ qui se
 prop̄t̄ xpm̄ infimos esse cupie
 bunt. a postot̄ p̄calus infimior
 eriet. & idcirco meior. Omnib;
 enim inquit illis plus laboraui
 Non aū ego. sed gr̄tia ad̄ que
 m̄cum ē. prop̄t̄ quam humili
 tate. dū omniū sc̄orū ē infim̄

deceū ei gratia habere ingenti
 bi; ut euo angeli h̄cer & inuestiga
 biles diuitices xpi. & docer̄ &
 dispensationem m̄ysterii ab
 sc̄on diti a sc̄is in d̄o. qui uniuers
 se c̄ecur̄. Sim inuestigabile
 diuitie xpi sunt. quomodo e
 uo angeli h̄c̄t̄ in populo. & si
 c̄c̄ sc̄on ditiū ē a sc̄is m̄yste
 riū in d̄o. quæ ratione p̄ paulū
 profestur ingentes. sed in uer
 ti ḡc̄biles & c̄c̄ sc̄on ditiū
 dubit̄ sentiēdum. Quod
 in uesti ḡc̄biles ante diuige
 fuerint. & nunc post d̄n̄i ap
 te sint p̄cessionē. aut c̄este que
 necura sua homini inuestiga
 biles erent. h̄c̄ d̄o se uelcente
 sunt cognite. Qui c̄c̄ aliud ē c̄c̄
 s̄ber & lum̄ cū h̄o sit c̄este prop̄ta
 puenisse. quod postquam in uer
 tum fuerit. desinit esse in
 uesti ḡc̄bile. aliud prop̄ta di
 ligentia illud nequaquam posse
 conprehendere sed p̄ gr̄tia
 cognoscere d̄i. Quod cum sc̄is
 & c̄c̄ leris quoq; ostenderis. nih
 il homin̄ inuestigabile p̄ se
 uer̄et. dum tibi quæntū inte
 ē fuit c̄ente quæ ostendit & lur
 occultum. diuitices xpi in ues

ti gētibiles. Ad ipsum quoq; xp̄m
loquens psalmista testiet̄ di
cens. Quic̄ in finita multitudo bo
nitatis tuę quā abscondisti ti
m̄ gētib; te. hęc bonitatis eius di
uitię ab omnib; & rō sc̄tis ecb
scondite fuer̄ in dō. quic̄ p̄cator
ē omniū. Ubi ē misericō & ua
lentia. & om̄ hēretici. quic̄ de
rum mundi idē uisibiliū. & cel
terum cec̄ser̄ in uisibiliū condi
torem hunc iustum esse dicit̄
tes. illū nescio quē sem̄ p̄ ignotū
tentiū bonū qui p̄c̄t xp̄i sit.
Ecced̄ in quo m̄ysteriū xp̄i ab
omnib; & rō sc̄tis absconditū
fuit c̄cator esse omniū p̄e
dicat̄. Ex quo ostendit̄ idē me
sodr̄ noui. & ueris testem̄ ti.
Potest cū m̄ysteriū cec̄sis ab
sconditū. & cel̄t̄ intellegi. qd̄
ipsa illud sc̄ta ignorauerint.
hoc ē om̄ spiritalis & r̄ctio
nalis c̄catoris. quē in sc̄tis fue
runt. S̄culū quippe frequē
pro his quē in sc̄to uer̄ fecit̄ acci
pit̄. Sicut p̄culus cec̄ gela t̄
loquit̄ dicens. Ut & ip̄s & nos
de p̄senti sc̄to nequā. & in a
liolo. ut ostender̄ & in uer̄ tu
is sc̄tis. pro eo quod ē his om̄ gētib;

quē in sup̄uenientib; sc̄tis futu
ra erent. Ut in otis cec̄ret nunc
principib; & potestatib; in
celestib; p̄cclesia multiplex
sapiencia dī secundū propo
sitū sc̄lorū quā fec̄t in xp̄o
ihū d̄no nr̄o. Juxta donū gra
gē di quē dicit̄ apostolo. ut e
uēgeliz̄ cec̄ret̄ inuestigēbi
les diuities xp̄i. & doc̄et̄ in gēn
tib; m̄ysteriū quod cec̄sis fuerat
ignoratum. idcirco & ipsum sa
cram̄tum eiē reuelatum. ut n̄
solum gētib; sed principib;
& potestatib; p̄cclesia mani
festat̄ fib̄ & multiplex sc̄p̄iē
ticedi. quē iuxta propositū ue
t̄rum sc̄lorum olim destinata
Nunc consumata uid̄ & in xp̄o
Sicut principib; & potesta
tib; in celis quē cec̄sas ministras
quē di accipere debem̄. licet & q̄
dicem principem aeris istius &
cegelos eius in̄ p̄r̄b̄r̄. igno
tūm fuit multiplex sc̄p̄iētia
di. quē nunc eis p̄cclesia reue
lata ē. quē in om̄ cec̄sis p̄c̄tri
cerchis & proph̄tis ignotis fu
it. quos sup̄ra non ignorasse
m̄ysteriū xp̄i. Sed ita ut ap̄osto
los nescisse monstrauimus.

multi plerique quippe scriptura di-
 que sermone grego ut ita dicam
 multiuaria. Πολυποικιλος
 appellatur. & desicem di nunc
 & principibus; & potestates;
 seu electas. que olim di futu-
 rum in sua mente dixerunt
 & nunc esse perfectam & eo qd
 uidemus cognoscim. Crux itaq;
 xpi non solum nobis sed & angelis
 cunctisq; in celo uisugb; pro-
 fuit. & ceperunt secretum
 quod ante nesciebant. dnu
 q; ad celum cum corpore dnm se-
 ueritatem. mirant & dicunt.
 Quis est qui ascendit de edom
 fuluid auestim te eius & bos
 sic formosus in stola candida
 & in alio loco. quis est rex glo-
 rie dnr uirtutum ipse est rex
 glorie. Non putem igit in ec-
 desia esse simplicem fidem.
 sed multiplicem & multiu-
 am esse scriptura. ut n solum
 uaria sit. sed multa ueritate
 distincta. Respicis cunctos xpi
 uide perit & celum uagib; te
 in p sepe in tubis in fecentem.
 sed angelos simul auscul-
 ta uidentes; herodes persequit
 sed orant mecum. ignorant pha-

risei. sed stella demonstrat.
 Beati huiusmodi uo. sed uox de
 sup dimtonantis audit. a quis
 mergit. sed coluba descendit
 in nos p in coluba. ad passi-
 onem uenit. & pectus timet. &
 uult tricensis ecclesie. & p
 quia ecclesie timebit accusat.
 quid hec stultitia prudenti-
 us. ueritate distinet. sa-
 pientia obscuris que fecit.
 di in xpo ihu dno nro. Licet bni
 ceplerisq; scdm ordinem iunc-
 turamq; sermonis. & ecclia
 facta intellegi possit. Et pro-
 ecclie. id est propositio. qua
 nos gese neutriq; in ecclie
 sermone propositu habem
 & p se sam tiam scriptura
 magis in xpo facta potest
 se sonare quam celebra. factu
 um quippe di. scriptura est ho-
 minibus; quod si in xpo scdm mys-
 ticos intellectus dicit facta
 scriptura. intellegent arri-
 ani frustra sed de illo testimo-
 nio gloriari. In quo scriptura
 in tto uice x di. execetam se &
 genitricem loquit & fundat.
 Et uq; iuxta illos si recte e-
 necesse esse non potuit. Sic unata

ē quomodo fundata dicitur &
ēcetera. In quo habemur fiducia
am et accessum in confidentia
per fidem eius; Nihil
nobis nec potest addere pre
bere fiduciam & conscientie pu
ritatem. de qua dicitur. Si consci
entia nos non reprehenderit. con
fidentiam habebimus addere. nisi
sermo ubi dicitur. scilicet iusti
tia que omnia intellegunt in
xpo. Quomodo igitur habet nobis
tribuunt fiduciam addere. sic &
accessum. ut non addere sibi sus
accedat. & diligentius contem
platur. & aliquid sibi de eius ma
iestate adsumat & uindicta
Et quod desiderat diis solis colorem
quendam splendoremque lumi
nis mutatur & dicitur. Signa
tum est super nos lumen uultus tui
dne. Magnam est ergo non solum
nos habere fiduciam. sed habere
etiam in confidentia. nec
tantum habere accessum.
sed ut ipse firmior sit accessus
habere illum in confidentia
cuius fiducie atque accessus prin
cipium & longum. fides in xpo est.
Qui igitur omnia refectione & or
dine fecit. iste credat in xpm.
Sermonem atque refectionem qui si per aliquem potuerit. con
prehendere credat in xpm.

scilicet iustitiam. qui intellegit
uirtutem. credat in xpm ubi
tatem. Qui iuste uixit credat
in eum iustitiam. Hec opus est
plura dicere. cum frequenter mi
hi necessitates incubuerit. de xpo
similiter disceptandi; Propter
quod peto ne deficiatis in
tribulationibus; meis prouo
bis que est gloria uestra; Id quod
nunc lectum trans lector ex
pressit ne deficiatis. potest
iuxta greci sermonis ambigui
tatem. & ita legi ne deficiam
ut sit sensus. Propter quod pro
ne deficiam in tribulationibus;
meis. & cetera. hoc est ergo quod
cepit stolus rogare. & addere mag
no posse deprecari. ne deficiat
in pressuris suis. Videbitur qui
pro sede hierusalem usque illu
cum euangelium predicasse
in seromam ad speciem ut pres
isse ut ipse disponeret totus man
dus ad doctrinam ipsius depo
testate principis tollebat.
deseruerunt idola & cultoribus
templa de sepe squaclose &
sordibus; se plebent. Ob quam
excusam omnis exercitus dæ
monum. Omnis turba inimicorum

foftitudinū. contra ipfum fecit
 cuneo dimicabat, ut p tribu
 lationes & cingustias. eucon
 gelium xpi desineret & p pedia
 re. & lac sur oculi quendo requi
 esceret. hoc ē itaq; quod ait. pe
 cto ne deficiam in tribulatio
 nib; meis pro uobis. totū enim
 quod peccior. quod tribulor
 quod cocestor. uis scilicet est
 occusa. dum uobis eucongelium
 annuntiare desidero. que ty
 bulcationes meae urā ē gloria
 Porro que si in penitus loquu
 tur ē. ut plurali tribulationū
 numero gloriam subiungat &
 singulari sem. & dicit. in ty
 bulationib; meis pro uobis que
 ē gloria urā. pro eo quod est
 que sunt tribulationes glo
 rice urā. nisi forte quis celtius
 & phyperbectan. ut ced fidu
 ciam ut ced accessum. ut ced fi
 dem. hoc est im & esse refusen
 dum & dicit. In quo habemus
 fiduciam. & accessū & fidem.
 que fiducia accessus & fides uictoria
 ē gloria. Sed magis superior
 scetendur ē sensus. potest autē
 secundum id quod lectim' expfer
 sit. propt' quod p & lo. ne deficia

tis in tribulationib; meis pro
 uobis que ē gloria urā illud ex
 poni. quod pro ephesius p & cet
 ne in presuris apostoli lac ser
 cat ceterq; deficient. Siquidem
 & ea que sequunt' huic magis
 sensui congruunt. Propterea
 curuo genua mea ced pcc' tsm
 dñi nrī ihū xpi. ut d & uobis se
 cundum diuitias glorie sue uir
 tute confortari. Necessaria
 quippe habebent fortitudi
 nem. ne in tybulcationib; uin
 cesent. Dicit aliquis. si fuis
 sent ephesii in cingustias con
 stituti. pcc' t' pcculus pro eis
 potuerat depreccari ne defi
 cesent atq; lac serceret. Nunc
 uero ridiculum ē pcculo in ty
 bulcationib; posito rogese
 sum. ne ephesii in suo lacbo se
 deficient. Sed & ced hanc que
 tiunculā dissolendam. illud
 sum & ur & exemplum. Tempte
 gonon uram in ccc' hemeanon
 spreuistis. neq; ccb id est istis. Of
 tendit' siquidem in hoc d' b' to
 quod in ccc' heme pcculy. alii sit na
 ta. temptatio. Considerem'
 totius mundi homines. & quid
 in cōmune de omnib; loquor.

eos qui in xpm putant crede-
re discutiam? & uidebim? hanc
eos ut maxime questione tēp-
tari. quae se scis uiris & dō ser-
uibus; multa ad ustra eubri-
ant. & contra scelerati impu-
pccat ricide florent uigent
sint diuites & potentēs. Quo-
rum uerba sub sua psona dauid
& primus ait. Quem boni dō
isrt pccat corde. Mei uero p-
ne moti sunt pedes pene ef-
fusis sunt gressus mei. Quō emu-
lectus sum sup iniquis pccat pcc-
catorum uidens. & se lique su-
p que in fest. Ego cū dixi. Ergo
sine causa iustificauit cor meū
& locui in tē innocentes manus
meas. & fecit sum flagella-
tus tota die. Non itaq; misse
si plurib; paulo angustus in e-
pheso & in asia coepto toto e-
pheso tēp tēbient. & habe-
bent necessarium orationū
ei auxilium ne deficerent in
pessuris illius. Quod aū in e-
pheso & in asia fuerit aposto-
lus plura p pessus. scriptū
ē quidem in actib; apostolorū
sed magis de ipsius pccat epist-
olis discim? in quib; ait. Juxta

hominē ad bestias pugnaui in
epheso. quid mihi pōdest. simon-
tui non resurgunt. & in secun-
da ad corinthios. Nolo uos ig-
nosce fr̄ dē tribulatione nra
que facta ē in asia. Quia sup
modū sup uisum eam aggricua-
ti sum. itcut disperem? & iam
uiuere. Sed ipsi in nob sem & ip-
sis resposū mostis habuim?
ut non fidentes essem? in nob
sed in dō qui suscitāt mostuos
quid & celib; mostib; liberauit
nos & liberauit. Spēram? autē
quia & liberetur sit. quā-
tum putas & in tribulationū
pondus surgebet ut dicat
quid & celib; mostib;
liberetur nos. Recte igit p & in
ne deficiat fides ephesiorū in
pessuris suis atq; congestis
quas propterea pccat. quia
ephesus & in angeliū pcedabat
que quidem pessus apud in-
credulos ponesunt. apud fide-
les gloria atq; uictoria quia
uicisse ē ad ustra scruis in con-
gustis non cessisse. PROPTEREA
CURUO GENUA MEA AD PATRE
DNI NRI IHS XPI EX QUO OM-
NIS PATERNITAS IN CELIS

ET IN TERRA NOMINATUR

Quomodo in superioribus; demonstratum est. ad effigiem corporaliū luminū esse oculos spirituales. sicut nunc intellegendum alicuius exterioris hominis genua alicuius interioris. Et enim illud quod dicitur in Isaiā Confortemini manus dimittite & genua dissoluta. & in alio loco ipse apostolus. ut in nomine inquit ihu omne genua flectat celestium & terrestrium & infernorum. Non ad genua corporis. sed ad subiectionem mentis & inclinationem animi cordisque obsequium pertinet. & terre se coequantis. ut psalmista quoque cecinit dicens. Adhesit pavimento anime mea. Res enim spirituales & incorporea anima se corporali pavimento. quomodo potuit adherere. esto qui prope in nomine ihu. flectunt genua terrestria. nūquid & angelos & clericosque virtutes que in celestibus perseverant possunt affirmare se specie habere corporis ut in nomine ei flectant genua quod non habent esse flexuras. quomodo igitur quicumque

subiectus est servatori flectere se genua dicit. Sic qui peccati servus est. & habet & spiritum servitugis iterum intimo se genua scribit flexisse peccato. De reliqui ait mihi dominus septem milia virorum. qui curruerunt genua ante beelzebub idolo scilicet atque peccato. qui fornicator est. & plura narice scortaque discurrunt. libidini flectit & genu suum. qui furiosus flecto cecidit iram genu. qui in amoniam suspicit & de eius est ubi flectit genua avaritie atque luxurie. & quid me necesse est singula pergrare. totius diabolo flectimus genua. quo gens cumque peccat. habet autem spirituales exponentes non stecum iuxta litteram oriendi consuetudinem tollimus. quidam genua posito suppliciter cedunt. fixoque intra poplite magis quod cecidit possumus impetramus. legimus enim & perculd in litore sicorisse & geniculaciones in oratione preceptis. sed sicut illud edificat simplices. sic ubi geniculaciones esse docemur in humo

myedicis
T

+ vel apud inferos animas vinculis corporis liberatas genua.

quia multi corporales flōe
tētes genu. anime nequaquā
poplitē curuauer. & exegi
one. alii erecto dīm corpore
depreccntē. Magis se armo
curuauer. porro quod sequi
tur ad pcc̄t̄m. h̄c quo omnis
pcc̄t̄nitas in celis & in terra
nominat̄. Non ut in latinis
codicib; ceditū ē cedit̄ se
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. sed simplicit̄
cedit̄ sem legendum. ut di
pcc̄tris nomen. non in dn̄o nō
ih̄u xp̄o. sed omnib; c̄sec̄tu
h̄s r̄cc̄ionabilib; c̄cept̄tur
que sendum ergo quomodo h̄c
dō pcc̄t̄e omnis pcc̄t̄nitas
in celis & in terra sit nominata
& simul antequā aliquid se
tract̄tur. notandum quod
n̄ dix̄it. h̄c quo omnis pcc̄t̄
nitas in celis & in terra
ē ut c̄sec̄ta. sed h̄c quo omnis
pcc̄t̄nitas in celis & in terra
nominat̄. Aliud ē enim ap
pellationem pcc̄t̄nitas
meseri. aliud n̄ c̄t̄se habe
re consortium pcc̄t̄nitas
que in ḡeco ΠΑΤΡΙΑ. in he
breo mesph̄c̄th. id ē cognā
go ut familia dicit̄. legimus

& in num̄is. tollite inquit
summa d̄ synec̄goge isrl̄. iuxta
cognec̄gones & populos. sc̄dm
domos pcc̄t̄nitas. iuxta
num̄is nominū eor̄. & post
paululu hi sunt electi synago
ge principes tribuū. iuxta
pcc̄t̄nitas suas duces isrl̄.
& rursus d̄ tribuleui. & lo
quutus ē dn̄s ced̄ moys̄en inde
sesto sinadicens. Num̄ra fili
os leui. sc̄dm domos pcc̄t̄nita
tum success̄. sc̄dm populos eor̄
sc̄dm cognationes eor̄. omne
masculinum am̄ense uno & su
p̄cc̄ considerate eos. h̄c de
populo isrl̄ & de sacerdotib;
ac leuiticā tribu. c̄l̄br̄ū m̄c̄ū
ipse p̄t̄cc̄t̄ans. ubi & de genti
bus pcc̄t̄nitas uocabulū
legerim. Nunc in t̄m̄ aliud
non inuenio. nisi uicesimi pri
mi psalmi. testimoniū in quo
scriptū ē. & ced̄ or̄cebunt in
consp̄ctuei om̄ pcc̄t̄e ḡn̄
tiū. & uicesimi octauū. ad f̄r
tedn̄o pcc̄t̄e ḡn̄tiū. ad f̄r
tedn̄o filios cel̄ & lum̄. Quomo
do ergo d̄ ess̄ntie sup̄ nom̄
atq; subst̄ntie & lic̄ c̄l̄br̄is
impt̄it elem̄tis. ut ipsa quo

que esse dicantur. Non quo secundum
 naturam sint. fuit enim tempus
 quando uniuersa non fuerunt
 & rursus si uoluerit in nihi-
 lum reuertuntur. sed ut esse di-
 cantur. habent de bonitate do-
 natu. sic & peccatorum nom-
 inum semel ipso legitur esse omni-
 bus; quod ut manifestius fiet
 scripturarum testimonium
 proferam loquitur in exodo
 dominus. Ego sum quisum & habet
 dicitur filius israel. qui emisit me.
 Num quid solus deus erat & celo
 terra non erant: erant uero an-
 geli. celum terra ut maria
 & ipse moyses. cui dominus loque-
 batur & israel & egypti ad quos
 & contra quos principes &
 ad ueracius mittebat. Et
 quomodo nom-
 inum commune sub-
 stantie sibi proprium uindi-
 cat deus illa ut diximus causa quia
 & terra ut sint deus super se bene-
 ficio. deus uero qui semper est. nec ha-
 bet aliunde principium & ip-
 se sui origo est suorumque causa sub-
 stantie non potest intellegi
 aliunde habere quod substi-
 tit. Nec enim & in igni aliud est
 esse calidum aliud calefactum

ignis absque calore intellegi
 non potest. & uero que & sig-
 nificatio fiunt calorem illius
 mutantur. & paulatim si ignis
 abscesserit calore extenu-
 ato sedent in naturam suam
 & nequaquam calida nuncu-
 pant iuxta sensum & in
 uenit in euangelio dicitur deus qui
 saluato rem non quasi deus fili-
 um. sed quasi magistrum
 bonum putabat. quid me ap-
 pelles bonum. nemo est bonus
 nisi unus deus. & cetera terram
 bonam legitur & hominem
 & pastorem bonum sed nemo
 iuxta naturam boni. nisi so-
 lus deus. & terra ut dicantur bona
 bonitate illius consequuntur
 Sicut ergo solus deus bonus fic-
 cit. & solus in morte immortalis
 tribuit. & solus
 uisus ubi nec quod nom-
 inum im-
 p-
 t-
 & solus peccator qui a peccator
 est omnium & uni uersorum cau-
 sa substantie prestat calo-
 ris ut peccator esse dicantur
 deus & uero sensu celestia con-
 tem-
 plumur. Addeam que primu-
 plerum dicitur deus. & peccator ip-
 sius & peccator fuit cetero deo patri

scit sed obare quo substituit.
Rursum hi qui genig sunt ex a
dici pccatam illum intello
gunt. Ex quo osti sunt. unde &
in eucon gelio scdm lucam
cu pcculatim xpo dicitur &
abraham rorsum est &
generatio supputata. ad
Ex tsemu Ex scriptura ait
filii s& h. filii adici filii di.
ut pccat nitas in tra uoca
bulu ad o primu ostu esse mon
trare. quoniam uero quam
ob causam & in celis ab eo om
nis pccat nitas appellatur quo
modo nos qui sum de genere
^{Abraham. Si fidem illius habuerim filii uocamur.}
Abrahce. pccat nitas quo
q; & pro ph&cc. sitam nos
ab eis pccata non se pccat
nos pccat nitas dicim. ite puto
& angelos ceterasque uirtu
tes habere principes sui ge
neris in celestib; quos patres
gudeant appellare. archa
gelus enim nisi angelorum
dici non potest. & dominago
principis pccat nitas & potestatis ni
si inferiores subditos habe
ant non uocent. potest ergo
& hoc dici. Ex eo. quo dicitur pcc
at nitas dñi nri ihu xpi iuxta sub

de archangelo

stentiam pccat nitas. & unigeni
tus non e adoptione filius sed
necotuse. ceteros quoq; ceteru
pccat nitas nom adoptione
ne mbruer. quid quid au de pa
tre & filio dicim. hoc sciamus
dictum esse de spu sco. Niam
& saluector nri pccat nitas esse
se nouit dicens. fili dimitte
tibi pccata. & filia. fide stua
tes cluam facit. & filio h m b.
adhuc modicu uobiscum sum
& p spm scm iusti quiq; adop
tione in filios. Valentin' scdo
rum suo pccat nitas atq; con
iugia Ex hoc ut maxime loco
firmandas putat. nequaqua
intellegens ut supra dixim
ad similitudine di pccat nitas & in
celo & in tra pccat nitas non
fieri sed appellari. Ut de tuo
bis secundu diuitias glori
e sue uirtute confortari
p spm eius in interiore
hominem habitare xpm pfi
dem in cordib; uris in cari
tate radicati ut possitis
comprehendere cu omnib;
scis que sit latitudo et lon
gitudo et profundu et alti
tudo scire etia sup eminen

TEM SCIENTIAE CARITATE XPI
 UTI N PLACAMINI IN OMNI PLE
 NITUDINE DI; Propterea
 inquit curua genua mea ad
 pacem. ad cuius similitudinē
 omnis in celo & in terra pce
 ritas nominat. deprecans ai
 atq; obsecrans ut tribuat no
 bis uirtutem glorie sue. id est
 maiestatis sue ^{habere} hōsede confor
 tium. uos que roborat atq; con
 firmat p spm scm. quia nulla
 fortitudo absq; spu sco ē. robo
 rat cū atq; confirmat in inte
 riorē hominē. Non enim cor
 pori sui res sed anime quom
 nē exteriorē sed interiorē
 hominē cupim roborare.
 ut postquam habitabit
 xpi in interiorē hominē in ip
 sius interioris hominis habi
 tat & principal. id ē in cordib;
 nr̄is nequaquē p carnalibus
 membra discurrens. sed in ra
 tionē eius habitans & in eo
 domicilium sedem que suā po
 nens. hoc aut totum p fidem fit
 & si credem in dūm. quā obse
 rat. habitabit xpm p fidē in
 cordib; ur̄is. habitatio aut
 itaque p exordiu fidei feceri

catur. recedat & fundamtu
 in cecritate habet. ut quo
 modo di cecri cultura sum di
 edificatio. omnia in cecritate
 succrescent atq; edificent.
 Cum aut recedat & fundati
 in cecritate in interiorē
 hominē habitabit xpm to
 tūm enim qd fiducia non erim
 Tunc incipiem cū celeris scis
 & licet ad illa nos ten de se. ut
 secgecc animo comprehendā
 m̄ que sit lectitudo & longi
 tudo & profundum & alti
 tudo & non solum hoc sed & ali
 sup eni nōrtem sciētis ch
 ritatē xpi scire cupiemus
 ut post quā hęc omnia fuerint
 in nob ordine & ratione cō
 plēta. Tunc impleamur in
 omni plenitudine di. lecti
 tudinem & longitudinē p
 fundum & altitudinē decor
 poralib; ante discam. ut p
 eic ad spiritalia transire
 ualeam. ubi gratia sit la
 titudo celis istius & terrae.
 id est totius mundi ab oriente
 usq; ad occidentē. longitudo
 de meridie ad septemtrio
 nē profundum in abyssis

& in inferno altitudo que
supra celestia sublimatur
sed quo aplerisq; iuxta & de
si astra celum affirmat ro
tundū. & in spore modū uo
lui. Nulla ^{ā.} rō. tūditur lon
gitudine & latitudine ha
bē. altitudine quoq; & pro
fundum. sed & uniuersa p̄cor
tib; coequalis ē n̄cessitate
compellimur. altitudinē
angelos intellegere supnas
que uirtutes. profundum
uero inferos. & que in fra eos
sunt. longitudinē autē & la
titudinē media que int̄ supe
ros inferos que consistunt. &
quia consequens ē. aut supe
ris aliquem. aut inferis esse
uicinum. que cūq; incipiunt
ad meliora proficere. ad ce
lestia & celsa consurgere.
longitudo appellentur. quae
uero inferiori p̄cessi proxi
ma sunt & cœd uirtia dolce
buntur his latitudinis nom̄
inpositum sit. cœta quippe
& speciosa uia que ducit ad
mostem. hæc uniuersa & in
cruce dñi nr̄i ih̄u xp̄i intelle
gi queunt. Ascendens quippe

in altum cœpti uiam dux cœpti
uita tē. & descendit in infero
ra t̄r̄. & post altitudinē & p̄
fundum in omnē terrā & p̄
predicatio crucis. atq; ita & al
titudinē & profundū & lon
gitudinē & latitudinē t̄nē
n̄c mixta si crux xp̄i uniuersa pos
sideat. cum & iam his qui cruci
fixus fuerit cum xp̄o econdem
habeat potestatem. Scit
quippe primū. latitudinē
ab inferiorib; incipiens & mino
ra cognoscent. deinde longitu
dinē eos. qui in terra positi ad
sublimia & celsa festinant. p̄
hæc & profundū cœd uirtutes
contrariisq; uirtutes. quae
contra nos in hoc mundo bellū
gerunt. & cœd & t̄mū alti
tudinem quia post quā notig
am cœp̄ habentes f̄cerimur
nob̄ etes esse sub pedib; tunc
mosebimur ad celsa & cœc
sca conscendere. n̄c putandū
in hoc finem laboris nr̄i esse
ut radicati & fundati in cœc
tate possim̄ conprehende
re cum omnib; scis. que sit lati
tudo & longitudo & p̄fundū
& altitudo. nisi & iam omni

studio nosse cupiamus omnib; scitatis ceteris christi. Ut n; simplex ceteris. sed sup; om; n; nota sit nobis. n; ceteris sit ceteris habere negotiam sup; eminentis ceteris christi. nisi addicem; & aliud & sup; eminentem ceteris scientie consequamur. & quo anim adu; dum. quia gredem; & in m; scem christi scientie habere ceteris. id est eorum qui se sci se desiderant. qui in lege eius meditent; die ac nocte. qui uerba uerunt in opera. & qd; ope meditent; consumant manu. qui aut; ut dign; sit p; scientiam suam habere christi sup; eminentem ceteris. istenil debet aliud p; scitiam cogitare atq; ita implebit; in omni plenitudine di. Non solum in presenti seculo sed & iam in futuro. ut qui n; plenus esse coepit in studio p; lationem. postea p; fectius impleat d; . qui e plenitudo omnium se complete.

Cia; qui potens sup; omnia facere habundantius qua; potens aut; intellegimus

SECUNDUM uirtute que ope RAT; IN NOBIS IPSI GLORIA IN ECCLESIA ET IN CHRISTO IESU. IN OMNIB; GENERATIONIB; SEculi SEculorum AMEN!

Ad id quod supra dixerat p; cetera cur uo genua mea ad p; ceteram. & quo omnis p; ceteritas in celis & in terra nominat;. ut d; uobis scdm diuitias suas uirtute confortari & reliqua. Nunc in fest; ei au; qui potens sup; omnia fecisse abundantius qua; p; lim; aut; intellegim;. hoc ostendens se quidem iuxta imbecillitate hominis postulare se que eis conducibilia uidebant;. ceterum quoniam ad se ipsius p; tinet uirtute. plus d; uelle se tribuere que rogat; & spes n; ras uinci effectib;. quia scdm id quod oportet & o rre se nescim;. & sepe contra nos p; lim; destimantes et se pro nobis quocumq; in mel; us ercet fornicari. Egrotasse & debilitate torquere quocumq; christi plura fecisse membra m; & r; icis. Potens e ergo d; . n; solu; sup; id quod quod p; limus. sed & ia; sup; id quod.

intelligim tribuere eubit generationes & scdm scdm
int̄dum ut scdm sum nrm non ineffabilia & eternitate p
& primam inuocē & mēte .i. manē & cetera cogitatur.
uēba non & plicēnt. ticcitōq; OBSECRO ITAQ; UOS ECOUINE
cogitatu gemitib; in bncerra TUS IN DNO UT DIGNE AMBULE
bilib; ut ipse ce postolus ait TIS UOCATIONE QUAM UOCATIS
Hescio quid quod dicere n̄ possu TIS: Potest & in xpi uinculis
m̄ de p̄ccemur. p̄scitē bit & ut cetera p̄romē styrio
igit̄ sup quā p̄lim̄ aut intelle constitutus hęc scribere me
gim̄ scdm eicm uirtutem que lus au ē si uinctum dñi in xpi
operat̄ in nobis. Ut quomodo cetera te dicam. cuius rei &
nunc non iuxta mētu nrm dem̄is ad chorintheos testis
sed su prauota docet nobis ali ē scribens uinculum cetera
quā quēndē p̄lese ausi fuim̄ di quis poterit bncerrare. &
Hęc si p̄lissim̄ estimauimus in primo libro regnorū legim̄
nos mēseri. Itē & cetera ty factum ē post uerba hęc col
bucet quēndē mēns potest co ligēte ē anima ionathae
gitiere. n̄ & lingua pro ferre. cum anima dñi. & pro ph & cetera
Ipsi itēq; dō sit gloria primū de apostolis. post te inquit
in ecclēsiā que ē pura n̄ habent sequent̄ uinctis ferro m̄hib;
mcculam neq; rugam. & que qui dñm xpm̄ diligunt. sequū
propterea gloriam di se cipe tur dñm cetera uinculis
se potest. quia corpus ē xpi colligēti. est & cetera & cetera
Deinde in xpo ihū quia incor go que p̄ccipiēda sit. n̄ cetera
pore ad sumpti hominis cuius erit in potestate tel & cetera
sunt uniuēra mēbra cetera uinculū anime corpus hoc
tium omnis diuinitas inha dici. & qui a p̄cculis obminis
bitat corporalit̄ que quidē t̄hūm & cetera gelii corpus ac
gloria non in p̄sens t̄ntū cep̄rit consequent̄ xpi uinc
t̄ntū p̄s & cetera tendit. & futuris tus sit appollētus. corpus hoc
sc̄is & cetera minact̄. sed in omnes uinculum dici. & eos qui in cor

N[^]

posse uincitū sunt. uincitū tērrę
 appellari. hi q̄mias quoq; in
 secundo alfabulo testatur
 dicens. Ut humilicer & sub pedi
 b; suis om̄ uincitū tērrę. & a
 libi hoc ipsum ex xpi persona
 legim; dicitur. hi qui erant in
 uinculis exite. & qui in tēbris
 seu clamini. potest quidem uin
 culū hic p̄ccati & tēbrę
 ignorantie aduētu & p̄redi
 catione xpi. prophete ostē
 dere dissolutos. sed & superior
 sensus habet locū quod uincu
 lum corpus sit & tēbre
 tērrēna hęc hęcbitatio ubi
 sunt p̄ccato p̄ tēbrę. &
 montes tēbrofi ad quos pe
 des prohibemur offēdere
 quod cū ait. ut digne ambule
 tis uocatione qua uocatis
 est. Digne uocatione ambula
 re credendus ē qui in gredit
 p̄ am quid dicit. Ego sum uia
 & non declinet neq; ad dex
 tēra neq; ad sinistram. & ce
 uestit pedem suū ab omni uia
 mala complētur que in eo a
 dño gressus hominis dirigun
 t. Cū omni humilitate et
 mansuetudine cū pacien
 tia;

Qui tērram & cinxerem esse
 senouit. & post p̄culū lum
 impulsūm dissolūm dum.
 num qua supbia eleuabit
 & qui diuinitate p̄spe
 ta breue & pene ad punctū
 infatig humane uite sp̄c
 um cogitauerit. ante oculos su
 os semphcebebit intēstum
 & ex humilis atq; dei & tū.
 corruptibile & im corpus
 aggrauet animam. & tē
 penum hoc tēber naculū sen
 sum opprimit multa curan
 tē. propt̄ quod cū omni hu
 militate dicam; dñe non ē
 exaltatum cor mē; neque
 electi sunt oculi mei. Omnis
 aū humilitas non tē in ser
 mone quē in m̄le ē. & hu
 miles nos esse conscientia no
 uerit. & numquam ^{no} ut scire
 ut intellegere ut esse aliquid
 estimem; Meen sub ludo quoq;
 ille ē. que nulla p̄cessionē
 bect. & sp̄ & icclit ira & furo
 re non rumpit. quem qui ha
 buerit bectitudine que dñi
 uoce promissae consequet
 ut possideat tērram. id est
 imp̄ & corporis suo domnet.

que subiecto & hęc sit eius p̄
ma hereditas in cęp̄e non
cęrnalit̄ uiuere. Nonnulli ru
gata fronte dimisso sup̄cilio
ubr̄bisq; trutinatis auctoꝝ
tatem sibi doctorũ & iudicium
uindicant. Non quo ipsi dignũ
aliquid arrogentia nouerunt
sed quo simplicior quosq; fr̄m
sui quedam uideant comparati
one. ^{nescire} SUFFERENTES INUI
CEM IN CARITATE; Siquis in
tellegit quid sit sufferens
in uicem in cęp̄tate non pu
tebit in sc̄os uiros hoc conue
nise mandatum ubrum in
+ eos qui sunt in uisum in
constituti. Sc̄i quippe non
hec bebunt quod in se inui
cem sufferant. sed hi qui qua
si homines aliqua cęd huc p̄
sione superantur. Nęc in
si ophesii hęc cędiant. cū in
multitudine cędenzium
sint aliqui. qui adhuc in uicem
sufferre se debeant hoc ip
sum mihi uidetur significa
re. & illud qđ cęd gęlectas sen
bit. alter utrum onera uā
posticte. Possumus ergo u
trūq; testimoniũ & aliter
in p̄b̄ceri. ut ut cęd

onere posticte ut sufferre
in uicem in cęp̄tate eos com
plere dicam. qui diuites sunt
& in opiam pęcuporum suble
ucent. Siquis egrotanti fra
tri p̄bebat obsequiũ suffest
um in cęp̄tate. Siquis in cę
bactu beccet cęm truci gęns
uitam alium qui & uxorem
habet & liberos. & se ipsum uix
potest pęscose cęd iuuare
Et ut cumq; potest fuerit
con solatus. alienum on̄ por
tasse leuabit. est qui ma
trem ut sororem uiduā cer
nens egestate teberese
non potest adiuuare. huic si
quis porręberit manũ. suste
nuntium in cęp̄tate. siue aũ
superiorem sensum. siue pos
teriorē sequamur. nęc pęc
cēntem fręctem nęc in opę
con solat. quin habet cęp̄ta
tē cęntem uerba aposto
licomonalis. Debemus
aũ nos qui fortiores sumus infir
mitates inbecilloꝝ posticte
& non nobis in ipsis placere
SOLLICITI SERUARE UNITATĒ
SP̄S IN UINCULO PACIS UNUM
CORPUS ET UNUS SP̄S SICUT

ETUOCATI ESTIS INUNA SPE
 UOCATIONIS UR̄E. Ephesus
 qui iam unitatem sci sp̄s fue
 rant consecuti. Nōte dicitur
 solliciti seruate unitatem
 sp̄s in uinculo pacis. qui enim
 quid habet seruandi illi sollici
 tudo precipit. Qui autem non ha
 bet studium illi ut habere ua
 leat imperat. hic locus ut
 maxime aduersum hereticos
 fecit. qui pacis uinculo disti
 pecto atq; corrupto. putant
 seruari sp̄s unitatem. com
 munitates sp̄s in pacis uinculo
 conseruatur. Quocirca enim
 non id ipsum om̄ loquimur
 & ceterus dicit. Ego sum pauli
 ego cepollo. & ego cephe diui
 dim sp̄s unitatem. & ecce in
 pacis ac membra discerpi
 m̄. nō scietim aliquis illud op
 ponat. Quomodo ergo diuise
 sunt gratie. & uerba chceris
 mata. cum unitates custodiē
 da sit sp̄s. Sunt quidem uer
 donationes. sed in eodem sp̄s
 & diuersa ministeria. Sed i
 dem dñs. & multiplices ope
 rationes. sed ipsedñs qui ope
 rat omnia in omnib; . Quod autem

art. Unū corpus & unus sp̄s
 ut simpliciter unū corpus xpi
 intellegit. que est ecclesia. ut
 ceste quod & uirgine ē dig
 natus adsumere ne illum
 quidam putent totiens cor
 poratum quogens in uel
 apperuit testam̄to & unū
 sp̄s sc̄s unus qui p̄pelcer gtor
 & sc̄i ficator est omniū ut
 ceste unum corpus ad uitam
 referitur & opera que gre
 ce dicuntur. ΠΡΑΚΤΙΚΟC ΒΙΟC.
 Et unus sp̄s ad sc̄i b̄ntiam con
 tem plationem que proprie
 uersat̄ in corde & ab illis ap
 pellatur Θεωπια. cum er
 go membra quis fuerit eccle
 sie nō esse uno eius sp̄s sepa
 ratus consequent̄ erit inu
 na spe uocationis que estur
 quomodo una spes uocatio
 nis sit. cum apud pacem di
 uerſe sint mansiones ad qd
 unam sp̄e uocationis. seg
 nū celorum. quasi unū bonū
 di pacis esse dicem̄. & inu
 na domo ueritas mansiones
 alia enim gloria solis alia lu
 ne alia stellarū. aut ceste
 illud subtilius indicatur.

Quod in fine & consummatione
ne seruum in pristinum statu
tutum restitubnda sin' om
nia quando om' un' corpus
efficiuntur. & in uix p' f'c
tum reformamur. & ora
tio pro nob' sed uat' on' sim
pl' & ur. P'cc' da ut quomodo
ego & tu unum sum'. sic & is
ti in nob' unū sin'. Non ignoro
in eo quod nunc ex posui. solli
cite seruire unitatem sp'it
in uinculo peccis. sp'm a pl'or
q: non sem' accipi. sed e' f'c
tum m' q' c'et' q: sententiam
iuxta quam omniū c'ed' en' g
um orat' anima & cor unum
& c'c' b' c' p' o' stolo uirgini p' f'c
pit'. ut sit scā corpore & spū
c'c' p' n' i' uidelicet op' e' & m' b'
q' s' a' f' f' c' t' u. sed generalis ex
plectio. & c' d' sp' c' i' a' l' o' m' in
t' p' r' e' d' c' t' i' o' n' e' m' t' r' a' h' i' p' o
t' e' s' t' q' u' o' d' s' e' r' u' b' u' n' i' t' a' t' e' m'
sp'it in uinculo peccis. qui non
repiat' omni uerbo docet' ne
neq: in mo' s' b' n' s' t' u' l' t' i' q' u' i' l' u
nā mut' & ur. Hunc diabolus
seruiens. nunc dō habeat ue
ro unum corpus bono' x' o' p' e
rum & s' e' p' c' c' e' s' s' i' o' n' e' m' s' u' a' m' d' o'.

templum exhibeat. & unum
sp'm. e' c' c' d' o' n' s' e' m' p' s' e' n' t' i' e' n' s' i' n'
una speuo cationis ut nequa
quā de se p' o' m' i' s' s' i' o' n' i' b' ; a' m' b' i
gens in se sur' r' e' d' i' t' i' o' n' e' & p' e
stitutione omnium solida
mente confidat. UNUS
D' N' S' U' N' A' F' I' D' E' S' U' N' Ū B' A' P' T' I' S' M' A'
U' N' U' S' D' S' E' T' P' A' T' E' R' O' M' N' I' U' M'
Q' U' I' S' U' P' O' M' E' T' P' O' M' I' N' O' M' N' I' B' ;
Quomodo alia ē fides b' c' e' p' t' i' s'
m' a' t' e' d' o' & d' n' o' s' i' c' b' e' c' e' p' t' i' s' m' a'
d' n' i' & d' r' a' l' i' c' c' s' u' n' t' c' o' t' r' i' b' ; s' i' n'
g' u' l' i' s' q' u' e' p' e' c' c' i' t' n' o' m' i' n' a' n' t' .
hoc autem dico propt' sabel
lium qui eundem d' m' p' e' c' c' i' s' s' o' n'
arbitrat' & filium. confun
dit q: p' s' o' n' a' s' d' u' m' e' c' c' e' d' e' n' d' i' u' i
t' a' t' i' o' n' e' m' i' n' u' t' r' o' q' ; d' e' p' r' e' s' e' n' d' i' t'
& c' e' m' a' n' i' f' e' s' t' i' s' s' i' m' e' u' n' d' n' i'
filius & u' n' d' r' p' e' c' c' i' u' o' c' c' e' n' t' u' r'
quod c' e' d' c' o' n' i' t' h' e' o' s' q' u' o' q' ; p' l' e
n' i' u' s' s' c' r' i' p' t' u' m' ē. s' e' d' n' o' b' i' s' u' n'
d' r' p' e' c' c' i' t' . & q' u' o' o' m' n' i' a' & u' n'
d' n' i' i' h' i' x' p' i' . p' q' u' e' o' m' n' i' a' &
n' o' s' p' i' p' s' u' m' s' i' c' u' t' e' n' i' m' d' o' p' a
t' r' i' n' o' n' a' d' i' m' i' t' f' i' l' i' u' s' n' e' d' n' i' s' i' t'
C' u' m' d' n' i' s' s' o' l' u' s' i' p' s' e' d' i' c' a' t' . n' e' c'
& f' i' l' i' o' n' o' n' a' u' f' e' s' t' p' e' c' c' i' t' u' t'
d' r' s' i' t' . q' u' i' a' p' e' c' c' i' t' d' r' t' a' n' t' u' m' o
d' o' n' o' m' i' n' a' t' . l' e' g' i' m' u' s' & i' n' a' l' i' o

loco. & scito te quod dñs ipse e
 dr & alibi. dñs dr tuus dñs
 nō. Si enim ut existimant an
 ani dr pccr solus e dr. eodem
 consequentia solus e dr dñs
 ih̄s xp̄s. & nō pccr erit dñs
 nō filius dr sed ab sit ut nō sit
 ut in dominatione deitatis ut
 in deitate dominatio. unus
 e dñs & unus e dr. qui pccr tris
 & filii dominatio una divi
 nitatis e. propterea & fides
 una dicitur quia similit̄ in pa
 trem & in filium & in sp̄m
 sc̄m credim̄. & b̄ptisma au
 num eodem. h̄m̄ modo & in pa
 trem & in filium & in sp̄m
 sc̄m b̄ptizamus. & ter
 m̄rgimur ut trinitas unū
 app̄seant sacram̄tū & nō
 b̄ptizamur in nominib;
 pccr tris & filii & sp̄s sc̄s. sed
 in uno nomine quod intellegi
 t̄ dr. & miror quia consequen
 tia in uno vocabulo eodem ope
 re. eodem sacram̄to natu
 re diuissitatem arrius ma
 cedonius & eunomius suspi
 cante concordante in impie
 tate discordia & ceteris
 in filio & sp̄u sc̄o. Censum

fontem tenentes diuersos
 h̄ereson riuulos duxerunt
 unum b̄ptisma. & contra
 ualentinum fecit quid duo
 b̄ptisma esse contudit
 & contra om̄ h̄eresicos. ut sci
 ant non habere se b̄ptisma
 sed in una xp̄i & ecclesia fonte
 esse uitalem. potest unum
 b̄ptisma & ite dici. quod
 licet ter b̄ptizemur p̄p
 ter mysterium trinitatis
 tamen unū b̄ptisma se
 putatur. Unum quoq; b̄p
 tisma e. in aqua & sp̄u & in
 igni. & de qua dñs loquit̄
 b̄ptisma habeo b̄ptiza
 ri. & ceteris. b̄ptisma te
 meo b̄ptizabo tibi. Diu
 sitas eū p̄positionū in
 quib; dicit̄. Un̄ dr & pccr
 omnium qui p̄ om̄ & p̄ om̄
 & in om̄nib; diuersam in
 tellegentiam scepit. sup
 om̄ enim e dr pccr. quia auc
 tor e omnium. p̄ om̄ filius
 quia cuncta transcurrit
 uedit que p̄ om̄nia. In om̄
 b; sp̄s sc̄s. quia nihil absq; eo
 e. nōc uero putendū unum
 dñm & pccr om̄nium esse.

communiter. ut scilicet &
ad irrationabilia iuncta
nomine patris possit accipi
sed quomodo si undecem ho-
minibus quinque filius & quin-
que servus patris dicemus
horum decem unus est dominus &
unus pater. Non utique omni-
um patrem & dominum omnium
vocamus. sic & in eo quod ait
unus deus & pater omnium. alio-
rum pater. aliorum deus accipi-
endi datur. ut de quibus dicitur
+ quod deus & in eo cum sto-
icis suspicatur quod servus
ut virgilius ait. dominus namque ipse
pater terrarumque tractusque
maris. & reliqua. & princi-
pio colum ac terrarum ceteraque
que liquentes. lucemque glo-
bum ^{lune} titaniaque astra spir-
itus alit. totaque infusa
prestat mens ceteraque mole
& in cognoscere corpore miscet
quidam hoc quod scriptum est
super omnia & pater & in omnibus
ad patrem & filium & spiritum
sanctum. sic estimantes se se
scindunt. ut per omnia patris
sit. quia auctor ^{est} est omni-
um. pater filius. qui a patre filium

creata sunt omnia. In omnibus
spiritus sanctus. ipse enim credentibus
datur. & tamen plerumque sumus
spiritus sanctus. & pater & filius haberi
videtur in nobis. UNICUIQUE AUTEM NOS-
TRUM DATAE GRATIA SECUN-
DUM MENSURAM DONATIO-
NIS CHRISTI. Licet deus pater super om-
nia sit & pater & in omnibus.
tamen gratia iuxta mensu-
ram credentibus datur. Non
quo ad mensuram spiritum &
gratiam tribuet deus. Nec
nisi finis est enim huius non est
finis. Sed quo iuxta mensuram
viresculorum infunditur liquo-
rem centum manibus licet
tribus. quocentum potest ille
cui donat accipere. Nec enim
ad mensuram dicit deus spiritum.
aut potest habere mensuram
quod equaliter ubique diffusum
est. quod ut manifestius fiat
in profectum. licet & non implent
similitudinem. tamen per quod
possit intellegi quod dicitur
summe exemplum. manifeste
est in mensuram est & accepta
tunc ei deo soli nota. & hoc si
quis velit multis hominibus se-
cundum id quod gestare que

unum et redde in beos eos. Ut
 ad mensuram unicuique tribu
 at & praestes eius mensuram
 recipiant. cuius solidum in
 mensurabile est. tunc & spiritus sanctus
 in mensuris quidem est. & nullo fi
 ne concludit. tunc unicuique
 dicitur secundum quod ex potest. & si
 mul notandum quod haec be
 eodem gratia que nunc at
 tributa prohibetur. secundum men
 suram donacionis christi dicta
 sit nobis; propter quod di
 citur ascendens in altum cap
 tivam duxit captivita
 tem dedit dona hominibus;
 Quae supra dixit dicit unicuique
 dicitur nunc dicitur gratia secun
 dum mensuram donacionis
 christi. ut confirmet & haec ip
 se dona que post peccululu
 quoque enumerat dicitur. & ip
 se dedit quos dicitur quidem a
 postolos. quos dicitur. proph
 etas. alios euangelistas. alios
 praestotes & magistros &
 reliqua caetera ut esse
 donata. testimonium de
 secegesimo septimo psal
 mo adsumpsit. Ut sciamus
 illos esse manubias hominibus

bus; distributis. quos christus
 meruit victor. Ascendens
 quippe in altum ceptiuam
 duxit ceptiuam. Nos
 qui nunc in christo credimus de
 gentibus; congregati. cum be
 semper ceptiuam ad diabolo
 cepti sumus. & eius sectelli
 tibus; distributi. Venit igitur
 dominus noster ihesus christus secundum hiero
 chielem. uersa secum ceptiuam
 te tunc appostans. & opto
 ceptite ne ab ceptiuam
 cognoscatur. predicavit
 his qui cepti erant remissi
 onem. & qui tenebantur in
 uinculis solutionem. & nos
 dicitur tenis hostium. & de
 compedibus; liberavit. sicut
 ille in euangelio mulie
 ren de qua ipse commemo
 rat. haec autem filicem abra
 haem que ligavit secentis
 icem dicitur octo centis non
 oportuit solui de uinculo
 hoc in die secenti liberatos
 quenos & pro uiam ceptiuam
 tunc de ceptiuam te ue
 tibus; spiritos secum duxit in es
 lum. & his ipsis quos de mi
 nico se m enu victor ex parit

2
 pyme
 J

2
 pyme
 J

diuersa gratiarum dona.
luc 11. 13. hic
posuit dedit dona in homi-
nibus; cum in psal. 134. scriptum
sit. accepit dona in hominibus;
utrum ibi quia nunc dum fecer-
at. sed futurum p-
mittit. propterea di-
citur accepisse. hic ubi cum
apostolus scribit quia iam
dederat. & in uniuerso orbe
& ecclesie fundate. & nunc. id
circo non accepisse scribit
sed dedisse. Alii hunc locum
ita dicit scribunt. quod ob id
dominus noster ihesus a celis uictor as-
cendit. Ut inde a celis
celosque uirtutes ad custo-
diam ecclesiarum suarum
mittat. & dum indignus
sit locus iste tamen sublimi-
um potestatum habere
presentiam. quodam mo-
do ille sustinuit acceptum
tunc. ideo enim inquit
ascendit in altum ut capti-
uans acceptum tamen dona ho-
minibus; luc 11. 13. hoc autem to-
tum ideo apostolus se plu-
cet. ut quia superius dixerit
sufferentes inuicem in chari-

te solliciti seruare unitatem
spiritus in uinculo peccati. docet
indiuersis ecclesiis magis; & desi-
am esse concordem. & non scis-
matis scismatum & dissensio-
nem occasione dicit. Qui a se-
cundum mensuram donacionis
christi unusquisque nostrum accepit &
dona non eadem sed in unum
corpus & in unum spiritum. Omnes uo-
catos esse id est ut sicut unus
dominus est. & una fides & unum bap-
tisma. & unus deus pater. ita
& nos in ecclesia id ipsum
simus in peccati uinculo seruan-
tes spiritus unitatem. Quod autem
ascendit quid est. ^{NI SI.} quia
descendit in inferiora
terre. Qui ascendit se non
dicit propterea ascendit
quia ante descendit. hoc
enim sonat. quod cum cecen-
dit. quid est. nisi quia & des-
cendit. Requiritur itaque
super eo quod alibi scriptum est
Nemo ascendit in celum nisi
qui de celo descendit filius ho-
minis. quomodo ascendit
ante descendens. quando enim
hic loquebatur post descen-
sionem ecclesie sequenda cecen-

los ascendisse monstrabit
 Hec non & illud p[er] se r[ati]o
 attendendum. quomodo ipse des
 censionis & ascensionis sentienda
 sit. utrum nam scdm corpus
 locclit. an supra corpus spi
 rituclit. ut cepte utroq; mo
 do inferiora a[ut] terre infer
 nis accipit. ad que d[omi]n[us] n[ost]r[us]
 secluator que descendit. ut
 scdm animas que t[er]renis
 tur in decessu. scdm ad celos
 uictor abducat. Unde &
 post resurrectionem eius
 plurima corpora iustoru
 in secl[us] ciuitate uisa sunt. qd
 cu[m] in fernus in inferiori p[ar]te
 te tesse sit. & p[er] secl[us] miste
 testet dicens. apte o[mn]i t[er]r[is]
 & deuorauit de t[er]renis.
 & operuit sup congrege
 onem abiron. & id ipsum in nu
 mero sum libro plenius ex
 plicat. alio quoq; loco legim[us]
 ubi uocat mo[rt]u[m] sup eos & des
 cendit in inferna uiuifi
 cat. qui descendit ipse e[st]
 qui ascendit sup o[mn]i ce
 los ut impleret omnia
 Num quid corporalit[er] omnes
 celos & uniuersos sublimita

tes. & celos circulos quos
 philosophi sperces uocant.
 Transiens atq; tricenscendens
 stetit in summo celo fofnice
 & ut ipso uerbo ut cerap si de
 ante omnia corporalia
 contemnent atq; dispici
 ens. & abler nacontem planis
 sup celos id est sup inuisibili
 a stetit se credendus est.
 Quod ergo melius puto descen
 dit ergo in inferiora t[er]re
 & ascendit sup o[mn]i celos fili
 us di. ut non t[er]renum legem
 proph[et]as que co[m]pleret.
 sed & edices que co[m]m[un]i occul
 tates dispensationes. que so
 lus nouit ipse cum p[er] se
 Ne que enim scire possumus
 quomodo & angelis & his
 qui in inferno & t[er]renis se
 xpi profuerit. & t[er]renis
 qui profuerit nescire non
 possum[us]. Descendit quoq; ad
 inferos & ascendit ad celos
 ut impleret eos qui in illis re
 gionib; & t[er]renis. scdm id quod
 se accepere poterant. & quo
 sciendum quod ante quam
 xps descenderet. & ascende
 ret. uiccu a fuerint omnia

& plenitudine illius indiguerint. hic locus ad usus ebionum & fortinum ut maxime fecerunt. Si enim ipse est ascendens in celum qui de celis ante descenderat. Quomodo dominus noster ihesus christus non antequam esset sed post Mariam. nec non & contra eos quid duos filios in seculo errore se confingunt. filium videlicet dei & filium hominis. & ecce hic aptissime dicitur quod ipse sit ascendens atque descendens. nec scitatum ista dicentibus. locum aliter heresidamur. que dimidiitatem christi adseruit dispensationem. sed sic unum & dei & hominis filium. confitemur. nec dispensationem adsumpti hominis qua seclucsumus & peccate credentes in peccate truncemus. Et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas alios uero euangelistas alios autem pastores et magistros ad instructionem sanctorum in opere ministerium in edificationem corporis christi. Et hoc loco meminit festissime

comprobatur peccator & filius uncedi unitas. Siquidem hoc quod nunc christus tribuisse describitur. in prima epistula ad corinthios dicitur peccator dedit se necesse est. alios enim ait posuit dicitur in ecclesia primo apostolos. secundo prophetas. testio doctorum. Deinde uisitatores & dona sanctorum opitulaciones & gubernationes generalium linguarum quod sic bellius non intellegens peccatorem confundit & filium dum eandem operationem esse non putat. & diuersorum & simul notandum quod hic apostolos prophetas euangelistas peccatores & magistros dedit christus. ibi uero eosdem peccatores posuisse memostrur. posuit itaque siue dedit peccator & filius primo apostolos. secundo prophetas. Non illos qui futura uenerunt quales in ueteri legitur testimonio. Sed qui in fideles & impetores uergerunt atque diuidentur. Tales quippe pro prophetis non uisitate magister in alia epistula

esse definit. testio eucenge-
 listas. quos & speciosi pedes
 sunt ad adnuncandam pacem
 Nec uero putandum quod si
 cuti in superiorib; trib; ali-
 os dixit esse apostolos. ali-
 os prophetas alios eucenge-
 listas. ita & in presbyteribus
 & magistris officia diuina
 posubrit. Non enim ait. alios
 aut presbyteros & alios magis-
 tros. sed alios presbyteros &
 magistros. Ut qui presbyter
 esse debeat & magister
 nec in ecclesiis quam uis scilicet
 pastoris sibi nom adsumere
 nisi possit docere quos prescri-
 ut certe aliter & unus atq; idem
 presbyter ecclesie sit presbyter &
 doctor. presbyter ouium ma-
 gister hominum. homines
 quippe & ium bnta secluos
 fecerit dno. Arbitror hodie
 que in ecclesiis que admodum
 propheta & euangelista
 presbyter quoq; inuenit & doc-
 tor. ita posse apostolum
 reperiri. Inque apostola-
 tus signa & indicia comple-
 antur. & ex regione esse plu-
 rimos tunc foris quam in tunc

tum in ecclesia quam in herese
 sib; qui seu do apostolus in
 & pseudo euangeliste. &
 pseudo presbyteros. & pseudo
 magistris. & de heresib; qui-
 dem nulla dubitatio est. quin
 scdm falsam fidem. falsas
 uniuersa possideant. In eccle-
 siis autem nonne uobis uidentur
 falsi esse presbyteros. qui non
 prescunt oues cum disciplina
 sed quesiunt mercedem. ne-
 quequam gregis seductionem co-
 gitant. quod errant non est
 uestentes. & quod presbiter non
 quiescentes. sed tunc tunc modo
 deo uib; licet & licentiam cibos
 uidelicet & uestimenta accip-
 tentes. Neque uero absq; ordi-
 ne in herese putentur apostolum
 subito prorupisse. Utrum
 quia presmiserat esse dnm
 sup omnia & p omnia & in
 omnib; & unicuiq; scorum
 decetam grecia scdm m su-
 ram donectionis xpi. Nunc
 cedit alios apostolos. alios
 prophetas alios eucenge-
 listas alios presbyteros & ma-
 gistros esse in ecclesia dis-
 tributos. quin necesse est in

ad p̄fectionē instructionē
que sc̄orum in oīa p̄suminis
terii. in edificacionē corpo
ris xp̄i. qui acum corpus dñi
in ecclesia sit. & ecclesia de ui
uis lapidib; constructa. hi
quos supra memorauim; in
ecclesia constitutos. id habent
operis. ut sc̄dm dispensa
tionem & officia sibi cōcedit
ecclesiam xp̄i. id est corpus
eius edificent. Siquis igitur
non edificat ecclesiam xp̄i
nec plebem sibi subiectam in
struit ut de subiecto populo
xp̄i ecclesia construatur
iste nec apostolus nec pro
pheta nec euangelista nec
presbiter nec magister ē ap
pellandus. DONEC OCCURRA
MUS OM̄I INUNITATE FIDEI
ET AGNITIONIS FILII D̄I IN UIR
P̄fectum in mensurā sta
tis plenitudinis xp̄i: ut ul
tra non sim; paruuli fluct
uantes et circumlati om
ni uento doctrine in falli
tate hominū et astutia ad
circūuentionem erroris
ueritate aut facientes in
caritate luceant in ipso

omnia que ē caput xp̄s;
Quendam quos om̄ dixerit
occurrere in unitate fidei
Utrum nam om̄ homines. an om̄
sc̄or. an ceteri om̄ qui rationis
capaces sunt. Uidetur autē mi
hi de omnib; hominib; dicere
quia multi ueriti debent esse
sunt. & fluctu eorum fluctant;
conuertentur. huc ceteri: illi ho
mines in cetero cur su & ueritate
ferunt errore. Unde omni
studio laborandum p̄ hū
in fidei occurrere unitate
Deinde eadem unitate ha
bere agnitionem filii d̄i. quo
rum cum fuerit securā posses
sio. paruuli esse cessantes
& in mensuram interioris ho
minis recipiētes quem su
per plenitudinis mensurā
rati xp̄i. p̄fecti uir uocabu
lum sorti emur. Itaque em̄
ut ad consummatam adlectē
plenitudinis xp̄i. Omnis esse
denarium turbā ueniāt. &
neque quā in dogmā agb; fluct
uans. ad instar p̄ceruulo
rum gurgite in fidelitate
feriat in cetero. dum ueritate
indep̄flentes hereticos
uidelicet. siue sc̄pi b̄ngum

scilicet diuersa se conpugnauerunt.
 que rationes. necufragium
 audientibus; aut in forum aut
 minantur: dum alii ebsq; uo
 luntae. fedlecei cet timent
 que fidelis sunt pcedicent. a
 lii uero omni accliditate er
 roris lacqueos componentes
 nos dicit pte & uincere fer
 tinent. cum au occurrent
 atq; p uenerit sci in mensu
 ram supra dicti uiri. tunc in
 tollegentes cetera tatem xpi
 augerunt in eo omnia que ac
 ceperant semina ueritatis
 habentur corporis & deos p
 ceperat dnm ihm. qui a uero
 ait. & ultra non sim pcer uo
 ly fluctuantes. & reliqua
 se quoq; fluctuantes & p
 uolum esse contestans. rbrae
 tendum uidetur. Utrune
 haec scdm humilitatem lo
 quutus sit. an cetero ex parte
 uidetur. ex parte cognoscens
 Intellexit quoniam apbr
 facta cetera scilicet a & in ue
 ra conscientia eius uerba p
 rupit. Siquis igit uult &
 haec scdm humilitate locu
 tum illo utetur exemplo.

Quendo eram pcer uulus loqe
 ber ut pcer uulus. cogitaba
 ut pcer uulus. sciebam ut
 pcer uulus. Quendo uero fec
 tus sum uir. & ecce uerba
 erant pcer uuly. Alius uero ad
 ista respondeat com pcer a
 gone multorum in cetero
 pfecti uis apostolum p uer
 se. ad eum uero que sepositae
 scit sunt. adhuc pcer uolu nun
 cupari. Siquidem omnes aposto
 los qui in xpo credent. pcer
 uulos prophete com mone
 dicens. ecce ego & pcer uoly
 quos mihi dedit dr. post haec
 cetera tibus dissependum.
 ne forte uerba iuxta humili
 tatem. non solum pcer uolu
 apostolus esse sed dixit. sed
 fluctuantes & omni doctri
 nae fluctu in diuersa recepta
 tum in fedleceia hominum in
 nequicia. ad circum uerborum
 errorem. Qui au uult & haec
 cum non de humilitate sed
 de conscientia protulisse di
 cet. P uulus ce postolus homo
 erant ac uerba & ceteris ingenii. &
 quicquid primos quosq; disputan
 tum conatus fecerunt in uerbo

que orient in ferenda p[ro]fenos
cayen[is]. Videbitur igit[ur] sepe &
utruq[ue] p[ro]fite sic dici. & t[ame]n
ri similia in se b[is] contrarius
ced[er]e. ut ambigere fecerunt
audi[ent]em. idcirco ut homo
& ced[er]e hic in fragili corp[or]is
lo constitutus. circa foreba
tur quidem omni u[er]bo doc
trine. sed non elidebit[ur] in
se[co]nda. N[on] enim eius gurgis
b[is] implebit[ur]. st[er]ebat quip
pe in pupi guber[naculo] te
nent[ur]. & spumant[ur] h[er]eseon
fluctus fidei s[er]u[er]itate fr[ui]
gob[er]at. Non t[ame]n in t[er]repi
dus & s[er]urus n[on] quib[us] &
pleccidus prospiciet u[er]
tos. hinc inde p[ro]flect[ur] &
sollicita ceuse ceptie b[er]at
uincet q[ue] contraria sed
non erit illi s[er]ua uictoria
Qui aigit[ur] ced[er]e s[er]io s[er] u[er]
bee atq[ue] rationes. quib[us] u[er]
tice[m] eu[er]te[n]ite b[er]ent[ur]
videbit non facile posse su
p[er]icri. & omni celliditate
plencas. Dicat[ur] t[ame]n q[ue]q[ue] im
mo dicebol[is] cepte cont[er]at
sp[er]at[ur] di[um] auxilium. ut om
ne deliberagone[m] em[er]te.

sua pro peller[ur]. & cepte at
q[ue] defixe. cebsq[ue] ulla molestia
cepedor[ur] u[er]it[ur] t[er]ti. & cege
r[ur] & o[mn]em indilectione xpi.
quem sciob[er]at & sui & toq[ue]
eccl[esi]e ac corp[or]is ceput. sci
endum quod hic locus in g[ra]eco
manifestior sit. Dum a[ut]em in
lectin[um] eu[er]bo t[er]ens festur
ced[er]e u[er]bum sensus s[er]monib[us]
in uoluti obscurum fecerit
quod dicit. Ex quo tot[um] cor
pus compact[um] et conglu
nat[um] p[ro] om[n]em iunctura[m]
s[er]u[er]u[m] MINISTRATIONIS SECUN
DUM OPERATIONEM IN MEN
SURAM UNIUS CUIUSQ[ue] MEM
BRI AUGMENT[um] CORPORIS FA
CIT IN EDIFICATIONEM SUI IN
CARITATE. In fine. serum
cum d[omi]ni f[er]re uide[re] cept[ur]
m[er]ced[em] f[er]re. & in m[er]sura
p[er]ueni[er]e m[er] cept[ur] plenitu
dinis xpi. d[omi]ni plenitudi
ne nunc om[n]is accepim[us]. It[er]um
xpi non cepte sit sed toq[ue]
tus in nobis. & p[er] lib[er]is in t[er]is
p[er] uulorum cept[ur] m[er]
sum u[er]x. De qua proph[et]a
dicit. Ecce uir or[is] nom[is] illi
& iohannes b[er]tista come

morat. Post me ubi uir
 qui ante me factus e. quo an
 tome erat. tunc in occu su
 unius fidei. & unius cognitionis
 filii di. quem nunc pro uice
 tate mbrum. non una nbe
 eadem fide & cognitione cog
 noscimus. totum corpus qd
 prius disseptum fuerat
 & in diuersa laceratum in su
 am compagem iuncturam
 que redigetur. Itic Luna sum
 ministrago. eadem q: opera
 go. & unius & totis consumma
 ta pfectio. totum crescere
 fecerit corpus & quicquid
 & omnia membra iuxta m
 suram suam in membra tum
 ab actis accipiunt. hoc cu
 tota edificatio p qua & de
 pfectes corpus augetur.
 mutue in se accretione com
 plebitur totus reccion. & ex
 coturtes. sub unius reccionabi
 lis animalis intellegam &
 am plo. & quodcuq: de huius
 membris dixerim. & pfecti
 bus hoc sciam esse referen
 dum. ad unam que q: recciona
 bilem crescituram. Putem
 hoc animal ite pceptus ue

nes accipies q: laceratum. ut nbe
 os ossi hie pect. nbe nbruus iun
 gret cedneruum. se pceragmo
 culi icceant. seorsum naces.
 manus alium locum teneat.
 in alium proibit siml pedes.
 & relique membra in hunc
 modum in tbr se dis pcerfa sint
 & diuisa. finge aliquem ueni
 se tene scientie medicum.
 qui iuxta fribulas & hnicost
 & colcephium possit imity.
 & in nouam figuram nouuq:
 nombr uerbium suscitare
 hic nbe esse hie bebit unu quod
 q: membrum suo loco resti
 tute. & com pagem copula
 re com pegeri. & quodam glug
 no pfecti b; restituti in unu
 corpus efficere hucusq: nob
 una similitudine. processerit
 Nunc in eadem similitudi
 nem ad id quod intellegi uo
 lum. aliud tne hie & am plu
 si pceruulus cresceret & ocul
 to suo in pfectum adoles
 cat & lacerem. suu man habe
 bit augmtu. succ pedes sbr q
 & in membra uenit dunes
 cum impletur. ambr du fid
 lunlar oculi dilacerentur

& omnia membra p pccates.
iuxtae mēsuram suā sic cōfess
cunt. ut tūc nō sibi sed cor
pori uideatur cōgēri. Itē igit
& in festi tu gōne omnium.
quendo cor pus. togus & cōfess.
nunc dīpsum atq; lcc cōfess.
uērus medicus ih̄s xp̄s scēna
tūpūscōduēbūt. Unus quisq;
scdm mēsuram fidei. & cōgn
gōnis filidī. quē ideo cōgnosce
re dicit. quicē prius nouerat
& postea nosse desiuit. suū
scēpī & locum. & incipit id
esse quod fuerat. tūc tūc mē
ut non iuxta alicem hēfessim
om̄ in una cōfessōe sūnt posiq;
id est om̄ in cōgelos scēformi
tur. sed unum quodq; mēsurā
iuxtae mēsurā & officium
suum p fessum sit. Uērbigrā
q̄c. ut cōgelos refugēc id esse
incipiet qd cōfessus ē. & ho
mo qui de paradiso fūbriet e
iēctus ad culturam. itē pā
ricidī si festi tu cōfess. Istic cōf
uni uērsa sic fiēnt. ut in uicē
int se cōfessōe iungēntur.
& dīgicū dē mēsurā mē
bro. & in cōfessōe prouēctio
nelccōfess xp̄i cor pus & cōfess

p̄mitti uox hēc bit & in cēl
cē hīerusalem. quā in alio
loco cōfessōlūscōfessōem scō
rum uocāt. Idē igit ut supra
dixim. hēc cōfessō nos ob scē
rūm sūnt. quia mē cōfessō fornicos
dicunt in ḡrēco. & omnis mē
cōfessō. sī dē cōfessō in cōfessō
linguam cōfessō ferit cōfess
uērbum. quib; dēcōfessō
q̄b; oragōnis scēsus & ḡrēmi
na suffocēnt. Hoc cōfessō dī
cōfessō cōfessō in d̄nō.
ut non amplius am. bu
letis sic cōfessōes am bu
lant in uanitate scēsus
sui obscurant mēte.
& alienati uēnt ad dī p̄
ter ignōrantiā quē est
in illis. propter cōfessō
cordis eorū quī dē speran
tes semetipsos tradide
runt impudicitiē in ope
rationem in mōditiē
omnis in auaritiā.
Hoc cōfessō cōfessō dīcō uobis. oēphē
sū uosq; cōfessō. ut quī d
occur sūri estis in mēsuram
& cōfessō plonitū dīnis xp̄i. Non
ambuletis sic ambuletis ḡr
cōfessō. quē idolis seruientis. &

sensu & in bene abutunt in
 prava. quibuscum ideo accepe-
 rint animam & in tollentum
 ut cognoscerent dm. cetera alie-
 necq; sunt curia eius. quia ali-
 am ceterisq; xpo non nouimus
 & in sui cordis ambulans ceteri
 tate atq; utinam pbeccasse
 sufficeret. & uel sero cege-
 rent penitendum decerna-
 rent que uita in quibus iugi-
 ter in hinc erunt esse & remedi-
 um se si pisse esse post errorem
 Hunc uero desperant esse &
 in hunc in racionabiliu bes-
 ticerum. cetero uo rugini que-
 mer gentes trucididerunt
 in pudicitie atq; luxorie
 operientes. quid quid corpus
 uoluit. mens desiderauit.
 libido suggestit. & cum nih-
 il omnino preter miserant
 quod in mundum sit hoc to-
 tum fecerit in ceteris. uic-
 dum nuquam luxorieendo
 secturant. nec eorum ceteri
 nu habet & uoluptates. aut cer-
 te ultra concessam uis ad
 feminam coniunctionem
 admittora conscendunt. m
 culi in mcesculos turpitudi-

nem operantes. & in mercedo
 erroris sui in semet ipsis re-
 cipientes. Uicentis sensus
 & mentis obscuritate. bifur-
 riam diuidit in seculi huius ne-
 gotia. & in sepiertiam seculi
 lacrimam. quendo aut in his que
 mundi huius sunt. & certo
 trisenam & in emar. aut
 non pro futura cognoscim
 Nonne uobis uidetur in uiceni-
 tate sensus & obscuritate
 mentis ingredi. quidiebus
 acnolantib; in dialctica aste-
 tor quibus. qui si sicus per-
 seruator oculis trisen se-
 lum leuaret. & ultra profun-
 dum terrarum & abyssi que-
 diam in cene demergit. qui
 iambum struit. qui tunc tu-
 m & roru siluam in suo stu-
 dio sus corde distinguit &
 congerit. & ut ad cetera per-
 te trisen seam. quid uicentis
 p fies & nefies querit. qui ad
 ulcatus regib; hereditates
 ceptis alienas. & opes con-
 gregat. quos in momento cui
 sit felicetur ignorat. &
 quod ait. quid experientes
 semet ipsos. id est.

ΑΠΗΛΗΚΟΤΕΣ ΕΑΥΤΟΙΣ.
multo aliud in greco signifi-
catur quicquam in loco no despe-
ricentes qui prope ΑΠΗΛΗΚΟΤΕΣ
nominantur. ΑΠΗΛΗΚΟΤΕΣ
autem hi sunt qui postquam pe-
ccaverint. non dolent qui ne-
quaquam se genles ruina-
m suam. ferunt in pronum. & tunc
quicquam bestie ferrum videntes.
in mostem ruunt. ponem hi
duos in uno vitio deprehensos.
Alterum qui intelligit.
placet quicquam quod fecit. alte-
rum qui delectatur in scelere.
& non solum non doleat. uerum
& uiam gloriam. & putat se
quendam turpitudinem pal-
mam & uictoriam consecutum.
Nonne tibi uidetur ille dolere.
& hic penitus non dolere. &
primam si possum uerbum
de uerbo & dicam ΑΠΗΛΗ-
ΚΟΤΕΣ. Indolentes siue indolo-
rios. Necem & quidem philoso-
phorum ΑΠΑΛΘΗΣΙΑΝ. id est
indoloriam predicant. hi
qui naturas uicarias introdu-
cunt. Sciant propterea gen-
tes in uicinitate sensus obscu-
resque in genibus ambulare. quia

ignorantie se & uicinitati de-
derunt. nemo enim improbitus
appellatur. & cecus. nisi ille
qui cognoscere potest & uide-
re. nec dicemur cecum esse leopide
& brutum animal ignorare.
quia non ab eo quibus. nec eius
necesse est. ut cognoscat & ui-
deat. Si uicinitati in natura gen-
um fuit. ut diuinitatem intelle-
gerent & uiderent. Non sto-
icorum & spirituelium nec tu-
ra uicaria sed uoluntates. Dixe-
rimus supra oprobriationem in in-
ditiis omnis in uicinitate. non
ad uicinitatem ut sonat simpli-
citer pertinere. sed ad libidi-
nem atque luxuriam debemus
hunc sensum alterius loci tes-
timonio comprobare. In pri-
ma ad theodoricenses epistu-
la scribitur. haec est enim uolan-
tatis dei seificatio uera. ut ab-
stineatis uos ce fornicatio-
ne. Ut sciat unusquisque. ut in
sua uice possidere in seifica-
tione & honore. non in libidi-
ne desiderii. sicut & gentes
quae non uerunt deum. ut ne quis
super se dicat. & circum scri-
bitur in negotio fratris suum

Quo uindicta dñs de his omnib;
 sic & p̄dixim̄ uobis & testi
 ficce q̄ sum̄. Non enim uocauit
 nos dñs in inmunditia sed in
 sci ficectione. Diligenter
 obserua. quic ad cecstitate
 nos pro uocauit. & uolens uxo
 rib; tantum esse contentos
 dixerit. ne quis sup̄gredia
 tur. & circū scribat in nego
 tio fructum suū. idē nesua
 coniugē deselin quens. alte
 rius polluce que erat uxo
 rem ubi nos habem̄. & circū
 scribat in negotio fructum
 suum. in greco legitur.

quoq; & cecstatum conuiga
 lem extra ordinario sepe
 te auerigem nominari.
 Non uobis molestum sit sidu
 in obscuriorib; immo semur
 cecstati enim in principio su
 mus. in om̄i p̄culi epistolas
 hecne ut maxime & uerbis
 & sensib; in uolutam;

Uos aut̄ non ita didicistis
 xpm̄ si tamen illum audis
 tis et in illo docti estis?
 Si om̄s qui xpm̄ audire uiden
 tur audirent. nūquā cede
 phesios. & ceste illos quib;
 secreta m̄ta xpī reuelare
 apostolus diceret. si tamen
 illum audistis. Disce se cū
 xpm̄ id ipsum ē. quod nos se
 uir tutem. & audire illum
 non diffest ceeo. si diceret
 audire se sapiengiam iusticie
 fortitudinem. t̄m p̄rien
 giam. & cetera quib; xps̄ uo
 cec̄. Siquis ergo xpm̄ audi
 uit & didicit. non combula
 bit in ueni tate sensus sui.
 n̄c obscuratus mente gre
 di. & ur. neq; erit ab aliena
 tus a uita di. habebit scien
 giam & licem ignorare dis
 cussa.

καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πρ
 ἄγματι τοῦ ἀδελφοῦ
 τοῦ πλεονεξία. αὐ̄ cecstati
 a nunciat. quā nos possum̄
 uim uerbi t̄rens ferentes.
 sic in p̄se gloco & prim̄e.
 ut ne quis sup̄grediet̄. & c
 ucc̄us fructu & in negotio
 fructum suum. Que t̄n̄ con
 sequētia ē. ut in illo acc̄itu
 lo quod nunc ad ex̄emplū uo
 cecim̄. ut in hoc qd̄ principa
 lit̄ cede phesios conce mur &
 pone se. interim pudicigā
 & inmundigā. Cestit̄c̄t̄m

& in misso tenebris lumine
Omnis de oculis cordis huius ce-
citas auferatur. quod cum
habuerit. non se tradat im-
pudicijs. nec operetur om-
nem in mundum. in auctoritate
concessos fines pretergredi
nubiterum. Sicut aliquan-
do congerit. ut a aliqua passi-
one superetur. Dolebit super
uulnere suo. & conscientia tor-
menta peragatur. Quia libe-
ram frontem & puritatem
inmaculatamque amiserit.
Discamus igitur christum. & uideamus
illum. Siquis est qui potest
dicere. an se periculum que-
rit eius qui in me loquitur christus.
Curramus ad eum diebus ac nocti-
bus ad eum. & ad eloquium perueniamus.
Christus nobis loquitur. spiritus sanctus
sunt uerba que promittit.
Sicut tunc dominus deus in deo
primum apostolos. secundo
prophetas. testis doctorum.
Sed nec illud est desperandum
quod aliquando ipse in membris nostris
christus loquitur. & per semetipsum
nos docet. & origines omnes
non querat alieni. tunc enim
non sumus subditi peccato. nec

corpus nostrum delicta posside-
ant. & in gressibus illud sa-
piencia. Sicut est ueritas
in ihesu. Uocabulum ihesu inter-
dum & in hominem significat
qui ad uerboe adsumptus
& uirgine. iuxta illud uoca-
bit nomen huius ihesu. ipse enim
saluabit populum ceperunt
ei. & uelibi. ihesu fecerunt de-
uia. & reliqua. Interdum ue-
ro dominum uerbum nobis enim an-
te dominum ihesu christum. per que omnia. si-
quando ergo dicit ihesu. Ego sum
uia & ueritas. iuxta id dicit
quod filius dei est. cum autem scri-
bit paulus. Sicut est ueritas in
ihesu de templo corporis loquitur.
in quo habet uerbum dei.
uerbum enim caro factum est
& habitabit in nobis. Nisi
forte utrumque dedit uerbo in-
tellegendum. quod quomodo
habet & in eo uita & ipse est
uita. Sicut enim habet peccatum
uitam in semetipso. ita & fi-
lius dedit habere uitam in se-
metipso. Sic & ueritas dicitur
filius. & ipsa in eo habitare
monstratur. hoc cum dicimus
non ihm ex ipso separationes

nec ruptum dñm uerbum ab eo
 quem adsumpsit homine al
 terum eē dicentē. sed scdm
 intellegendū effectū t
 locorum. illum que unum es
 se credim filium hominis & fi
 lium dī. & cenle uirginē &
 post uirginem alium atq;
 alium nuncupantes. potest
 eū & alit̄ intellegi. sicut ē
 ueritas in ihū. in nullo peccat
 cercharum in nullo prophe
 tiarum ē. in nullo apostolo
 rum ueritas fuit. nisi in solo
 ihū. alii enim ex parte cog
 noscebant. & ex parte pro
 phetae uidebant. & p̄ speculum
 uidebant in enigmate in so
 lo ihū. ueritas dī cep̄ p̄cruit
 que loquit̄ confidenter. e
 go sum ueritas. que creden
 tibus in se iuxta analogiam fi
 dei tribuit libertatem.
 Qui enim cognoscit ueritatem
 a ueritate libertate dona
 tur. & ipse ueritas propter
 ea formam serui adsumpsit
 & humiliavit se facta oboe
 diens peccatis usq; ad mortem
 ut seruam redderet libere.
 Ubi enim sp̄s dī est. ibi lib̄tas

Si uolum formam liberum
 ihū faciem que cognoscere
 ueritatis. Ascendam cum eo
 in monte. uideam eum tr̄ns
 figuratum. Ubi & uestim̄
 ta ei. id est scripturę que
 de eo annunciant̄ immut
 tur. & moyses quoq; & heli
 ces idē lex & propheta uideb̄
 tur in gloria. quam diu dñs
 formam serui non mutat.
 nec ascendit in monte lex
 in sordibus prophetae in
 squale reuersent̄. cum ille
 ad superiora conscendat
 & uestimenta sua uoluerit
 immutare. intelligiturq;
 de seruo fuerit dicitur & li
 ber. tunc moysi quoq; & he
 li & facies & uestimenta
 mutant̄. Deponere uos
 secundum priorē conuer
 sationē ueterē hominē
 qui corrumpitur iuxta
 desideria erroris. Quia
 uidetur iuxta ordinem text
 tum q; sermonis scelerē
 sententia. sic legendum ē
 Vos cū non ita didicistis xpm̄
 sitiem illum audistis. & imil
 lodocti estis deponere uos

uestim̄ta dñi
 ihu xpi semp̄
 ueritate sunt.

secundum priorem conuersa
tionem uel est hominem qui
corrum pit iuxta desideria
erroris. sicut eubytas in ihu
ut sit sensus quo modo & ubi
tas in ihu. sicut & in uobis
qui didicistis xpm. & uicidit
is illum. & doliti estis. depo
nere scdm priorem conuer
sationem. uel est hominem
qui corrum pit. iuxta desi
deria erroris. Uel est ho
minem quem precepit depo
nendum. in uel eratum ama
lita a arbitror appellari.
Iste enim scdm priorem con
uersionem & desideria er
roris. semp errans. & inopo
se corruptionis hallucens
corrum pit atq; uiolatur.
& quia in desideris in desinen
ter uel est erroris. & num
qua cessat a uitio. nequaqua
corruptus dicit. sed corrum pi.
quod p singulos dies. horret
puncta atq; momenta cor
rum pit. intercipit. uiolat
semo uero di. qui uero inter
fici. ut uiuificet mortuum.
& uiuificatus dnm sequitur.
quem ante in letum nesci

ebat. non corrum pit. sed in
terfici uel est hominem
Ego enim occido ait. & lego ui
uifico. & cum int ficeret illos
Tunc quae ebeant & m. nbe pu
tem hoc quod nunc ait. Qui
corrum pitur scdm desideria
erroris. illi esse contrarium
quod in alio loco scriptum e.
& si exterior noster homo
corrum pit. sed his qui interi
or e se nouet de die in diem.
quia corruptio exterioris
hominis interioris hominis
se nouet e. & contra inte
rioris hominis corruptio. ex
terioris e in secura ago. a esti
m & aliquis simpliciter pecu
lum loqui. Siquis templum
di corrum pit. corrum pit illu
di. templum enim di sem e
quod estis uos. sed forte & i
bi e quid legitur. quod ce
pud nos uideat ebe conditu.
si templum di nos sum scdm
id quod scribit. templu enim
di sem e quod estis uos. & ali
us e qui corrum pit templu
di. aliud quod corrum pit.
Quaerendum quis sit ille qui
templum corrum pit di.

Sunt uero hostes hierusalē
 corrūpentes atq; uiolentes
 templum ex lapidib; & stuc-
 tum. uidebit pccatē omnem
 corruptum penlem & uiolentē
 templum dī. quem corrup-
 pēt & uiolabit dī uolens
 corrupcionem templi sui.
 Verum tamen & templū qd
 se p̄sebuīt. uiuent quippe
 atq; sensibile insidius corrup-
 pētis lū & poenas p̄ hoc ip-
 sum quod corruptum atq; ui-
 olentem sp̄m incorrupcionis
 amisit; **RENOUARI** autē spū
 SENSUS UR̄I. ET INDIUOUI
 HOMINĒ QUI SECUNDŪ Dm̄
 CREATUS EST INIUSTITIA ET
 SCITATE UERITATIS; Nec in
 sensu renouamur absq; spū.
 nec in spū absq; sensu. sed re-
 uocemur coniuncte in spū sen-
 sus nr̄i. ut quomodo psallim̄
 spū psallim̄ & sensu. oram̄
 spū oram̄ ^{sensu} & mente. Sic in spū
 sensus nr̄i renouemur. ut
 cum sensus mundus fuerit
 atq; purgatus. & ab omni
 macula sordide conceptionis
 alienus. Tunc & iungit̄ & sp̄s.
 & ite quodam int̄ se untaḡ

glugno copulatur. ut nequa
 quam simplex sp̄s. sed sp̄s sen-
 sus esse dicat̄. Cum autē re-
 uocq; fuerim̄ in spū. quin̄t̄i sen-
 sus ē sp̄s. Tunc induemur no-
 uū hominē qui scdm̄ dīm cre-
 atus est. quod quidem aliis
 uerbis id ipsum puto esse qd
 in alio loco dicit̄. Induite uos
 xp̄m ih̄m. iste quippe est
 nouus homo quo uniuersi cre-
 dentes debem̄ indui atq; uer-
 gri. Quid enim in homine q̄ia
 seclutato renō adsumptus
 ē non nouum fuit. concep-
 tus nequitia. pccatus. in fieri
 q̄ia. doctrina uita uisus
 & uel & t̄mum crux & p̄-
 sio & pollicens in ea princi-
 pccatus. & contrarias forti-
 tudines ostendit hic benes.
 resurrex̄tio quoq; & ascen-
 sus ccel̄ celum. hic ergo uese
 c̄pccatus ē iniustitia & sci-
 tate ueritatis. qui ad̄ ueris
 dī ueri filius fuit. & tota
 in illo religio atq; iusticia
 di ueritate compl̄ta est.
 Qui igit̄ conuestione illius
 imitari potest. & uniuers
 sc̄s in se & p̄m̄e uisutes

ut sit in cœnâ sub&us sicut fuit il-
le in cœnâ sub&us & humilis cor-
de. & ponat animam suam
pro amicis ut ille posuit pro
ouib; suis. uerberatus non
respondeat. maledictus n̄
semale dicet. sed uincat in
humilitate sup&icem. Iste
indutus ē nouū hominē &
dicere cum cœpostolo potest
Uuo aū icem non ego. uiu& cū
in me xp̄i. & imitatoris sim
estote sicut ego xp̄i. Potest
quoq; uerba iohannis ad su-
mense quid dicit se in xp̄o cœ-
dere deb& sicut ille ambula-
uit & ipse ambulare. quod
cū ait. qui scdm̄ dñm cœsecutus
est. Non id ipsum sonet in la-
gno sermone. quod ḡæco. cœ-
secutio quippe cœpud nos gene-
recio ut neciuitas dicitur
apud ḡæcos uero. sub nomi-
ne cœsecutionis uerbum fec-
tura & conditionis accipit
& quod cœpud nos conditio.
hoc cœpud ḡæcos cœsecutio so-
nat. Unde & heresis nec qui
tatem xp̄i calumniari so-
lomonis usurpator & eplum.
Dñs cœsecuit me in initium uiarū

succerum. Consideren dū igit̄
quia cœsecutio atq; conditio
num quam nisi in magnis opib;
bus nomin&ur. uerbi causa
mundus cœsecutus ē. urbs con-
dita ē. Domus uero quamuis
magna sit aedificatæ poqur
dicit̄ quæm condita ut cœce-
ta. In magnis enim operib;
atq; fecerunt. uerbum cœ-
secutionis adsumit. Ex quo an-
te dū estendum istum nouū
hominem qui iuxta dñm in
xp̄o cœsecutus ē. m̄cognū di-
opus esse. & em̄ nese ultra
cœteras cœsecutiones cum sic
conditus esse dicat̄ ut mun-
dus. & in initium uiccerum di. &
in exordio elem̄torum om-
nium cœsecutus. PROPTER
quod deponentes menda-
cium loquimini ueritatē
unus quisq; cū proximo
suo quosumus alterutrum
membra; Non simpliciter
ut qui diem putant. n̄emo
relicter apostolus preceptum
mendacatio de felicto cum
proximis ueritatē loquē-
dam. alioquin sit tenendum cū
proximis loquimur ueritatē

48
qui cum q; non fuerit proximi
debet & uide se mendacium. qd
quidem & in lege p̄ceptum.
non cedulterabis uxorem prox
imū. Si proximi uicini sunt p̄
pinquus ut cernicus accipitur
adulteria. in alienos iuste per
mit q̄t. sed proximi uocat
omne hominem. Qui & eode
nobiscum peccante genera
tus ē; quod quidem & peccabo
la illic significat de hierusalē
hi b̄richo hominis descendens
qui incidit in lectrones. & sec
cer dote & leuita p̄ & le re un
g; a sec̄m̄ a t̄eno curatus est
& c̄c̄st̄ee bulcerium seu betus;
Affirmat aut̄ post hec d̄ns
eum esse proximum. qui illi
misericordiam fecerit; uo
lens ostendere om̄ homines
omnib; esse proximos. & hoc
quidem sic intellectum edifi
cator audientes. Ceterum id qd
sequit̄. quō sumus alterut̄
membra; magis mihi uidet̄
significasse mysterium. &
de his dicere qui nobis fide &
iustitate sunt proximi; abm
bra quippe alterutrum non
sunt. nisi fideles fidelium.

& xp̄iceni xp̄ianorum. & p̄
fecti eorum qui sunt plene
consummate uirtutis. prop
t̄ quod p̄culis ipse p̄fectus
in epistula celi loquebat̄
Sapientiam aut̄ loquimur
inter p̄fectos. Ergo hoc
iubet ut unusquisq; mystica
queq; atq; secreta & ecce que
di ueritate sunt plena. loqua
tur cum proximo suo; & di
es diei eruciat uerbum. &
nox nocti indicat scientiā;
hoc ē d̄era queq; & lucenti
a. his indicat qui mesent̄ au
dite uos estis lum̄ mundi.
porro tenebrosa & inuolu
ta. & omni secretorum
nocte uelata his referat.
qui & ipsi nox tenebre uel
cedigo sunt. De quib; dicit̄
& caligo sub pedib; ei. haud
dubium quind̄ necem & in
monle sina moyse singredi
tur in turbinem & caligi
nem abierat d̄s. & de ipso d̄o
scriptum ē. posuit tene
bras legbulum suū. loqua
t̄ itaq; ubi t̄atem atque
mysterium unusquisq; cū
proximo suo. & non d̄ sem̄

cenib; neq; mittat margar
 hanc succo anle porcos. Sed
 quicūq; oleum habebit ubi
 peccat. illos in thaliamū spon
 si & pccenū regis inducat.
 Porro quod ait loquimini
 ubi peccat unus quisq; cū prox
 imo suo. sciem' de hęcchecria
 prophēte sumptum. IRAS
 CIMIET NOLITE PECCARE;
 De questo psalmo hoc sur
 pactum nulli dubium ē. & ui
 deat illi esse contrarium
 quod celi bi dicit. Nunc autē de
 ponite & uos omnem iram
 & indignationem. & mali
 tiam. & blasphemiam. &
 turpem sermonem & ose
 urō. Sed & simpliciter intel
 lectum nocet. dum puten
 tur irae frena laxata;
 Duplex autē non solum apud
 nos. uerum & sic ^{purū} aphilo so
 phos irē nom' accipitur
 ut cum iniuria excessu in na
 turalib; stimulis concita
 mur. uel cum se quiescente
 impulsu & furorē festinc
 to potest mens habere iu
 diciū. & nihilomin' super
 eo qui putat lesisse deside

ratulationem. Arbitror
 itaq; de priori ira nunc distū.
 & nobis quasi hominib; esse
 concessum. ut cedim' dignē ali
 cuius rei faciem moueamur.
 tranquilli tēctōnq; mentis.
 uelut lenis quodam aura con
 turbat. nequequam tēctō
 intumens gurgites furo
 ris impulsu subleuemur. fir
 mian' n'r. librum de ira didoc
 to pccit & eloquenti sermo
 ne conscribit. quem qui legent
 puto ei cedere intellectum
 scitis abunde q; posse suffice
 re. SOL NON OCCIDAT SUP
 IRACUNDIAM URAM; Si sim
 pliciter hunc solem intellegi
 mus qui oculis cecis aspiciat.
 peccem' quendo irascimur
 & occidente sole iracundia p
 seueriet. Non peccem' autē
 quendo uerbi gratia a p' h'm
 hora usq; ^{ad} undecimam iras
 cebiles fecimus qd indignati
 o furor ira suggesterint.
 quo sensu nihil mihi uidetur
 absurdius quae si non queat
 quis piam ab ortu solis usq;
 ad occasum in tēctō scelera
 di beccocheeri quendo tēctō

uite sua non possit licet in
 & pice. aut non magis irac
 locum in die habeat. cum utiq;
 nox sequer sit furoris. & suc
 cedente somno. & licet si iras
 cimur in diem. iracundiam dif
 feramus. Qui aigit uerus sol
 sicut occidit sup malos pro
 phetas. iuxta illud quod scrip
 tum est. Occidit sol sup prophe
 tias uros meridie. ita & iam
 sup om occidit peccatores.
 Nequaquam eis ortus sui lum
 indulgens. precepit nunc
 apostolus. n & cilia fectiam
 furore superati. per que no
 bis sol occidat. & principale
 cordis. tenebris inuoluat.
 quidam putant. sic accipien
 dum hoc esse simpliciter. quo
 modo & illud que est in psalmi.
 unde id ipsum sumptum ui
 detur. que dicitur in cordib;
 uris & incubilib; uris con pun
 gimini. Idest quecumq; in di
 e ut opere. ut sermone ut co
 gitatione peccatis. habe suc
 cedente penitencia. purga
 te p noctem. & irasit byrus.
 n & in diem ceterum differe
 rat; Neq; locum deus diabale;

Dicit bolus g & cu uerbum e.
 quod licet in dicit exminator;
 lingua uero hebrea sarta n ap
 pellet. ad uerba uerius siue e
 trarius; & cetera apostolo bel
 al. hoc e cetera q; iugo. quod de
 collo suo di abiecerit seruitu
 tem. quem aquila apostata
 transtulit. Et sciendum ubi cu
 q; in uerbo loge filii pestilen
 ge scribent. sicut ibi filii au
 holi filii pestilentie. Ibi in
 ebraicis uoluminib; belial
 hoc e diabolus pro pestilen
 ga. Nominari licet plurimi
 pro belice l. corrupte in a
 postulo belice legant. Ho
 lite itaq; ut de loco di
 abulo. qui actem quam leoru
 gient querit aditum p quem
 possit intrum pte. Quomo
 do enim peccat & filius stant
 ante hostium & pulsent.
 ut in tro eiant & cenent cu
 eo qui se recipit. ita & cetera
 uersarius. sem p in nos est
 paratus intrum pte. Et cu
 locum dederim ingrediet.
 Sol & cu ante quam ueniat
 que die iacula pemitit & e
 & psecutor sem ad uentus sui

fecesse cogitationem hanc
sinos in corde nro susceptam
nutri uel in intrinsecus
& crescere fecessem cum inno
bis prolem suam. aut tunc
uiderit & ipse cecidit in
trixit. denique in iuda scari
oth cor primam idcirco sagit
tiam ut tridderet & scilicet ato
sem; quic si exceptam illemi
serabilis non fouit & num
quam post in tunc tu pane
in peccat sicut in trices & in
illum scit tunc. Simulq; &
hoc diligenter cedent dicit
quod non in uenerit dicebo
lus locum intro eundi in iu
dam cuius p & tunc uicem ante
p cul serat. nisi in con uiuio
saluatore ris; quia tunc uel
maxime in potestate ei
decemur. quando n & huma
nitate. n & clementia. n &
mansuetudine huius uicem
quem odim indigno; huic qd
nunc pcepit. neq; locum
d & is dicebulo. illud de & clesi
astico compicrat. Si sp & po
testatem habentis ascen
dunt super te. locum ne de
deris ei; ille superbus & teme

perius. uult cecidisse. uult
subire. Sed & iam si te oppres
sum putabit. & se te uolent
tunc dederis locum. poter
tis quippe diaboli. non in te
meritate illius. ceterq; iccc
tencia. sed in tua uolunta
te. Qui furabatur iam non
furetur magis au laboret
operando manibus suis qd
bonum e ut habeat comu
nicare ei qui indiget; Quia
hi qui in uita istius negotiis
conuersant. propter alimenta
& usus necessarios. cogunt
aliqua ut emere ut uendere.
& lucra de negotiatione
scitari. & difficile e & iam.
eos qui a ceteris pessionibus
berisunt. Fornicatione uide
licet idolo latra adulterio
& homicidio. hoc uicio non
teneri, propterea nunc e
phosios mon &. ne sub occasi
one emolumentum fusti crimine
incurrant. Fustum nominat
omnem quod aliterius damno
querit. iustum cum esse ut ma
nibus suis unus quippe operetur.
& uictum licetose conquisitis.
impefiat non habentibus;

Justu dicit dominus uultus eius dominus querit

Neq; uero ait. mcegis au labo
 r& operando manib; suis quod
 bonum e & non indigeat &
 hcc beact uictum. & nulli mo
 lesti com & hibecot sed lcebo
 r& inquit manib; suis quod
 bonum e. ut hcc beact unde co
 muni c& indigenlib; qui igit
 ced hoc tantum lceborat. ut
 ipse non egeat. & c& leris con
 trahat manum; quec uis ced
 pleudecet sibi tam c& postoli
 pcepta non fecit; potest au
 & coltius intellegi. qui fura
 bect icem non fur & ur. & reli
 qua: propt illud quod scriptu
 est de pseudo proph&is; qui
 furant sermones unus quisq;
 a proximo suo; & in euangelio.
 Om qui uenerunt conleme fu
 ses fuerunt & lceatrones; &
 ad romanos; qui pmedicis non
 furcendum furicris. quod fur
 tice prohibemur facere spi
 riticlia: Neq; enim hoc quod
 sequit. mcegis au lcebor&
 operando manib; suis qd bo
 num e; ad uice huius n&ces
 sceria digna referri potest
 & bonum dicatur. quodcuq;
 periturum e ut admomona

iniquitatis pertinet. quauis
 enim iustus lcebor oper hcc
 bect. absq; tergiversatio
 ne questus scctis hcc bebit;
 si non dicant malum. c& leru
 bonum non ualent appellcey.
 Igitur operat bonum quide
 din& amalo. & fecit bonu
 & operatur in agro anime
 sue. & spiriticlib; pccnibus
 implect. & possit comoda
 re esurienti. & necessitie
 tem sustinenti dicens inte
 pose cibaria conseruis suis.
 Siccuti dicitur qui operatur
 bonum. ergo & is qui furat
 consequent uerbce furat
 & dogmatic de furto uiuentis.
 de furto sibi ceruicalia con
 suens & scripturarum pan
 nos hinc inde colligens. ut
 possit tunicam faceere con
 scissam que de deorsum est
 non desursum. Tunica enim
 & clesie hoc e corpus xpi de
 sup conlcectce. & nulla ex
 pccste consutilis que nec ab
 inimicis quidem scindi potest.
 OMNIS SERMO MALUS DEO
 REURO NON PROCEDAT. SED
 SI QUIS BONUS AD EDIFICATIO
 NEM;

tunica ecclie
 corpus xpi
 dicitur in xpi.

OPORTUNITATIS UT DE GRA
TIAM AUDIENTIBUS. Bonus
sermo ē ad edificationem
oportunitatis dicens gratiam
audientibus; quid dicitur uir
tutes sequi dicitur uicia fugi
enda. malus qui ad peccata
prouocet. & pronos in cogit
incitat ad ruinam. pro eo
cū quod nos posuimus ad edifi
cationem oportunitatis hoc
ē quod grece dicitur χρησ
in lectinis codicibus; propter
eufoniam mutauit interpretes.
& ex posuit ad edificationem
fidei. quotiens cumque ex ser
mone nostro alius proficit. &
iuxta oportunitatem lo
cutionis & personę edifi
cat cū dicitur. bonus de ore
nostro sermo processit. quoque
si uero loquimur. aut non
in tempore. aut in por
tuno loco. aut non ut conue
niat cū dicitur. totiens
sermo malus procedit de
ore nostro. ad destructionem
eorum qui audiunt. conside
remus itaque quid loquamur.
qui a pro omnino otioso uerbo
sed dicturi sumus rationem.

in die iudicii. & licet si non lo
quemur. non tamen edificem.
mali uerbi nobis fluenda sit pœ
na. ET NOLITE CONTRISTARE
SPĪRĪTUM SĀCTUM IN QUO SIGNATI
ESTIS IN DIE REDEMPTIONIS;
Nec eror scī spī sic in lēlle gen
dus. quomodo iradi. & somn.
& ceterę in humanam simili
tudinem passionem. non quoc
tristatur spī. & nullcom p tur
bationem diuinitas sentiat.
sed quo ex uerbis nr̄is. dī disci
m̄ affectus. quod me peccat
quotiens cumque peccem &
defleat peccatores. nec
& secluator incorpore consti
tutus fleuit hierusalem &
omne hominum genus in pro
pheta deplorat dicens. hā
mihī anima. quia perit se
uesens cōtra. & qui corrigit
in homines non ē. in sangui
ne iudicatur. & in hieroche
ele. opera quondam sc̄ę ciuita
tis & numerans ait. In omnibus
istis contristat ab eis me. Sig
nati cū sumus spū dī sc̄o. ut &
spī nr̄ & cetera in primam
signaculo dī. & illcom p recipia
m̄ imaginem & similitudinem

adquam in hoc oratio conditi su-
mus. hoc signaculum scilicet spiritus
ta eloquium saluacionis deo im-
primente signat. hunc enim
ait. significauit peccat deus. sig-
nat ergo a peccate spiritu sancto. Om-
nis qui ex eo quod credidit deo.
Signauit quia uerus est deus. quid
circo signat. ut seruus & signa-
culum. & ostendat illud in
die redemptionis. purum at-
que sincerum & nullatenus per-
te mutilatum & ob id nu-
merari cum his ualeat qui
redempti sunt. Amen.

EX LIBER SECUNDUS

IN EX LIBER TERTIUS

Securis hec bunde que opacula &
euftochium decer gumto
epistole pauli ad ephesi-
os in primi libri prefecione
disserui. & spersim ubi cum que
ocasio dicitur. licet & breuiter
ostendi. quod beatus aposto-
lus ad nullam & desierum
tium mystice scripserit. &
abscondita seculis reuelate
rit sacramenta. Nunc ergo
quo orationum uestrarum. &

scilicet mercede fulcitur auxilio
testium id est beatorum in
excandem epistulam dilato li-
brum. iustum mihi uidetur
ut nominis quoque ipsius & hi-
mologiam cum sensu quem
supra ex posui congrue se do-
ceam ephesios in lectina lingua
inter preloca uoluntates. siue
consilium meum in excu te te
animamea mea uoluntates
& consilium & anima di in
eo est qui potest dicere. Ip-
se enim mihi dedit notitiam
omnium. & cum in excu &
occulta sepienliedi illi fu-
erint reuelata testimoni-
um consequent loquens
Inueni dicitur de beato hloem fi-
lium ierese uirum sedm cor-
mum qui fecerat omni uolun-
tate test meus. istius modis ui-
rum & ioseph propheta sig-
nificat dicens. quis sepien-
& intellegit hunc prudens
& cognoscat ista. Porro
ut sciatis multam esse dis-
tentionem iusti simplicis ius-
ti que sepienliedi. qualem in se-
surrectione mortuorum
singuli gloriam consequantur.

et tēdito. & multi dormi-
bitū delimo terrae & sur-
gorū. hi inuitam a & loy nam
& hi in ob probrium & confu-
sionem a & lernam. & in tolle-
gorū fulgebunt sicut splen-
dor firmamentū. & & iustis
multi sicut stellas in aether-
num. fulgebunt inquit ius-
ti sicut stelle in aether num.
& in tolle gorū id est habebit
ter scientiam scripturā
sicut splendor celi non quo
dolat uir. Iustus quoq. esse
non debet. sed quo qui ius-
tus ē. nisi fuerit & iudicatus.
tūm procul sit a sapiente
iusto. quem ē stellarum
fulgor a lumine firmamē
quod si quis meditare tan-
tum legis instructus uita
suam neglegit. neq. cui dē
dicere. a mendacis tuis in-
tellegi. propterea a domni
a mandata tua dirigebat
Iste quasi & rē bellum so-
nant. & cym bellum tinnit
bit. & in fecit uerū sal. in
stet corā concubandus est
Sicut dē lū opatio singulorū
seposito eo qui habet & sapi-

brātem atq. iustitiam. magis
ego uellem rursus ueritatem iustā
quam dolatā malitiam. qui
a in dē lū & minor tūm
gloria ē stellarū esse luminico
equalem. in altero iuxta scien-
tiae profectum maiora suppli-
cia sunt. potentes quidem po-
tenter tormentis peccant
& seruus qui sciens uoluntate
dñi sui & non fecerit eum. uce-
pullebit multis. haec & idcirco
ut docerem quae anima & con-
siliū & uoluntate dñi ephē-
siorum uocē bulum sonā qui
a stū magis uerū prestigis
depelit erroris holum cōd-
uhytē q. studium a rē stule-
runt ob quorum seclutem a rē
to paulus sudore pugnauit
ut ad corinthios scriberet.
Sis & cundum hominē ad bestias
et pugnauit & phēsi. quid mihi
pōdest si in ostium non sur-
gunt. quae sunt iste bestie nem-
pe ille. de quib; psalmista dī-
cent. Nō recedat bestias ani-
mā confitēti & q. & in alio
loco. in cetera feras uclami.
aduersarius enī nō diabolus
tū qua leo fugiens circuit qui

cum cernere & principem asie
 ciuitatem. ad doctrinam pau-
 li deficiat; suis eripi. togis
 tellicum suorum agminibus; con-
 gregetis & imo primere ni-
 tebitur. & in probe se extol-
 lens. uolebit quasi ccquila po-
 nere sup illum nidum suum
 quod ce postolus scribit. & om-
 niscito dia seruans consuum.
 quippe qui ei non ignorat
 astutus. post uictoriam qui-
 dem. sed non in crudelia uicto-
 riam loquebitur. Non enim uo-
 lumus uos ignorare fratres de
 bulce gone nra. que facta est
 in asia. quo supra modum gra-
 uasum supra uictorem. ita
 ut tederet nos & uicem uiuere
 quod cum ptychicum epistola
 mittit. ualde huiusmodi epis-
 tola congrua & secreta
 de quibus; & non psalmi titu-
 lus ptenotatur pro ceranis fi-
 lii. Tychicus enim silens inter-
 preter & non proiciat in cer-
 gericis ante porcos. nbc
 dans sem cecum. & libere
 ad dm loquens. in corde meo
 abscondi eloquia tua ut pcc-
 cam qbi; OMNIS AMARITUDO

ET FUROR ET IRA ET DAMOR
 ET BLASPHEMIA AUFERANT
 A UOBIS CUM OMNI MALITIA;
 Amaritudo contraria dul-
 cidini est. unde amari uulgo
 appellantur & dulces. de qua
 & hieremias loquitur dicens
 & amaritudo tua ascendit
 sup me; furor uero incipit
 irae. & feruescens in animo
 indignatio. Iracunda uoce est cu-
 ius amaritudo & furor
 species sunt que furore se-
 stincato desiderat ulgondm.
 & am quem nocuit se putat
 uult ledere que quidem licet
 in do sepe dicantur. sedm illud
 dñe ne in furore & uo arguas
 me: neq; in iracunda corripis
 me. Non sunt p turbationes
 anime computande sic in no-
 bis quia in illo moderata &
 ordinata sunt omnia. & poe-
 na que p peccatos se corrigun-
 tur nris uocibus; appellatur.
 Nos uero surrescimus p tur-
 bamur. & furore receptaq;
 nri esse desinim. unde a nob
 omnis amaritudo & furor
 & ira cui ferenda sunt. nam
 & illud euuangelii. Quicumq;

quid sit furor
 inq;

iratus fuerit fructu suo si
ne causa fuerit iudicio.
Frusta est additum sine cau-
sa. quia nec cum causa nobis
irasci conceditur. in ceni fer-
asime apostolus non dicit
te. amara crudo & furor
& ira tollat' cuobis & xxxii
psalmo uniuersam comogo-
nem animi generalit' aufer-
rendam quiesce ab ira & di-
mitte furorem. Si enim i-
ra desiderat ultionem. om-
nis cum ultio seponere cupit
ei malum a quo se lesam pu-
tat. & xpianus non debet
malum pro malo reddere.
sed uincere in bono malum
& mihi uindicta. ego tri-
bucem dicit dñs. Omnis qui
irascitur pbeccat. Irac quippe
uir iustitiam di non opera-
tur. Post amara crudinem
furorem iram & te dicit mor-
quoq; & blasphemiam prohi-
ben'ur in nobis. quia qui se-
mel fuerit furor se supera-
tus. necesse est ^{ut} pro silicet in da-
mosum. & turbi de ^{ne} stem'is
huc catq; illud in modum fo-
li uen'it & dicit. o p'p'

iniquitates omnia iudicia di
& cetera que solent loqui qui
indignationis furorem. in
q' iudiciu' p'diderunt. porro
blasphemiam. non solum ap-
tic e' & de ira nec scit. sed & ab-
q; ira. sed cetera mente pro fert.
Sicut de mundi istius quis pia-
gubernagone accusatur. & di-
ccat. sic esse non debuit. hoc
uero esse sic debuit. aut certe
in ecclesia constitutus & ce-
dens in dñm locabat' in dogma q'
bus que ignorate non licitum
est. aliter de patre & filio
& spu sco sentiens. que per ip-
sius uentus habet. non ita ce-
dens in resurrectione mor-
tuorum. ut scribitur se docent.
ut certe aliene inuidens scipi-
bitis & in malo sentise como-
morat. qui catholicice fideie
& rursus hereticum pro ad-
uocatione qua sibi obsequit'
catholicum esse contestans
quid dicit dulce amara. & a-
marum dulce. Unde omni
studio legende nobis scrip-
turae sunt. & in legedni me-
ditandum die ac nocte ut
beati trapezite sciamus

quis nūmus probus sit quis ad
 alter. porro amicitiam
 furorem iram diemorem at
 q. blasphemiam. Sic tollam
 a nobis ut cum omnia malitia
 auferent. Melitia aut uel
 contraria uisum in llo gen
 de e. quem alio nomine uis
 um nominam ut malignit
 & melitia que in t. g. u. nec
 gano & celli di. t. t. e. sen. lit.
 ESTOTE AUT INUICEM BENIGNI
 MISERICORDES DONANTES
 UOBIS METIPSIS SICUT ET DS
 IN XPO DONAUIT UOBIS:

Supra amicitiam contri
 riam dulcedinem dixeram
 que nunc apostolus alio uer
 bo. ΧΡΗΤΟΤΗΤΑ. id est sua
 uita t. t. m. magis que benign
 ita t. t. m. uo cecit. p. t. t. p. i.
 t. t. u. t. o. m. n. i. a. m. a. r. i. t. u. d. i. n. e
 & furore. irco diemore. p. l. r.
 phemia & motu turbido
 cum quadam frontis ceuste
 ritate decem naq. dem. b. l. e. s.
 sim & bleendi. * quae femili
 ce. h. t. e. s. maxime & mis. e. h.
 cordia com. p. c. e. r. a. t. ; n. b. e. s. t. a
 q. m. p. t. e. s. a. l. i. i. s. i. p. s. i. q. u. o. d. d. e. d. i. m. i.
 h. e. c. b. e. s. e. d. e. s. i. s. t. i. m. ; s. e. q. u. i. t. t. h. i.
 * d. i. c. t. u. m. f. a. m. i. l. i. a. r. i. t. a. t. e. n. r. e. m. u. l. t. e. r. o. h. o. m. i. n. e. s. i. n. u. r. t. e.
 m. u. s. U. n. u. l. l. u. s. e. d. n. o. s. f. o. r. m. i. d. e. l. i. c. e. c. c. e. d. e. r. e.

Doncentes uobis & ipsis. quia
 quod bene in alium fit magis
 ei seponit qui p. t. e. s. t. i. t. i. t.
 quem cui dicitur e. qui mi
 ser & tur. p. c. u. p. e. r. i. s. i. p. s. o. s. a. t. u.
 r. e. b. i. t. & qui dicit ei d. o. f. e. n. e.
 r. i. e. t. u. t. c. e. r. t. e. t. t. e. a. c. c. i. p. i. b. i.
 dum. quod in eo q. t. succues &
 misericordes sum & p. t. u. r.
 b. e. g. o. n. i. b. ; q. u. e. n. o. s. i. n. q. u. i. & c.
 b. e. n. i. s. e. l. i. c. i. t. i. s. a. d. m. a. n. s. u. & l. u.
 dinem temperentia que
 t. r. e. n. s. i. b. i. m. ; I. p. s. i. s. n. o. b. i. s. d. e. e.
 t. u. m. s. i. t. & d. o. n. a. t. u. d. u. d. e. m. a.
 l. i. s. i. n. b. o. n. i. s. u. e. s. t. i. m. u. r. ; & h. e. c.
 i. p. s. e. d. o. n. a. m. i. n. o. b. i. s. q. u. e. d. i. p. a.
 t. e. r. d. o. n. a. u. i. t. i. n. x. p. o. S. i. b. n. i.
 o. m. i. s. s. i. s. u. i. t. i. s. u. i. s. t. u. t. e. s. s. e. q. i.
 m. u. r. ; O. m. n. i. a. u. i. s. t. u. t. e. s. s. e. c. p. i.
 b. u. l. i. a. u. e. s. t. i. e. s. i. u. s. t. i. t. i. a. m. a. n.
 s. u. & l. u. d. o. & c. l. e. r. i. c. e. c. e. d. x. p. m.
 i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. e. r. e. f. e. r. u. n. t. ; c. u. m.
 h. i. e. s. u. i. r. t. u. t. e. s. h. e. c. b. u. e. r. i. m. ;
 i. p. s. e. s. n. o. b. i. s. & l. i. a. m. n. r. o. s. t. u.
 d. i. o. c. o. n. p. e. c. c. a. m. ; & h. e. c. b. e. s. e.
 n. o. s. f. i. e. c. i. m. ; q. u. a. s. d. i. n. o. b. i. s. d. o.
 n. a. u. i. t. i. n. x. p. o. ; a. l. i. d. s. u. e. r. o. h. o. c.
 q. u. o. d. a. i. t. ; d. o. n. c. e. n. t. e. s. u. o. b. i. s. &
 i. p. s. i. s. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. c. c. i. p. i. b. i. & l. i. t.
 q. u. o. m. o. d. o. s. u. p. r. a. d. i. c. i. t. ; e. s. t. o.
 t. e. c. u. i. n. i. n. u. i. c. e. s. u. c. c. u. e. s. s. i. c. & l.

nunc & dicatur: donec les
uobis in & ipsis. pro eo quod
est donec & uobis in uin
cem. ut quomodo dñ nobis in
xpō nrā p̄ccata donauit
sic & uicem nos eis qui in nos p̄cc
cauerint dimittam; & cep
pro beendum quod dimissio
p̄ccatorum in scripturis
donatio nunc p̄ dicitur. Illud
sum & exemplum quod in lu
ca scribitur. ubi unicreditori
alius debebat quinquecentos
denarios. & ceteris quinquaginta;
quos utrisque concesserit.
& ceteris in interrogacione
saluatoris ille qui interrogatus
fuerat respondit;
maior sem gratiam illū habere
se cui plus donatum sit. dicitur
& in oratione dominica
Dimitte nob debitā nrā sic
& nos dimittam; debitoribus;
nrīs. dñ cū nobis donauit
in xpō. non extra positus.
sed habitans in eo. quia pat̄
in filio & filius in pat̄re. nec
fuit ille in quo donatur.
minor ē ab eo qui in se donat
quia & apostolus dicit. & ego
si quid donauit uob in fide
xp̄i & dñ.

ESTOTE ERGO IMITATORES Dñ
SICUT FILII CARISSIMI. Quin
collegit quomodo dictum sit
Estote p̄fecti sicut & p̄cor
ur̄ celestis p̄fectus est.
Iste scilicet quomodo & nunc dicitur.
estote imitatores dñ.
& chorinthiis quidem scribens
ait; Imitatores mei estote
sicut & ego xp̄i; Non enim po
tuerunt fuisse imitatores
xp̄i fieri. sed grande illis erat.
si imitatores possent imita
toris & imitare. Ephesus
uero quicquid his quos uicem in
p̄ccata docuit dicit; Non
^{imitatores mei estote nec.}
imitatores xp̄i. sed imi
tatores dñ; Non quominus sit
imitator xp̄i esse. quā dñ
dñ quippe xp̄s est. sed quoda
liud sit. secundum hominem
illum imitari. aliud scdm
dñ; Nec & si xp̄m scdm car
nē conlece noueramus. nunc
iam nequaquē dñ nouim;
scdm cōfessionem; loquitur & ipse
saluator. humiliter cōm dis
p̄nsecutionis ostendens; que
cumque uiderit p̄ccatē fac
ientem. hęc eadem filius
fecit similiter; Non quo aliud

celum. & edicem terram peccat
 fecerit. & ad similitudinem
 eorum aliud caelum & celi ar
 ra. & elementa coepo facta
 sunt cetera. Sed quo quecuq;
^{apere tunc huc ad dem i:}
 operatur & filius. In quo au
 similes do possim fieri; Supra
 testatur e dicens; donantes
 uobis. sicut & dr in xpo dona
 uit nobis. Non enim puto qd
 in ceteris quoq; quecumq; dr
 fecit. homo dm possit imita
 ri. sed uerbi ^{accusati} gratia. & quo
 modo ille clemens est; & plu
 rit sup bonos & malos. & reli
 qua. sic & licem nos bonitate
 nram sup omes homines ef
 fundamus. quodcu fecerim
 & rimus filii dilecti. siue ipsi
 ut pauli. siue quod melius pu
 to di. STAMBULATE IN CARI
 TATE SICUT ET XPS DILEXIT
 NOS ET TRADIDIT SEMETIP
 SUM PRO NOBIS OBLATIONE
 ET HOSTIAM DO IN ODOREM
 SUAVITATEM; Qui pro alio
 & seclute usq; ced scen guinem
 contrie pbeccatum dimicat
 ite ut & anima suam tra
 dat pro eis; Iste combulcebat
 incantate. imitans xpm

quinos in timentum dilexit
 ut crucem pro salute om
 nium sustineret; quomo
 do enim ille credidit se pro
 nobis. sic & ipse pro quib; po
 test libenter occumbens.
 imitabitur & im qui oblega
 nem & hostiam in odorem
 succurta qd se pectri credi
 dit. & si & licem ipse obla
 tio & hostia diuino dosem
 succurta tis. FORNICATIO
 AU ET OMNIS IMMUNDITIA
 AUT AUARITIA NEC NOMI
 NET IN UOBIS SIC DECET
 SCOS ET TURPITUDO ET
 STULTI LOQUIUM AUT SCU
 RILITAS QUE AD REM NON
 PERTINENT SED MAGIS ACTI
 O GRATIARUM; Nisi philoso
 phorum quidam cynicus
 & tititissent quidoceret om
 nem qd illa gonem uernis &
 fluxum seminis & qualcu
 q; attritu ticcituq; ubi
 tem intem pose nuntandu.
 & non nulli sapienter scy in
 hanc turpem & erubiscen
 diam hostem consensissent;
 Numquam ser cepostolus
 scribens ad ephesios ad for

niccogonem & iam omnem
immunditiam copulces &
& ad immunditiam iunxis
& aueritiam; Non hinc
qua p̄cumis cupim̄ congre
gare. sed ille de qua supra
dixim̄; ne sup̄ grediat̄. & a
uicis fr̄uidet̄ in negotio
fr̄em suum. qđ scilicet̄ in sa
ciabilis & in ex pl̄us. p̄r
omnia tur p̄tudine ḡne
raliter uiuere quod discurrat
sicut d̄et̄ inquit sc̄os. & quo
sc̄i non potest appellari.
Quicumq; extra fornicatio
nem in aliqua immunditia
& auaritia uoluptatum
que se delibotauerint inuenerit.
Siquis cū cerbitrat̄ auer
grem non illo sensu accipien
dum esse quod dixim̄; reddat
accusas. quae sint fornicatio
nem & immunditiam & tur
pitudinem & stultit̄ loquiū
& scurrilitatem. mediā a
ueritiam extra ordinariē
posuerit. porro stultit̄ loqui
um esse existimo. non solum
eorū qui aliqua narrantiā
pia. ut risu moueant̄ & fec
tuitates simulata magis

inludant eis quib; placcere
desiderant. sed & iam eorum
qui sapientes sc̄i putant̄. &
deserib; phisicis disputantes.
dicunt se cœnas litorum gut
tus oceani. & caelorum spati
um terre q. punctum. liqui
do comprehensisse. est & in
eclesia stultit̄ loquiū. Siquis
caelum putat̄ fornicis mose
curuatum. Escis quē non in
tellegit sermone deceptus.
solum quoq; in celis positum
& sup̄ eo sedere d̄m. & in ḡtū
imperatoris. & iudicis an
gelos stare in circuitu qui
uerbis iubentis obtemp̄erant̄
et in diuēre mittantur of
ficia. Sed quia sequit̄; stultit̄
loquiū sc̄i rilitas. magis
stultit̄ loquiū cœ fecerit. &
ineptias feculces tricens fe
rendum. In t̄ stultit̄ loquiū
aū & scurrilitate t̄m. hoc in
ter ē. quod stultit̄ loquiū
nihil in se sc̄ipiens. & corde
hominis dignum habet̄. Scur
rilitas uero de prudētia m̄
te descendit. & consulto ap
p̄lit quodam uturbana
uerba utrustica. ut turpia

ut fecerit. quem nos sic culcat
 tatem alio uerbo possumus
 pellere. utrisum moue. ut au
 diantur: uerum & haec a scis
 uiris penitus pro pellenda
 quibus magis conuenit flos
 cet q: lugose. in hebraico quo
 q: euuangelio legim' dnm ad
 discipulos loquentem, & nu
 quam inquit laceratis. nisi cu
 fructum urm uideritis in
 caritate. uidetur hucusq:
 nihil extra propositum. &
 & tunc consequentem tunc
 tum q: ordinis in tulisse. ue
 rum hoc quod sequitur. & in fi
 ne positum est. sed magis
 graecorum alio: quod
 aliquis & dicat quod sibi
 uelit. post fornicationem
 prohibitam & immunditiam
 & uicium & turpi
 tudinem. & stultiloquium.
 & scurrilitatem alio gra
 eorum; Si enim semel ali
 berum fuit potest. qua
 cum q: uirtutem. potuit di
 cere. sed magis iustitia. ue
 ritas dilectio. quomodo hoc
 in consequens est. ita & iam
 illa in consequentia esse po

tuissent. & eadem licentia
 ordinem non haberent.
 Forsitan igitur graecia
 tio in hoc loco non ita e no
 minata. luxuriae quae grae
 ces agimus do. sed iuxta qua
 grati. siue graeciosi. & sal
 si apud homines cepollamur.
 stultiloquium & scur
 ra esse non debet. & xpianu.
 debet aut sermonem ei sale
 esse conditum. ut gratia
 apud audientes habeat
 & qui non e consu. & udmis
 nisi in doctos quosq:
 apud graecos εὐχαριστιαν
 ad distinctionem & chris
 tianae dicere. hoc est grae
 sum esse. & εὐχαριστίας
 propterea puto ceposto
 lu quasi hebreum & hebre
 is uerbo usum esse uulgato
 & sensum suum aliterius
 significatione uerbi & pl
 ce se uoluisse. maxime cu
 apud
 hebreos graeciosus. & gra
 eces ce gens. unout aiunt ser
 mone dicat. Unde & in pro
 uerbis puto ita scriptum
ΓΥΝΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΟΝ
ΔΟΥΛΑΝ. mulier grata susci

τατα uiro gloriam pro eo qd
ē gratiosa. uide semur uim
facere scripture. & gra qd
cogenlem mulierem. pro
gratiosa audacter accipe
re. nisi & cetera editiones
cum nra opinione congrue
sunt. Aquilae enim & theo
dotion & sim machus ite
posuerunt. ΓΥΝΗΧΑΡΙΤΟΣ
id est mulier gratiosa &
non γΧΑΡΙΤΟΣ. quo ad celesti
onem p̄tinet & gratiarum.

HOC ENIM SCITO TE QUIA OM
NIS FORNICATOR AUT IN OM
NIS AUITAUARUS QUOD EST
IDOLIS SERUIENS NON HA
BET HEREDITATEM IN REGNO
XPI CTDI; Notandum qd
s̄c̄ uicis supra prohibitis
fornicatione immunditia
aueritiam turpitudine.
stulti loqui & scurilitate.
nunc tunc cum cetera posu
erunt fornicationem. immū
ditiam aueritiam quib;
q fuerit obnoxius heredita
tem in regno xpi & di hē
bere non possit. Sicut ita
stulti loqui & scurra alieni
essent in regno di. Quomodo

iter quos sp̄beicclit̄ sepe cetera
uideretur sententia esse cru
delis non ignoscere in becilli
tatis fragilitate etis humbe.
cum & iam p̄iocum nos dista
deō n̄asent. Quibus in sermo
ne non lebitur p̄fectus est.
neq; uero istec dicentes locum
stulti loqui & scurilitate
dicimus dum non h̄c̄ du dunt
ce regno. sed quō ce pud p̄c̄t̄e
di uersesunt in censionēs. &
stellae a stellae differt in glo
ria. sic & resurrectio mor
tuorum quae in uis celi quisa
fornicatione immunditia
atq; lesciuia celi enus sit ite
m̄n̄ si stulti loqui ē cura
fuerit. non tene uerbit & in
locum quē possessurus erat
si h̄c̄c̄c̄ uicia non h̄c̄beret.
Respondeat quis. esto stul
tulum & scurilitate non
s̄ndem h̄c̄berent p̄c̄t̄e
quō fornicatio immundi
tate & aueritiam. Nūquid
non & turpitudine cum
ex b; superiorib; debuit no
minare. sed quod dicendum
turpitudinem hic significa
re absconditam cogitatione

cum inflammat' sensus nr
 ad libidem & accipit illa
 q' nob; anima ignita succen
 ditur. & nihil hominis di
 timose & mentis iudici' re
 ffenceat; Deniq; & licem su
 pra ceterisq; turpitudine. ty
 ce pcciter accipit dicitur
 cens. fornicatio au' & om
 nis in munditia & acceri
 tic n'c nominent' in uobis;
 Et deinceps turpitudine cum
 stultiloquio. & scurilitate
 tate numerata e'. & quo
 modo stultiloquium & scu
 riliter. sic & istec turpitu
 do non pdit n'c in p' p'uum
 & cludit accipit. quia uero
 in superiorib; . & eo quod ali
 bi legeram' ne sup' g'edit'.
 & accerit' fricu' d' in nego
 tio fricu' sem suu'; Dixera
 m' accerit' q'ccm proccul te
 rio positum querim' id qd
 nunc dicit'; aut accerit' qd
 est idolis seruicis. utrum
 cum illa. concu' uulgata in
 p' & catione consenlicet; in
 ubim' in locis plurimis pro
 ph' & cerum idolec' triam. for
 nicationem accipit accerit';

fornicabant' inquit post.
 dola succ. & spu' fornicatio
 nis seducti sunt. Potest ita
 q; fornicatio & sup' idolec
 tria intellogi. Sin uero accu
 rus ille accipit' qui pecunia
 ut cum q; conquisens. n' mor
 p' fecer' & no' fecer' habere deside
 rat. & pleno sacco delecte
 rat'. iste idolec' tria in eo e'.
 quia sculpturam ipsius nu
 mi colit. & idola in eis. celce
 tate ueneratur. ut uoraciu'
 d' uenter est. ite cupid
 rum quoq; iustissime. p' u
 niad' dici potest. maximo
 cum in alio loco accipit' u
 piditate' tem idolec' triam
 uocet' & cetera uidentur
 qui in s' & uoluerit dicent
 in regno xpi & di. utrum
 nam aliud regnum xpi sit
 & cetera di. con idem regnu'
 sit p'cc'ris & filii. & si quide'
 dixit' & in regno filii & p'cc
 tris. p' filium uenit' & cetera
 p'cc' sem. & licet' esset' diuer
 sitates p' sonarum. tunc es
 set' regnorum una ma
 iestates. Nunc uero cu' dixe
 rit in regno xpi & di. ipsum

dm̄ & xp̄m̄ intellegim̄ quia
& cum crediderit regnum
dō & patri. non erit peccator
omnia in omnib; . sed dō om
nia in omnib; . ubi cū dō est
tūc peccator quem filius in
tellegi potest. porro quod
de patre & filio dicim̄ hoc
idem & de scō spū senti am̄.

Nemo uos decipiat inani
bus uerbis propter hec e
nim uenit ira in filios dif
fidentis. Verba que deci
piunt cotq; sup placentia
inania sunt & uaccua. que
uero edificant cū dicitur
plena comulata confersa
qui dicitur sunt pleriq; qui
dicunt non futura pro pec
catis esse supplicia. nō est
in seculis sed hibenda tor
menta. sed ipsum peccatum
& conscientiam delicti es
se pro poena. dū uermis in
corde nō morit̄. & in animo
ignis accendit̄ in similitu
dinem febris que non tor
quet & in seculis egrotan
tem. sed corpora ipsa com
piens punit. sine cruciatu
um for in seculis sed hibitione

qui die peccator
nō uenit ex seculis
sed hibenda tor
menta in uenia loqui.

quod possidet. hęc itaq; p sua
siones. & decipulces fr̄eudo
lenles uerba in ania cepel
leuit & uaccua. que uident̄
flos em quen deum hec b̄re
sermonum. & bl̄cendi p̄e
ccenlib; . sed dum fiduciam
tribuunt. meegis eos ferunt
ad cetera sup plicia. quia
de nullo se sic ircescit̄ dō. quo
modo si peccator supbiat
& uerbetur & rigidus non fl̄e
at̄ in fl̄um nōc misericor
diam postulat̄ pro delicto
propt̄ hec enim uenit ira
dī in filios diffidentis. siue
in sua sibi licetis. ATTE DEIA
enim magis cō successione quā
cō fiducia. sed uerso intelle
gi potest. in sua sibi licetis
ū. siue diffidentis filii sic
dicunt̄. quomodo filii p̄diti
onis. & fornicationis & filii
mortis. & filii gehenne. &
cetera his similia que in uis
scripturarum locis in ueni
se p̄ facile est. Nolite er
go effici cō participes
eorum. Peccati cep̄ siue cō
peccati cep̄ fit diffidentis
filiorum qui in fornicatione

& in munditia & in auaritia. propter que uenit in aduersum
 per filios diffidentie sepperit.
 & pater ticeps quidem eos x̄e.
 ab eo quod pater ticipat. & cō
 munionem habet & in colorū
 operum com pater ticeps ue
 ro hic appellat. quicū alius
 ē pater ticeps & in con pater tici
 pi intellogit & pater ticeps
 in pater ticipi uero non sit et im
 tenetur. & com pater ticeps
 diligenter obserua uerbū
 com pater ticipis et q; pater tici
 cipis. Puto enim in scriptu
 ris pater ticipē in bonā pater
 tem com pater ticipem in ma
 lā sem pater ticipi. uerbi gra
 tice. propter quod unxit
 te dī dī tuus oleo & subta ti
 onis pater ticipib; tuis
 & in celo loco. pater ticipes
 enim x̄pi fecerit sum. sit am
 principium sub tēnētiē. ut
 q; ad finem firmum tenu
 erim. porro non memini
 alibi me legisse & excepto pre
 senti loco com pater ticipem
 & tēnē manifestum est
 hic non in bonā pater tice. sed in
 contraria positum.

GRATIS ENIM ALIQUANDO TE
 NEBRE NUNC AŪ LUX IN X̄PO;
 Si possibile ē uerti in lucē
 tenebras non ē scdm quos
 dcm hereticos natura que
 pater tice & pater tice neque
 est scdm tēnē. Interrogem
 ergo eos qui illec confingunt.
 utrum nam om̄ impu tēne
 bres sint. necne de quib; qui
 dam cum propter maliciam
 tenebre uo cesserunt ad me
 liora conuersi. nunc lux
 appellent in dño. Sicut aū
 iusti sunt lum̄ mundi. sic im
 pii consequent tenebre uo
 cabunt. Et iusti quidem cū
 sint lumen. uidebunt lum̄
 in lumine. In iusti cū cū sint
 tenebre. populus sunt se
 dens in tenebris. & nihil ui
 dens. quorum differētiā
 inter se atq; distētiā.
 & fructib; intellogimus
 Omnis enim qui operatur
 malum odit lucem. & non
 ueniens ad lucem tenebro
 sus ē. & filius noctis atq;
 tenebrarum. qui uero o
 peratur ueritatem. & in lu
 cē uenit. lux est & filius

Lucis & diei. Lucen. Les aut sine
tenebrosi de cordis uellumi
ne ut tenebris cognoscunt
Sup hacc & que sent ne forte
ob distinctionem eos qui
lux sunt. sed non lux in dno de
iustis dicent. Nunc aut lux in
dno. Descendit quoque ephesius
qui ad sciblie summa con
scenderunt scribit quod sint
lux in dno. neque uero tene
bre ipsae uestunt in lucem
aut lux in tenebras comuta
tur. sed hi qui ab eo qd sunt
Nom quoque ut uirtutis me
rese ut uirtu si conuesti fue
rint de alio in aliud. OMNIBUS
MORIBUS his reb; ac quib; possi
dent ut tenebrarum uellu
cis uocabulum sortientur.
UT FILII LUCIS AMBULATE:
Si dicitur lux est & tenebre non
meo filii dei filii lucis sunt.
ne non si xpi lux uera est
filii quoque eius ad quos loqui
tur dicens. filioli mei ad
huc modicum uobis cum sum
filii uere lucis sunt. & quo
colligit. eosdem filios esse
di peccatis qui sunt filii xpi ubi.
FRUCTUS ENIM LUCIS EST.

IN OMNI BONITATE ET IUSTI
TIA ET UERITATE; Aduersus
marcion qui iustum dnm abo
no sepeceat. & putat crea
torem esse iustum. Alium
uero nescio quem cuius xpi
iste qui uenit filius sit. Bo
num tantum modo esse dnm
hoc testimonium profera
mus. Siquidem fructus lu
cis non solum est in bonitate
sed & in iustitia. & in uerita
te. ubi itaque bonitas est. ibi
& iustitia. ubi iustitia. ibi
consequenter & ueritas. A
pud bonum ergo xpi peccate
ut ipsi quoque faciant. est bo
nitas & ueritas. ubi aut bo
nitas & ueritas. apud ipsum
& non apud alium. Ut nunc
apostolus docet iustitia est.
Intellegitur quoque in corcion
ipsum xpm bonitatem ue
ritatem & iustitiam nun
cupari. bonitatem in eo qd
non scdm opera. sed scdm mi
sericordiam de & gratiam
credentib; in se. iustitiam
in eo dum unicuique. & tribu
it qd meretur. Porro ubi
ueritatem dum ipse solus causat

cecaturarum omnium seruumq.
 cognoscit. PROBANTES QUID
 SIT BENE PLACITUM DO; Om-
 nia facienda cum consilio
 ut acuti atq; solliciti ex tan-
 tum que scim do placeere fa-
 ciamus. in mosem pruden-
 tis simi tripehitis qui sculp-
 tum nomisma. non solu oca-
 lo. sed & pondere. & tinnitu
 probat. Quia uero in hodo-
 co conlectur eloqui uidet
 esse turbatus. & tota sca-
 te se sententia. Sic ordini
 sermo sedden duse. Nolite
 ergo fieri com peccatipes
 eorum probantes quid sit
 bene placitum do. & si enim
 eratis celi quando tenebre.
 nunc au lux estis in dno. qua
 si filii lucis ambulat fruc-
 tus luminis ostendentes in
 omnibonitate & iustitia
 & ueritate. **ET NOLITE**
COMMUNICARE OPERIB;
INFRACTUOSIS TENEBRAR;
 Et cetera. Quis nom fructus
 in spu. operis uero posuit in
 carne dicens. Manifeste
 au sunt operacernis. que
 sunt fornicatio. & reliqua

fructus uero sps est. cecitas
 & gaudium pecc & cetera.
 porro in pte sen gerum ape-
 ra tenebrarum infructu-
 osa appelleuit. quib; qui
 ea fecerit communicare
 soti ant. **MAGIS AU ETAR**
QUI TE. Inter cetera manda-
 ta & licet peccentes posse
 arguere. maximalibestic-
 tis est. Sed hoc ille potest
 facere qui non metet audi-
 se. ypocrita eice primu tra-
 bem de oculo tuo. & tunc
 poteris eicere fistulam
 de oculo fratris tui. Quia
 obtem & proph & cetera. nulla
 ipsi peccatorum sorde pol-
 luti. nec ceteri atam huc
 benles consciencia pot-
 rant ceteros arguere de-
 linquentes. Ex quo anim ad-
 uertendum & im arguere
 posse qui ipse non sed argu-
 cet in sem & ipso. Que enim
 occulte fiunt ab eis tur-
 pe est et dicere. Non mi-
 hi uidetur sermonis stase
 conlectur. ut id quod nunc
 dicit. que enim occulte fi-
 unt ab eis. Ex superioribus

pendeat. & si ne possit cecidit
quos potissimum referendū
sit. nisi forte aliter redda-
tur hyperbolicum. & cecidit fili-
os diffidentie copulatur ut
sonare possit. quae enim occul-
te fiunt cecidit diffidentie
turpe ē dicere. quae sunt for-
nicatio & immunditia omnis
& luxuria. OMNIA AUTEM ALU-
CE ARGUTA MANIFESTANT
OMNE ENIM QUOD MANIFES-
TATUR LUX EST. Omnia haud
dubium quin ea quae occulte
fiunt cecidit diffidentie. hae-
c enim a luce arguta mani-
festantur. lux cum arguit
ex quo prius erant tenebrae.
& post ex facta sunt lumē
in dno. ut ex eo quod com-
punctum. mutantur in melius. &
mutata manifestantur
in publico. & publica sunt
lumē quia omne quod mani-
festatur lux est. PROPTER
QUOD DICITUR SURGE QUIDOR-
MIS. ET EXSURGE A MORTU-
IS. ET IN LUMINABITUR XPS
SIUE ORIETUR TIBI XPS:
Quo opera tenebrarum a lu-
ce arguta manifestantur.

ob-
me

in lucem. his quoque arguta fu-
erant & transmutata. dicitur
dormientibus; & mortuis. eo
quod opera fecerunt tenebra-
rum. surge quid dormis & ex-
surge a mortuis. querat ali-
quis quis nam sit iste quid dicitur
surge quid dormis & exsurge
a mortuis. aut cuius aposto-
lus testimonio sit abusus.
Et quidem qui simpliciter respon-
sione contentus ē. dicitur in se-
conditis & prophetis. &
his quoque uocantur. ΑΠΟΚΡΙΤΑ
haec lecta in medium pro-
lisse. Sicut in aliis quoque locis
illum fecisse manifestum ē
Non quo apocryphae com-
probentur. sed quo & cerati. & de-
pimentis. & mendicantibus
stotice quoque scribere sunt scilicet
quia eos uere aliquid dixit
se testatur ē. alius uero quae
si procepononweian. Sp̄s
scilicet apocryphus figurauerit
ad exhortationem penitenti-
ae. haec dicta memorabit
Ego coepte secundum paupertatem tu-
lum meam. Omnes editiones
& uerum scripturarum
Ipsae quoque hebraeorum uolu-

hp ueritas sit abusus ad hoc quod uoluerit in dno posse
comprobanda. Nō certum opinio mendicantibus & mendicantibus.

mina diligenter euertitans
 nūquam hoc scriptum sepe
 ri. nisi forte hoc dicam. quomo
 do olim prophete in con
 g one populi loquebantur.
 hecbe dicit dñs. & quō dñs lo
 quutus ē. ite & cepostolum
 spū scō plenum sepe nō in uer
 ba que in se xpr̄ loquebatur
 erupisse eotq; dixisse. hecbe
 dicit dñs. nō enim & illud est
 dispendium. quomodo ueni
 ut. atq; eidem dicat. quasi
 uiuenti. surge quid dormis. &
 quasi mortuo & surge a mor
 tuis. Igitur quia & sp̄s est
 hominis quem semp in bonā
 p̄c̄stem scriptum m̄nini
 m̄. & anima uiuis & infirmi
 tates & mostes legim̄ p̄c̄
 ceptorum. id quod nunc dicit
 surge quid dormis. seferat
 ad sp̄m. & quod sequit̄. & sur
 ge a mortuis. anime co abte
 tur. Anima enim que p̄cca
 uerit ip̄sa moritur. Sp̄s
 aū mortem nūquam omni
 no legim̄. xpr̄ ergo lux uera
 ori & lux ei qui surrexerit
 de somno & & mostuis fue
 rit suscitatus. sciome audis

sequendam de hoc loco in &
 desia disputantem. quim
 theccentrale miraculum.
 numquam ante uisam for
 mam populo & exhibuit ut
 placceret. testimoniū hoc
 in quens. ceda ad eam dicit
 In loco caluarie sepulto ubi
 crucifixus ē dñs qui caluan
 a idcirco appellatus ē. qd
 ibi antiqui homines esset & con
 ditum ceput. illo pendens
 crucifixus dñs super ei sepul
 crum. hecbe prophētia com
 plēce dicens. Surge adam
 quid dormis. & & surge & a
 mortuis. & non ut legim̄
 ep̄iphaycei co yxc. id est oñ
 & ur tibi xpr̄. sed ep̄iphaycei
 id est conling & te xpr̄. quia
 uidelicet tactu sanguinis
 ipsius & corporis depen den
 tis uiuificetur eotq; consur
 gat. & tunc ty pum quoq;
 illum ueritate compleri
 quendo helyseus mostuis
 mostuum suscitauit. hecbe
 utrum uera sint. nō enim &
 toris arbitrio deselinquo.
 cestetunc in populo dilata
 placcuerunt. & quo dā plausō.

ac tri pudio sunt & cepta u
num quod loquor. cum loci is
fus inter p^{re}lectione atq;
cant^u & tu. sensus iste non e
uenit. Videte ergo quomo
do caute ambuletis. non
ut insipientes sed ut sapi
entes. **R** & theophesius dicit
ut caute ambuletis. qui ha
beant & exercitatos sensus
ad discernendum bonum &
malum. & probentur omni
a id quod stituerant bonu
esse & inebent. qui au ui
d^{et} & quomodo ambuletis. &
quam caute. figet gradu.
ne forte offendat ad lapi
dem pedem suu. Et dicit. lu
cerna pedib; meis. uerbum
tuum d^{omi}ne. utiq; scipiens e
nom enim puto ΙΑΙΩΤΗΝ
quem piam & si uellitambu
lic^e caute. posse hoc im
plere preceptum. quia sapi
entib; & non insipientib; im
peratum e. & quo intellegi
mus. & precepta moralia
que pleriq; manifesta ar
bitrant. & eo quod in octa
uo d^{omi}no psalmo dicitur.
Mendacum ^{dm} lucidum in lumi

nans oculos. Indigere pru
denz. & circum spectata &
positione. qui alucidum il
lud preceptum eoru in lumi
nat oculos. qui insipientia
de felicta scipientia esse stu
dium ancipitum. Redim
tes tempus quo dies mali
sunt. Qui scipiens e & idcir
co caute ambulat. sed imit
tempus. Tempus au sedimit
qui ad dies mali sunt. quando
in bono opere tempus consu
mim. Emim illud & prop
um fecimus. quod malicia
hominum uenditum fuerat
Nemo au uite huius querens
necessaria. & de diuitiis &
solicitudinib; quas euenge
lium spinas nuncupet cogi
t^{et}. ^{+ redime res redimtes aut tempus} potest sibi tempus qd
indie; malis e. quodam mo
do immutam illud. & dies
malos in bonos uestim. & fa
cim illos non p^{re}sentis scilicet
sed futuri. potest & celit
locus iste differi. Quos ephe
si quib; de somno scilicet istius
& sur genib; solius iusticie or
tus e xpi. caute ambulate
atq; prudent & cepta in

sapientia. tēde secipientia
 p quam possit non cū uari
 & cetera temporum cōmuta
 ri. sed diuersitate tem
 porum uobis unum tempus
 efficere. & quia sunt plurimi
 psequutiones. In principio
 quippe fidei. prope modum
 cotidie uidebantur & ceteris
 Unū tēde cursum & hoc sci
 tate seruandum. ut nō in mo
 tem stulti quasi luna mute
 mini. sed quod semel coepis
 tis firmamente teneatis.
 Ne uidelicet psequutionem
 iudicem uideritis & uos cū
 iudicis uoluntate mutemi
 ni. Rursum sic dicitur dogma
 tis ur̄i leu dicitur ad uenerit
 uos fecite amini xpi cenos. sed
 quod estis omnitem pore se
 seruate. Aliquod de scriptu
 ris ponam exemplum. ut
 quod dicim manifestius fiat.
 Ioseph unum habebat pro
 positum placere dō hoc nul
 le uari & cetera temporis
 immutatum ē. nōc fructu
 inuidia nōc conditione ser
 uittutis. nōc ceteris in lōce
 bris. nōc dominis se promiss

sionis. nōc squalore carceris.
 nōc postea tumore egyptie
 potestatis. sed semper unum fuit
 & uari & cetera ut dixim tē
 porum sibi sedimens. malos
 dies uertit in bonos. hoc idem
 & de iob sentien dum. quod
 uaria temptata uidece
 tus. nōc diuitis. nōc damnis.
 nōc orbitece. nōc uulnere
 nōc se pro batione amicorū
 nōc solitudine nōc postea
 bonorum omnium restitū
 gione mutatus ē. Redimerat
 enim sibi tempus & dies ma
 lōs fecerit bonas. PROPRI
 QUOD NOLITE EFFICI IMPRU
 DENTES. SED INTELLIGITE Q̄
 SITUOLUNTAS Dī. QUI XT̄PUS
 MALUM EST. ET SICUT SUPRA
 dixim sedimendum. appo
 ten da ante secipientia ē. & p
 illam intelligere ualeamus
 quesit uoluntatis dī. Non enim
 possumus cōle ambulare. nisi
 prius intellecta uoluntate
 te dī. In omni ergo opere
 primum considerandum
 quid uelit dī. & habito iudi
 cio. id postea faciendū qd il
 li placere fuit cōp̄bectū.

NO LITE INEBRIARI UINO IN
quo est LUXORIA. SED IMPLERE
MINI SPŪ; Quo modo non pos-
sum' duob; dominis seruire dō
& mā mone. si non possum'
spū impleri pccat' & uino
qui enim spū impletur. hcc
b& prudentiam mansuetu-
dinem. uerecundiam. casti-
tatem. qui uino hcc b& insi-
pientiam furorem proaci-
tatem libidinem. hoc qui p-
pe estimo uno uerbo signifi-
casse luxoriam. quod si qui-
dam intellegent. nūquā
me temetipsum & hōs
arguissent. quod in uirgini-
tate seruanda dixi uinum
adulescentib; declinan-
dum. & non mittendum sup-
flammam oleum nō natura-
lem cernis ardo sem fo-
mētis uoluptatis augendū.
potest aut uinum in quo est
luxoria & illud accipi. de quo
in canticis moysi dicit. furor
draconum uinū eorū & fu-
ror aspidum insanabilis. qd
om' qui scti istius cogitatio-
nes sunt ebrui bibunt & insa-
niunt & uolunt. & pccat' iter

corruunt. & iuxta leproy tarū
centauro rum q; feebolum
in mutuum ferunt & uinū
huic uino illud uinum contra-
rium ē. quod dñs senobiscum
in regno suo bibiturum es
se promittit. frequentē
annoctauim' nomen sps abs
q; additamenta in bona par-
te positū quod quidem & iā
nunc obseruandum uidet'.
LOQUENTES UOBIS METIPSIS
IN PSALMIS ET YMNIS ET CAN-
TICIS SPIRITUALIB; CANTAN-
TES ET PSALLENTE IN CORDI-
B; URIS DŌ; Qui se abstinue-
rit ab obri & cete uini in quo
ē luxoria. & pro hoc spū fue-
rit impletur. iste omnia po-
test accipere spiritaliter
psalmos hūmnos & cetera
cāni in psalterio plenissima
discim'. hic cū breuit' hūm-
nos esse dicendum. qui fusti-
tudinem & mce iestatem
predicandi. & eiusdem sēp
ut benefici ce ut fecerit miran-
t'. quod om' psalmi congruunt
quib; alleluia ut pte positū
ut subiectum ē. psalmi aut p-
prie ced & hūc locum pgnant.

ut purgatum corporis quid
 faciendum. & quid uitendum
 sit nouerim qui uero de supe-
 rioribus disputat. & conuen-
 tum mundi omniumque crea-
 turarum ordinem atque con-
 cordiam subtilis disputa-
 tor edisserit. Iste spirita-
 le ecclesiasticum cecinit. uel cer-
 te ut propter simplicioris
 cecinit festius quid uolumus
 loquamur. psalmus ad corpus
 ecclesiasticum refertur ad men-
 tem. & cecinit igitur & psal-
 lese & laudare dominum magis
 animo quam uoce debent. hoc
 est quippe quod dicitur. Cecin-
 tes & psallentes in cordibus
 uis domino. Audiant haec & ad-
 uiscentuli. audiant hi quibus
 psallendi in ecclesia officium
 est domino non uoce sed corde ce-
 cendum. nec intra gressum
 modum guttur. & fauces dul-
 ci medicamine colluendae
 ut in ecclesia theatrales
 moduli cecidant & ecclesia
 sed in timore in opere. in sci-
 pturis scripturarum quauis
 sit aliquis ut solent illi appel-
 lare $\tau\alpha\lambda\kappa\omicron\phi\omega\nu\omicron\varsigma$ si bona

opera habuerit dulcis apud
 dominum cecinit est. sic cecinit & ser-
 uis christi ut non uox cecinitis
 sed uerba placeant quae lo-
 guntur. ut spiritus malus quierat
 in saule. abiciat & ceteris qui ab
 eo similitur possident. & intro-
 ducant in eos quidem domo
 cenam facere populorum.
 GRATIAS AGENTES SEMPER PRO
 OMNIBUS IN NOMINE DOMINI NOSTRI
 IESU CHRISTI DOMINI ET PATRI. Huic
 quid simile & in epistula ad
 thessolonicensis prima
 scriptum est. semper gaude & le-
 sine intermissione orate
 in omnibus gratias agite.
 Quod preceptum ille solus cus-
 todire potest. qui prouiden-
 tia dei nouit. & item quinq-
 pcces sepe qui uendunt depon-
 dio gubernari. quos unum non
 cecidit in laqueum. sine patris
 uoluntate. Quod cum ait gra-
 tias agentes & semper & pro
 omnibus dupliciter intuen-
 dum. ut & in omni tempore.
 & pro omnibus quos nos acce-
 dunt deo gratias referant.
 ut non tantum pro his quae
 bona putant. sed & in quos

co accipiunt. & contra nr̄am
ueniant uoluntatem indi
pse conium mens lēc pro
rumpat & dicamus. Nu
dus & cius de utero matris
meę. nudus & pedeam sic
placuit dño ite fecitumē
sit nomen dñi benedictū.
Hęc actio gratiarum ce
pud prudentes uiros. & ge
neralit̄ & sp̄cialit̄ obser
uat̄. Generalit̄ ut gra
as agamus dō quod nobis
solent dies currit. mox
mutat̄ in sequem. splen
dore lunę tenebre tē po
sent̄. & ortu occasu que
stellarum tempora mu
tiant̄ & pedunt. quod no
bis seruiunt pluuię terra
percurrit elementa fa
mulantur. quod tunc le
animalium uerri & cetera
uelut aduehendū. ut
perandum ut aduersandū
ut ad regimē. ut ad exē
plum quod nāq̄ sum̄ quod
subsistim̄. quod in mundo
quasi in quadam domo po
tentissimi patris famili
& procuracionē gerunt.

& totum quicquid in mundo
est. nr̄i cecusa intellegim̄
pro cecutum. Sp̄cialit̄
uero quendo indi benefici
is que nobis accedunt gra
tulamur. Sed hoc & gen
lis fecit. & iudeis & publi
conis & & hni cōs. xp̄i ceno
rum propria uirtus. Est
& iam in his que ad uersapu
tiant̄. referre gratias
ceteri. Si domus corru
erit si amantissima uxor
& filii. ut accepti uitate ut
ueneno ut naufragio int̄
cepti sint. Si diuitias pro
discriptione p̄didim̄. si sceni
tatem innumerabiles
morbi. & sem̄ p̄ exspectan
dam miseris p̄ dicitur debi
litatis fregerit. qui sibi scio
seruident̄. solent̄ dō refer
re gratias. quod de peri
culis. ut de miseris libera
q̄ sunt. Sed iuxta aposto
lum hęc uirtus ē maxi
ma. ut in ipsis periculis. at
q̄ miseris dō gratias re
ferant̄. Et sem̄ p̄ dicam̄
benedictus dñi. minorānes
cio sustinere quā me ser

hæc ad mecc p̄c̄ca p̄a par
 ucc sunt. Nihil mihi dignū
 reddidit. hic enim xp̄i cenī ē
 hic crucem suam tollens.
 Sequitur sed ucc tosem que
 n̄c orbitas. n̄c decima de
 bilitatē. quē ut fleccus in
 lyrico cccrmine ait. Si
 fraccus inleccat orbita in
 pccgidum ferient ruinae;
 qui aū sicut dixim grati
 agit dō & pcctri. in media
 tore dī & hominum sese
 ract eccs xp̄o ihū. qui nisi
 pillum cccedere n̄ ualem
 tcc pccrem. **SUBIECTI IN**
UICEM INTIMORE XPI; Au
 dicent hæc ^{audiant prospicere} episcopi. ^{audi} di
 cent omnis ordo doctorum.
 Subiæ q̄ suis se esse subie
 ctos. Et imitemē dicentem
 ce postolum. cum enī esse
 liber & omnib; ^{omnib;} mē ipsum
 seruū fcci. ut omnes lucy
 facesem. Et in alioloco. p̄
 caritatem seruitute
 inuicem. unde & ipse eccdē
 caritate omnib; genli
 um seruiuit & desuis. Sed
 uccator quoq; formam ser
 ui accepit. ut serui &

discipulis suis. & pedes eos
 lauit. hoc inter ē inter
 gentium principes. xp̄i a
 nosq; quod illi dominant
 subditis nos serui. & in eo
 maiores sumy. si minimō
 omniū ferim. Sed & hoc
 quod ait. in timō xp̄i. Sic
 accipiendum. ut ipsa sub
 iectio. non propt̄ hominū
 gloriam. sed propt̄ q̄mo
 sem xp̄i fiet. dum illū ti
 memy offendere; alius
 uero sic inter p̄ccabit.
 subiecti inuicem in timōse
 xp̄i. Ut hæc sententiā
 generalem in consequenti
 b; diuidi diccet. cōtq; pcc
 tri. mulieres uiris suis
 subditę sint. & filii oboe
 dite pccrentib; . & serui o
 boedite dominis cccrnali
 b; . cum q̄mose ^{et in seruo}. ut non solū
 uxori uiro. & filii pccrenti
 b; & serui dominis. sed & iā
 uiri mulierib; iuxta offi
 cium quod p̄ceptum ē.
 & pccres filii. ne illos ad
 iracundiam pro uocent. Et
 domini seruis ut semit
 tiant minas. & prebeant

his quib; ab eis necessaria.
in uicem sint subiecti. Et hoc
ex christi timore faciunt. ut
quo modo seruis suis fuit
ille subiectus. sic & hii qui
maiores uidentur. subiciantur
minoribus suis. reddendo of-
ficia que iubentur possunt
hic quomodo & pro ΕΥΛΑ-
ΒΙΑΝ. id est reuerentia ac-
cipere. que magis uicina
est ecclesiasticis. Nequaquam
enim conuenit ephesius. ut quomodo
quid faciunt & non di-
lectione christi. MULIERES
UIRIS SUI SUBDITESINT
SICUT DOMINO. QUO UIR CAPUT
EST MULIERIS. SICUT ET
CHRISTUS CAPUT ECCLESIAE;
Hoc quod in lectinis & episto-
laribus additum est. subdite
sint. in graecis codicibus non
habetur. Siquidem ad su-
periora refertur & subau-
ditur. subiecti in uicem in quomodo
christi. ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ
Resonant subiecte. & mu-
lieres uiris suis sicut domino
Sed hoc magis in graeco in-
tellegitur quam in lectino
quomodo itaque christo subiecte

ecclesia. sic subiecta est
uxor uiro suo. quem enim ha-
bet principatum & subiectionem
christi & ecclesiae huius
eidem ordini maritus &
uxor adstringitur. Sed uidendum
est. ut quo modo in christo &
in ecclesia sanctae coniunctio
est. ita & in uiro & in muliere
sanctae sit copula. Sicut autem non
omnis congregatio here-
ticorum christi ecclesia dici po-
test. nec accipit eorum
sic non omne matrimoni-
um quod non uiro suo secundum
christi precepta coniungitur.
rite coniugium appellari
potest. Sed magis ad ulte-
rius. Alios cum subiectur
uxor uiro ut domino. quia ad ip-
sum conuersio eius est. & ip-
se illius dominabitur. Nec
& scerra dominum uocat hebra-
ham que spontanea serui-
tus. quae tanto magis fuerit
uoluntate subiecta. tanto
esse incipit coequalis.
quin immo obsequiis suis
in seruitutem pedigeat
dominantem. quida hunc
locum sed ΑΝΑΤΩΤΗΝ. ita in

ter prebentur ut dicantur uxo
 rum in corpore uirum accipi
 in animo. & sicut xpo subie
 ctæ & ecclesia. ita cor pōse
 subici debet sensui. & inu
 num spm redigi. si dno fue
 rint copulata. qui enim ced
 her & dno unus sps e. Ipse
 SALUATOR CORPORIS; Quo
 pro pin quior atq; inferior
 e & substantia xpi natura
 ecclesie. propter ea eum
 xpi corpus estimo nomina
 tum. cuius corporis salua
 tor e xps ihs. id est uerbum
 sapientia. & uirtutes in quib;
 intellegit filius
 di. que se curiosius. sic ubi
 in diuinis uoluminib; potu
 eris inuenire. uocabulum car
 nis pro & de. positum si qui
 dem nunc nequaquam ce
 ro sed corpus xpi. cep pella
 tur ecclesia. porro manifesta
 tum quod quid quid caro e
 con sequent & corpus sit
 Non cum quid quid corpus hoc
 con sequenter & caro.
 Sed ut ecclesia subiecta e
 xpo. ita et mulieres uiris
 suis in omnibus: Ecclesia

xpi gloriosa est. non habens
 maculam neq; rugiem. aut
 quid istius modi. qui ergo
 p & cetero e. & cetero a ser
 de maculatus. de ecclesia
 xpi. non potest cep pelleri.
 nec xpo subiectus dici. Pos
 sibile cum est. ut quomodo
 ecclesia que prius rugiem
 habuerat & maculam mu
 berticatem & munditiam
 post ecc restituta e. ite
 & p & cetero currat ad
 medicum. quia non habet
 opus secni medicum. sed ma
 le habentes. & curentur
 uulnera ipsius. & fiet de
 ecclesia que corpus e xpi.
 scitis quoq; elegent &
 caute ad ephesias loquens
 ait: ut ecclesia subiecta e
 xpo. ite & lux ofes uiris suis
 sibi in ite uxor subicienda
 uiro est. sicut xpo ecclesia.
 In ter uirum & lux ofen erit
 sca con iun ctio. & num qua
 corporis seruient passioni
 b;: quod si nobis cetero illud
 qd ad corintheos scribit
 opposuerit. uirum uxori
 debitum reddere. & lux ofen
 uiris.

anim aduer. & magnam in
corinthios & ephesios et
se discutiendam. Illis quasi
per uoluntatem. ceterisq; licentanti
b; scribitur. In quibus erunt
dissensiones. & scismata.
& uidebuntur fornicatio.
quod si nunc in tunc gentes qui
dem. & propterea eis con
ceditur. & post orationem ad
ipsum redeunt. nunc & per tunc
tur cesatana; licet & ibi
in consequentibus; non iux
ta uoluntatem. sed iuxta
cynkata bacin se eis dicat
ignoscere. Ephesii uero ce
pud quos fecit triennium
& omnia eis christi operum sa
cramenta. aliter erudiun
t. & hinc & unum quisque corbiti
liberam potestatem. ut
corinthios sequi. ut ephesi
os. & seduceri. aut seruitu
te corinthii aut ephesii li
berate. Uice inquit sed
uctor pregnantibus; & licent
antibus; in die illa. id est iu
dicii. que usque proprie ope
ra nuptiarum sunt. unde
omni licentia penitendum.
ut magis ephesios. quem

corinthios emulemur.
Nunc deprehendamus qua
si in diluuiis. ementes & uen
dentes. nubentes & inconti
monio copulati. sed ac cime
tis lumbis lucernas tene
cemus in manibus; Uir dili
gite uxores uas sic et
christus dilexit ecclesiam.
et semetipsum tradi
dit pro ea ut eam sanctifi
caret. mundans lauaacro
aque in uerbo ut exhibe
ret ipse sibi gloriosam
ecclesiam non habentem
maculam aut rugam
aut aliquid eius modi. sed
ut sit sancta et inmaculata
Quamuis sui inuicem in
& coniux amore tenentur
qualis illa uxor memorat
hec drybeclis que cepto ui
ro in peccatis se ibit in
dium. & celere que uiris
morsus superuere nolue
runt. numquam tunc dil
tationem illicem uir secpionis
dilectioni christi & ecclesie
compertabit. Sed igitur
hic in tunc gendur e amor
quo & isceac dilexit uxorem

succem feb & cam. que inter.
 p & lect pccientia. & de
 ra mesopotamie que scti
 huius & omni pccste fluegb;
 cingit. in terram eam sep
 missionis induxit. ut conso
 lcer & ur pro mo ste mactys
 sup. interitum quippe sina
 go ge coniunctione & clesie
 temperavit. istec dicentes
 occasionem her & licis dam.
 quom s omnino nuptices te
 pudicendec putient. Et
 hoc ut maxime utunt res
 gmonio. quib; b; seuit re
 spondendum pccsiones hic
 & in munditiam & luxori
 cem cob cepostolo in ter ma
 ritum & uxorem ucleri. n
 scam coniunctionem. alio
 quin si coniugium omnino
 prohibebet. quid n & esse
 fuit dice se uxores uccs. cu
 potuerit dicere. Viri dili
 ge uxores ut mulieres. ut
 b; im proprie ma trimoni
 um soncet. & rursum in se
 quentib; . & viri debent dili
 gere uxores succ^{fer}. succ cor
 pora. & ccd huc mani festi
 ut qui uxorem succem diligit

seipsum diligit. Nemo b; n
 um quam suam cernem o
 dit. sed nutrit & fouit eam.
 quice scdm edictum legis
 cenliq; & in staccurationem
 eucengelii meritus & lux
 or una cccro efficiuntur
 Liberos ergo ut dixim
 in mcc trimonio operce
 concet sec sunt. Voluptec
 tes cu que dem & ricum ca
 piunt complcib; inuxo se
 decm necce. Hoc legens om
 nis uir & luxor conubio sibi
 post conceptum mccgis o
 rccioni quam conubio ser
 uendum. Et quod in cenima
 lib; & bestur ipso necce
 iure prescriptum e. ut
 pregnantes ced pccatum
 usq; non coecent. hoc in homi
 nib; scicent cerbitrio dere
 licatum. ut merces esset &
 & cob stinencia uoluptatu
 quia uero scdm tropologi
 ce uiros animas & uxores
 corpora dixeram. Sic dili
 gret cenima corpus. quo
 modo xps & clesiam. ut se
 m & ipsecm tccdeet pro
 seducte ipsius. & ecc scifical

uorbo doctrine. ut exhibe
ret sibi orem. non hęc benlem
maculam aut rugam celi
quam uelustatectis. maxime
cum sciet illeem in resurre
gione seducendam. & uisurā
esse seductorem. Tedi uir
cepit hęc & xpm. Et cum
propter seductem cępuit
se humiliens factus fuit
cum uxore sua una cęro. se
trahit orem ad spm & dno
copulatus cęro esse desir
tit. pulchre quoq; maculā
& rugam. quia dē con iugio
loquebat. de exemplo mu
lierum ad dē cęsem trix
& cędē. Sicut enim solent
in mulierum corporib; ut
sordese ne ui ut ruga con
trahi. uellenti go uerri ueri.
& hoc ē omne studiū femi
necum. ut quod face dēre
uidetur cęstergent. & ex
hibent męritis corpore
uenustatem. Hęc & cęnime
omni pē cęctorum sordē
pur gendē sunt. ut ruga
ueleris hominis in uenla te
tē dēct. & pēno uelur in
nouū hominem dē die indie.

ITA ET UIRI DEBENT DILIGE
RE UXORES SUAS SIC SUA COR
PORA. Et in genesi & pso
nic loquenlis cędē scriptū
ē. hoc nunc os & hōssibi me
is & cęro dē cęr nē me. &
id ipsum in euangēlio dno
post cędē cęte firmat.
qui cępuit ab initio mas
culum & feminā fęcit eos
& dixit. propt hoc relin
quā homo pęctem & ma
trem. & ad hęcabit uxori
& erunt duo in cępne una.
Cum igit uir & uxor una cę
rosit. ite uxorib; ut nris
corporibus prouiden dum.
Nemo cęū corpus suum tur
pit cęmat. aut sem & ipsū
propt cęrtum diligit. Sed
quasi uel cęulum animę suę
fou & corpus & nutrit. ne
fructo uel se id quod conli
nebat effluat & erupāt.
Nē non & iuxta litteram
quęm diu mulier pęctui
seruit & liberis. hęc hęc
b & cędūrum differētia
quam corpus cęd animam
Sin cęū xpo męgit uoluerit
seruire quę cęto. mulier

esse cessabit & dicetur uir
quia omnis in pfectum ui
rum cupim occurrere. qd
siccotropologiam & hecbe
referim. amcebim nrm
corpus & corporis sensus ui
loris quidem conditionis
ab cenimo. sed p quos cedm
tem bonarum astium & uir
tutum tricenent discipli
ne. Qui uxore suam dili
git seipsum diligit. ne
mo enim unquam car
nem suam odio habuit
sed nutrit et fouit eam
sicut xps ecclesiam;
Quenlum ced simplicem in
tellegentiam p tina & scie
inter uirum & uxorem cec
ntate p secepte nunciu
bemur. ut nutriam & fo
ueam conuges. ut scilicet
eis uictum cotq; uestitum.
& ecce que sunt necesseria
prebeam. Sed opponi no
bis potest quod non sit ue
rre sententia dicentis cepos
toli. Nemo enim unquam
cepsem succ odit cum mor
bo regio lceboru les & pty
si & accen cese & distillanti

onib; mostem uite prese
rent. & succodentl corpo
re. megis itiq; ced tropi
ccem intellegentiam ser
mo referat. & dicem quod
illeem cepsem que uisurasit
seclucti credi. anima dili
geat & nutriat & foueat
eam disciplinis eruditis.
& celesti scenginens pene.
& xpi scen guine irrigens.
ut refectiu & nitida pos
sit libero cursu uirum sequi.
& nullce debilitate & pon
dese pregraueri. Pul
chre & icem insimilitudi
nem xpi nutrientis & fo
uentis ecclesiam. & dicentis
ced hierusalem. quotiens
uolui congregare filios tu
os sic gcellina congregat
pullos suos sub celos. & no
luiti. anime quoq; fouet
corpora sua. ut corrupu
um hoc inducat in corrup
gonem. & cecsum leuita
te suspensum in cepsem feci
liur eleuatur. foueam igit
& uiri uxores & cenime na
corpora. ut & uxores in ui
ros & corpora p edigent in
hml.

& neque quam sit sexuum.
ultra diuersitas. sed quomo-
do ceptus angelos non est uir
& mulier. ita & nos qui simi-
les angelis futuri sumus.
Item nunc incipiamus esse. quod
nobis in celestibus se promissum
est. Quod membra sunt
corporis eius; Quia mem-
bra sunt corporis christi. & christus
nutrit & fouet ecclesiam.
ideo & nos nutrimus & fouemus
ecclesiam nostram. quem nemo
umquam odio habuit. mem-
bra autem sunt corporis christi.
non secundum naturam diuini
nati & eterne. sed iuxta
id quod hominem est dignatus
assumere. quamquam & ho-
mo ipse quicquid sumptus est
habeat naturam nostram
corporum. sed non habeat
originem. Nos enim ex hu-
mano semine coagulamus
Ille de spiritu sancto natus est. po-
test autem & dicitur dici. quod cor-
pus christi & deus est. & ecclesie
de cunctis credentibus con-
gregat Paulus & Ephesii
membra sunt corporis.
id est & de sicce christi.

PROPTER HOC RELINQUET
HOMO PATREM ET MATREM ET
ERUNT DUO IN CARNE UNA;
Quod frequenter adnotauimus
in apostolorum & euangelis-
tis. Non isdem uerbis usus
esse in testamento ueteris
& exemplis. quibus in propriis
uoluminibus continenter hoc
& hic probemus siquidem tes-
timonium istud. ita in ge-
nesi scriptum est. propter hoc
relinquet homo partem suam
& in partem suam. & ad-
heret uxori sue & erunt
duo in carne una. Nunc autem
apostolus pro eo quod ibi ha-
betur. ENEKEN TOY TOY. id est
propter hoc posuit. ANTI TOY
quod licet in aliis uerbis di-
ci non potest. deinde pro
parte suo & in parte sua
pronome abstulit. &
partem tuam posuit
& in parte. & quod in medi-
o dicitur. & adheret uxori sue.
hic penitus pretermisit.
& tantum quod sequebatur.
hoc dictum superioribus co-
pulauit. & posuit. & erunt
duo in carne una. hoc autem

totum nunc ideo obser-
 uabimur. ut & iam in ceteris
 locis. sic ubi testimonia qua-
 si de prophetis. & de ueteri
 testamento ab aposto-
 lis usurpata sunt. & in nris
 codicibus non habentur. ne-
 que quam stetit ad apo-
 cryphorum ineptias & de-
 lerumbla curramus. Sed
 sciamus scripturam quidem ecer-
 se in ueteri testamento. sed
 non ita ab apostolis sed ita
 & sensum in egerit usurpata.
 nec facile nisi est studio sis
 posse ubi scripturam sint in ue-
 niri: Igitur ad exortationem
 mutui effectus inter uirum
 & uxorem ad eam & uerum sup-
 sit & exemplum. ut quomodo
 costat tollit de eadem & edi-
 ficat in coniugem. Et ipse
 rursus coniux in unam uir-
 tutem redigitur. quia qui ux-
 orem diligit. seipsum diligit.
 Sic & nos nostras amemus uxo-
 res. Id ipsum cum pellegori-
 am in xpo inter preterit
 & in ecclesia. ut eadem xpm
 & uerum prefiguraret eccle-
 siam. Facit ut eum in nouis

simus eadem in spm uiuifican-
 tem. Et quo modo de eadem
 & uerum ei omne hominum
 nescit gen' sic de xpo & de
 ecclesia omnis credentium
 multitudo generatice e.
 que unum ecclesie corpus
 efficitur. rursus in eccle-
 re xpi ponat. & costat lo-
 cum replat. & unum uiri
 corpus efficitur. Ipso dno in
 euangelio postulante. Pec-
 ter de ut quomodo ego &
 tu unum sumus. sic & ipsi in
 nobis unum sint. In terro-
 gem in eorum in qua con-
 sequenti a locum istum qui
 de ueteri usurpatus est
 in strumento. in xpm & in eccle-
 siam inter preterit que-
 cet. cum iuxta illam scrip-
 turam uerum omnino non p-
 gnat de xpm. SACRAMEN-
 tum hoc magnum est. e-
 go au dico in xpo et in eccle-
 sia. Non ut plerique es-
 timant omnis historia que
 de eadem & de eua in genesi
 scripta e de xpm & de eccle-
 siam facile referrari po-
 test. sed tenendum modo.

quod in presenti loco ponit.
id est propter hoc relinquet
homo patrem suum & ma-
trem suam. & adheret ux-
ori suae. & erunt duo in carne
una. Primus enim homo &
primus uates cecidit. hoc de
xpo & de ecclesia propheta
ait. quod relinquet dñs
nr atq; seductor patris
suum dñm. & matrem suam
caelestem hierusalem. & ue-
nerit ad terram propter
suum corpus & ecclesiam &
de suo eam lactare febri-
catus sit. & propter illam
uerbum cecero factum sit.
& quia non omnino equidia
secrarium tuum sunt. sed est
et aliud secrarium tuum maius
& aliud minus. propterea
nunc dicit. secrarium tuum hoc
magnum est. simulq; humi-
litas eius indicium est infe-
rentis. ego cum dico. in xpm
& in ecclesiam. Gregorius
nec Leonhen. uir ualde elo-
quens. & in scripturis ap-
te eruditus. cum de hoc
m&cum tractat & loco.
solebat dicere uide quid

. istius ceptuli secrarium tuum
sit. ut ceptulus in xpm il-
lud & in ecclesiam interpre-
tans non se ita adserat ut
testimonium postulabat dig-
nitatis expressisse. Sed quo-
dam modo dixerit. scio qui
a locis istis ineffabilibus
plenus sit secrarum tuis. & di-
uinum cor querat in pre-
tis. Ego cum pro pusillitate
sensus mei. in xpo in terim
illud & in ecclesia intelle-
gendum puto. Non quo ali-
quid xpo & ecclesia maius
sit sed quod totum quod de-
cedam & de eua dicitur. in
xpo & in ecclesia interpre-
tari posse difficile sit.

VERUMTAMEN ET UOS SIN-
GULI UNUS QUISQUE SUAM UX-
OREM SICUT SE DILIGAT.
Testimonia & aliquid ex eodem
intermaritum & uxorem
iuberet ceptulo ueritate
tem que in proximum pro-
ceptum est. Si enim scriptum
est. Diliges proximum tuum
sicut teipsum. & nunc dicit
et. unusquisque suam uxorem
sicut se diligat. Ergo eadem

in proximum & in uxorem.
 cecritatis. erit. Quod si prox
 imi iuxtae inter prelectio
 nem seductoris. omnis ho
 mo e homini. Nulla ergo e
 ut in uxorem. & quorū li
 b & hominum dilectionem
 differentiā cecritatis. qd
 dicere ualde absurdum e.
 in proximo enim similitu
 done ponitur. ut sicuti cum
 diligas sicut te. & cupias
 esse seductum. In uxore cu
 com peractionis ad uerbum
 sicut non similitudinem.
 sed ad probationem. & con
 firmationem. cum quo deo
 pondere sonat. quomodo
 dicim de uero. quesi uir fce.
 Et de seductore scriptum e
 uidim gloriam ei. quesi glo
 riam unigeni. Non quo ip
 se seductor gloriam habu
 erit ad com peractionem al
 terius unigeni. Ipse e enim
 unigenitus. & unigenitus.
 Si & aliter fuerit unigeni
 tus. non potest compelli.
 unde aliterius unigeniti n
 indigeat exemplo. sed si
 cut unigenitu. hoc e sanct.

ipsum decebet gloriam ha
 bere posse. Hoc idem & sep
 tuagesimi secundi psalmi.
 iuxtae specosum & ordi
 um sonat. ΩΧΑΙΑ ΘΟC ΘΟC
ΤΩΙC ΠΑΝΗΛΟΙC ΕΥΤΕΙCΤΥ
ΚΑΡΔΙΑ. quod centis etiens
 lectum e. quam bon' dicit
 ratis corde. Alioquin iux
 ta specosum. id est sicut
 similitudinem magis uide
 tur. quam firmitate sig
 nificat dictorum. Sinon
 ut confirmationem audi
 eris. sed quesi ex em plu. Si
 mul & hoc ad tendendum
 quod diligere iubetur ux
 orem. mulier uero timet
 uirum. Congruit enim uiro
 dilectio. mulieri timor. Ser
 uo uero non solum m & us.
 sed & timor iungit. Unde
 & in conse quentibus. cert. ser
 ui oboedite dominis celsa
 lib; cum timore & tremore.
 MULIER AU UT TIMEAT UIR
 Sicut m & us propter ti
 morem supplicii non sint
 cum qui m & us esse p fce
 tum. Quasi magis imp
 fectus erit mulier. n solu

dm̄ sed & uicm uirū m̄ & uicm
propt̄ quod sequi tendum
an uerū uicm uxor intelle
gen dicit. & uxorū timor
cum frequēt multo me
liores meritis inueniant
uxores. & eis imperant. &
domum regunt. & edocent
liberos. & familiae teneant
disciplinam. illis luxoria
q̄b; & p̄scortice currentib;
Hoc uiros suos utrum se ge
se debeant antimese. lēc
toris arbitrio deselinquo.
quod si uxorū allegoriam
ut supra dixim̄. uxor incor
pore accipit. uir in animo.
nihil incongruum ē timorē
eam ut concilietur uirum
secundo gradō. & in uiliori
substantia constitutam.
Animi quippe ut ait cris
pus imperio corporis ser
uitio magis utimur. qui
uero simplicem intelligen
tiam mulieris sequit̄ &
macti. dices significanti
ces in uerbo timoris esse
monstrabit. & dicit. una
de qua iohannes ait. qui
timeat. poenam habet.

& qui timet non ē p̄fectus.
Iuxta quam & serui sp̄m ser
uitutis habent in timore.
quem & igitur ad dno dicente
ceder. & si proter sum ego
ubi est gloria mea. Et si dñs
sum ego. ubi ē timor m̄ dñs.
Altera uero que apud
philosophos nominantur
εὐλαβία. Et apud nos licet
non plene sonet. reueren
tice dici potest. Scit quoq;
& prophetae p̄fectorum
timorem. que qui timuit
p̄fectus ē. in tricentesimo
psalmo. non est in opice
timentib; eum. Potest igit̄
uixori simplicit̄ intellē
tice. hic imperari m̄ dñs
ut timeat. hoc ē reuerē
cet̄ in uirum suam. Fili o
BOEDITE PARENTIBUS URIS
IN Dño. hoc enim est ius
tū. honora patrē tuam
et matrem tuam. quod
est mandatum primū
in promissione. ut bene
sit tibi et longe uis sis
super terram. Ambiguit̄
dictum. utrum in dño re
uerentib; suis filii debeant

oboedire. aneeste pcren
 ab; suis filii oboediant in
 dno. quod utrumq; fecerit
 du. ut & his pcrentib; qui
 nos in dno genuerunt. qua
 lis fuit pculus & apostoli
 oboediam. & ecc fecerim
 quecumq; preceperint &
 pcrentib; nr̄is. De quib;
 scdm cōp̄nem ncc̄tis sumus
 obtemperem in dno. im
 plentes ex que non sunt dno
 contraria uoluntati. Si
 mul & hereticos cōcertabi
 mus nolentes uelut testa
 mentum esse di boni. cu
 ius filius xpi sit. que ratio
 ne cōpostolus xpi. boni di
 filii scriptura creatoris
 utat. ut oboediā am fi
 liorum dā & veri lege p̄esu
 mat. quod testimonium
 de exodo sumptum. ita ibi
 cont̄erit. honora p̄ctre
 tuum & m̄ctem tuam.
 ut beneficit tibi. & sis longe
 uus sup̄ terram. quā dñs
 d̄r tuus d̄abit tibi. De quo
 nunc ultima uerb̄e sub
 traxit. q̄m̄ mandatu in
 d̄c̄ago quintum ē. Unde

querendum quæse nunc dix
 erit. quod ē mandatum p̄
 mum cum primum manda
 tum sit. Non erunt tibi di
 alieni p̄der me. quam ob
 rem non nulli ita legunt
 quod ē mandatum primū
 in promissione. que si quat
 tuor alie mandata que
 cenle hcc̄e dicte sunt non
 habent promissiones. & in
 hcc̄ sola pollicitatio fera
 tur cōdiuncta. Ut beneficit
 tibi. & sis longeuus sup̄ ter
 ram. quam dñs d̄r tuus da
 bit tibi. Sed uident̄ mihi n̄
 obseruasse subtilius & in
 sc̄undo mandato se pro
 missionem esse societatam
 At enim non fecerit tibi ido
 lum. neq; omnem similitu
 dinem eorum que in celo
 sursum & que in terra de
 orsum. & que in aquis sub
 tus terram non adorabis
 ecc. & non immolabis illis.
 ego enim sum d̄r tuus. d̄r
 helotis qui reddo p̄cc̄cta
 p̄cc̄rum in filios usq; ad
 tertiam & quæst̄i gene
 rationem his qui me oder̄

& facio misericordiam in
licet his qui diligunt me. &
custodiunt mandata mea
Observe enim quod uerba
sunt sponsionis faciens mi
sericordiam in milia his qui
diligunt me. & custodiunt
mandata mea. Forstian
ergo. qui a dca lo gus & e
unt de egypto populo. p
mal & dca tunc. unum quodq;
mandatu dca logi. pri
mum mandatum e cep
pollendum. ad com pccra
tionem eorum precepto
que post ece in lege conscrip
ta sunt. qui uero & pos
onem superio rem tene
re concabit. in eo quod dis
tinxerat. quod e man
datum primum in semis
sione. dicit se pccratim es
se mandatum. honora
pccram tuam & mca te
tucem. & post ece se promi
sionem suo loco positam
ut sis longeuus sup terram
quod dca dca tuus dca tibi
bi. In hoc uero mandato.
id est. non facies tibi idolu
neq; omnem similitudine

non seorsum. sed sub uno
tu cetq; sermone. non tam
promissione dca tam quod
sententiam in laudes dca
se finitam. faciens mi
sericordiam in milia his qui
diligunt & custodiunt man
data ei. Rursum his qui to
tice dca logi mandata p
mum mandatu esse con
tendit se promissionem in
quod scriptum e. ut sis longe
uus sup terram quam dca dca
tuus dca tibi. Non solum
ad eos pertinere monstra
bit. qui pccratib; obsequan
t. sed & licet ad cetera in nu
merabilia precepta. &
necesse habebit cuncta se
pliciter mandata in quib;
merces habe & premiū pro
mittent. ut sis longeuus
sup terram quam dca dca
tuus dca tibi. A quo diu
sur ille & rigere debet in
pres. ut doceat ante hoc
mandatu ille quod cetero
lecta sunt scripta esse man
data. quod non potuerit
cep probare frustra & ina
lius preceptis hanc se mis

sionem cedunt ut esse me-
 morabit. Post haec re-
 tractandum pro honore
 peccatoris & mactatoris non iu-
 dicium & aeternale esse pro-
 missum. ut longesint filii
 sup̄ terram. quae dñs dñs
 suus dederit eis. Multos
 enim fuisse credendum qui
 & parentibus obsequentes
 cito mortui sunt. & pec-
 cantes impii. usq; cedente
 m̄m ubi erint senectute
 Respondeant enim iudei.
 & similes iudeorum. si uita
 istius longitudo ē in repro-
 missis. & diu in corpore p-
 mēnere felicitas ē. quid
 sibi uult illud in p̄sca mis.
 Non mihi qui a meo lectus m̄s
 pro longitudo ē. habitaui
 cum habitantibus; cedent.
 Et hoc solomonis in b̄c desi-
 cesse laudauit ego omnes
 mortuos qui olim mortui
 sup̄ uiuentes qui uiuunt
 q; in present. & melior est
 sup̄ hos duos quib̄c dum na-
 tus ē. & non uidit omne
 opus malum. quod factum
 est sub sole. Et post paulu-

lum si genuerit uir centu-
 & annos plures uixerit.
 & multi fuerint dies cen-
 norum eius. & anima illi
 ut non repleat bonis. &
 sepultura non sit ei. dixi
 melius ē sup̄ b̄m cecostiuū.
 qui cum uenit tēte uenit
 & in tenebris nom̄ ei ope-
 ri & ur. & quidem solē non
 uidit & cetera. Si enim lau-
 dant sup̄ uiuos mortui. &
 iuxta quos dcm. qui uenit
 quam in corpore istec dis-
 cendunt. animas de gēre
 in celestibus; corbitant
 meliores se dicunt duob;
 qui n̄c dum natus ē. & om-
 nis istec uitae temptatio
 ē. & scdm iob. mortui re-
 quies. & iuxta eundem
 & hiopem̄. mēde dicta
 est dies in qua nescimur.
 Quomodo nunc se promit-
 tit honorantibus; peccatorem
 & mactatorem. quod longi-
 sint sup̄ terram quae dñs dñs
 suus dederit eis. Quae n̄c
 dec ē ergo t̄ra quā dñs
 re promittit. & tribuit
 his qui spiritus dē egyptū.

reliquerint. & cum omni
patientia magna & terri
bilice uitae istius deserta
trienferint. & uicerint
reges magnos quos percussit
dn̄s & trienferint in iude
am que lacte & melle flu
it. ēēc sub ihū duce hūbricho
corruente & uicēstēc
greci que in ter p̄ccetur
abruptum hierusalem
uenerint. & edificauerint
templum sub scāmone
rege pacifico. & posside
ant terram que man sublis
est p̄ccetur. Beati qui p̄
pe mites. quō ipsi posside
bunt terram. que uera ē
terra uiuentium. Huius
uitae longitudinem & sce
pientia hēc b̄ in manu d̄
tera. in sinistra tenent
diuitias & gloriam. **ET PA
TRES NOLITE AD IRACUNDI
AM PROUOCARE FILIOS UES
TROS. SED EDUCATE ILLOS IN
DISCIPLINA ET CONUERSA
TIONE D̄NI. P̄ccetur fili
orum ē non oboedire p̄cc
entib; . & qui a potērent
p̄ccentes cedi quid impera**

* p̄sumptū quoq; dicentē. credo uidere bonū d̄ni in
regno uiuentium.

re peruersum cediunxit
in d̄no. p̄ccetur uero pa
sentum p̄ccetur uulos filios
cotq; lactentes. cediunxit
dicem prouocare. cediunxit
teicem cediunxit. & ma
turioris cediunxit. ēc impe
rere que graua sunt. Sic
igit in filiis obsequium. &
subiectionis merces ē de
monstrare. In p̄ccentib;
moderatum iubetur im
perium. ut quāsi seruis. sed
quāsi filius p̄ccetur esse senoue
rint. n̄c hoc p̄ccetur fine
contentus ē. sed & illud
cediunxit. educere illos in
disciplina & correptione
d̄ni. quāc correptionem
nos legim; melius in ḡcō
dicēc **ΟΥCΙΑ** que amoni
tionem & eruditionē ma
gis quā cediunxit sonat.
Legent episcopi cotq; pres
biteri. qui filios suos scula
rib; literis erudiunt. &
faciunt comedice legere.
& mimorum turpia scrip
tic cediunxit. de & desicēc
cis forsitan sumptib; eru
ditos. & quod in chor b̄cēcā

pro peccato uirgo ut uida
 ce ut totam substantiam
 suam effundens. quilibet
 peccat obtuleret. hoc ke
 luidicriam strenam & sa
 turndeliciam sportulcom
 & mineruadem un gram
 gaur & lorictor. aut in sup
 tos domesticos. aut in te
 plistipes. aut in for dida
 scor tee conuestit. hely sce
 cer dos ipse scs fuit. sed qui
 a filios suos non erudiuit
 in omni disciplina & correp
 gone supinus cecidit & mor
 tuus e. Non enim poterat
 ced propria extendi. sed re
 trorsum ruit & opisto to
 in sanabili lapsus in tegum
 ced sodomam cum loth uxo
 re respexit. & certe cor
 ripuerat filios suos dicens.
 Quare fecistis uerba hec
 que ego audio de uobis ma
 le ab omni populo. Noli
 te filii mei. quoniam non e bona
 fama. quam ego audio de
 uobis. de istius modo peccat
 b; & scias lacrimabili uo
 ce accusat dicens. & filia
 lienigenaru nati sunt eis

Quod si hoc ephesus laicis.
 & plerisque ut in populo so
 la uita in huius negoti
 is occupatis precepit.
 ut filios suos erudicent in
 omni disciplina & moni
 tione dni. Quid de sacer do
 tib; estimandū e. De quo
 rum ordine cediti mothe
 um scribit dicens. filios
 habentem inobsequio. cu
 omni honestate. & idip
 sum ceditum inculcat
 & repelit. filios habente
 fideles. non in accusatio
 ne luxorie. aut non sub
 ditos. & quasi uita filios
 parentib; imputent con
 iunctionem accusalem in
 terens aut. Oportet e
 nim episcopum sine crimi
 ne esse. tamquam di dis
 pensatorem. Non e ergo
 sine crimine episcopus.
 cuius filius fuerit non sub
 ditus & in accusatio ne
 luxorie. SERUI OBOEDITE
 DOMINIS CARNALIB; CU
 TIMORE ET TREMORE ET
 SIMPLICITATE CORDIS UR
 SICXPO NON AD OCULUM

SERUIENTES QUASI HOMI
NIB; PLACENTES. SED UT
SERUI XPI. S; FACIENTES
UOLUNTATEM DI EX ANI
MO CUM FIDELITATE SER
UIENTES SICUT DNO. ET IN
HOMINIB; SCIENTES QUOD
UNUSQUISQ; QUOD FECERIT
BONI. HOC RECIPET A DNO
SIUE SERUUS SIUE LIBER;
Propheta loquente ad hie
rusalem. qualis tu timuis
q; ab homine mortali. &
a filio hominis. & pro in
epistulae succ. Timoseo
rum n; timeatis. sed dnm
xpm scificate in cordib;
uris. & seductore eadem
concinente. Nolite time
re eos qui possunt occidere
corpus. & plus non habent
quod uobis faciant. Sed
time deum qui potest
& animam & corpus occi
dere in gehenna. Sclamo
ne quoq; perice testante
filii honore dnm & confor
taueris. pr;ter illum cu
n; timeas alium. Videat
apostolus diuersa preci
pere. ut seruicū timore &

timore oboedient domi
nis carnelib; . & uxori ut
q; mecum uirum. et q; qui sim
plicius respondebit h;e die.
Non p; factis seruis & eis qui
sapientie sberba cognoue
rint. habet precepta con
stitui. sed his qui principia
habent fidei. & doctrinis
humiliorib; indigent. a
lius uero adserat dnm qui
non habet et spm seruutu
q; iterum in timore. nequa
quam huic subicere sberba
q; . ut cum timore & timo
re oboediet dominis car
nelib; . hoc idem de uxore
dicatur. que iubetur ut q;
meum uirum. Porro ter
tius in loco hoc quoq; sicut
in muliere timore pro ue
renia dictum putabit. sed
certabit & eo. quod cedit
tuse timori timor. po
test enim uxori reueren
tie conuenire ut reuerent
timeat uirum. Ubi cu timo
re e. melius non sonabit
reuerentiam sed timore
Necessario itaq; in seruis
ceditum e. ut post timo

sem dñi. habebent & tñemo
 sem. & ad distinctionē dñi
 spiritalis nunc carnalis dñs
 appellat. ita ut seruo qui
 cumq; crediderit in dñm. &
 nō edum ad sciētię summā
 puenit. non indecent sit
 dñō seruire carnali cū ti
 more & tñemore. in simpli
 citate cordis sui. & sic ei ser
 uise fidelit ut xpō. non ced
 oculum seruiens. ut huiq;
 faciunt qui hominib; place
 re desiderant. sed ut nō ces
 sitatem in uoluntatem ū
 tāt. & faciat deseruirtu
 te mercedem. maxime cū
 dominū carnalis. ad dñō spī di
 uersec non imperat. hoc ē
 dñm quod cert. Non cedocu
 lum seruiens ut homini
 b; placeat. sed ut serui
 xpī. facientes uoluntatem
 dī. sed & ipsam fidelitatem
 non coactam seruis habe
 at. sed spontaneam & ex
 animo. sic seruis dñō suo.
 sicut xpō. a quo seceptus
 ē fidelis premiū seruitus.
 non min⁹ quē si liber uolun
 tate seruisset. simul & hoc

notandum quod obediē
 tię filiorum eorq; seruoꝝ
 diues sic subiunxit. sed fili
 os dñm dicit. Oboedite pa
 trilib; uris in dñō. Ad ser
 uos uero oboedite domiꝝ
 carnalib; cum timore &
 tñemore. ut sicut int̄ ser
 uum & uxorem habet me
 tus diuersitatem. ita ut
 inter filios & seruos oboe
 diētia discreparet. & pul
 chre imperans seruis ut
 oboediētia dominis. cōdie
 cit quāsi xpō. & iterum.
 ut serui xpī facientes uo
 luntatem dī. ut scilicet
 non cauiat seruis cōtra
 lem dominū. si cōtra dī
 dī precepta uoluerit im
 perare. quomodo cū ced
 corinthios scdm tempus
 rescripserat. ne occasio
 nē fidei in xp̄m. int̄ mēri
 tos & uxores diuortio fie
 ret. si duobis unus crede
 re nolisset. ita cedephe
 sios & colosenses. quia
 plurimi int̄ mēriticē fidei
 putabent gentiles domi
 nis contemndos. nunc

conditionum moderate pre
ceptis constituit. ut & ser
uitia non uideat contra
dominos concitare. Et rur
sum neque quam dominos
doceat caudendos si uirtio
sue & nefanda precipiant.
ET DOMINI EADEM FACITE AD
ILLOS REMITTENTES MINAS
SCIENTES QUIA ET IPSORUM
ET UESTER DñS EST IN CÆLIS
ET PERSONARUM NON EST AC
CEPTIO APUD EUM. Quæ
nam sunt hæc que seruis
superius im percutit. ut
diceret dominis. eadem fa
cienda que seruis. puto il
le que dixerit in simplici
citate cordis & facien
tes uoluntatem dñi. & ex a
nimo & cum fidelitate si
ue beniuolentia in seruos
quia ΥΝΟΙΑ. utrumque so
nare potest. Unus quisque
enim quod fecerit boni. hoc re
cipit & a dño. siue fecerit
seruierit ut prædictum est
siue liber dominatus fue
rit ut oportet. ut non sit
terribilis non præputus ced
uërbera. sciens quia & ipse

habere cor dñm in cælis. apud
quem non est acceptio persona
rum. & qui solaces timentium iu
dicet & uoluntates. & iuxta
eas de leuiori præferat me
liorem eligens facta non
homines. DE CÆTERO CONFOR
TAMINI IN Dño ET IN POTEN
TIA UIRTUTIS EIUS. Scio in
græco pro uirtute for
titudinem positum. id est ΙΧΥΝ
quæ uirtus apud eos apete
appellatur. sed hæc apud
nos consuetudo est scriptura
rum. ut in differantur &
ΙΧΥΝ. & ΑΡΕΤΗΝ. uirtute
nominantur. maxime quia
fortitudo corporis. uir
tus animi est imbecilla. quæ
quæ & apud philosophos
inter quatuor uirtutes
fortitudo sit positæ quæ
utique animi & non corporis
esse manifestum est. quod
igitur ait. confortamini in
dño & in potentia uirtu
tis eius. Totum sentit in xpo
ut in omnibus uirtutibus que
super eo intelliguntur. quæ se
diderunt confortentur. &
prudenter. post specialia

mcedeta quid uiris & luxo
 rib; pccatib; & filiis. domi
 nis & seruis obseruandū sit
 Nunc generalit̄ omnib; in
 com mune precipit. ut in
 dño & in ei potentia confor
 tati. prepccent se aduer
 sum diabolum. de quo in cō
 sequenq; scribit. **INDUITE**
OMNIA ARMADĪ. ut possi
 tis stare contra uersu
 cias diaboli; Ex his quę in
 frce legim; & hic quę in scrib
 turis omnib; de dño secluce
 tose dicunt. Mccenifestis
 sime conprobct. Omnia
 cerna dī quib; nunc indui u
 bemur. intellegi secluce tose
 ut unum eot q; idem sit dixis
 se. Induite uos omnia a pna
 dī. quę si dix erit. induite
 dñm ih̄m xp̄m. Si enim cin
 gulum ueritatis ē. & lorica
 iustitiæ est. Secluce tose cū
 & ueritatis & iustitiæ nom
 nat. Nulli dubium quin ip
 se & cingulum sit & lorica.
 Itaq; iuxta hæc ipse erit
 & prepccatio. eucange
 lii pccis & scutu fidei. & gla
 leæ secluce tose. & gladius sp̄s

quod ē uerbum dī. & uiuent
 sermo & efficax. & accutus
 sup omne gladium & extra
 q; pccatē accutum. Quę cū
 cerna dī possum; esti
 mcare. quib; induendus est
 qui hæc & aduersum diabo
 li dimicare uersucias. &
 cepccate uirtute. quę xp̄s ē.
 hunc enim qui iuxta omni
 ce quę sup eo intellegunt
 fuerit inductus. potens est
 conreccuni uerses insidias
 diaboli se pugnare. & se
 cundum id quidem quod ue
 ritate precinctus ē. non
 fecile ad falsitate dog
 mata deducet. Juxta hoc
 uero quod loriceam indu
 tus ē iustitię iniquitate gr
 icculis non poterit p fo
 rari. Nō enim cum cœceta
 tus fuerit cœcitate m̄tis
 pulcher rimis. prepccra
 tione eucange lii pccis.
 quę si is qui prepccauit
 in fine operis sua. & idcir
 co pccis homo factus ē.
 nō bellum aliquid & tu
 multuosum cogit. nec cū his
 quin prepccati sunt con

dem pncebit. In fidelitatis:
quoq; que inimica fidei est.
ubi sanctum est fidei. nil ualde
bit. ceperit & licet. & princi
pale cordis & lenime. In quo
sensu omnes locuti sunt.
seclutis gce. loca circa dec
tum. Non quae scobit. sed
& tpeum quae uir bellec
tor & fortis. Omnes sc
tes contrariis ueritate
concidat. int'ficiat. iugula
bit. gladium sps. id est uer
bum diuinitu tenens. up
lenfergo ce postolus multi
moda diceboli ingenia of
tendere. quib; nos ce pte
nitent. peccloca in quib; n
omni custodie seruemus
cor nrm. m& ho dice et idē
ced in uentiones ut uerfuti
ces nominauit. Si enim ab
stinuerim nos a corporum
uoluptate. peccum cau
tos. in ceuaritia ceperit. qd
si & ceuaritiam cum uolup
tate contemnim; plux
oriam in sepi. & fecit
nob uentem esse dīm &
phanc & iam ille que for
cia esse uidebant & pug

naat. Et quomodo solent sa
pibiles & exercituum principis
& aut maxime ob pugnare
urbium loca que peccum u
nitae sunt. ut cū pillee in ru
porint facile munita ce
picent. Itte & dicebolus p
ecc que peccere uidet. aut
ceste non firmi deuce
querit in rum pere. & ad
ipsem ceccem cordis & leni
me pteuenire. Et quid me
necessesse est de plurib; eius in
sidiis dicere. cum & his & ce
tere uersuiccerum ei. spe
cies cognoscent. Dicebolus
cū nom gpecum est. qd int
p & ceat crimineator. lux
te hebrei uero sermonis
proprietatem. quae & it
b; & cebulon quae de ce simili
tudinem huius uocebulō
habet. TEXTAPPICUN. id est
deorsum fluens dici potest
quod scilicet peccetum de
uirtute ce ductum fluxe
rit & de celestib; ce terre
ne corruerit. Quō non est
nobis conluctatio aduer
sus sanguinē et carnē.
Sed aduersus principales

ADVERSUS POTESTATES AD
 VERSUS RECTORES TENEBRA
 RUM HARUM ADVERSUS
 SPIRITUALIA NEQUITIA IN
 CELESTIB; . Non puto pecu
 lum scribenlem ad corin
 theos dicere potuisse. N
 est uobis conluctatio ad
 uer sus scenguinē & cernē.
 qui a r t . temptatio uos n̄
 ad pre hen dat . nisi humana
 fidelis cū d r quin p m i t t i t
 uos temptari sup id quod
 potestis . A estimo quippe
 ad uer sus cernem & scen
 guinem esse cernemina
 que ibi tōp t a t i o n e s c e p p o l
 leant humanę . Quendo cec
 ro concupiscit ad uer sus spm
 & pro uocat nos fecere o
 pera succ . fornicationem
 & immunditias . luxuriam
 idolocriam . inimicitias
 con t e n t i o n e s . emulcatio
 nes . iras . rixas . dissensiones
 hereses . insidias . hebrū & c
 tes . cōmissationes . & reliq
 his similia . Porro non est
 humana temptatio . nōc
 ad uer sus cernem & scengui
 : nem pugna . Quendo aut :

ip se sce t e n a s t r e c e n s f i g u
 rect in cen gelum lucis . p su
 cedere nitit ut cum conge
 lum luminis cor bit remur
 aut ad quid horum simile
 fecit . in omni uirtute sig
 nis & portentis . mendaci
 b; in omni deceptione
 iniquitatis . necm cū celi
 quem in l e c q u e c c u e r r i i n i
 micus ut recipiet se & lo
 quet in eo hęc dicit dñs .
 Non quec si cecro & scenguis
 eum decepit . aut quasi hu
 mane temptatio . sed qua
 si principatus potestas .
 r e c t o r t e n e b r a r u m . & n e
 quitia spiritalis . Quem
 obrem nondem locum dia
 balo . Sed & si sp̄ potesta
 tem hęc benlis ascenderit
 sup nos . Iuxta quod scrip
 tum ē . locum non dem ei .
 Dicet quis piam hoc qđ cert
 Non ē nobis conluctatio
 ad uer sus scenguinē &
 cernem . sed ad uer sus prin
 cipatus & potestates
 & cetera que sequuntur
 Ideo dici ut doceamur ne
 : ea quidem que nob̄ minis

trieri uirtia putiam^{us} & ceter
ne. ceteris esse ut scen gui
nis. sed aequi b; dcam spirita
lib; ne qui cur suggeri. Sunt
enim quidam demones. a
morib; & ceteris turis cen
ticis seruientes. & prophe
tae quoq; cōmemoriet di
cent. spm̄ fornicationis
seducti sunt. necem & beer
bica que dcam nomina eo
rum esse dicunt. ut sepe
confessi sunt hic quos uero
uulgus maledicos uocet
Et in ceteris & p̄ces
& colos per uerū. & diues sic
ut m̄ & collo^{sa} genera uti
borum. ad que in uocet ceteri ad
sistere demones. & in feli
ces conimas accipere memo
riant. Alii uero iracun
dices & furorē & bellicō
mittere. Alii p̄ esse
inimicis. & in^{ci} homines
odice conertece. quia uult
ergo ceteri postolus nos
docece non ex neccura cor
poris. & m̄ cetera ceteris
& scen guinis. h̄cbe uirtio^{sa}
genera p̄ ceteri. sed in
st̄itu dcamonū. p̄ p̄tea
art.

Non est nobis conluctatio
ceduer sus scen guinē & ceter
nem. sed ceduer sus princi
patus & potestates. &
reliqua. Ideo cū nunc eos
qui magicis in felices ceteris
seruiunt. & f̄cose ista p̄
hibent. in medium & cetera
protulim. ut & un dcam
eorum opinionem qui pu
tiant omnia uirtia esse ceter
nis & scen guinis. & nullam
h̄cbe esse dcamones potesta
tem. ut nos incitent ad p̄
ceterum. talem luc t̄cgo
nem & iacob putiam^{us} fuis
se. quo salicet non ceduer sus
ceternem & scen guinē con
tenderit. quoniam sem an
sit solus. & luc t̄cbe^t cū eo
homo. cediuuens & im̄ & cor
roborans. ceduer sum aliū
suo se nimio dimiccem.
& simul uide. ne forte ridi
culi sint qui ceter b̄ t̄cent in
ritum luc t̄centium. tota
iacob nocte luc t̄ceterum.
Quid enim grande sic ille
dium luc t̄cent. aut supe
riorit aut uictus sit. Sed
iuxta rationabilem & con

uenientem p[er]traher[et] ch[ri]s-
 luciam. talem illi con luc-
 tatione[m] fuisse credendu[m]
 e[st] qualem hi habent qui pos-
 sunt dicere. Non e[st] nobis con-
 luctatio aduersus carnem
 & sanguinem. Nec esse est
 totum nunc locu[m] illius & cu-
 rre se sacramentum. cum
 in suo loco plenius si uerbo
 discessendum sit. Querim[us]
 cu[m] ubi in u[er]bo testimonio
 speculatur haec legitur. aut
 quae auctoritate quae min-
 me scribitur sunt publicat.
 & conicim[us] & his quae de proe-
 lio & singulari certamine.
 uerbi causa de u[er]bo
 golioth. & filiorum israhel con-
 tra aduenientes & ceteras
 gentes scriptae sunt in lege
 & in libro iudicum & reg-
 norum. & per alim[en]tis ad-
 tius intelligit se apostolu[m].
 & spirituale bellum sensis-
 se de carneo. quo pugnant
 uicini sunt. siue supererunt.
 Et scetra p[er] se quidem unius
 cuiusq[ue] loci supererunt fuisse
 se in diebus potestatem
 Reges cu[m] gentium singulor[um]

imagine[m] eor[um] qui nunc re-
 torum mundi tenebrarum
 q[ui] dicunt. Melos uero homi-
 nes. spirituales nequities
 in celestibus demonstrasse.
 & uidetur nobis apostolus
 aduersus uerbis haec dicere.
 De phesii quae de proelii is-
 raelis aduersus neccio-
 nes legitur. uident quidem.
 carnem sonare ut sangui-
 nem. uerbi gratia egyp-
 torum. idumeorum. am-
 monitarum. moabitaru[m]
 & gentium ceterarum.
 sed si uultis uere scire cog-
 noscite quae ille uniu[er]-
 sic figuratim conlingebat
 illis. scriptae sunt cu[m] prop-
 ter nos. in quos fines scitor[um]
 decurrerent. ut intellega-
 m[us] & illis non esse nobis pug-
 nam aduersus carnem &
 sanguinem. sed aduersum
 quosdam & inuisibiles po-
 testates. aduersus rector[um]
 tenebrarum
 que huic mundo incubant
 & errorem hominibus in ce-
 dulitatis offundunt. &
 aduersum spirituales.

nequitiae. quae habebunt
in celestibus; non quod demo-
nes in celestibus; commovent.
sed quo supra nos ceer hoc
nom̄ acciperit. unde & ce
ues quae uolunt. p̄cc̄em
uolucres caeli esse dicunt
Nec in medio loco de demo-
nibus; quod in ceere isto uagen-
t. a apostolus ait. In quibus;
ambulastis celi quando.
iuxta sc̄m mundi istius
sc̄m principem potesta-
tis ceeris. sp̄s qui nunc ope-
ret in filius diffidentiae
Hec ce cū omnium doctorū
opinio ē. quod ceer iste qui
caelum & terrā medius
diuidens. in ceere ceppelliet.
plenus sit contrariis for-
titudinibus; post haec ce re-
trahendum. ce quo princi-
patus & potestates. &
rectores tenebrarū m̄n-
di. & spiritalia nequae
in celestibus; ut hoc sin̄ ce
ceperint potestatem.
Et quidem dicet alius. a pos-
tore tam dicebolum. se ce tel-
ligibus; suis diuersis officia
comisisse. & non esse haec

distributorum auctorem
d̄m. cui potest illud diligens
lector opponere. & quomo-
do scriptum ē. Non enim ē
potestas nisi ceo. Quod si
de hominibus; dicit. quanto
magis de his qui sunt sub
lioris meliorisq; nature
Nec sc̄m qui hoc scribit
blasphemie ceem̄ incur-
sere. quia un̄ quisq; iuxta
suum uoluntatem diuer-
sic ministeria constituit.
Quomodo enim in urbis; eos
qui aliquid comiserit flugi-
tu uidentur ut bestias ceere
ut sc̄ere m̄mora. uel
mundane spurcicias ceo-
cerum. ut praese gladi-
catoribus; & fundendorū
rum sanguini destinari.
Ita & demones ce pro pri-
cerbitru libertate. in-
sidiarum fraudum sc̄le-
rum ceoq; p̄uiri. & reliqua
uirtuū pro uinciam esse
constitutos. ut sin̄ rectores
tenebrarum. qui a esse lu-
cis principes noluerunt.
Huius ergo sc̄to ce res mundi
ceoq; tenebrarū cū ce du-

sum aliquem conlucationem :
 tes. sup plien accuerint &
 fuerint q; corruere sticti
 illum suomundo. & suis te
 nebris quib; principent
 cen nesciunt. obquam cau
 scem fortius laborandum.
 ut qui semel caudiuim? Ego
 elegi uos de isto mundo. uem
 non estis de isto mundo. Si
 enim essetis de mundo. mun
 dus quod suum esset & amarit.
 Non sedeamus ad mundum.
 nec subiciamur ei. sed cru
 ci figentur nobis mundus. &
 nos ei ut rector lucis ih̄s p
 prio mundo nos copulet. &
 sub patris esse fecerit di
 ctione erutos de spiritalis
 nequitie potestate. &
 de celo eorum quod tricen situ
 rum ē. nec di sedes cepel
 leri potest. Impium qui p
 pe ē ut spiritalice nequie
 in celestib; & in celum te
 nere credant. de quo loqui
 tur d̄s. celum ih̄i thronus
 ē. Itaq; qui intellegit. quā
 te in isto mundo nobis &
 presentib; & ab sensib; fi
 ant. dum ecc uideri n̄ pos

: sumus. siue propt̄ corpus.
 humilitatis n̄r̄ hoc frue
 gile cotq; terrenum quo
 anima inuoluit. siue quia
 cer n̄ celib; oculis. subtili
 or nescitura n̄ p̄ceditur.
 hic uidebit que sint t̄ne
 bre. que ab apostolo nunc
 dicent. quo scilicet & uita
 ta ista uita terrena. te
 nebre nuncupant. lux
 qui p̄pelucet in tenebris.
 tenebre eam non conpre
 hendunt. Aut anime
 lum & sensus terrenum
 corpus & corpus mortis
 & humilitatis obumbrat
 operiet & occidet. Scia
 mus cū quod excepto pre
 senti loco. nec in uelari nec
 in nouo testamento. hoc
 uo ἡ ἰ ε ρ α τ ο ρ α c . id est mun
 di rectoris umquam lege
 remus quod nom̄ idcirco
 p̄culus apostolus finxit.
 quic necesse habebat ad
 ephesios disputans reb;
 no uis & inuisibilib; noua
 nomina coceptere. sed huc
 propt̄ hoc quod cert. in ce
 lestib; quia uidetur ambi
 guū.

dicendum subcedere posse:
illud cedomnia ut sit. non est
nobis conluctatio cedue^{us}
potestates in celestibus;
& rectores tenebrarum
istiorum in celestibus; & spⁱ
^{rituales} nequitie in celestibus. & non
tamen ceduer sum spiri
talia nequitie in celestibus;

Maxime si intellegimus
ut iam supra expositum
est. quomodo celestia nomi
nentur. propter uolucres celi.
& quod in usu dicitur pluuia
uenire de celo. non quo plu
uia ex celo ueniat philosophi
quippe ceunt. non a plus
quam duobus milibus passuum
a terra distare nubes ex
quibus fundentur pluuie. &
imber errore iuxta que
sensum $\kappa\alpha\tau\alpha\rho\alpha\kappa\tau\alpha\iota$. quo
que celi in diluuium apte esse
referunt. uerum tamen quon
to quis peior fuerit. tunc
tunc uicinior erit terre lo
cis. & pinguiori substanc
tie. Si quidem & terra
& circa dectus nobis ceter
habent pinguidinem suam
dunt quidam & animas
corporibus liberactes. si aut

tenue te fuerint in presentis
uita. & limactes ut ita dicam
 $\lambda\epsilon\kappa\eta\epsilon\omega\epsilon$ atque uirtutum
in subgle corporis ceteritate
non habebit tunc in pin
guioribus locis. sed deo qui in
corporeus est uicinas fore.
Si uero tales fuerint de qui
bus dici possit. Filii hominum
usque quo^{grau} siue pingui corde:
secundum crassitudinis sue pon
dus cedim fima de rechi. &
pinguine pregrauari. post
hoc & illud perit differen
dum. con hanc terra & here a
liquis pinguior locus sit
qui ceplenturque ce pellent in
ferri in quo huius quidicunt
in feri comoferent. Quina
uero isti sunt. & qua ut cog
nitionem ut diuer sitatem
habent. uideos qui spiritalia
nequie in celestibus ce
pellent. non est presentis
temporis disputare. reli
quum est ut quid in collucta
tionem uernis & sanguinis
& in rectoris tenebrarum
istiorum & spiritali ne
quie in celestibus sit. indu
oibus ce postolum cenifer

tius discam agminib; Quā
 do dñi uult humanes temp
 tationes. hoc ē conluta go
 nem caenis & sanguinis in
 dicere. despiciens eos ceterq;
 contemnens loquit. Quis nos
 sepceuit cecritate di.
 tribulatio concingustia
 an psequutio. an fames &
 nuditas. & periculum. &
 gladius. iuxta quod scrip
 tum ē. propt̄ te mortifica
 mur cotidie. seputatū su
 m̄ ut ues occisionis. Sed in
 his omnib; superam̄ propt̄
 sum quid dixit nos. quando
 uero docere nos uult de ad
 uersariis potestecitib; &
 ratorib; tenebrarū. &
 spiritalib; nequitiis in ce
 lestib; cecilio quasi cepite
 sumit & cordiū & dicit. Cer
 tus sum sum. quia neq; mort
 neq; uita. neq; angel. neq;
 principatus. neq; p̄sentia
 neq; futura. neq; forti
 tudo. neq; cōtutudo. neq;
 profundum. neq; ceteraque
 libet cecitura. poterit
 nos se peccare cecritate
 di. que ē in xpo ihu dño nro.

Proluxius forsitan quam
 Mector uoluerit. de hoc ca
 pitulo disputatum sit
 Sed queto de ueniam dif
 ficulitati ipsius loci. & p
 sone ephesiorum. qui post
 ceter mcegi cas scire debu
 erant ac quib; fuissent celi
 quando decipiti. Ideo su
 mite omnia arma di ut
 possitis resistere indie
 malo et in uniuersa ope
 raparati stare. Diem
 an malum. aut presens te
 t̄ p̄ ostendit. de quo su
 pra dixerat. Redim̄ b̄les
 tempus. quō dies mali sunt.
 propt̄ concingustiam & ui
 tice huius lceboris. quia n̄
 celsq; sudore & cetera mine
 pueniam̄ ced p̄ calmam.
 aut cetera con summa gonis
 ceterq; iudicii. quando dia
 bolus inimicus & uindex.
 in succos cupi & p̄ cetera
 r̄linere. De qua libera
 bit̄ qui intellegit sup ege
 num & p̄ cetera p̄ sem. indie
 b̄im m̄ cetera liberat̄ b̄i
 dñs. h̄c ē dies de qua b̄im
 cetero. ^{loco} scriptum ē. & cetera

dies irae dñi. & celi. die
dñi in scenabilis ubi
& furoris & irae. & rursum
uice desiderantibus diem dñi.
ut quid uobis dies dñi. &
habeat tenebre & in lux
quem admodum si fugiat
homo a facie leonis & in
currat in uisum. & in
troiet in domum suam.
& pedet in manum super phe
tem. & mordeat sicut co
luber. Nonne tenebre
dies dñi & non lux & calu
ligo non habens splendorem.
Quo modo enim non
malum est. habeat dies quae te
nebras & caliginem inuolui
t. De quo iohel quoque pro
pheta commemorat dicens
Cecinit tuba in sion predi
cans in monte sancto meo.
& confundentur omnes qui ha
bitant terram. quoniam ad
dies dñi. quae prope est di
es tenebrarum & turbu
dinis. dies nebulae & calu
ginis. & sophonias de e
dem die loquitur dicens. pro
pe est dies dñi magna. pro
pe & uelox nimis. uox diei

dñi amara & dura & fortis
dies irae dies illa. dies congu
tie & necis sicut grana. & reliqua
postquam inferat. & affli
gem homines. & cecubabunt
ut caeci qui ad domino pecca
uerunt. Ut igitur possit quis
in hac die diabulo resistere.
quae ipse est cecus factor fra
trum nostrorum. ad sumat
^{omnia} armati. hoc enim sonat.
ΠΑΝΟΠΛΕΙΑ Non ut in loco
quo simpliciter cernuntur
lecta sunt. & omnibus talis
armisque succinctus. De qui
bus in sequentibus explicatur
scilicet se tunc stare posse
si unum uersus fuerit operatus
ut plenus cunctis uirtutibus
stabilem figet gradum.
& non moueatur de cetero. Sit
que & hic de quibus dominus cetero. Sunt
quidam de his cetero stantibus
Et in cetero loco. & enim ^{fide} stant
Et psalmista. stant inquit
supra petra pedes meos.
Testis quoque cetero; decem in
ter praedictio subinducit.
dicentibus non omne adubr
sum dicebatur proelium moeste
finiri. Sed cum de isto scilicet

& ierim. tunc nobis fortius
 & ceptius presentibus: contra
 presentes futurum esse
 certamen. Et sic illud quod
 paulo ante posuimus & po-
 nent. Neque presentia. neque
 futura. ut futura haec & di-
 centur esse. quae post uitam
 istam sicut in eundem testame-
 nta. nec non & illud. quia
 propter contendimus. siue
 in presenti. siue in futuro
 placere illi. ut presentem
 post hanc uitam. futuram
 post mortem significari
 putent. hoc quoque quod nunc
 dicitur. Et omnia operati
 stituerit eodem sensum
 se ferent. quae si non possit
 aliquis omnia in presenti
 uita operari. Sed & praestitit
 quid faciat. sicut & praestitit
 uidet. & ex pro ph & el. &
 tunc perferre stituerit uide-
 at. cum uisus fuerit
 operatus. Alius uero sim-
 pliciter haec & exponit dicit.
 ephesios ad futurum temp-
 tationes. & persequutiones.
 quae eis perculis apostolus
 post hanc epistulam pro

phetico uidebitur spiritu pro-
 uenire coacti & moneri.
 ut omnia facerent per quae
 possint in fide stituerit euan-
 gelii. nec in persequutione
 corruere. Diem malum pro-
 prium de quadragensimo
 octavo psalmo. arbitra-
 mur esse nunc sumptam.
**STATE ERGO SUE CINCTI LUM-
 BOS UROS IN UERITATE.**
 Quod iuxta membra animi
 & corporis omnia membra
 animae inscribuntur uocan-
 tur nulli dubium est. De qui-
 bus unum puto esse nunc
 membrum lumbos quos
 ut ecce cingimus ubi iuxta
 praecipit. Scribitur est.
 quod in euangelio. *KATA
 ΛΟΥΚΑΝ.* sicut lumbi uiri
 praecipit & lucas cer-
 dentes in manibus uiris. qui
 dicitur lumbi in genera-
 tione. semper accipiunt. & se-
 mine. secundum illud. De fruc-
 tu lumbi tui. ponam super
 thronum tuum. & adibi.
 adhuc in lumbis erat leui
 peccatoris sui abraham. quon-
 do obuiuit ei melchisedech.

uidetur nobis ac cingisselū
bos suos. quinequaquam ux
ori debitum reddidit. nō
seruit libidini. sed imitatur
ingenitum dñm. generaq
onis negotiis non ministrat
hoc idem fecit & illud sig
nificere quod iohannes
zonam pelliciam habebat
circum bos suos. &
non erat de inmundis. qui
propter fluxum seminis ex
tra se effusa pro iactis cum
circa dñi habere nō pos
sunt. nō & his de quib; in nu
meris scribitur. Sin autē uesti
menta ei dis sunt. qui autē
xpō circumdatus ē uestitus.
habere uestimenta in altum
colligit. & sursum trahit
& nudorum laterum foe
ditatem balteo spirita
li uelcot. stringit includit.
& peractus ad proelium ē
& opera habet & lucerna
que lucerne dicuntur cer
denles. ET INDUTI LURICAM
IUSTITIÆ. Sicut difficile
uulnerat in his ut maxi
me locis que uitam tenent
qui conseruata hamis & fer-

reis inuicem circulis se te
nentem longam uistutis in
ductus ē. itaque circum da
tus multi pluri ueste iusti
tiæ. nō & ad similitudinem cer
uiniocur accipit & segitur.
nō & in desideria corrumpit &
furores. sed erit mundocor
de. habens castificem huius
loricæ dñm. qui unicuique scō
rum omnia cerma febrica
tur. & non sinit dum ceru
la uolenti per diem. & cersegit
tis cerdentibus; percuti percutit
& exuri. ET CALCIATI PEDES
IN PREPARATIONE EUAN
GELII PACIS. Diligentius ob
seruete quod uirtutem
quandam anime cerpellice
uerit pedes quib; ingredi
mur in eo quid dicit. Ego sum
uita. & quos oportet & cerce
cere per peruersione euen
gelii peccis. in horum cerceia
mentosa figuram. & illa
cerceia menta in exodo per
cesserunt. que habere per
chea uescenlib; imperiet
& his qui cer fecerunt dū ter
peruerit sunt. Sic enim ait
incenducabitis illud. lūbi

ur̄i cecimeti. & cecicem̄
 tee ur̄a in pedib; ur̄is. & bec
 culi ur̄i in manib; ur̄is. & co
 meditis illud in festinace go
 ne pascha ē s̄m̄ dñi. Sig
 num siquidem pro p̄ccatō
 onis ē. cum festinatione.
 & cecicetis pedib; come
 dere. ^{ur̄} & corroborec̄ pas
 cheeli cibo lactem & horri
 bilom possent heremum
 p̄trecensite. ^{ergo} quic̄d huc am
 bulcet cecicetur. Qui uero
 iam ior̄ dene transmissio
 terram p̄promissionis
 intravit. nudet̄ pedem.
 Soluecet̄ cecicem̄ tū
 de pedib; tuis. locus enim
 in quo tu stes. t̄ric̄ sc̄c̄ ē
 Siquis non ē ih̄s̄ n̄c̄ue. n̄c̄
 apostolus. cecicet̄ pedes
 suos in p̄p̄ccatōne euan
 gelii p̄ccis. Siquis cū c̄pos
 tolus ē. & int̄ duo d̄cim nu
 merari potest. nequicquā
 tollet inuia cecicem̄ tū
 suū. n̄c̄ c̄d̄ sc̄orpiones & co
 lubros d̄clinc̄dos cecica
 neum t̄ḡcet. sed iam con
 sum̄ mactus c̄t̄q; p̄f̄ctus.
 st̄t̄ in terra sc̄a & uiuet.

in x̄p̄o & sequat̄ cegnum
 quo cumq; ucedit. Quib̄it̄
 utrum nam c̄d̄ distincti
 onem euc̄gelii c̄l̄t̄rius.
 nunc dix̄ erit p̄ccis euc̄en
 gelium. c̄c̄este propriū
 hoc sit euc̄en gelii. ut p̄c
 cis euc̄en gelium nomine
 t̄. Qui igit̄ h̄c̄ b̄t̄ p̄ccem.
 cecicet̄us ē x̄p̄i euc̄enge
 lio. & cum cecicet̄us fue
 rit p̄p̄ccat̄us ē. & p̄p̄
 cc̄at̄us non se put̄t̄
 esse p̄f̄ctum. sed hoc p̄p̄
 cc̄at̄ur. ut p̄ḡcet. & p̄
 gens ueniet̄ c̄d̄ finem.
 Sup̄ omnia accipientes
 sc̄utū fidei in quo posse
 tis omnia iacula malig
 ni ignita extinguere.
 Quic̄si dixerit in omni ope
 re p̄p̄ccate d̄ipeum fidei
 ut poss̄t̄ t̄ct̄i atq; mu
 niq; excipere uenientes sa
 git̄tes. & huc c̄t̄q; illuc
 c̄este euc̄ bellica d̄cl̄n̄t̄e
 h̄c̄c̄ ē fides sup̄ qua & c̄c̄
 braham post mult̄e ope
 ra c̄t̄q; uirtutes. uix po
 tuit p̄mereri. ut de eo
 scriptur̄e dicer̄t̄. C̄p̄didit.

cu abraham do. & nepu
teotume. cediustitice. p
spiculee sunt cu iacula ma
ligni. que uult mittere
in corde nra. p cogitatio
nes pessimos. De quib; unu
ibit in corde iude. ut tra
deret & seductorem. Itaque
ne principium quidem ha
bere poterit inimicus ani
me uulnerando. si tene
rimus scutum fidei. in quo non
solum uenientia telce fruh
gunt. sed & licet telorum
ipse ignis & tingunt. De
quo propheta coplorat
dicens. Omnes cedul tercentis
quasi libent corde eorum
qui hunc umbone fidei ma
nu forte tenuerit. & con
fusus in dno scierit. sed ueni
entibus iaculis esse securu
loquatur in tepidus. In
dno confido quomodo di
citis conime meo trans
migras in monte sic pces
ser. Quo & ce pbeccatoses
intenderunt circum pec
recuerunt segit tees in fee
r & hris. ut segit tbt mob
scuro & teos corde. Cu er:

go inquit confideam in dno.
quia mihi decetis reccione con
silium. ut non stem inimico
rum ceduer sum in p & us &
iccula que con trice me in fee
r & hris pre pccant. uolen
tes non solum me. sed & iam
omnes reccos corde p uere
re. ecce enim & sto sup pe
trem. & non trens in gro
in montes tenebrosos. &
omnia telce hostium sepul
sec in ipsos qui dirigunt con
uertunt. ET GALEAM SA
LUTARIS ACCIPITE. Propit
heenc ge lecem seducteris.
Omnes in ce pite nro sensus
integri p seuercent. & max
ime oculi. De quib; in & de
sic ste seclomon; ceit. secepi
entis oculi in ce pite eius.
Sciabet enim quod est &
uiri ce put. & quoniam isti
oculi in uiri ce pite collocc
ti. Si enim ce put uiri xps
est. & oculi secpientis in ce
pate eius. Sequit ut omnis
noster sensus mens cogita
tio. se pmo. consilium. Si ta
men secpientes fuerimus
in xpo sint. In xpo cu uo.

lumine uel recte iustitia
 cunctisq; uirtutibus. Et
 gladium sp̄s quod est
 uerbum d̄i p̄ om̄nem ora
 tionem et obsecrationē
 orantes in om̄ni tempo
 re in sp̄u. Et in ipso uigi
 lantes in om̄ni instanti
 a et prece om̄nib; pro om̄
 nib; sc̄is et pro me. D̄i ser
 mo de sp̄u sc̄o fluit. contra
 rius uero de terra loquit̄.
 Et inde sumit exordium. qui
 bum de terra de terra lo
 quit̄. qui de celo uenit sup
 om̄ ē. & quod uidit & audi
 uit hoc testificat̄. Porro
 sermo d̄i gladius sp̄s ē. de
 quo nunc p̄culus cert. Glie
 dius sp̄s quod ē uerbum d̄i.
 uiuens quippe sermo & ef
 ficax & cecutus sup om̄nē
 gladium ancipitōm & pe
 n̄trens usq; ad ceruicē ce
 nimē & ossuum & medul
 lacrum. qui sp̄s precidit &
 diuidit. multum profici
 ens p̄ orationem & obse
 crationē eorū qui in om̄ni
 tempore d̄m dep̄ccant̄
 in sp̄u. iuxta illud. Orabo:

sp̄u. orabo & mente. & in
 hoc proficiens ut p̄ uigiliā
 & instantem p̄secem. a pos
 tolus in d̄i uerbo doctrina
 que d̄i t̄lur. & hecbe om
 nis opulentiā cedēdiorū
 proficiet sed utem. Ut h̄s
 quoq; ipsis pro sit. qui pro
 eo obsecrant. simulq; ce
 postoli humilitates cōmi
 recnda p̄ uentis ephesiis
 ut pro se facerent obse
 crationes. ait quippe in om̄ni
 stentia & prece. pro om̄
 nib; sc̄is & pro me. ut seor
 sum sc̄orum seorsum sui
 fecer & mentionē. Ut mi
 hi detur sermo in ap̄tio
 ne oris mei. in confiden
 tia notum facere mys
 terium euangelii pro
 quo legatione fungor
 in catena. ita ut in ipso
 iudeam ut oportet me
 loqui. Hoc quo d̄nunc ait
 in ceptione oris mei. & ce
 libi. os meum ceduos cep̄tū
 ē corinthi. & ceperi h̄s
 os suum docebat discipu
 los dicens. & os meum cepe
 rui. & cedtrexi sp̄m. & ce

periam in pccabolis of me
um. & cetera huiusmodi.
Sic accipiendum quae si dix
erit. & pericentur thesauri.
& cetera secundum scilicet secreta
mante pccendent. ut sps sct
introeat ad ecc pro feren
do quae lecti tunc. Nec
quod huius testimonii. id
e ut dicitur mihi sermo in
ceptione oris mei iste sit
intellectus. sequentia p
bent in confidentia inquit
notum fecere mysterium
euuangelii. ne quae quam in
pro uerbis & pccabolis
sicut & prophete. & ipse
dnr ad huc constitutus
in corpore loquebatur di
cens. uenit hora quendo
ne quae quam uobis in pro
uerbis loquar. sed confi
denter de pccate annun
tiate uobis. hunc confiden
tis sermonem solus pote
rit obtinere. quin ceue
rit cor. ^{se} reprehendens. Si
enim cor nrm nos non rep
henderit. confidentiam
habebim ad dm. & quodcu
q; pderim accipiem ab eo.

Recurrit itaq; e quin confi
dentice notum fecerit mys
terium euuangelii. quicera
rus e qui confidentia habet
cet ad dm. Quis enim glori
abitur ceftum se habere cor
aut quis stecbit dicens. man
dum se esse ce pccatis. p
habet quid sit hoc quod cet
pro quo legatione fungor
in cetera. Ut notum uide
licet fecerem mysterium
euuangelii breuit pstrin
gendum. & quidem quis sim
pliciter intellegit. dicet. pp
ter testimonium xpi. am
de carcere & dicitur
habere romae positum scrip
tae misisse. Alius uero ppt
corpus humilitatis & ce
tencem istam. quae circum
dicimur. & necdum scimus
scdm qd oportet nos scire.
& p speculum uidem in oris
marte. istec & am dixisse
contendit. & tunc esse pos
se in confidentia euuange
li aperire mysteria. cu
ceteram de posuerit. &
dicitur esse liber & iort
nisi forte & in uinculis absq;

uinculis conpuncten dus ē. qui
 conuersecationem habet & in
 caelis. & de quo dici potest
 Vos cū non estis in carne sed
 in spū. si tamen spū di habi
 tet in uobis. **UT AŪ SCIATIS**
ET UOS QUÆ CIRCA ME SINT
QUID AŒAM OMNIA NOTA
UOBIS FACIET TYTHICUS DI
LECTUS FRATER ET FIDELIS
MINISTER IN DŒNO QUEM
MISI AD UOS IN HOC IPSUM
UT COGNOSCATIS QUÆ CIR
CANOS SUNT. ET CONSOLE
TUR CORDA UESTRA :

Dupliciter accipete ut i
 deo tythicum missū ephē
 sum ut nunticet & eis uin
 cula cōpostoli pcculi. notie
 fccit esse in omni p̄lo
 rio. & ceterencem illius cōd
 fidem eucangeli profccis
 se. eo tempore quo & cōlo
 sen ses scripsit dicens. quæ
 circa me sunt omnia no
 tte fccit & uobis tythicus
 frater dilectus. & minist
 ter & conseruus in dŒno.
 quem misi ad uos. ob hoc ip
 sū ut cognosceatis quæ cir
 cecnos sint. & consolatur

cor dce ur̄a. cum honestimo
 cccrissimo & fideli fratre
 qui ē & uobis qui omnia que
 hic cegunt notte fccit & uo
 bis. Grandis enim consolee
 tio erret caudise pcculum
 rome in dŒno urbium. Et
 in cerce romceni imperii
 dcccere & deuinculis ty
 um phconlem. ut ceste ob
 id tythicum missum esse
 ut uirtcem & conuersecio
 nem pcculi quā ignorabūt
 cōnunticet & eis. & quasi
 quod dce & cōplccer uiden
 di dce r̄ & discentib; gestie
 cōpostoli cctq; uirtutes
 & eum imitari uolentib;
 nōc pccrua esse poteret
 consolee tio. Emulceri cu
 pientū que cōpostolū egis
 se cognouerunt. **PAX FRA**
TRIBUS ET CARITAS CŪ FIDE
AD DŒ PATRE ET DŒNO IHŪ XPO.
 Si que alicc dona sunt. que
 tribuunt cōdō pccre. &
 dŒno ihū xpo. Inter hcc
 pax non minimū possidē
 locum. que superiet om
 nem sensum & custodiat
 cor dce intellctus q; scō r̄

Sapienter quaedam et q: trā
quillitas animi quiescentis.
& uniuersam quiescentis. &
uniuersam tempestatem
& turbam p̄ turbam gonū
fugient. huius similis ē ceteris
cum fide quae & ipse siml
dī pater donat & filius.
ut diligam dñm d& toto cor
de & proximos. sicut nos
m& ipsos. & pro inimicis nos
tris precemur. haec pace
& caritate quae creden
tib; apostolus in p̄ccetur
huc tunc tum habent qui fra
trū nomine m̄gent uoch.
Pax quippe fratrib; & ac
ritas cum fide & pace.
Igit̄ & caritate & fidem
sic pater prestet ut fili
us. & heresis obmutescit
que non uult eadem filium
posse quae pater.
GRATIA CUM OMNIB; quid
diligunt dñm ihm xpm
in in corruptione. Non
nulli hoc ite int̄ p̄ccetur
sunt. ut dñm putarent di
ligere dñm n̄m ihm xpm
quae bo perib; corruptio
celien sit opera corruptio

nis in coru sentientes. Un
de & consuetudo & sermo
uulgeris. incorruptos uir
gines uocet. eosq; qui coru
nescient feminarum; Cor
ruptos uero eos qui istius
modi gustate uolup
tatem. illud quoq; testimo
nium coep̄tentes. Si quis
templum dī corrumpit.
corrumpet illum dī. Sed nec
cio con hoc uideant & pla
nere quod scribit. Unquis
q; proprium habet donū a
dō. ceteris quidem sic. alius
uero sic. Uidecem igitur
ne forte melius sit omne
p̄ccetur corruptionē
animi intellegere. et
eos qui p̄ccetur liberi sunt
incorruptos uoceri. Itē
ut diligentes dñm ihm xpm.
in in corruptione sint. dū
p̄ccetur uinculis non tenen
t. & cum eis ē gressu cedi.
Simulq; arbitror ceteris
tinegonem eorum quidili
gunt dñm ihm xpm. sed
non in in corruptione nunc
positum eos gressu ha
bere xpi. quidiligunt dñm

in corruptione. Quocirca
 dum diligunt dñm. peccati
 & illic. peccati in casty
 rice. peccati in opiam. &
 omnice pro eo contumelia
 rum genera sustinere.
 Et nihilominus occurrunt pces
 sione supercent. sed his n̄
 in proccetur copostolus
 gracie. quic gratice
 dñi est cum omnibus qui
 diligunt dñm in corrup
 tione.

EXPLICIT LIBER
TERTIUS EXPOSITIO
SUPER STILADES.
IN DIPITINERSTULA
AD TITUM EXPLA
NATIO HIERONI
MI PRESBITERI

LICET NONSINT DIGNI FIDE
 qui fidem primam irri
 tatem fecerunt inccr cionē
 loquor & beasilidem & om̄
 hereticos qui uelut leonidit
 testem mentum. Tēem eos
 ccliqua & peccate ferrem.
 si sceltim in nouo contine
 rent me n̄ succet. & non au
 desent xpi. ut ipsi icceti
 tēent boni di filii. ut eucon
 gelistat uolcepe ut copos
 tulos. Nunc uero cum & e
 uangelice eius dissi peccue
 rin. & copostolorum epis
 tulat. non copostolorū xpi
 fecerint esse sed proprias.
 Miror quomodo sibi xpi
 aenorum nom̄ caudeant uin
 diccepe. ut enī dēc & leris e
 pistolis taceam. De quib;
 quid quid contrariū suo
 dogmccati uiderent erice
 run. Nonnullat integr̄
 se pudicē dēc cpe dider̄
 ad thimothēum uidelicet
 utramq; & ccd hebseos. &
 ccd titū. quā nunc conce
 mur & ponere. Et si quidē
 sed desent ccusaf. cur oes
 apostoli n̄ puticent.

tempore fecerit aliquid re-
spondere & forsitan sag-
fecero lectori. Nunc uero
cum hereticæ auctoritate
te pronuntia. & dicent
illucopitulae pcculi. hęc
non est eę auctoritate
se felice proueri te te
intelligent. quę ipsi non
erubescunt felle simulce
se. sed teccianę encre q̄te
rum. pccatrice ces. qui & ip-
se non nullas pcculi epistu-
las repudicuit. hęc ut
maxime hoc ę ad titum
ę postoli pronuntiam
ę didit pcculi pcculi. m̄
cionis. & adiorum quę ę
in hęc pcculi consensunt
ad scriptionem. scribit igit̄
ę postolus. Opcculę & ęsto-
chium de nicopolis quę in ca-
ęccolito ser itenunc pos-
sionis usę pcculi ut maxi-
mę. & scripsit ad titum
discipulum suum. & in xpo
filium quem cręse relique-
nt ad ecclesias instrubi-
dies. pcculi q̄: cum duo-
b; cer tē m̄es s̄bi ty thicus
cręcem fubrit ęppulsus.

ipse nicopolim uenit. Jus-
tum quōp pe erit. ut ille
quid dixerat. sollicitudo
mea omnium & deficerę.
& qui euangelium xpi usq̄
ad illiricum de hierusolimę
proficiscens fundebat
Non pcculi & sui & t̄q̄
ęb sentia cręsen ses esse de-
ser tos. a quib; primũ ido-
latrię semina pollucue-
runt. sed mit t̄r & eis p-
se & tito. Arthemam ut
ty thicum. quorum dolat̄
nec & sollicita confouen-
tur

EXPLICIT PRÆFATIO INCIPIT DE POSITUS

PAULUS SERUUS DĪ A-
POSTOLUS AŪ XPI IHU.
In epistula ad romanos
it̄ orsus ę. pcculi ser-
uus ihu xpi. uocatus ę pos-
tolus. In hęc ę ę seruum se-
didit. ę postolum uero
xpi ihu. Si enim pcculi & fili-
us unum sunt. & qui credi-
dēt in filium. ę dēt in pa-
trem. S̄ruus q̄s quoq̄. in dif-
ferent̄ ę postoli pcculi. ut
ad patrem ę te ferenda
ut ad filium. hęc ę ę seru-
tus. non ę ille de qua ę pos.

tolus ait. Nbc enim accepis
 gr spm seruitus iteru in
 timose. sed accepis spm ad
 optionis in quo dicitur ^{ma} cecba
 pater. Verum nobilis ser
 uitus. de quo & dicitur cecba mlo
 quirt. ego seruus tuus & fi
 lius an alle tuus. & beata
 marie ad angelum. ecce
 an alle dni fiet mihi scdm
 uerbum tuum. hanc serui
 tutem habuit & moyses
 de quo dicitur ad hiesum filium
 naue. Moyses inquit femu
 lus mris mortuus e. Et in alio
 loco mortuus est moyses
 femulus dni intra mo ab
 puerbum dni. Absit quip
 pe ut spm seruitus moy
 sen & mariam in timose
 & non in dilectione di ha
 buisse credimus. Nbc mix
 qucem uis scos. homines tiam
 di seruos nobilitate p pellee
 h. cum p isciam pro ph & a
 pater loquatur ad filium.
 Necnum tibi e hoc uocari
 te puerum m&um. qd gte
 ce dicit. ΜΕΤΑΚΟΙΕΚΤΙΝΤΟΙ
ΤΟ ΚΑΝΟΝΑΙ ΣΕΠΑΙΔΑΝΟΥ
 Puer cu hoc est. ΠΑΙΣ. quia

potest scdm gracos. & femu
 lum & filium significare in
 hebreo quesiunt & in ueni
 m non filium m&um scrip
 tum esse. sed seruum & m
 id cecba di. Unde & cecba dicitur pro
 ph & ce qui in t p & cot ser
 uis dni & femulacudi no
 m accepit. Moueret que
 piam dni seducere fem
 qui uni uer si t cegrest con
 ditor. seruum di dici. n mo
 uebit supsum cecba posto
 loscaudicet loquentem. qui
 uoluerit inter uos esse ma
 ior sit omniu seruus. & fi
 lius hominis non uenit ut
 ministrare r&ur ei. sed ut
 ministrare r&. Quod ne do
 cere tiam tum uerbis uide
 r&ur. monstrauit & em
 plo. ad sum pto qui p pelin
 teo cecba se. & cecba pel
 uem replens discipulorum
 pedes lauit. Non e itaq;
 impium credere & m qui
 formcem serui ad supse
 rat. hanc fecisse que ser
 uisunt. ut pater ne uolun
 tate ser uis se dicitur cu ser
 uis suis ipse ser uerit. habe

cū seruitus ceteri ceteris ē.
p quā inuicem nob seruire
p̄cipimur. & ipse ap̄ostot.
cū liber esset & omnib; om
niū se seruum fecit. & in ali
d loco. ues̄ter inquit seruus
p̄ p̄t̄ xp̄m. Seruus dī ille ē.
qui non ē seruus p̄beccati. ō
nis qui fecit p̄beccatū seruus
est p̄beccati. ap̄ostot igit̄
qui p̄beccati non fuit ser
uus ^{tr̄actō di patris seruus.} uo ceteri & xp̄i. porro
quod dicit. ap̄ostotolus cū
xp̄i ih̄u. ad eum ih̄u uidet̄
quod si dixisset. ^{p̄fectus.} p̄beccatō
cū gusti ceteris. in ceteris
exercitus tiberii impera
toris. Ut enim iudices sc̄ti
huius quo nobiliores esse
uideant̄ & regib; quib; ser
uiant. & ex dignitate q̄a
intumescunt uocibula
sortiunt̄. It̄c̄ ap̄ostot
gr̄ndem in xp̄i ceteros si
bi uin dicens dignitatem
ap̄ostolum se xp̄i titulo
p̄beccat̄. ut ex ipsa &
turos nominis auctorita
te terreret. indicans. om̄
qui in xp̄o ceterer̄t debe
re sibi esse subiectos. N̄c

non quod p̄culo an̄tescrip
tum posuim̄ cedromanos
seruus ih̄u xp̄i. non diffest
cebeo si dixisset. seruus sapi
entie. seruus iustitie. ser
uus sc̄i fidei ceteris. seruus
redemp̄tionis. Xp̄s quippe
fecit nob̄ cetero p̄beccate
se p̄iētia. iustitia sc̄i
cetero & redemp̄tio.
Secundum fidem elec
torum dī et cōgnitiōē
ueritatis quē est iuxta
pietate. in spe uite e
ternie quā promisit n̄
mendax d̄s ante secula
eterna. manifesta uit
autem porib; suis uerbū
suum in predicatione
quē credita est mihi se
cundū imperium salua
toris n̄r̄i dī. TITO CARISSI
MO FILIO. IUXTA Cōmune
fidem. GRATIA ET PAX a
dō PATRE ET Xp̄o ih̄u SAL
UATORE N̄RO. Quinonius
cetero humilitate ut ple
riq; estimant. sed uere
dixerit. & sum p̄ritus
sermone. non cetero sc̄i
q̄c̄ hebreus & hebreis.

Juxta legem phariseus. p
 fundos sensus grego sermo
 ne non explicat. & quod
 cogitat in uerbis uix pro
 mit iuxta ordinem. igit
 sensuum. & tunc serū
 potius quā uerborum. de
 singulis ut scripte sunt
 differem. Scdm fidem in
 quit electorum dī refert
 ad superiora quod intulit.
 pcculus seruus dī aposto
 lus cū ihū xpī. Scdm fidē
 electorum dī. idē eorum
 qui non tentum uocati
 sunt. sed & electi. electo
 rum quoq; ipsorum. mag
 nitudi uersitas ē. proueri
 & te operum. sensuū at
 q; sermonum. Nescit enim
 qui electus dī est. ut iuxta
 electionem possidē fidē
 ut iuxta fidem habet scib
 gnam ubi tēctis. Unde &
 seductor ad iudeos qui in
 dum crediderant eloqui
 tus. Si p̄m̄ consentis mihi
 bomeo cognoscitis ubi
 tēctem & uentis libe
 rauerit uos. & euangelis
 ta testat qd h̄c creden

tib; quidem dixerit. sed
 nescitis ubi tēctē quā
 consequi possent. si in ser
 mone ipsius p̄manerent
 & liberi effecti serui es
 se desinrent. quib; qua
 re credid qd erit. scdm fidē
 electorum dī. Et cogni
 onem ubi tēctis iunxerit
 quae iuxta p̄dicta tēctē est
 utrumnam sit ceteris
 tēctis que non in p̄dicta sit
 posita. Et nunc ad distinc
 tionem illius inferret cog
 nitio ubi tēctis. quae iux
 ta p̄dicta tēctē. plene
 ubi tēctis que n̄ habet p̄dicta
 tēctem. Siquis grammat
 icam ceteram nouerit uel
 dicat grammatice ut rationem
 recte loquendi habet.
 & in fide & uerba diuini
 & geometria quoq; &
 certum & musica
 habent in sua scib gna ubi
 tēctem. sed non est scib gna
 illa p̄dicta qd. Scib gna p̄
 dicta tēctis ē nosse legem. in
 tellegere pro ph̄l̄ca. e
 uangelio credere. aposto
 lus non ignorare. Ne

conterio. multum sunt qui
habent pietatis ueram
cognitionem. sed non scie-
ntiam. & ceterorum uerum
& ceterum de quibus supra
mentionem fecimus uerita-
tem. Hec igitur ueritas
cuius cognitio iuxta pie-
tatem est. In spe uite et
ne positae est. Quae scilicet
ei qui se cognouerunt pre-
mium tribuit immorta-
litatis. ceterisq; pietatis ue-
ro noticia ueritatis dolere
tacet ad presens. sed ceterum
nitentem non habet pre-
miorum. quam promisit
non mendax dicitur. ceterum
ceterum. & manifestum
eum temporibus suis in xpo
ihu. cui cum ceterum promisit
& postea fecit esse pspi-
cuam. nisi se pietatis sue
quae erit semper cum pie-
tate. cum laetatur orbe
perfecto. & gaudet & sup-
filiis hominum. & se pro-
misit eos quicumque in illa
crediderint essent. habitu-
ros eos uitam ceterum
antequam orbis ieceret.

fiduciam. Antequam
maria diffunderet. mon-
tes steterunt. caelum sus-
penderet. terram de i-
ta mole solidaret. & pro-
misit dicitur in quo mendacium
non est. Non quia possit men-
gari. & nollit in falsitate
uerba prorum pere. sed qui
ce qui pietas sit ueritas. nul-
lum in se habet mendaci-
um. Scdm illud. fiet cum dicitur
uerax. Omnis autem homo men-
dax. propterea cum non men-
dax dicitur dicitur. & cum iure iu-
rando quaedam in pro phe-
tis pollicetur. ut nos seculi
ores effecti magis sperem
in futura esse quae dicte
sunt. & totamente creden-
tes ad consequenda eae quae
uentura sunt precipiamus
Non ceteris re uideatur breuiter
perstringere. cur dicitur solus ue-
rax. & omnis homo mendax
apostoli uoce dicitur. & ni-
scilicet quo modo solus habe-
re dicitur immortalitatem.
cum & ceteros & multos
rationabiliter fecerit cre-
ditur. quibus deditur immor-

tiditatem. ite & solus di
 cit esse uerax. non quo & ce
 teri non immortales & ue
 ritatis sint compositi.
 sed quo ille solus naturalit
 sit. & immortalis & uerus
 color uero immortalita
 tem & ueritatem & uer
 gitione illius consequant
 Et ad id sit uerum esse. &
 quid habere p semel. ali
 ud in potestate donceps
 esse quod habet. Sed ne
 hoc silentio pretereundum
 quomodo non mendax di
 cente aeterna sete. aetern
 nam spoponderit uitam
 Ex quo iuxta historiam ge
 neseos factus e mundus.
 & puces noctium accieps
 & mensuum pcurit & cen
 norum tempora constitu
 ta sunt in hoc curriculo
 & rota mundi temporalia
 bunt & ueniunt. & aut
 futura sunt aut fuerunt.
 Unde quidam philosopho
 rum. non putant esse te
 pus presens. sed aut pre
 terytum aut futuram.
 quia omne qd loquimur

cogim. cogitam. aut du fit
 preterita. aut si nondum
 factum e & spectatur.
 Ante habet igit mundi tem
 pora aeternitatem quan
 diam scilicet fuisse creden
 dum est. quib; sem p ai filio
 & spu sco fuerit pater.
 & ut ita dicam. unum tem
 pus di est omnis aeternit
 Immo innumerabilia te
 pora sunt. cum infinitus
 sit ipse qui ante tempo
 ra omne tempus excedit
 S & milia nbe dum nri or
 bis implent anni. & quan
 tas prius aeternitates
 quanta tempora. quon
 tas scilicet originis fu
 isse arbitrandum e. In
 quib; cengel throni domi
 nationes. aetereq; uisites
 serui erunt do. & abiq; te
 porum uicib; catq; m su
 ris do iubente substite
 rint. Ante habet itaq; om
 nia tempora. quonbe ser
 mo loqui nbe mens conpre
 hendere. nbe cogitatio ta
 cita caud & cotangere.
 Promisit di pater scilicet

quae suae uerbum suum &
ipsam sapientiae suae. & uita
tam eorum qui credunt
erunt mundo esse uirtu
tam. diligenter credendi
te textum & ordinem loc
tionis. quod uirtus abler nce
quam non mendax dicitur
sed ab aeterna promissit. non
aliter sit abisq; uerbo. Mene
festatur enim inquit tñ
porib; suis uerbum suum. er
go quae promissit uita
ab aeterna. ipse est uerbum
suum. quod in principio erat
apud patrem & dicitur
uerbum. & uerbum caro
factum est. & habitauit
nobis. quod cum uerbum dicitur
hoc est xps. ipse sit uirtus.
In caelo loco testatur dicens
ego sum uita. Uirtus uero non
brevit. non aliquid; circa
scripta temporib; sed p
p aeternam. sed ab aeterna. quae
mensifestatur in nouis
simis scilicet p predicatione
quae creditur p aeternam. docto
ri gentium & magistro.
ut annuntietur in mō
do. & hominib; nota fit &

iuxta imperium saluato
ris dicitur. quinos saluos esse uo
lunt. id quod pollicitus fue
rit implendo. scribit cum
apostolus TITO carissimo
filio quod graeco dicitur
ΓΝΗΚΙΩΤΗΚΙΩ & lectino
sepmo ne n̄ potest & pl̄i car̄i ΓΝΗΚΙΩ b̄i hoc po
quit sonat cū quis fidelis & p̄ prius. & ut uirtute legi
m̄ fuit. ΓΝΗΚΙΟΥC. idē germa
nissimos sibi; conuictos
& de uero matrimonio ac
deliberate procreatos. ali
os uero quae si & cen aliter &
& ceter. qui non possent
hereditate tñ accipere cū
libere filio isae ac. Sermo
quippe & scripturae & doc
trinae. quae titus xpi &
desiderat instrueret. effici
ebant enim proprium apos
toli filium. & ab omni alio
rum consortio sepeceatū
Uidecem post haec qd sequi
tur scdm communē fidem
Utrum nam omnium qui in
xpo credebant comunem
dixerit fidem aeternam
sua tēntū & titi. qd qui
dem mihi melius uidetur
apostoli pauli & titi fi
dem fuisse comunē. quam

¶ Germani abisq; in p̄ regione uel uis uirtute. & quo
in collegiū fuit. & in flur pauli plurimam dif
ferentiam quod alios habet.

85
omnium credentium in qui
b; prouocari & cetera in britium
Fides quoq; cōmunis esse non
poterit sed diuersa. Ad hęc
temum prefectio episto
le. & secluratio prefectio
nis apostoli ceditum tali
fine complur. Græcice &
pax cedito pietre & xpō ihū
secluratio in nro. Siue quod &
græcice & pax tum adō pa
tre. quem a xpō ihū. & ut
q; cedit utroq; dicitum possit
intellegi. siue quod græcice
cedit pax tum. & pax refe
retur cedit filium. Non abs
q; serupulo tamen secundum
ē. quod quib; dicit apostot
in precatu. ut eis græcice
& pax multiplicentur
Hunc uero ceditum pax &
græcice. sine multiplicati
one sint posite. Noe uir
iustus. & Noe frægo solus
orbe seruatus. non dicit
plures græcices. sed unam
gratiam inuenisse in con
spectu di. & moyses cedit dñm.
Si inueni inquit græcice a
pud te. & sic ubi cedit in pso
na scōrum græcice posita

ē. Quere & repperies. non
eos græcices inuenisse. sed
græciciā. mercator ille
de euangelio. qui plures
habuit mercenarias. cedit
& temum unam paxio
nem repperit. quam de
multis mercenariis solam
coemit. p factorem qui p
pe ē. unam mercenariā
& unum thesaurum. om
nib; mercenariis. & totū
ut substantiæ suæ ombre
commercio. Incipit uero
uero & cedit huc in itinere
positorum. nō edum unā
& solā habere sed plures
huius rei gratia reliqui
te crete. ut ea que de
erant corrigeres. /
Apostolice dignitatis ē
& cetera ecclesie iccere fundam
tum. qd nemo potest po
nere. nisi archiepiscopus.
fundam tum cū non ē ali
ud paxer xp̄m ih̄m. qui
inferiores ceterifices sunt
hui posunt heder sup fun
damenta construere
paxulus itaq; ut scipiens cer
chit & ceteris. & hoc omnia

boſe contendens. ne in pre-
pccatis glorietur. Sed
ubi n̄ & dum xp̄s fuerit
annunticatus. poſt quā
dura cretentium ad xp̄i
fidem corda molliet
& tunc ſermone quam ſig-
nis edomuet eos. Non in
uernaculum iouem. ſed in
d̄m pccatorem & in xp̄m cre-
dere. Reliquid titum di-
cipulum cr̄ & q̄. ut rudim̄
tunc n̄ ſcientis & de ſig con-
firmet. Et ſiquid uide-
bit de eſſe corriget.
Ipſe p̄gens ad educeſ n̄ ſcio
nes. ut ruruſum in eiſ xp̄i a-
ceſe fundam̄ tum. quod
cū ait. ut ecce que debent
corrigere. Oſtendit n̄ &
dum eos ad plenam ubi ſe
ſe ſcribit con ueritate
Et licet ad apoſtolo corre-
ti fuerint. tunc adhuc in-
digere correptione. Om-
ne aut̄ quod corrigit. in per-
fectum ē. Hecm & in ḡ & co
pre poſitionis ad iſtū
qua ſcribit̄ ΕΠΙΔΙΟΡΕΩΧ
Non idipſum ſon̄at. quod
ΟΡΕΩΧ. id corrigere

ſed ut ite dicem ſup corri-
gere. ut ſcilicet ecce que ame
corretes ſunt. & n̄ & dum
ad plenam ueritatem ſunt
& ecce tunc ad te corrigentur
& normam equalita-
tis accipient. ET CONSTI-
TUAS PERCIUITATES PRES-
BITEROS SICUT EGO TIBI DIS-
POSUI. Audient ep̄iſcopi
qui habent conſtituendi
preſbiteros per urbes ſingu-
las poteſtatem. ſub qua
li lege & deſicet tunc con-
ſtitutionis ordo teneat.
N̄ & putent apoſtoli uer-
ba eſſe ſed xp̄i. qui ad diſci-
pulos ait. qui uos ſpernit
me ſpernit. qui cū me ſper-
nit. ſpernit d̄m qui memi-
ſit. ſic & qui uos caudit. qui
cū me caudit. caudit eū qui
memiſit. Ex quo maniſeſ-
tum ē eos qui apoſtoli le-
ge contem̄t & deſicet ſti-
ticum grecum. non in ſy-
ro uoluerint alicui defer-
re. ſed gratie contra
xp̄m facere. qui qualis in
& deſicet preſbiter con-
ſtituendus ē. p̄ apoſtolū

suum insequuntur; & securus
 ē. moyses cernens dī cui fec-
 cie ad faciem dī loquutus ē
 potuit utiq; successor
 principatus filios suos fec-
 cere. & posteris propria
 relinquere dignitate tñ
 Sed & traneus de ecclesia
 bu eligit dī. ut scirent pñ
 cipetum in populos. non
 sanguini deferendum es-
 se sed uirtute. At nunc cer-
 nim plurimos hęcensem
 beneficium facere. ut nō
 quārent eos qui possunt
 ecclesie plus prodesse. ut
 in ecclesie dirigere colūnas
 sed quos ut ipsi comant ut
 quos sunt obsequis deli-
 niti. ut pro quib; meliorū
 quis piā rogauerit. &
 ut dēiora accēam. qui
 ut clerici fierent munib;
 impetrarunt. diligentē
 apostoli cōtendim uer-
 bā dicentis. Ut constitu-
 ces p̄ciū tētes presbitero-
 ros. sicut ego tibi disposui.
 qui qualis presbiter debeat
 ordinari in consequentib;
 disensens. hoc ē si quis est

sine crimine unius uxoris
 uir. & cetera post ecc intu-
 lit. Oportet enim episco-
 pum sine crimine esse. tā-
 quam dī dispensatorem
 Idem ē ergo presbiter
 qui episcopus antequam
 diceboli instinctu studia
 in selegione fierent. &
 dicebatur in populis. ego sum
 piculi. ego capollo ego cū-
 cese. Communi presbitero-
 rorum consilio & ecclesie
 gubernabent. postquā
 uero unquisq; eos quos accep-
 ti hęcuerat suos esse puta-
 bat. non xp̄i in toto orbe
 decretum ē. ut unus de pres-
 biteris electus suppone-
 retur ceteris. cōd quem om-
 nis cura ecclesie p̄tine-
 ret. & scismatium semi-
 na tollerent. putat cōd
 quis non scripturarum
 sed nrām esse sententiam
 ep̄m & p̄b̄m unum esse
 & cetera. Aliud ē
 nom̄ officii. selegit ap̄os-
 toli cōd philipenses uerba
 dicentis. piculus & thimo-
 theus serui xp̄i ih̄u. in oib;

idē ē p̄b̄m qd
 ep̄m & cetera
 b̄p̄orū consilio &
 cleris gubernata.

scilicet in xpo ihu. qui philippis
cum episcopis & diaconis.
græcice uobis & pax & re-
liqua. philippis una est
urbis macedonie & ceste
in una ciuitate plures ut
nuncupantur episcopi esse
non poterant. sed quia eos-
dem episcopos illo tēpo-
re quos presbiteros ap-
pellabant. propterea
indifferenter de episco-
pis quæsi presbiteris est
loquutus. Adhuc edicui
hoc uidetur ambiguum
nisi altero testimonio cō-
probetur. in ceteris aposto-
lorum scriptum est. quod
cum uenisset apostolus
paulus milanum. miserit
ephesum & uocauerit
presbiteros eiusdem ec-
clesie quibus postea inter-
cetera sic loquutus. Ad-
tendite uobis & omni gre-
gi in quo uos sps scilicet. posuit
epos pascere & edificare
dñi quem adquisiuit p san-
guinem suum. Et hic dili-
gentium obseruate quo-
modo unius ciuitatis ephe-

si presbiteros uocans. post-
ea eosdem episcopos dixe-
rit. Siquis uult recipere
eam epistolam que sub no-
mine pauli hebreos scrip-
tæ. & ibi cequellit inter-
plures & cetera cura diuidit
Siquidem ad plebem scri-
bit. pax & de principibus uir-
& subiecti sitote. Ipsi enim
sunt qui uigilant pro ani-
mabus uir-
quæsi rationem
reddentes ne suspirantes
hoc faciant. Siquidem hoc
utile uobis est. & petrus qui
& fidei firmitate nom-
accepit. in epistula succ-
loquitur dicens. presbiteros
ergo in uobis obseruato con-
presbiter & testis xpi pas-
sionum. qui & eius glorie
quæ in futurum reuelan-
dæ socius sū. pax cito eū
qui in uobis est grege dñi. n-
quæsi cum necessitate
sed uoluntarie. hanc prop-
terea ut ostenderemus
apud uos eosdem fuit
presbiteros quos episco-
pos. paulum uero dis-
sensionum plenarie

uelloferent. ad unum omnem
 sollicitudinem esse delecta-
 tatem. Sicut ergo presbiteri
 sciunt se & ecclesie consu-
 etudine. ei qui sibi preposi-
 tus fuerit esse subiectos.
 Itaque episcopi nouerint se
 magis consuetudine quam
 dispositionis dominice ue-
 ritate presbiteris esse
 meliores. & in comune de-
 bere ecclesiam regere. Im-
 itantes moysen. qui cum ha-
 beret in potestate te solus
 presesse populo isrl. sep-
 tuaginta elegit cum qui-
 bus populum iudicaret. Vi-
 deamus igitur quodlibet presbiter
 siue episcopus ordinandus sit.
 Siquis est sine crimine
 unius uxoris uir filios
 habens fideles. non in ac-
 cusatione luxorie. aut
 non subditos. Oportet
 enim episcopum sine cri-
 mine esse tamquam di-
 dispensatorem. non pro-
 teruum. non iracundum.
 non uinolentum. non
 percussorem. non turpis
 lucri appetitorem.

Primum itaque sine crimine sit
 quod puto alio uerbo ad
 thimotheum in stephen-
 sibilem nominatum. non
 quo eo tantum tempore
 quo ordinandus est sine ul-
 timo sit crimine deleuerit.
 sed & eo tempore quo in
 xpm se creditus est. nullae pe-
 ccati conscientia morde-
 ret. quomodo enim po-
 test preses ecclesie. cui
 ferre mactum de medio ei
 qui delictum simile cor-
 ruerit. aut quodlibet ta-
 te corripere peccantem.
 cum peccatus sibi ipse re-
 spondeat. eadem enim misit
 se que corripit. Itaque qui
 episcopo peccatum desiderat
 bonum opus desiderat.
 Opus inquit. non honorem
 non gloriam. Oportet etiam
 illum & testimonium habere
 bonum eorum qui facti
 sunt. ut non nobis probrium
 incidat. & in locum dia-
 boli. quod cum esset. unius
 ris uir. Sic intellegere de-
 bemus. ut non omnem mono-
 gamum. digemo putem

esse meliorem. Sed quomodo
possit ad monogamiam
& continentiam coherere
ri. qui sui exemplum pre-
ferret in docendo. Esto
quippe aliquem adulterium
conjugem perdidit
se. & cernit necessitate
supereratum accepit se ux-
orem secundam. quae &
ipse fecit amiserit. &
deinceps uixerit continen-
ter. Alium uero usque ad se-
nectam habuisse matry-
monium. & uxoris usum
ut plerique estimant feli-
citate nunquam cessar-
it opere cessasse. Quis no-
bis uideatur ad uobis esse me-
lior. pudicitior. continen-
tior. utique ille qui infelix
& licem in secundo matry-
monio fuit. & postea pu-
dico & sancto conuersus sit
Et non his qui uxoris com-
plexu. nec senili est sepe-
rectus ab licite. Non sibi
ergo complacuit quicun-
que quae si monogamiam eligi-
tur. quod omni digamo
sit melior. cum in eo magis

elice te feliciter quam uolun-
tes. Quidam de hoc loco
te sentiunt. iudicice inqui-
unt consubudinis fuit. ut
binas uxores habere ut
plures. quod & licem in uide-
ri lege de abraham & iac-
cob legitur. & hoc nunc uo-
lunt esse preceptum. non
qui episcopus eligendus est. uno te-
pore duas pariter habere
uxores. Multi superstitio-
sius magis quae uerius. & id
eos qui cum gentiles fue-
rint. & unam uxorem ha-
buerint. quae cum sit post
baptismum christi alteram
dixerint. putent in sacer-
dotium non legendos. cum
utique si hoc obseruandum sit
illius magis ab episcopo actu
cerceri debeant. qui uagari
per menses ante & cer-
centes libidinem unam
se generati uxorem acce-
perint. & multo delecta-
bilis sit. fornicatu esse
cum pluribus quae digamiam
repperiri. quae in alio in-
felicitate matrymonii est
In alio ad peccandum per

nec lesciuia. Non tunc nuf &
 quino uerit scisma scten
 tes. nom sibi munditie pre
 sum sere. putent sctunda
 mectrimonia ab & desiae
 comunionem prohibende
 cum apostolus de episcopis
 & presbiteris hoc precipi
 ent. Utiq. in ceteris scelere
 cerit. non quo horretur
 sed quo nescis sicuti ceteris
 indulget. Scribit & ter
 tullianus demonogomia li
 brum hanc & licum que apost
 tolo contricire nemo qui
 apostolum legent igno
 rebat. Et quidem esse ^{sine} cri
 mine epm siue prbm. & lu
 nam uxorem habere in
 nre e potestate. ceteru
 illud quod sequit habere
 filios fideles. Non in eccu
 satione luxorie con sub
 ditos. & tunc nre e uo
 lun tatem. Esto quippe
 pceptes bene instituit
 se liberos suos. & pcepta
 ab eate semp dominicis e
 rudis se pceptis. hui post
 ecc luxoriae se dederint

et superceti uirtus libidi
 ni frena p miserint. num
 quid cul pcc ad pccentes
 redundabit. & scit tunc
 pccris filii p & cetera ma
 culabunt. Siquis bene e
 rudiuit filios suos. in his pu
 to fuisse & isec ac qui uq;
 esecu filium suum bene in
 stituisse credendus est.
 Verum esecu fornicerius
 & pro fecit pro una esecu
 uindedit primo genitec
 succ. Secmuhel quoq; qui
 talis fuit. ut inuocet &
 dnm. et dnt & cetera & eu
 & in tempore messis plu
 uiam hiemis imp & cetera &
 habuit filios quid & cetera
 uerunt post cetera
 & accipiebent munera.
 & tunc iniqui iudices &
 titerunt. ut populus ne
 quequam ferens regem
 sibi similitudinem & cetera
 rerum gentium postu
 lacet. Ergo si electio fi
 eret & cetera doctum. & isec
 ecc ppter e. secu. & secmu
 hel propt filios suos. in
 digni sacerdotum putant

& cum peccata parentum
filiis non imputentur. nequa
quam iam illic uigente
sententia. Parentes uia
ccer uam mendum cecuerunt.
& dentes filiorum obsti
puerunt. filiorum uicia
parentibus: preiudicabunt.
Primum itaque dicendum est
quod dicitur sem nom sit sec
cer do tu. ut nobis & licet
ex que & traneos sunt po
sita reputentur. non quo
propter uicem nra episcopi
non fiamus. sed quo propter
filiorum incontinentiam
et hoc gradu cer cen disim
Quae enim liberitate possu
mus alienos filios corripe
re & docere quae uerba
sunt. cum nobis sit etiam
possit qui fuerit correp
tus ingerere. ante doce
filios tuos. Aut quae fron
te & traneum corripio
fornicentem. cum mihi con
scientia mea ipse respon
deat. & herede ergo fi
lium fornicentem. et bice
filios tuos uicis seruient
tes. cum cum nequa filius

in una et eum conueniet do
mo. tu cudes de cetero uo
culo fistucca d & trahere in
tuo trebem non uident.
Non itaque iustus polluitur ex
uiciis filiorum. sed liberos
et epistolo & desio prin
cipi reseruetur. ut tediis fiat
qui non timeat propter uici
et liberorum. & traneos
seprehendere. Deinde & li
am illud est inferendum ad
uersum eos quid episcopa
tu intumescent. & putant
se non dispensionem xpi
sed imperium consequuntur.
Quae non sit etiam omnibus
his meliores sint. qui cumque
episcopi non fuerint ordi
nati. & ex eo quod ipsi et
tisunt. semper & existimant
comprobatos. sed in ille
gent propter eos quos da
et sacerdotio semptos. qui
ceos liberorum uicem im
pedierint. Sic cum peccata
filiorum et episcopo peccato ius
tum phibent. quae tanta
gis seun quisque considerant.
& sciens quae potentes po
tenter tormenta passentur

rērech & se cō hoc . non tā
 honore quā onere . & cōlio
 rum locum qui magis digni
 sunt . non cōbi & occupare .
 cōd & tē mū hoc dicendum
 ē in scripturis filios . ΛΟΤΙ
 cōyoic . id est cogitationes
 filices uero πρᾶξις . id est o
 perem tē legi . & uō nunc
 p̄cipi debere episcopum
 fieri . qui & cogitationes &
 opere in succ habebet po
 testate & uere cōcedat
 in xpō . & nulla sub rōp̄ra
 um uictorū labem cōculat
 OPORTET ENIM EPISCOPUM
 SINE CRIMINE ESSE TĀ QUĀ
 DĪ DISPENSATOREM . Que
 rit ergo int̄ dispensato
 res . & ^{int̄} fidelis quis inueniat̄ .
 & n̄ cōmedens & bibens cū
 ebriis p̄cutit seruos
 & cōcillat . sed in certū dñi
 & p̄bet cōduentum . &
 d̄ & cōseruis int̄ pore ciba
 ricē . Inter uilicū aū & fa
 milicem . hecē solē disten
 gē ē . qđ cōseruus p̄posi
 tus ē cōseruis suis . Scitō
 itaq; episcopus & p̄sbit̄
 sibi populū cōseruum

esse non seruum . & lere
 que se quunt̄ in nobis posi
 tesunt . non pro seruum .
 id non tumentem . & p̄lec
 centem sibi . quod op̄s sit .
 sed quēsi bonum uilicū
 id requirētem qđ plurib;
 prosit . non iracundū . ira
 cundus est qui semp̄ iras
 cit̄ . & cōd leuem responsio
 nis curam cōtq; p̄ccati .
 quēsi cōuenio folium com
 mouet̄ . & uere nihil ē foe
 dius p̄ceptore furioso
 quicū debet esse man
 sublus . & scdm̄ illud qđ scrip
 tum ē . Seruum aū dñi nō
 pot̄ & rixari . sed humi
 lem esse cōd omnes . Docto
 rem p̄ccientem . in man
 subudine erudientē eos
 qui cōtracueniunt . ille
 ediuerso . toruo uultu t̄e
 menlib; labiis . rugate
 fronte . effrenatis conui
 cis facie int̄ p̄allosē
 rubosē q; ueriteta cō
 mose p̄stre p̄ct . & erran
 tes . non tē cōd bonū re
 trahat quē cōd malū sua
 se uice p̄cipit & . Indē

quod & salomon ait. Ircep-
dit & licet sepien tes. Et
ircauri iustitiam di non
operat. Neq; uero quial-
quendo ircescit. ircecun-
duse. sed ille dicit ircecun-
dus qui ebriopressio-
ne supercat. prohibet
quoq; episcopum esse uino-
lentum. De quo ad timo-
theum scribit. Non mul-
to uino deditu. quod e ad
epm uideat uinolentum.
ut sensu occupatu. ut ex
celisursum contra graui-
tatis d'cepem. & leebus
dissolutis cecinnat. ut si
poculum trisitis cuius-
dem rei fuerit recorda-
tus. in pocula in singul-
tis prorumpit & leebus
longum e in p singulari. &
in senes quos ebriopressio
gerit & plucate. iudeos ce-
lios pocula intelce uesten-
tes. scifum in feciem ice-
cepe conuio. alium scifis
uestib; in uulnera ediena
proruere. alios decimate
alios dormitace. qui plus
biberit fortior coputat

Accusationes occasio e. ced-
iuratum p regem frequen-
tius non bibisse. uo uant ut
bibant. bibunt ut uo mant
Digestio uentris & guttur-
uno occupent officio. hoc
nunc dixisse sufficiet qd
scdm apostolum in uinolux-
orice. Et ubi cum q; secun-
tas. cetq; ebriopressio fuerint.
ibilibido dominatur. Sp &
tce uentre & genitice
pro quedi tate uitiolum
ordo membrorum. num qua
ego ebrium cecstum putu-
bo. Qui & si uino consopitus
dormierit. tcm potuit
pccare p uinum. Mira-
mur cu apostolum in epis-
copis suis presbiteris de-
necesse uinolentiam. cum
uideri quoq; lege precep-
tum sit. Sacerdotes cu in-
grediantur templum. mis-
trere do. uinu omnino n
bibere. & nec leebus qua-
diu scem comam nutret
nihil contemnatu. nihil
mo fcede conspiciet. & ce-
uino abstineri. & leebua
pccat. & dilucior que solat

& uineis fieri potione. om
 niq: sicere. quae mentem
 ab integre scienctate per
 uestit. dicet quisq: qd uol
 ego loquor conscientiam
 am. scio mihi abstinencia.
 & nocuisse int̄missam. &
 pro fuisse rep̄litum. p̄
 uinolentiam & licem hoc p̄
 cepit. ne p̄cussor sit. quod
 quidem & simpliciter intel
 lectum edificet cū dien
 tem. ne facile mēnū por
 rigeat cedendum. ne in
 os alterius uerberandū
 in scenu erumpat. Meli
 us cū ē non p̄cussorem illū
 esse dicem. qui mēnū sub
 & p̄cussor. scit in tempo
 re quid loquendum sit. quid
 attendendum. n̄c sermone
 in utili conscientiam p̄c
 tit infirmorū. non enī ce
 postolus & desicce princi
 pem formans. uollet esse
 pugilem. & p̄cussor cū as
 ten. quod implebeio. & q̄o
 cumq: gentili si fuerit re
 prehenderit. Sed hoc ut dix
 i. n̄c contumelia sus & gr̄
 rulus p̄cussor & im quō potu

it cū modestice & lenitice
 te corrigere. Turpis quoq:
 lucri cōp̄ditus ab eo qui ep̄s
 futurus ē et se debet cōdie
 nus. Sunt enim multi do
 centes quonon oportet & tur
 pis lucri gratia. qui tot
 domos subuertunt. & pu
 tāt questum esse p̄b̄lee
 tem. Melior cū est iuxta
 seclomonū. modica cōcep
 tio quae iusticie quam
 multae genimina cū ini
 quitate. & m̄cussor elogen
 dum in p̄cussore nom̄
 bonum. quae in diuitis no
 m̄ pessimum. Episcopus
 qui imitator esse ap̄os
 toli cupit. habens uictum
 & uesitum. his contentum
 debet esse contentus. qui
 cetero seruiunt. docet
 cetero uiuunt. uiuunt in
 quid. ut non diuites fiunt.
 Unde & ceteris nobis & ceteris
 & Zona. & unatantū to
 nice induimur. n̄c d̄berat
 tino cogitē. turpis lucri
 cōp̄ditio ē. plusquā de p̄
 senti b; cogitare. huc usq:
 quid non debet habere

re

episcopus siue presbiter
apostoli sermone precep-
tum est. Nunc & contrario
quid habere debet & plu-
ra. Sed hospitalē bono-
rum amatore castum
iustum sc̄m continen-
tem abstinentem eum
qui secundum doctrinā
est fidelem sermonē
ut potens sit consola-
ri in doctrina sana. Et
contradicientes argu-
ere. Ante omnia hospi-
talis futuro ep̄o denun-
tiatur. Si enim om̄ il-
lud de euangeliō audire
desiderant. hospis fui
& suscepistis me. quanto
magis ep̄. cuius domus
omnium cōmune esset do-
b & ospicium. Licet enim
unum aut duos. aut pau-
cos recipiens. implebit os
pitulitatis officium. ep̄
nisi om̄ recepert in huma-
nitate. sed uereor ne quomo-
do reginae cuius tri uenibus
cessinib; terrę. audire sa-
pientiam salomonis iudi-
catura est homines tēpo-

ris sui. & uirini uerte cetera
penitentia ad predicati-
onem ionę. con dempnabit
eos qui maiorem iona sc̄l
uictorem audire contēp-
serint. Sic plurimi in popu-
lis episcopos iudicent. sub-
trahent esse eob & desicos
tici grecdu. Itaq; episcopo
conueniunt & ercentes. de
quib; puto & iohannem ad
grecum scribere. Ceteris si me
fideliter fecerit quod cūq; ope-
ris in fructibus; & hoc pere-
grinis qui testimonium de-
derunt dilectioni tuę co-
rcem & desice. quos optime
fecerit si premiseris dō dig-
ne. pro nomine dñi sc̄ie-
runt nihil accipientes a
gentibus; & uere sc̄o spū in
se loquente. quod futurum
erit in & desicis. item tunc
reprehendit dicens. Scrib-
si & licet & desice. Sed qui
primatus regere cupit
eorum dno prepes n̄ rece-
pit nos. propter ecc̄ cū ue-
nero commonebo eius o-
parte que fecerit malis ubi-
bis d & trahent denobis.

& non sufficit ei quod ipse
 non recipit fr̄. sed & uo-
 lentes prohibet. & de de-
 desicci eicit. ut renuncē
 cernere. q̄d̄ p̄d̄ictum ē
 in plerisq; urbib; . episcopos
 siue presbiteros. Silicicos
 uiderint hospites. ama-
 tores bonorum. inuidere
 fremere. & cōmunicare
 de de desicci & pellere. qua
 si non liceat fecere quod
 episcopus non fecerit. &
 tales esse laicos decerna-
 tio sacerdotum sit. graues
 itaq; eos habent. & quasi
 ceruicib; suis impositas.
 ut ab uno abducent opere.
 uicis p̄secutionib; inquit
 tent. Sic cū ep̄s & pudicus
 quem gr̄eci αὐφρονα uo-
 cent illum. & latin̄ inter-
 pres uerbis ambiguitate
 deceptus. pro pudico pru-
 dentem traxit. Sic cū
 laicis imperat. ut pro p̄-
 orationem abstinentē
 se ab uxorum cortu. quid
 de episcopo sentiendum ē
 qui cotidie pro suis populi
 q; p̄ccat. in libertate dō

oblectatur est uicinas.
 Relegam̄ p̄gnorum libros
 & inueniē̄ sacerdotem
 ab imaelch de p̄ccatib; pro-
 positionis noluisse prius
 dicere dauid & pubris eius.
 nisi interrogaret. utrū
 mundi essent pueri cum
 liefe. non utiq; aduente sed
 coniuge. & nisi eos audis-
 set ab heri & nudus ter-
 tius uicinas se ab opere
 coniugali. num quō p̄-
 nes quos prius negauerat
 concessisset. quentum
 inter est inter proposi-
 tionis p̄ccat. & corpus
 xp̄i. quae differentiae
 inter umbram. & corpo-
 re. in imagine & ueri-
 tatem. & in exemplar
 ric futurorum. & recipi-
 se quae p̄^{em} p̄ccatice p̄-
 figurabent. Quomodo
 itaq; in subdulo. p̄ccatice.
 subridet. mode-
 restio. abstinentie lucy.
 hospite licet quoq; & be-
 nignitas. precipue esse
 debent in episcopo. & in
 cunctos laicos emittit

Sic & abstinentes propria. &
ut ita dixerim pudicitia
secedo a celis. ut non solū
ab opere semmundo absti-
neat. sed & licet cecectū
oculi & cogitationis erro-
re mens xpi corpus con-
fiteatur sit. sed libera Justus
quoq; episcopus esse debet
& scilicet. ut iustitiam in popu-
lis quib; prece ē exerceret
Reddens unicuiq; quod me-
ritur. ne accipiat psonā
in iudicio. Inter leuici cū
& episcopi iustitiā hoc in-
terest. quod leuicus potest
cep peccare iustus in pec-
cat. Episcopus uero in tot
exercere iustitiam. quod
& subditos habet. Scilicet cū
quod græce οδοϋε ^{dict} mēgiz
id significat. cum ipse sci-
entia ē mixta pietati. &
ceddm̄ referatur. quē hū-
nos sem̄. græci ΔΙΟΝ. uo-
cant. quē cū illi ΟΔΙΟΝ.
nos pium indm̄ possumus
cep pellere. Sit quoq; ep̄s
& abstinens. n̄ tamen ut
quidem putentur celibidine
ab uxoris amplexu. sed ab

omnib; cenim p̄ turbacio-
nib; ne cedire cū diam con-
citur. ne illum tristitia
deiciat. ne error exegi-
tū. ne licet in modera-
te sustollat. Abstinentia
cū in fructib; sp̄s abcep-
tulo numerata ē. & si exi-
git ab omnib;. quoniam ma-
gis ab episcopo. qui peccatis
& maculis debet uicia
ferre peccentum. conso-
lari pusillanimos. susten-
tere infirmos. nulli malū
promulo reddere sed uin-
cere in bono malum. Ad ex-
temum obtineat eum
qui scdm̄ doctrinam ē fide-
lem sermonē. ut quomodo
sermo dei fidelis ē. & omni
ceptione dignus. Sic &
ille talem se probet. ut
omne quod loquitur fide dig-
num existimetur. & ubi
bicepsius sint regulæ ubi
teat. potens quoq; sit eos
qui scilicet turbantib; ex-
egitient consoletur. & p̄
sue doctrinam infirma
precepta destruere. Sic
ne cū doctrina dicitur

cedit distinctionē linguarū.
 in firmisq; doctrine. tūc
 quoq; sit. contra dicentes
 corriget. hanc & alios siue iu-
 deos. & scilicet istius sapientes.
 & superiora quidem que in
 epī uirtutib; posuit ad ui-
 tam p̄tinent. hoc uero qd
 cedit. ut potens sit consola-
 ri in doctrina scēda. & con-
 tra dicentes corrigere. refe-
 rendum ē ad sciētiā.
 quæ si episcopi tēntū scē-
 sit uitæ. sibi potest prodes-
 se sic uiuens. porro si & doc-
 trina & sermone fuerit
 eruditus. post ceteros quo-
 q; instruere. & non solum
 instruere & docere suos.
 sed & uersarios. se p̄cete-
 re. qui nisi se futuri fue-
 rint. cetq; conuicti. facili-
 ter quæunt simplicium cor-
 dia p̄uerrere. hic locus ad-
 uersus eos facit. qui inesti-
 ce se & otio somno dantes
 putant p̄ccata esse si
 scripturas legerint. & eos
 qui in lege dñi meditant̄
 die ac nocte. quæ si gerru-
 los inutilesq; contēnunt

Non enim ad uertentes
 ceptolum post cetero-
 rum conuersationis epī
 & licet doctrinam similiter
 precepisse. SUNT ENIM
 MULTI ET NON SUBDITI
 UANI LOQUI ET MENTUM
 DECEPTORES. MAXIME
 QUI DECIRCŪCISIONE SUNT
 QUIBUS OPORTET SILEN-
 TIUM INDICI QUI UNIUER-
 SAS DOMOS SUBVERTUNT
 DOCENTES QUE NON OPOR-
 TET. TURPIS LUCRI GRATIA.
 Qui & de sicce futurus est
 princeps. habebat eloquiū
 tūc cum uirtute integritate
 societate. Neq; perire
 absq; sermone sinl̄ tūc
 & dicere facit deficienti-
 b; erubescunt. maxime cū
 sinl̄ non pauci sed plures.
 n̄ & subditi sed proterui
 qui n̄ curent illud p̄cedit
 tūc dicere. nonne dō sub-
 iectū ē anima mea. Sed
 bonam mentium sem̄ tē-
 que natura dicit habet & no-
 ticiam dī. in cōni p̄ successio-
 ne p̄ uertent. hoc qui p̄-
 pe mihi p̄caulus uidetur

sen sis se cū dīc φρΑΙΝΑΤΑ
ΤΑΙ non ut sim pliciter lecti
nus int̄ pres̄ trāns tulit
deceptor̄es. sed m̄b̄lium
deceptor̄es. & quidem sine
scripturarum ecc̄tor̄ic
te ḡerrulit̄es. non habe
r̄& fidem. nisi uiderent̄
puer̄ sc̄m doctrin̄c̄ & iā
diuinis testimoniis robo
rare. hui sunt dec̄r̄ cum ci
sione iudei qui tunc tēpo
ris nascentē xp̄i & desi
am subuertere nitēban
tur. & introducere pre
cept̄c̄ leḡc̄lic̄. De quib;
cedromēnos & ced̄ḡc̄l̄c̄
t̄es plenius paulus & equi
tur. & nos ante paulos
mens̄es tria uolumina in
ep̄stole ced̄ḡc̄l̄c̄t̄es &
plenat̄ione dic̄t̄ic̄ uim̄ t̄e
les homines. doctor̄ & de
sīc̄ uic̄enime populorum
c̄se dic̄t̄es sunt. scriptura
rum deb̄t̄ r̄c̄tione supe
r̄are. & silentium illis tes
timonium pondere impo
nere. quoniam unam aut
p̄cc̄as domos. sed uim̄ &
s̄c̄cum dominis familiisq;

subuertunt docentes d̄c̄i
borum differentiis des̄c̄b
b̄c̄ti. ic̄m olim ec̄bolitione
dec̄r̄ cū c̄sionis iniuriam.
atq; utinam hoc ipsum ho
lo. fidei fecerent. & p̄c̄ste
ediquē poss̄ & ignosc̄i. dicen
te c̄p̄ostolo. confiteor
zelum d̄i habent̄. sed n̄ se
cundum sciētic̄m. Verū.
quic̄ d̄i est uenter ipsorū
turpis lucri gr̄c̄t̄ic̄e uo
lunt proprios facere dis
cipulos. ut quēsi maḡist̄r̄
c̄s̄c̄t̄orib; suis ed̄c̄ent̄
possum̄ cū & ed̄c̄it̄ inter
p̄r̄d̄c̄ri. hoc quod dictum
ē. turpis lucri gr̄c̄t̄ic̄e
ut putem̄. c̄p̄ostolū cōmu
ni uerbo usum. quom̄ he
r̄d̄ic̄ic̄um puer̄ sc̄m doc̄ent̄
se hominum solent̄ asserere
re lucr̄c̄tor̄es. cum n̄ lu
crum sit. sed p̄ditio ani
m̄c̄ int̄ficere deceptor̄es
Contra qui errantem fra
trem suum iuxta euen
gelium corripuit. si fue
rit ille conub̄sus lucr̄c̄tis
ē & im̄ quod d̄m̄ maḡis lu
crum potest esse. aut q̄sd

preciosius. quic si humanam
 animam quis luere & tur. Om
 nis igit doctor & ecclesie. qui
 ced xpi fidem & recte rectio
 ne p succed & honestus luera
 tus est. & omnis hereticus
 qui quibusdam pstrigis ho
 mines fallit. & falliter lo
 quitur que non oportet & tur
 pis lucri gratia e. DIXIT
 quidam ex illis proprius
 eorum propheta creten
 ses. Semp mendaces ma
 le bestie uentres pigri.
 TESTIMONIUM hoc uerum
 est. OB quam causam in
 crepa illos acriter ut sa
 nis in infide. non ad ten
 dentes iudaicis fabulis
 et mandatis hominum
 auersantiu se a ueritate.
 Quentum ced & tum sesmo
 nis & ced continentiam lo
 ci p tinent. hoc quod cert. dix
 quidam ex illis pro prius eo
 rum prophete. uidetur
 ced eos referri. de quibus e
 superius loquutus. maxi
 me qui de circum cisione
 quas oportet & re frencti
 qui uniuersas domos sububr

tunt. docentes que n oport
 et turpis lucri gratia.
 ut sequat. Dixit quidam ex illis proprius eorum
 prophete. quic uero in
 nullo prophete ceru quic
 pud iudeam uetitia acti.
 hic & am & er uer siculus
 repperit. Uidetur mihi
 dupliciter legendum. ut hoc
 quod cert. Dixit quidam ex
 illis proprius eorum prophe
 te. cu superiorib; copule
 tur. huius se i grecice se
 liqui te crede. ut ecce que de
 erant corrigat. & sequa
 tur. Dixit quidam ex illis
 proprius eorum pphete
 id est cretensium. sed quia
 multi in medio sunt. &
 hoc absurdum uidetur. &
 forte nemo recipit. pp
 terea cum superiorib; qe
 magis uicina sunt. aliter
 ceptum e. ut legem.
 Sunt ^{en} multi & non subditi.
 ueniloqui. & mentiū de
 ceptores. Maxime cu
 qui de circum cisione sunt
 quos multos & non subdi
 tos. ueniloquos. & menti
 um deceptores. cum his qui
 de circum cisione sunt oport

et refrenari. qui uniuersas domos subuertunt. docentes que nono portat turpis lucri gratia. dixit quidam & illis proprius eorum propheta. ut id quod ait proprius eorum propheta non spectaret ad iudeos. & eos qui maxime de circuncisione sunt. sed ad multos referat. qui non subdignus & inani loqui. & mentium deceptores. qui utique qui in ecclesia erant credentes fuisse credentis sunt. dicitur cum iste uersiculus in epimenidis credentis poetae oraculis se perire. quem in presentium siue alludens propheta uocauit. quod scilicet tales christiani tales mereantur habere prophetas. quomodo & propheta erant beatus. & propheta confusio nis. & aduersionum. & quoscumque uirtuosos prophetas scriptura commemorat. Si uero quicquid oraculis scripsit. et quae responsis. quae & ipsa futuri

re pronuntiant. & ea quae uenturae sunt multo ante predicant. denique ipse liber oraculorum titulo prenotat. quibus qui uidebatur diuinum aliquid repromittere. propter hoc apostolum creditur in spectasse. ut uideret quid gentiliu diuinitio polliceretur. & in tempore ad usum esse uersiculus scribentem ad titum qui erat crede. ut falsos credentium doctores proprio in sole uacatore contereret. hoc cum peccatis. non solum in hoc loco. sed & in aliis fecisse deprehendit. In ecclesiis; quippe apostolorum cum contioneretur ad populum & in ceruo peccato quae curia Atheniensium disputaret. in ecclesiis ait. Sic & quidam de uiribus populi dixerunt. Ipse enim & genus sumus. quod emistichium in foeno mbris ceruati legit. quae cicero in latinum sermonem transtulit. & germanicus cesar. & nupcuien. & multi quos & numbra

re plon gum e. Ad corintho
 of quo q. qui & ipsi cetera fa
 cundia & polita. & ppter
 locorum uicinia cetheu
 sium se p ore conditi sunt.
 demencendi comedice uer
 sum sumpsit icembicum.
 corrum puni mores bonos
 conloquice medice. N& mi
 rum si pro oportunitate
 tem poris. g&rtilium poe
 tterum uer sibi; c&burat.
 cum & licem de in scriptione
^{art} e&di quae comuans
 ced cetheu sises loquutus
 sit. Per tricensis. & in
 quit & con tem plens sculp
 turas uries. Inueni & cera
 in quae supra scriptu e. ig
 noto do. quod itaq; ignoran
 tes colitis. hoc ego ad nun
 tio uobis. In scriptio cu ar
 non ita erit ut p&culus ces
 serit ignoto do. sed ita di
 iscesie & europa & c&frice.
 diis ignotis & peregrinis.
 Verum quia p&culus non plu
 rib; diis indi gebet ignotis.
 sed uno tantum ignoto do
 Singulcari uerbo usus e. ut
 docer& illum suum esse d&in

quem cetheu sises in cerice
 titulo prenotassent. &
 recte & in scientes colere
 deberent que ignorantes
 uenerabunt. & nescire
 non poterant hoc cu
 p&culus faciebat raro.
 Et ut lo ei potius quae mos
 tenten tationis oportu
 nitates & i gebet. in mo se
 cepium quae de di ueris flo
 rib; solent molle co po
 nere. & fauorum cello
 las coceptare. Sunt qui
 putent h&e uer sum decal
 limacho cyrinensi po & c&
 sumpsum. & c&di quae &
 p&rite non errant. Siqui
 dem & ipse in locu dib; iouis
 ced uer sum c&den ses scrip
 titiens qui se pulchrum
 se ostendere gloria becn
 tur cert. c&den ses sem p
 mendaces. qui & sepul
 chrum eius seccrilege m
 te febricetisunt. Veru
 ut supra diximus integer
 uersus de epimenide poe
 tic ab eo postolo sumpsum
 e. & eius cellimachus in su
 o poemate e usus & cordio.

Si uulgare pro uerbium.
quo credentes fallaces ap-
pellantur. sine furto
alieni operis in m&trum
relulit. Putant quida
apostolum reprehen-
dendum quod impudenter
lax sum sit. & dum falsos
doctores arguit. illum
uersiculum comprobare.
quod propter eos creden-
tes dicunt esse fallaces.
quod iouis sepulchrum in
^{caute}
certe construxerit. Si-
bim inquit epimeni-
des siue cellimachus. pro-
pter eos credentes fallaces
& m&les bestias. argu-
unt. & uentres pigros.
quod diuina non sentiunt
& iouem qui regnat in celo.
in sua insula fingunt se-
pultum. & hoc quod illi
dixerunt. uerum esse a-
postoli sententia compro-
bat. Sequitur iouem non
mortuum esse sed uiuum.
Imperitiae igitur pcculus.
idolatrie destructor. du-
cedu uersum pueris docto-
res agit. deos quos impug-

nebat adseruit. Quibus
breuiter respon dendum
est. sicut in eo quod cert. cor-
rumpunt mores bonos con-
loquuntur malis. & in illo. ipsi
ut enim & genus sum. non
stecum totum mendandi
comedicem & cetera libris
probat. Sed oportuni-
tate uersiculi usus est.
Ita & in presenti loco. non
totum opus cellimachi si-
ue epimenidis. quorum al-
ter laudes iouis canit. al-
ter de oculis scripti-
tate. p unum uersiculum
con firmat. sed creden-
tes tantum mendaces utri-
usque increpuit. non ob-
illam opinionem quae sunt
arguitur potest. sed ob in-
genitiam mendandi fac-
cillitatem. de proprio eos
genis uicatore confutit.
quicquid putant totum libris
debere sequi & in quilibet
parte usus sit. Uidetur
mibi & apocryphi sum & noch.
de quo apostolus iudeos
in epistola sua testimo-
nium posuit. in ecclesia

scripturas recipere. & mul-
 tae alicae que copostolus pecu-
 larde se conditur e loquu-
 tus. Possum enim hoc cer-
 gumento dicere. qui capud ce-
 thenienses ignotum dm co-
 lere se dixit. que illi in cera
 cennotauerunt. debere
 pcculum & oblerca que ma-
 ra scribitae fuerunt sequi.
 & ecc que cethenienses fec-
 ciebant fecere. quia cu
 cetheniensib; incultura
 ignotidi & pccate consen-
 ferat. Absit ut cer gumen-
 tum & scolasticam ele-
 gentiam in caelunia tra-
 hca. Nemo e tam siccius.
 tam pccricida. tuc ubi
 ficus. qui non aliquid boni
 celi quendo fecerit. Ergo
 si unum bonum illius uidet
 proba uero. & in ceteris
 mihi incumbit necessitas
 quae multa fuerint cop-
 probandi. Si inimicus ad-
 uersum nos iurgit & dic-
 mit. Nonne in uerbis
 simulcatis & rixis aliquid
 loquit ueritatis. Quod &
 cenob quoq; aduersum qor

loquit. non usq; quicq; se-
 prehendit. Itaq; & celi
 machus & epimenidis. n-
 ideo ueraciter dixerunt ioue
 dm esse. & relique que in
 eorum ceterminib; conti-
 nent. quia credentes fact-
 lacersunt. Non stetit
 uerum. non aliquid dixe-
 runt. Nec enim iupiter
 dr idcirco non esset. Si cre-
 tenses ueraciter loquerent.
 sed & iis tacentib;
 qui mortuus erit diuo
 cecbulum n habere. de-
 niq; ut sciam copostolum.
 non fortuito. & ut libe-
 tricus futuro ut illi uerbi-
 trant. sed considerate
 & circumspicite. & de om-
 ni parte se protegent.
 aduersum credentes lo-
 quuntur testimoniu in-
 quid hoc uerum e. Non to-
 tum cetermen de quo tes-
 timoniū scriptum e. Non
 uniuersum opus. sed tunc
 tum hoc testimonium.
 Hic uersiculus quo menda-
 ces uocant. ut utiq; qui
 in una tertia poematis

.X. Sed in eo tunc lum modo ueraciter loquuntur qui in gēru
 credentiū uisum & presbitero m dicit. qui quia fallaces.

peccato consensit. cetera con-
ficta se credenda sunt. Quo-
modo cum uterque lensis men-
daces. & stulti galethe
ut dura ceruice iust. ut una
queque provincia proprio
uicio denotentur. In epis-
tula pecculi ad galatas
differunt. Esto qui nihil
illic amplius est quod hic pos-
sim differre. illo contenti
sumus. Quam ob rem in se-
pe ait illos cecrit. menda-
ces qui per se sunt. & male-
bestie. & uentres pigri.
qui false per succedent. qui
fercerum ritu sanguine
sitiunt deceptorum. &
non cum silentio operien-
tes suum peccatum mandu-
cant. quorum deus uentus est
& gloria in confusione eorum.
Et increpe ut sceni sint in
fide. De qua fidei sceni-
te & in consequentibus lo-
quitur. Senes subrios esse
honestos. pudicos. scenos
in fide. & cetera. & pa-
cientia. Ad quam fidei si-
militudinem. doctrine
quoque sceni-tes cep pellat

Et enim tempus quicquid
scene doctrine non ced quies-
cent. sunt & sermones sceni-
tatis. De quibus ad timothe-
um in prima epistula loqui-
tur. Siquis aliter docet. &
non ced quiescit scenis sermo-
nibus; domini nostri ihesu christi. & que
secundum pietatem & bonam doctrinam
& in secunda exemplum habet
bens scenorum uerborum.
que come audisti. qui hanc
habent fidei & doctrine
sceni-tem atque uerborum
non ced tendent iudicis
fictulis. & mendacis homi-
num auersentium seccue-
ritate. Ad quos cum pau-
lus per iudeis. & eorum qui apud
eos sapientes uocant. pe-
cienter in epistula audiam.
& tunc intellegimus quic-
quid iudice fictulce. Si-
ne uictoria scripturae
sine ullae adseritione rati-
onis. An illic que decem. &
fictulose fingentium. De
quibus escaies propheta ait
dicens. Populus hic labitur
me honorat. cor cum eorum
longe est a me. Sine causa

cum me colunt . docentes
 doctrinam mendaciam hominum
 quod testimonium sal
 uator in euangelio conpro
 bant . arguit eos lege di man
 data hominum praelulisse
 di quippe peccat . honora pec
 catem & in actem . illi uero
 crediderunt . quia quicumq;
 dixerit & peccati & in acti
 munus quodcumq; e se meti
 bi proderit . & non honori
 ficet ut peccat suum &
 in actem . illi uero credi
 derunt . quia quicumq; dix
 erit & peccati & in acti mu
 nus quodcumq; e se meti
 bi proderit . & non honori
 ficet ut peccat suum & in
 actem . Siquis post aduen
 tum xpi concidit . & non corde
 circumcidit . iudicabit sicut
 fabulis & mendacis hominum
 aduersentium ubri
 tatem . Non enim qui ma
 nifesto iudeus e sed qui in
 occulto . & circumcisio cor
 dis in spu . in littera . Siquis
 peccat agit . non in carnis
 sensententis & ueritas
 ut & terminat & anima

succum omne uelut formi
 tum malitiae & nequi
 tiae . Iste addit dicit fabu
 las . & uerba sequuntur . ubri
 te neglecta . Siquis non se sur
 gens cum xpo . nec querens
 ecc que sursum sunt . sed
 que deorsum . dicit . nec te
 geris . ne gustaueris ne con
 trite tueris que sunt in
 corruptione ipsorum . se
 cundum precepta & doc
 trinas hominum iste se
 quitur iustitias non bonas
 & precepta non bona .
 Ubi cum est ueritas . & lex
 spiritus . ibi iustificati
 ones bone . & precepta
 sunt optima . que qui fece
 rit uiuent in eis . OMNIA
 DAMNANDA . COINQUINALIS
 AN ET INFIDELIB; Nihil
 mundum . sed pollutae
 eorum et mens et consci
 entia . Quia superius dix
 erunt . Sunt enim multi &
 non subditi . ueni loqui &
 deceptores . Maxime qui
 de circumcisione sunt . &
 de his qui ab eis decepti fu
 erant . e sequuntur ad de
 rict .

In crepe illos accerit ut sa-
nis sint infide. non in ten-
den les iudicioris fabulis &
mccendat is hominum aubr-
sientium ubri tte ttm. Et
quo modo ccd gcelectas &
ccdr mccenos plenissime
dispu tte. putte bccent
inter cibos esse distien-
tice. cum celi qua mundi.
celi que uiderent iude
sent^m mundi. propterea
nunc inferat omnia mun-
dum mundis. his uidelicet &
qui in xpo credunt. & sci-
unt omnem cpeccaturam
bonam esse. & nihil obici-
endum quodcum gratia-
rum actione pccipitur.
Coi nquidatis cu & infide-
lib; nihil mundum quia
pollurte e eorum mens &
conscientia. propterea
& licem que mundas sunt
pncecuram eis immunda
fiunt. non quo ut mundu
sit celi quid ut immundu
Sed pro que celi tte uer-
centium. & mundu m-
dis. & immundum conta-
minat qd fiet. celi oquin.

infidelos quoq; cotq; pollu-
tus & licem pccnis benedicti-
onis. & ccdix dominicus non
iuuget. que em qui indigne
come derit de pccne illo &
de ccdice biberit. iudiciu
sibi mccendu cccet & bibe.
Aduentu xpi pur gcectas
omnia que ille mundat
nos co muni cccre non pos-
sum. Sed considerandum
ne iste tte tte occa-
sionem illi heresi. demur
que iuxta cppo ccdypsin.
& ipsum quoq; cppo stolun
pcculu scribentem ccd cogn-
theos puttot de idolo ti-
tis. & his que immoleant
demonib; disputare. Sed
ccduersum iudeos qui scun-
dum legis obolitice disci-
plinam que de munda.
que deccm cerbitrabent
in munda. Non enim inqt
possum mense dni pccfici
pccri & mense deemonio fi-
ncc uccdem simul bibere
ccdicem dni & ccdice dee-
moniorum. In nob itaq; e
ut munda comedere ut in
immunda. Si enim mundis u

mus. mundum nobis exsecu-
 rice. Sicut inmundi & infi-
 delos fiunt nobis uniuersa
 communia. siue per inhebeti-
 tem in cordibus; nostris hebe-
 sim. siue per conscientiam de-
 licitorum. Porro si con-
 scientia nostra nos non pre-
 henderit. & habuerim
 per & ceteris ceteris. oracibus
 spiritu. oracibus & mente. psal-
 limus spiritu. psallimus & men-
 te. & procul herimus ceteris
 de quibus; nunc scribitur. pol-
 lutae est eorum & mens &
 conscientia. **DOMINUM CONFITENTUR**
SE NOSSE FACTIS
AU NEGANT. EXECRABILES
ET INOBEDIENTES ET AB
OMNE OPUS BONUM REPRO-
BI. Hi quorum pollutae
 & mens & conscientia. dominum
 nosse se confitentur. factis
 tamen negant. Secundum il-
 lud quod in esecia dicitur.
 populus hic labiis meis ho-
 norat. cor autem eorum lon-
 ge est a me. Quomodo igitur
 labiis quis honorat & cor
 de procul recedit. Itaque
 sermone quis confitens

operibus; negat. Negans
 cum operibus; dominum confessione
 simulcetera. recte ex-
 crabilis & profanus est.
 Et nulla ueritate rati-
 one per successus in obediens
 & incedulus cap pellit.
 Unde euenit ut ubi omne
 opus bonum reprobus sit
 quo scilicet & dicem ecc quae
 naturaliter bonitate su-
 peratus forte bona fe-
 cerit. non sint bona dum
 mentis peruersitate
 reprobae. Aestimant
 quidem in eo tantum domini
 negari si in per se quatione
 quis cogentibus; comprehen-
 sus se pennerit christi conu-
 Ecce apostolus omnibus; quae
 per se sunt factis dominum ad-
 ferit de negari. christi scipi-
 entia est. iustitia. ueritas
 scientia. fortitudo. Negat-
 tur per in se peritiam scipi-
 entia. per in quietatem ius-
 ticiae. per mendacium ue-
 ritatis. per turpitudinem
 scientia. per inbecillitatem
 animi fortitudo. & quo-
 tiens cum quae uincimur. uigis

omnibus; qui sunt factis
 ad dominum negari

cot q: p̄ccatis. totib; dñm negem. & contra q: o quotiens bene quidagi m̄ dñm confitemur. Nē carbitrariū ē indie iudicii illos tenēti cedi filio dene gendos qui in m̄ceſtario xp̄m negaverint. sed p̄ omnia opera. sermones cogitationes xp̄s ut negatus negat ut confesus confitetur. de hęc puto confessione. & discipulis precepit dicens. Eritis mihi testes in hieruſale & omni iudea & sicem arice. & usq; ad b̄t̄em ſanctę ruce. Ut in omnib; bonis operib; cot q: sermonib; m̄b; xp̄m ipſi debite confiteatur. Est & que dēc̄ laudanda negatio. De que ^{supra} cepos coluſcit. Ut abnegentur impietatem. & ſcūlaria desideria. cęſte & iuſte & pie uiuam̄ in p̄ſenti ſcō b̄ p̄ccantes bene tam ſp̄e & ad ubi lum ſeducatoris n̄r̄i dī. quem negationē qui negauerit. & ſequi uoluerit ſeducatorē loqub;

tm̄. qui cumq; uoluerit uenire ad me. abnegat ſeipſum & utur uel ſem hominē cum op̄rib; ei. & induatur nouum ſequetur dñm ſuum. quo modo cū quis ſe abnegat. contēnplendū eſt. pudicus fornicator ſem qd̄ prius fu & c̄t negat. Scipi b; in prudentem iuſtū iuſtum. fortis in firmum. Et ut in cōmune de omnib; loquar. totiens nos nobis m̄ ipſis negem. quotiens uitę priora ad cęntes deſinim̄ eſſe quod fuim̄. & incipimus eſſe qd̄ cęntē fuim̄. Tu uero loquere quę decet ſanam doctrinam. Aliud ē ſcēnam doctrinam loqui. aliud eſt que ſcēnē ubi uirtutē docere doctrine. ^{+ ſimplex tantū in ſt̄t̄o ē in altero.} que in cetero cum eo qd̄ doceat uirtē quoq; correptione. qui b; ſoluerit unū dem cęntis minimis. & docuerit ſic homines minim̄ uocabit̄ in regno celorū. Sed uirtute precipiente discipulis. non ſolū in meditatione ſcripturarum.

eos laborare debere ut
 que scripta sunt se placent
 & concordant in memoris the
 cauro. sed prius fecerunt que
 precepta sunt, quicumq;
 ubi fecerit & docuerit il
 le uocabitur magni in regno
 celorum. Nisi enim super
 gressa fuerit nostre iusti
 ciae scribarum iusticiam
 & phariseorum. non pos
 sum ingredi regna celoꝝ
 qui supra moysi cathedra
 sedentes dicunt. & non fa
 ciunt. & colligunt honora
 in portabilibus que ter uici
 bi hominum in ponunt. &
 ipsi minimo digito exten
 dunt contingere. hoc igit
 nunc apostolus titum fi
 lium in xpō. & discipulu su
 um docet. ut euoquatur que
 scene conubiant doctrine.
 quia tunc doctrine sit sa
 nitas cum doctoris doc
 trina pccrit & uite con
 sentiant. SENES SUBRI
 OS ESSE HONESTOS. PUDI
 COS SANOS INFIDE ET CARI
 TATE ET PACIENTIA. Cōne
 rditur tito ante p̄cipi.

Ent quid ipse loqui debet &
 ad cunctos. in eo quod cer
 tuuero loquere quod &
 sanam doctrinam. Nunc
 p̄ singulas species quidunā
 quamq; ad cetera de cetero
 & ponit. primum senib;
 uiris conueniētiē. dein
 de uenis quid de cetero. Ter
 tio que ad uiscentib; ap
 tae sint tūm uerib; uideli
 cet. que fēminis. licet in p̄
 cepto mulierum uel uic
 rum. De ad uiscentib; fe
 minis mēn dēta subibe
 rit. ut non ipse doceret ad
 uiscentib; uel uic. quam quida
 uel uic docerent & pone
 ret & p̄tēma de ser uis. &
 p̄ singulas ad ceteras & con
 ditione sic decem̄ p̄cep
 ta constituit. ut sermo
 ei uite moꝝq; sit regula.
 Senes igit subrios esse si
 ue uigilantes quia ΝΕΦΑ
 ΛΙΟΙ. apud gr̄ecos utrūq;
 sonat honestos. ut & c
 q; grauitate tē morū gra
 uitas dēcor & pudicos. ne
 in aliena ad cetera luxor
 ent. Ne uē frigido ad libine.

Secundum quod exemplum sunt oculi
uliscenlib; cedruinam sec
nos in fide. de qua fidei sci
nitate supradixim? Sec
nos cum non tantum in fide
uerum & in caritate. &
in patientia. ut cum py
mam fidei habuerit scien
tate audient cedruato
se fides tuce te seducem
, fecit. & adibi. neq; in ist
, tentionem fidem in ubi. &
, propter eandem fidei sci
, nitatem fient. filii a
, bricam de quo scriptum e
, Credidit do abraham & se
, putatum e eiccedi iustiti
, am. Et ab eccue de hccc
, scenitatem com bno rht
, cert. Iustus cum & fide mea
, uiuit. Relego ad hebreos
epistulam pauli apostoli
sive cuiusq; adterius eam
esse partem. quicquam in
& desiderat eceptio.
& totum illum catalogum
fidei enumera. in quo scrip
tum e. Fidem autem sceri
ficium abel a eam obtulit
do. & enoch tricus leatus
est ne uideret moratm.

& noe de his quoniam dum ui
debat do credens fabrica
tus e cer eam. & abrahcem
inrum quoniam nesciebat e
gessus e. & nouideretur
scriptura. nullum mulierib;
fidei & exemplum deesse. In eu
dem epistula scribitur.
quicquid scerice accepit uir
tutem ad recipiendum san
ctum uem ab eccis sup te
pore. quic fidelis & am qui
se promiserat arbitria
e. laudat ibi fides isaac
& iacob & ioseph. Moyses qd
q; & erub & elerost quos
molius potest. qui ipsam
epistolam legerit. Quomo
do igit e fidei scenitas. tuc
eandem scenitas & inccri
tate e. Quic cum scenitate
possidat caritatem. nisi ille qui
primu dm dilexerit. &
totu anima sua & se toto
corde suo. & se totis uirib;
deinde xpi preceptu audi
ent in proximu diuiserit
caritatem. quic in his du
ob; mandatis. pendat om
nis lex & prophete. qui ha
bet scenitate caritatis.

non emulcator non inflator.
 non cogit p peram non inho-
 neste. non cediracundia con-
 citat. non cogit malum.
non gaudet
 sup iniquitatem. con gau-
 det cu ubi tati. Omnia sus-
 tinet. omnia sperat. om-
 nia credit. omnia p festo-
 lectur. & quia cecritas nu-
 quam excedit. Qui in cecri-
 tatis est senitote. num-
 quam & ipse corrumpit. Si-
 quidem n& tribulatio-
 bum. n& angustia. n& fue-
 mes. n& psequutio. n& nu-
 ditas. n& p&iculum. n& gla-
 dius se p&ere po-
 terit & senitote cecri-
 tas. quem habuit in xpo
 ihu. Quid de gladio & de
 ris: minorib; loquar que n-
 possunt & diuidere. qui
 senitatis possidet cecri-
 tem. Cum n& mors. n& ui-
 tae. n& congeli. n& princi-
 peatus. n& presentia n& fu-
 tura. n& fortitudo. n& al-
 titudo. n& profundum. n& ad-
 ce que lib& op&atura. possit se p&era-
 se & qui hab& d& tate

^{in xpo ihu.} si intellectae anob& s&ntas caritatis.
 sc&ni t&st& descripturis aliqd
 sum am& ex&plum. Eor&
 qui in firmitate sunt d&
 tatis. At seductor d& ex-
 t&mis t&mporib; quia cu
 multiplicata fuerit in-
 quitas se frigescit cecri-
 mul torum. Cuius quip-
 pe e cecritas in his qui fer-
 ubile spu. frigen& cu & gla-
 ciculis & gelida in his qui
 fleatur & quilonis durissi-
 mos suscipere. ab & quilo-
 ne enim ex&er descend& ma-
 la sup om in habitent& ter-
 ram. De hoc frigore
 cecritatis & iam non in-
 sorore succ&th&er ob&
 guercot. Tim&ndum & ergo
 ne forte & nos h&ec infir-
 mitate cecritatis aliqu&
 do sup&ent. Non nu&qu&
 enim eub&it. ut prim& ano-
 bis in uirgin& siue in qua
 lib& femin& sit s&e di-
 lectio. Et cum mollit&
 m&is fuerit in c&fectus.
 p&ulc&tim senit& c&er-
 tatis & angu&e p&allescat
 & infirmit& incipiet. &
 ced& t&em& mostem dili-

gentem ferret. Unde & c.
postulus caute & prudenter
timotheo precepit
ut & oratur adulescentu-
les in omni castitate.
Omnis cum castitates in car-
ne & spiritu & carnis est ne
scaudat & dicitur oculos. ne
in pulchritudinem uul-
tus herentes penderent.
ne in uulnic audire uerba
delectet & ne ad simulator
sermones mens prius du-
ra marcescat. Cicueant
ergo ut diximus cum iuue-
nes quem sen & cum adu-
liscentule quem uulule. &
omni diligentie custodi-
cent cor suum. ne per scenita-
tem dilectionis morbus ca-
ritatis introeat. & per
mosem sem fiat Non sca-
dilectio que illos pertrahat
ad gehennam. qui scen est
in fide. qui scen in castita-
te. scen us quoque sit in pecc-
atice. & peccatice que max-
ime in temptationibus co-
probat. qui cum nihil pro-
dest habuisse que supra
enumerauimus nisi omni diu-

ctice & misericordia quibus
onus tenentur in tempesta-
te seruent. & per fluctibus
hinc inde ubi ^{absq} in naufragio
eae que bene peccata sunt li-
berent. qui enim perseuer-
uerit usque in finem hic sal-
uus erit. **ANUS SIMILITER**
INHABITU SCO NON IN CEN-
TRICES NON UINO MULTO
SERUIENTES. BENEDOCEN-
TES. UT AD CASTITATEM E-
RUDIANT ADULSCENTULAS
UT AMENT UIROS SUOS. UT
AMENT FILIOS. PUDICAS
CASTAS. HABENTES DOMUS
DILIGENTIAM. BENIGNAS
SUBDITAS UIRIS SUIS ET UER-
BUM DI NON BLASPHEMEI-
TUM & sic epistulus per & rus
precipierit. ut uir uxoris
suis cum quam infirmior
uisculo honorem tribuit
Non cum corbi tradum e
quod uxor que corpore my-
culu habecet. infirmu sta-
tim [&] animo. unde & nunc
cipit eis. ut in ipsis quoque il-
lud epistoli contemplet.
uirus infirmitate proficiat.
& dicit. & ut omnia habeat

que senib; uiris sunt precep
ta cōmunit̄. In eo scilicet
quod ait. Anus similiter
hoc ē ut uir senes in omnib;
sobrie honeste pudice sic
ne in fide & caritate. &
pccibilia. & pro sexu suo
hoc habeat. In proprium ut
si in habitu scō. siue ut
melius legitur in greco.

ενκαταθεκατιε ποππε
πεικ. ut ipse quoq; eorum
incessus & motus uultus
sermo silentium quod dē sa
cri decoris p̄ferat. In dig
nitatem. & quic hoc ge
nus mulierculorum solent
esse garrulum. luxuriosil
lud. Simul cū & otiose
discunt circum ipe domos.
Non solum cū otiose sed
& uerbosē & curiosē loq̄n
tes quic non oportet p̄
ter ea ex uult esse. n̄ in
centrices. idē non cecusce
trices. non tales que ut
alios placeant. de idus de
trahant. cū certe quia
ipse ceculiscibilia in ceculis
gestosunt. De ceculis cō
tulicrum ceculib; dispu

ant. & dicent ille sic or
net. ille sic comit. sic ille
procedit. cum aut illum. a
mact ebillo. cum & sic si
habe uerasint. non tunc
apud ceteros debet cecula
scere. quoniam ipsam secre
te xpi caritate corri
pere. & magis docere ne
ficiat quam in publico
accusare quod fecerit. So
lent huc ceculib; qui a cor
poris fringere luxuriose. li
cēt siml plurimē quoniam
nos suos erubescunt. &
ante gregem ne potum
trembent uirgunculo
componant. uino se dede
re pro libidine. Et cū in
popule sibi prudentes ui
se fuerint. & fecundē mo
rum quic si austeritatem
ced sumere loquentes. hoc
quod sibi uident esse. & n̄
r̄cor dēntes illud qd̄ fue
runt. & cum in ergo nimio
potu. Anus prohibent
quō quod in ceculis ceculib;
libido. hoc in senib; ebrie
tas ē. aut quomodo potest
docere ceculis ceculib;.

castitatem. cum subrie
tatem uel uel mulieris ad
uliscenlula fuerit imitac
te pudiccesse non possit
Signent. ^{cau} & pter se cert.
Non uino multo seruabatur
Sicutus enim quodam e
etatem a conditio uinasen
sus hominis occupari. &
non suum esse sed uini. qui
dignit docuit. quales pri
mo cenus esse debent.
& post illa quae cum scrib;
uiris habent communia. & a
propria eorum & posuit
ut honesto & scō habitui. &
omni dēcorē sint plene. ne
accusatrices. ne adus de
trichent. ne uino scrib;
occupat is. Nunc conseqn
ter doctrine eis frencē p
mittit. ut cum tides fu
erint docendi habent li
beritatem. ut scilicet do
ceant ea quae bona sunt.
licet enim alio loco dixit
docere cum mulierib; nō pmit
to. Sic intollo gendum ē
ut in uiros illis sit dōctina
subiecta. ceterum ad uis
cōsulat doceant quasi filii

suas. primū castitatem
quia aduersus haec magis
incedere florenti pugnat
inimicus. & uirtus huius om
nis contra feminas in umbi
lico uentris est. Deinde ut
amant uiros suos diligunt
filios. quae doctrina ē ama
re uiros. cum hoc non in elo
quio docentur. sed in corde a
mentis sit constitutum.
uult eas amare uiros suos
caste. uult inter uirum &
mulierem esse pudicam. di
lectiōnem. ut cum pudore
& uirginitate. & quae si ne
cessitate se uis reddat po
tius debitum uiro. quem
ipse & igitur ab eo. & opor
liberorum ante oculos di
& angelorum p p d r u e
secedat. ita ne illa bru
bescat & uiam secretum cubi
le nolitis tenebras. & ad cu
sum cubiculum suum cum
omnia peccare di oculis co
gitare. Filios cui tradit
gunt sic os indi & uident
disciplinam. ceterum nol
le eos contristare docendo
quae bona sunt. & libetate

tribuo p̄ peccati non est
 comere filios sed odisse. &
 rudicent̄ quo q; adulis cō
 tute ut domos habeant
 diligentiā. Et quia pote
 rēt uenire ut diligentiā
 domos caustoritate se
 gerēt. & p̄ hoc a postoli
 preceptum seuerior ma
 trona fieret in ser uolos.
 ideo copolcaur benignos.
 ut tunc secederit m̄ q;
 bene domū segere. si hoc
 benignitate imp̄ dicitur &
 a ser uolis. non terrore.
 n̄ dē non subditus uiris suis.
 ne forte diuitis & nobili
 tate p̄ flicite di s̄ n̄ l̄ n̄
 tice. Non meminert̄ p̄
 quam subiecte sunt uiris.
 At quip̄ peccat mulierem &
 ad uirum tuum conuēnio
 tuce. & ipse tu dominabit̄.
 in quo sc̄ scripturo conside
 rande prudentice. quia
 non uiro hoc dñs fuit lo
 quutus. & dixit domina
 beris uxori tue. sed ipsi mu
 lieri ut illi p̄ premiū se linq̄
 r̄ & obsequelle. dum impo
 testate ei ē sidi uellit o

boedire p̄ceptis. serui
 re uiro & merito esse sub
 iecti. ut quodam modo et
 s̄ libera. seruitus. & dilē
 ctione plēna. ideo seruū
 tis uiro dum dñm m̄ dicit
 offendere. & t̄m non ē
 c̄ peccatus uir p̄ p̄t̄ mul
 ierem. sed mulier p̄ p̄t̄
 uirum. & cum caput mu
 lieris uir sit caput c̄ u
 ri xp̄i. que cum q; uxor n̄
 subicitur uiro. hoc ē aq̄
 tit suo. eiusdem criminis
 p̄c̄ ē. cuius & uir si non sub
 icit̄ xp̄o caput suo. uir
 bum c̄ dñi blasphemat̄.
 ut dum contēnit̄ di pri
 ma s̄ n̄ l̄ n̄ t̄ a. & proni
 lo dicit̄. ut xp̄i inficimat̄
 euangeliū dum contra
 legem fidem q; nec turce
 ea que xp̄i c̄ n̄ a ē. & d̄ d̄
 lege subiecta uiro impo
 rere desiderat. cum & iā
 gentiles femine uiris su
 is ser uicent̄ commune
 geniture Iuuenes simi
 liter exortare ut p̄ di
 cisint in omnib; t̄ ipsū
 exemplum p̄bens bo

NORUM OPERUM INDOC-
TRINA IN INTEGRITATE
ET CASTITATE. IN SERMO-
NES ANO ET IN REPREHEN-
SIBILI. UT QUI EX ADVER-
SO E REUERENT^r NIHIL HA-
BENS DE NOBIS DICEREM^{us}
LI. Sicut in eo quod supra
præcipere dicitur. Anus
similit^r in habitu scō. Si-
militudinem cenuum dix-
erunt ad senes esse refe-
rendam. ita nunc in eo
quod intulit. Iuuenes si-
milit^r hortare ut pudici-
sint. Similitudinem iu-
uenum ad cenus. & puenus
ad senes corbitramur cep-
tendam. ut solum habe-
cent sobrietatem. & honest-
atē & pudici & scien-
tiam fide & coritate & paci-
entia. Annum autē in habi-
tu scōtatem non sint acc-
cusatores. non uino mul-
to seruientes. bene docent^r
& calere. proprium autē ad-
ulescentulorum hoc posuit.
ut pudici sint in omnib; tē-
scilicet mente quam in cor-
pore. ac in opere quā cogi-

tagone. ut nullus sit ceculus
cente suspicio turpitudinis
et licet quidam delectantur
estimant legendum. Iuue-
nes similiter hortare ut pu-
dici sint. & postea in ferunt
in omnib; te ipsum forma
prebens bonorum operum
te mentem in omnib; ad
superiora esse referendū
idē hortare ut pudici sint
in omnib; Sciendum quoq;
hoc quod continetur. non so-
lum in actus opere. & in hi-
mi concupiscentia. sed in o-
nib; reb; necesse sciri a sit. Ne
honores indebitos appeti-
mus. Ne accendamus aua-
ritia. ne ullā possessione su-
peremur. te ipsum inquit
formam prebens bonorum
operum. Nihil prodest ce-
liquem exercitatum esse
in dicendo. & ad loquendū
triuis se linguā. nisi plus
exemplo docuerit quam
uerbo. Deniq; qui impudi-
cus ē quā uis disseruus sit.
sic ad castitatem acciden-
tes cohortatur. solum huius
in firmus ē & auctoritate

non habet & cohoratendi.
 & & contrario quem uisit
 rufi cecit. & iter dicitur
 quendum. Sicutus fuerit
 & exemplo suo homines pote.
 aduicte similitudinem
 impellere. quod cum cert. in
 in corruptione. sic accipi
 bidum quod in corruptio
 ne proprie uirginitatem
 sonat. dicitur: & uulgo qui uir
 gines sunt in corruptio
 nominant. & dicunt ille que
 fuit quondam uirgo cor
 rupta e. Unde & titum es
 timo priusquam cecidit
 pre occuparetur euan
 gelio esse denatm ceccepit
 se baptisma. & uirginem
 pmcensisse. & nunc ce pos
 tulo ut in in corruptione
 formam sui preberet com
 moneri. que quidem incor
 ruptione in timotheo non
 uidem. nec cum ei dicitur
 Nemo uulgi cecidit tua
 conlemnat. sed forma es
 to fidelium in sermone in
 conuersatione in chitate
 infide in cecitate. dem
 corruptione accit. &
 appellari solent & q: uirgines
 esse desierit corrupti.

tenum posuit cecitate.
 cecitate cum & in celiba
 tu celsq: uirginitate in
 tellegi potest. Nisi forte
 cecitate tem accipiem
 in mbale. In corruptione
 uero in corpore. luxta il
 lud quod celi bi in uirginis
 definitione scribit. ut sit
 scie corpore & spu. & ipse
 nunc consequent cecitum
 it. in doctrina in in cor
 ruptione. in pudicitia.
 possim & in corruptione
 pudicitiam & iam in doc
 trina in legitate in
 ter preccari. nisi quod spe
 cialiter sequit sermone
 scio & in seprehensibili
 proprium habere & sup
 doctrine in stitutione
 preceptum. quod cum cert
 sermone in seprehensibi
 li. non quo ullus tenet fe
 cundie & prudentie sit
 ut a nemine seprehenda
 t. Reprehendunt quip
 pe & ce postoli & euange
 liste ceteris & uirginib;
 b; . Sed quod nihil dignu se
 prehesionem dicit aut

fecerit. licet & aduersari
sint adprehensum p̄ce
ti. & quicquid multum
subditi. uicini loqui. & m̄
gum deceptor. qui odes
in portis argublem. &
semonem sem̄ abominan
tur. propterea & amplū
nos in omnib; prebeam̄ in
doctrina in integritate
te in pudicitia. sermone
sceno. & in seprehensibi
li ut aduersari uirtute &
doctrina n̄ se scenitate
prelerriti non caudeat
accusare. hoc ē nihil ubi
simile in accusatione con
fingere. & seueru usq;
hodie uidem non nullos in
& dosus. quem quam h̄e
rera cui sit acule gra
uicoris continet. usq; esse
ut & iam ab aduersariis
habent testimonium.
& dicat. magnus uir ille
& se conuersationis. & p̄
bis morib; nisi esset h̄e
cus. Nō ē enim ac̄ in mo
derate in pudens. ut so
lit rados possit accusare
t̄nebrosus & d̄erum lum̄

adligine nolitis offendere.
Unde & apostolus h̄e de ea
dem p̄ce accubis ait. ut au
feriam occasionem his qui
uolunt occasionem. potest
cū his qui & aduersari ē. & di
abolus intellegi quia accu
sator s̄e. s̄e c̄trū n̄rū
ut iohannes euangelista
p̄dicat. quicū nihil h̄e
buerit mali q̄t nob̄ obici
at erubescat & crimina
tor non poterit crimini
dicabolus cū in lectina lin
guce crimine c̄trū sonat.
SERUI DOMINIS SUI SUB
DITI SINT IN OMNIB; UT
SINT PLACENTES NON CON
TRADICENTES. NON FURAN
TES SED OMNEM FIDEM OS
TENDENTES BONAM UT
DOCTRINAM SALUTATORIS
NOSTRI D̄I ORDINENT IN
OMNIBUS. Quō d̄ns & sal
uator n̄r qui in euange
lio ait. uenite ad me om̄
qui laboratis & onerati
estis. & ego reficiam uos.
Nullam conditionem ace
ptam s̄e cum ab ac̄titudi
dine arbitrat̄ alium

propter ecc nunc aposto
 lus & seruis precepta con
 stituit scilicet ut pccati &
 desie m&mbriq: corpus xpi
 Et quomodo superius scribr
 cenus cedulis centulces iuue
 nes quid titus erudire de
 beret edocuit. ite nunc
 scriuis ceptu precepta con
 stituit. primum ut sub
 diti sint dominis suis in om
 nib; in his cu omnib; quice
 non sunt contraria do. ut si
 dnt ecc iub& que non sint ad
 uersee scripturis scis. Subici
 cet seruus dno. si uero con
 traria precepit. magis o
 boediet sps quam corpus
 dno. Diligenter ceditendi
 te quomodo congrua p so
 nis precepta decernat.
 S&ruu inquit dominis suis
 subditi sint in omnib;. In a
 lio loco. de filiis disputans
 ait. filii oboedite pccrenti
 b; filios quippe d&e& pccren
 tib; oboedite. seruos uero
 in pccrenti domino esse
 subiectos. N& illud pte
 m esse contrarium. quod
 in ead& epistola. mulier

Subiecta sint uiris. &
 in hac subiectas uiris suis
 cedet uxor. quod si eo
 dem uerbum. & in seruis
 & in uxorib; sit. Quod amo
 do enim meritis uxoris
 e dominus. Ipse inquit do
 minabitur tui. Erat & sed
 uector subiectus pccren
 b; suis. sed cum ad huc duo
 d&em ess& canonum. &
 nihil differ& ce seruo dnt
 omnium. n& e dum enim
 ced p f&ctum uiri ced& xre
 que possit h&redita&em
 accipere p uenerat. sed
 & c&libi de eo scriptum e
 quicum subiecta ei fue
 rint omnia ut sit d& om
 nia in omnib;. subici&re
 cu ei omnia cum dixerit
 dnt dno meo sede ced& xre
 meis. donec ponam inimi
 cos tuos subillum pedum
 tuorum. In subiectis ser
 uis dominus subicit. Et quo
 modo pro nobis dicit & se
 m&de dictum cu non sit
 m&de dicta sed u&ra b&ne
 dictio. ite pro nobis ut sub
 i&ctus scribit ut n subiect

h&ctunc & ipso filius subici&re & q: sibi subiect omnia. ^{2. us.}

Sicut subditi fuerunt do-
mini non subditi. quidam
hunc locum ita legunt ser-
ui dominis suis subditi sunt
Et post quem hucusque dis-
tingerunt inferunt in
omnibus placeant cum gre-
co adius ordo sit lectionis.
id est serui dominis suis
subditi sunt in omnibus ut
sequitur. *ΕΥΑΡΙΠΤΟ ΥΠΕΙΝΑΙ*
quod nos licet non plene-
tatem & peccate aliqua in-
ter prelati possumus ut
complaceant sibi. neui-
delicet super conditione su-
a uideat eis diuina sen-
tentia. sed quomodo pau-
per iuxta mensuram su-
am secluari potest. & mu-
lier in seclus in firmitate
regno di non excludit.
& omnis conditio secundum or-
dinem suam beccitudo
nam accipere potest. ita
& serui complaceant sibi
quod serui sunt. & non id
circa putant de se seruire
non posse quia subiecti
sunt hominibus. sed in eo ma-
gis placere uolunt acti di-

Si & dominis suis subditi fu-
erunt in omnibus. & complaceant
sibi in conditione succ.
Et quod deinceps ex apostolus
precipit & sequentur. ut non
sint contra dicentes non fu-
erunt. ut maxime seruo
& uigum dominis contra-
dicere. & cum aliquid ius
serui muticasse. Itaque
tum commonet ut per doc-
trinae scenam cebis qui
xpianis serui sunt istius
modi auferat possessione.
Si enim que dominus imperet
necesse habet seruis im-
plere. quia hoc ipsum non
cum bona fide accipit uolunta-
te. sed & dominum offendit.
& tamen faciat quod iube-
t. maxime cum & de cetero
quod contradictionis of-
fensus sit. & in eodem loco de
mismo rante populo lo-
quitur. desinere come mur-
muratio eorum & non mor-
bitur. post contra dictionem
& aliquid ser uorum
uictum doctrina xpi cor-
riget ne fures sint. Fur-
cum non solum in maioribus

sed & in minoribus iudicant.
 Non enim id quod furtum est
 licitum est. sed mens furan-
 tis cogitandi. quomodo in
 fornicatione & adulte-
 rio. Non idcirco diversa sit
 fornicatio ut adulterium
 sepulchra ut diues de for-
 mis aut pccup sit mbre-
 trix ut adultera. Sed qua-
 liscumque illic fuerit una est
 fornicatio & adulterium.
 ite & in furto quocumque
 cumque seruus abstulerit
 furtivum incurrit. un-
 de & in moysi lege. fures
 nonnumquam septuplum.
 nonnumquam quodruplum
 reddere compellunt. & in-
 terdum obtruncant. in-
 dum ubi dicitur fur ipse pro
 furto. De quibus nup uobis
 in leuitico & posuisse me-
 mini. Sic uero hoc prohibet
 in seruo. quocumque magis in li-
 bero. ne ut iudex recipiat
 aut miles nequaquam con-
 tentus sit pendis suis ali-
 enis diues & pulchre qui-
 dem uir ad prime grauis
 cum ei cuiusdam iudicis lau-

deatur in legibus & di-
 cor & de eo. ille qui licet de-
 becat non est fur. Respondit
 optimum seruum fidelem &
 sine fugitiuus esse & in-
 tum furti suspicio ab om-
 ni libero esse debet & aliis.
 Similiterque serui subditi do-
 minis suis in omnibus sine con-
 placitis conditioni sue.
 ut non feriant esse ser-
 uum ^{in tradicant dominum suum.} & post haec in
 omnibus fidem bonam os-
 tendant ut doctrinam
 seducatoris nri di ostendit
 in omnibus. Si enim apud ex-
 nedes dominos in minimo
 fideles fuerint incipiant
 eis apud dm meliora com-
 mitari. Ornet cum doctri-
 nam dñi qui eae que condi-
 tioni sue apte sunt fecerit
 ut ediuerso confundit eae
 qui non est subiectus in om-
 nibus. cui conditio succis-
 plicet. qui contra ditor
 cet q. fraudator in nul-
 lo fidem bonam ostendit
 quomodo enim potest fi-
 delis esse in subiecta
 di qui carnali dno fidem

et hi b epe non potuit. Inlux
IT ENIM GRATIA DOMINI SALUA
TORIS OMNIBUS HOMINIBUS;
ERUDIENS NOS UT ABNECAN
TES IMPIETATEM ET SECU
LARIA DESIDERIA. PUDICE
ET IUSTE ET PIE UIUAMUS
IN HOC SANCTO EXPECTANTES
BEATAM SPERAN ET ADUEN
TU GLORIE MAGNITUDINE ET SAL
UATORIS NOSTRI XPII HUM QUI
DEDIT SEMETIPSUM PRO NO
BIS UT REDIMERET NOS
AB OMNI INIQUITATE. ET
MUNDARET SI POPULUM E
GRECIUM EMULATOREM BONO
RUM OPERUM. Post cetera
logum doctrine ceditur tu
quid senes. quid contra. quid ad
ulter contra tules & iuvenes.
quid cedit beatum seruos
erudire deberet. per temente
inluxit. Inluxit enim gra
tiae dOMINI seductoris omnibUS;
hominibUS. Non est enim ali
quae differentia. liberi &
serui. graeci & barbari. cir
cum cisi. & habentur propu
tium. mulieris & uiri. sed
cuncti in xPIo unum sumus.
uni uersi cedit dOMINI prognum uoca

mur. Omnes post offensam
proccati nostri se conciliandi
sumus. non promerita nostra.
sed pro graeciam seducto
ris. ut quod dOMINI proccatis ui
ubus & subsistens graecia
ipse sit xPIus. ut quod xPIus dOMINI
^{saluatoris} habere sit graecia. & non nostro
merito seducti sumus. Se
cundum illud quod in celo
loco dicitur. pro nihilo seduc
tis eos. quae graecia omnibUS;
hominibUS; ideo inluxit ut
erudit & nos. abnegetur et
im proccatem & secularia
desideria. pudice & iuste
& pie uiuere in hoc mundo
Quid sit cum abnegetur im
proccatem & secularia de
sideria & eo quod supra &
posuimus. DOMINUM con fitemur
se scire. factis cum negat.
intellegi posse con fido.
& pro contrarie disserta
contraria. Secularia igitur
desideria sunt. quae cum
divstius principe suggestuntur.
Et cum sint secularia. cum seculari
huius nube protriensur.
Nos cum cum pudice & iuste
in div corpore scilicet & nostro

te p̄ccentes uix̄ br̄m̄ in
 xp̄o. p̄ie quoq; uiuem̄ in hoc
 sc̄to. que p̄ib̄et & p̄cc̄t̄
 b̄cc̄t̄am sp̄em & c̄dūb̄l̄ū
 gl̄orie m̄c̄gn̄i d̄i. & sc̄dua
 toris n̄i ih̄u xp̄i. Sicut enim
 imp̄ib̄et m̄c̄gn̄i d̄i se for
 midet c̄dūent̄um. It̄e se
 cura de op̄e suo & de fide
 illum p̄ib̄et p̄st̄olat̄.
 Ubi est ser̄p̄nt̄ carrius. ubi
 euno mius coluber. m̄c̄gn̄
 d̄i ih̄u xp̄i sc̄dūctor dicit̄
 Non primo genit̄us omnis
 creat̄ur̄e. non uer̄bū d̄i
 & sc̄p̄ib̄l̄ia. sed ih̄u xp̄i. &
 que uoc̄bul̄a c̄d̄ sum̄p̄
 hominis sunt. Neq; uero a
 lium ih̄m xp̄m. alium uer̄
 bum dicim̄. ut nouah̄ & es̄
 c̄lum n̄ic̄t̄. Sed eundem
 & c̄nt̄e sc̄t̄e & post̄ sc̄t̄e
 & c̄nt̄e mundum. & post̄
 m̄c̄ria immo & m̄h̄a mag
 num d̄m̄ c̄p̄ pol̄l̄em̄ sc̄dua
 tosem n̄r̄m ih̄m xp̄m. qui
 dedit seip̄sum pro nob̄is ut
 p̄c̄ioso sc̄n̄ guine suo nos
 redimer̄ & c̄b̄ omni iniqui
 tate & m̄nd̄er̄ sibi po
 pulū REPIOCYON. It̄a quip̄

pe h̄c̄b̄ & ur̄ in ḡr̄eco. & bo
 norum op̄erum fac̄t̄ & p̄
 mulca tosem. sepe m̄c̄um
 considerens quid sibi uell̄
 uerbum ΠΕΡΙΟΥCION. & c̄
 sc̄p̄ib̄l̄ib; sc̄ti huius. m̄tr̄o
 gans si forte c̄dic̄ibile legis
 sent̄. nūquē inuenire poat̄
 qui mihi quid signi ficcer̄
 & p̄oner̄. quē ob̄sem con
 pulsus sum c̄dūb̄. Lus̄ in stru
 m̄tum recurrere. unde
 c̄rb̄it̄r̄ab̄er̄ & c̄p̄ostolū
 sump̄sisse quod dix̄ & c̄o the
 b̄reus & heb̄reus. & sc̄dm̄ le
 ḡm̄ ph̄c̄ri seus. ut que id
 pon̄at̄ in ep̄ist̄ula succ̄ q̄d̄
 in uer̄b̄is t̄est̄im̄to legis se
 nouer̄at. in deuteromi
 o it̄aq; se p̄p̄ri quō popu
 lus sc̄t̄ud̄n̄o d̄o tuo. & in
 te con placuit d̄n̄o tuo.
 ut esse ei in populum NE
 ΠΙΟΥCION. & omnib; popu
 lis qui sunt sup̄ fac̄t̄ib; t̄
 r̄e. & in c̄nt̄esimo t̄sc̄b̄i
 mo quēsto p̄sc̄lmo ubi nos
 h̄c̄b̄m̄. p̄sc̄l̄it̄e nomini
 ei quō succ̄ue. quō iacob e
 legit sibi d̄n̄s isrl̄t̄ in p̄os̄er
 sion̄ sibi. pro eo quod ē

in possessionem in grego scrip
tum ē. επιεπιουσιον.
quod quidem aquila. & qui
accidit επιεπιουσιον.
& presertim. septuaginta
quatuor. & theodotion per
iustitiam non trahens feren
tes commutationem syllabe
fecere non sensus. Simma
chus igitur pro eo quod est in
grego per iusion. in ebeo
ogolla & presertim. επιεπιουσιον.
id ē egyptium ut precipuum.
pro quo uerbo in alio uolu
mine lacono sermone u
tens perculicem in pre
tense ē. Recte igitur xps
ih̄s magnus d̄s n̄s ceteraque sal
uator sedem in nos sangu
nis suo. ut sibi xp̄ianum po
pulum perculicem facer
et. qui perculicem esse tē
possit sibi non operum
emulcator existet. un
de & illud quod in euange
lio scdm lacanos in pre
scriptum ē. penem n̄m
cotidianum d̄n̄ nobis die
melius in grego habetur pa
nem n̄m επιουσιον. id ē
precipuum egyptium perculi

asum dum uidelicet quide
a celo descendit cert. Ego
sum penis qui de celo descen
di. Absit quippe. ut nos qui
in christinum cogitare p
hibemur de peccato isto qui
post periculum consequen
dus & abiciendus ē in se cer
sum in p̄ce dominica p̄ḡe
iubeamur. N̄ multum
differt in epiusion & pi
sion p̄positio dum ten
tum modo ē mutata non
uerbum. quidem epiusion
est in cen̄ in ortegone dom
nica penem dictum quod
sup̄ om̄m uisus sit. hoc est
sup̄ uniuersas substantias
et. quod si accipit. n̄ mul
tum ab eo sensu differt.
quoniam & posuimus. quid quid
dum egyptium ē & p̄ci
puum & extra omnia ē & su
per omnia. haec loquere
et exortare et increpa
cum omni imperio; Tria
posuit loquere & exhorta
re in christo. & quidem in eo
quod cert loquere. ead̄ doc
trina uidetur esse sese
fidum. quod uero intulit

& hostiare. idē. παραλαει.
 Aliud quosdam in gr̄eco sig
 ni ficat. quem in lectino
 παρακαλιει. quippe magis
 consolationem quē & cost
 tionem sonat. hoc ubi &
 superius de ceteris lib; ē
 loquutus. Iuuenet similē
 consolere. pudicos esse in
 omnib; De quonof in suo lo
 co ita ut in lectino legitur.
 quesi. & orare scriptū ē
 & p̄fessimus. consolacō i
 gatur audib; quidē.
 Rogem̄ pro xp̄o & concili
 emini dō. & seipsum hu
 milicet & subicit ut luci
 ficicet quē consolacō.
 quod ubi testium ē in
 p̄cc. consolationi mihi ui
 dētur esse contrarium. ut
 qui cum q; consolationem
 contempserit in se p̄ccō
 ne sit dignus. & in se
 cetur audire. oblitus est
 consolationē que uobis ut fili
 is loquit. ad timotheum
 quo q; ceteram consolag
 onē & in se p̄ccōnem ceteram
 legim̄. dicēdo ce
 postolo. in sic oportune

in portune cor gae incre
 p̄ccōn solcere. & ibi quidē
 in se p̄ccōn concessum
 tur. & post ecc consolatione
 ne seueritatis tē perat.
 hic ubi concessum uult discipu
 los consolari. & si non pro
 fecerint consolando. tē
 corripit & corripit cū omni
 imp̄rio. Sic enim intelle
 go hoc quod dictum ē. in
 se p̄ccōn cum imp̄rio. ut spe
 cicdit cetera in se p̄ccōnem.
 & non cedat duo superiorie in
 cōmune se ferret. Neq;
 enim conuenit dicere con
 solacōn cum omni imp̄rio.
 & loquere cum omni im
 p̄rio. sed tunc lūmodo in
 se p̄ccōn cum omni imp̄rio.
 Nemo te contempnat.
 Restim & ceteris hoc ipsū.
 nunc additum scribi quod
 additum thōm dictum ē.
 nemo cedulas cetericem tu
 am contempnat. Nos ue
 ro iuxta ḡr̄ci sermonis
 differenciam aliud pu
 ticem significare π̄ρι
 φρονιτω. q̄ hic scribit
 & ceteris. κατα φρονιτω.

quod ad timotheum dictum
ē. & prepositionis περιου
κατα. sensum facere diu
sum. Quod cum non fortui
to & ut libet & pcculus cepos
tolus. non solum nominib;
& uerbis. uerum & uicem pre
positionib; diuisis utat
pueri & cetera cecuscerum
p spicuum fieri poterit.
& ex eo quod ceter. mulier
enim & uir. uir uero per
mulierem. & edibi. quic
ex eo & p dūm. & in ipso om
nia. nō enim & illud. pcculus
cepustolus non ab homini
b; neq; p hominē. Estima
m̄ itaq; καταφρονησιν
cedēptum proprie p
gnare ut cum quis int̄ ocu
lum leuincetq; distendit
conlānrit dolosum. & nō
iudicis cōminationem.
nō circumstantis popu
li fremitum ptimeat.
sed pro confessione m̄ti
ri uniuersis supplicia con
tānrit & despiciat. & con
trario cum est. & in clusē
tempus. De quo & abbe
cuc spm̄ sc̄m in se loquente

testat. uide & conlāmp
tose. & in spicē mirabilia
& dispdimini. luxta quod
ad timotheum quoq; scrip
tum dixim̄. Nemo cedulis
cedēptam tuam contēpnat
id est nolo te ad dūm & hi
be. ut possis ab aliquo
inuito contempni. περι
φρονησιν. sonet cū illud
sic stōci uerbi ad serunt
quid distinguunt int̄ uerba
subtilit̄ cum quis confidens
sibi se alio esse meliorem
despicit & in quib; in ferio
sem putat. & sup idē plus
scribit humiliorem esti
māat dignum esse contēp
tum ita quid in lumbr
cent supbie uenit tate &
celum ipsum solemq; dispi
citis. cepud grecos quidē dix
isse deludr̄ λεροβατω
καπεριφρονησιν
quod nos laque possim̄ di
cere sciendō p dēsem & plu
ris me noui esse quam solē
περιφρονησιν. Ergo dicit̄
quē nunc ad dūm ponit̄
illum sensum habet. Nemo
eox qui in & de sunt te

segnit^{er} cogit^{ur} sic uiuat
 ut se putet esse meliorem
 quacumque enim ed. sic ego erit
 discipuli. Similiter ergo ma
 gistros esse meliores. Un
 de non solum episcopi pres
 biteri & diaconi debent
 magno opere ^{uideri} pro ut cunctum
 populum cui president con
 uersatione & sermone p
 cedant. uerum & inferior
 gradus exhorcitate laico
 res edicti & omni omnino
 qui domui dei seruiunt. qui
 uolunt & de deo xpi
 destruit meliores laicos
 esse quem clericos. Ammo
 nere illos principibus po
 testatibus subditos esse
 oboedire ad omne opus
 bonum paratos esse. Ne
 minem blasphemare
 non esse litigiosos. es
 se modestos omnem os
 tendentes mansuetudi
 nam ad omnes homines. Ita
 le quid & ad romanos scri
 bit. Omnis enim a potes
 tateq; superioribus subdita
 sit. Non enim potestatis
 nisi cedit. quod quidem pre

ceptum & hic & libi prop
 terea puto editum. quia iu
 dice galilea post illud tempus
 dogmice adhuc uigebat
 & habebat plurimos secte
 rarios. cuius & in actibus
 apostolorum fit mentione
 scribitur se referentem. An
 te hos enim dies rursus et
 theodorus dicens. quendam
 esse se magnum cui appo
 sitis sunt uiri qui in ecclesi
 a. Et post hunc rursus
 in diebus; censis iudices gal
 leus quum cetera hoc quid
 probabile profereret &
 lege. nullum debere domi
 num nisi solum dm uocari
 & eos qui ad templum dedit
 mas deferrent. cesari tribu
 buta non reddere. que he
 resis in tantum creuerat
 ut & licet phari seosum.
 et multum partem po
 puli conturbaret. ita ut
 ad dm quoq; nr̄m referre
 tur hæc questio. licet ce
 scri dicitur tributum annon.
 quibus; dñs prudenter caute
 q; respon debet. Reddi
 te que sunt cesari cesari.

& que sunt di dō. cui responsi
one pcculus ce postolus con
gruent docet. principibus;
& potestibus; credentes de
bere esse subiectos ap̄ x̄m
quippe que legunt in ḡlco
magis principatus quam
principes sonant. & ipsa
significat potestatem
Noneos qui in potestate
sunt homines. Sed quia dix
erunt ammone illos princi
pibus; & potestibus; sub
ditos esse. potestibus; his qui
tormenta formidant occa
sio ad negandum dicitur dū
iuxta cepti dicitur se ad
seferent principibus; &
potestibus; esse subiectos
et facere quod iubet. p̄p̄
ter ce subiecti ad omne
opus bonum. Si bonum ē qd
precepit imperator & p̄
ser iubentis obsequere uolun
tati. Si uero malū & con
tra d̄m sepiat. Responde
& illud de actib; ce postolo
rum. Oboedire oportet dō
magis quā hominibus; hoc ip
sum & deseruis in lege ḡm
ce pud d̄m. & de uxoris; a

pud uiros. & de filiis ce pud
pccatib; quod in illis t̄m̄
debetur dominis uis pa
tribus esse subiecti. que
contra di mandata n̄ ubi
unt. quod ubi sequitur p̄p̄
tos esse ut cepte eum supe
rioribus; copulato. hoc quod
ceit. Oboedire ad omne o
pus bonum. & huc usq; fini
to quesi aliud proprium
& specie ce preceptum sit
pccator esse. Iuxta illud
quod in leuitico scriptum
ē. hircū qui emittit male
ditate populi sustinens
trahi in manū hominis pa
reat ^{quis} ergo pccator se. ut
ap̄ pompeum tenet
& educat illum in desertū
& ibi eum disperdat. & quā
tum in se ē sortem male
ditionis & t̄m̄ d̄m cum
oboedierit omni opere bo
no & cum pccator fuerit. po
tost autē d̄m accipi p̄p̄
ut omnia que ceuq; d̄m
possunt sibi in animo p̄p̄
figuſent. & cū accidit
nihil quā nouum sustine
ant. sed eis preccata sint
omnia. Nemine quoq; bl̄

* dupliciter legendum ut uel subaudiatur
ad omne opus bonum pccator esse.

phemate. non simpliciter accipitur. nec enim ait. nomen hominum blasphemare. sed ab solute nomen. non angelum. non aliquam creaturam dei. omnia quippe que ad deum facta sunt. uel de bona. quod dicit michael archangelus cum diabulo disputaret de moysi corpore non fuit accusatus inferre iudicium blasphemie sed dixit. Imperator tibi dicit. Si igitur michael non fuit ausus dicere diabulo. & est male dicere dignissimo iudicium inferre blasphemie. quatenus magis nos ab omni male dicto puri esse debemus. magis debet dicere diabolus male dictum sed per archangelum blasphemiam & ire non debuit. Relege uel res libros & uide que tribus in monte graecis constituta sunt. ut bene dicitur populo. & que in monte caluaria ut male dicitur ruben qui maculce ueritatem thorum perperis. & Zabulon nouissimus filius ioseph & concillat

liberi in monte graecis ponuntur. ut male dicitur quia maledictione sunt digni. Longum est si nunc enumerarem quomodo iacob qui ad benedictionem uocauit filios dicitur ut bene dicam uobis. postea quia in benedictione consociat. Maledictus furor eorum quia pro axe. & ipse dominus loquitur in genesi. Male dicta terrae in opibus tuis. hoc nunc tantum dixisse sufficeret quod blasphemare christi discipulos non oportet. nec quod additur esse litigiosus. Si enim sumus filii peccati. & uolumus super nos pacem sequi. & accessimus ad habitum celestem. que de peccato nomen accepit. cum his qui odore peccati habent peccati. & quatenus in nobis est cum omnibus hominibus peccati sumus. Non solum cum modo destis. sed & cum iuxta. quia nulla uis est ferremus subdit. Locumque deum ire omne ostendentes in subditum ad omnes hominum quo uicine glorie.

ferimus non offendendo
sed offerebido
ide poritando
suff. ferendo.

desiderio nos esse in consue-
tos omnibus; hominibus; ostē-
dere debemus. Sed dum om-
ferimus & iniurie uicē nō re-
pēdimus ipse opera nostra
uniuersis ficent. potest
aliquis obice tūc licē & lo-
pinem uulgi curam q; po-
pulce sem simulacra cepud
quosdam in consuetudine
& fingere bonitatem. sed
ubi non ē uerū & genuina.
& solida in consuetudo. nō
cōueniunt esse in consuetudo
possit omnibus; p̄sūderi;
Fuius enim aliquando
ET NOS STULTI IN OBEDI-
ENTES ERRANTES SERUI-
ENTES DESIDERIIS ET UO-
LUPTATIB; UARIIS IN MALI-
TIA ET IN INUIDIA AGENTES
ODIO. SI ODIENTES ALTERU-
TRUM. Cū autē BONITAS ET
HUMANITAS INLUXIT SAL-
UATORIS NRI Dī. NON EXO-
PERIB; IUSTICIÆ QUE NOS
FECIM; SED SECUNDŪ SUĀ
MISERICORDIAM SALUABIT
NOS P̄ LAUACRŪ REGENERA-
TIONIS ET RENOUATIONIS
SP̄S S̄CI. QUEM EFFUDIT SUP

NOS OPULENTE. P̄ IH̄M
XPM SALUTATOREM NRM.
UT IUSTIFICATI ILLIUS GRA-
TIA HEREDES EFFICIAMUR
SECUNDŪ SP̄M UITE ETNE;
Quædrat aliquis quomodo
p̄culus fuerit stultus in-
credulus & seru-
ens ueris desideris & uo-
luptatib; in malitia &
in inuidia odiosus & odibilis
consequam scelus actoris
nri bonitatis est q; demq;
ce p̄ce uerum secundē ge-
nerectionis & in saluū fa-
ceret. Non ex iusticie ope-
rib; que fecerat. sed ex mi-
sericordia sue effuso hinc
bundantē & lerge super ce
postolos est q; credentes p̄
ih̄m xpm sp̄m sc̄o ut h̄re-
ditatem gratie consequu-
ti spem uite in p̄p̄rium
possiderent. & certe legi-
m; sc̄m iusticiam que in
lege ē. sine querelle fuisse
circumcisum obtinuit die
hebreum & hebreis sc̄m
legem pharisæum d̄ tribu
beniamin eruditum ad
pedes gemaliel. & ab in-

fient licet secretis litteris in
 stitutum. sed quod respon
 detur iudges quicquid ad ubi
 tum seductoris & pcessio
 ne eius & resurrectionem
 in lege ubi scriptum est. licet
 non plene. et tamen ali
 que & pccate habuisse ius
 ticiam. sicut simeon quoq;
 & cetera prophetae in templo
 di seruis e repta. post
 quoniam uero populus conda
 mnauit. cruce fige cruce fige
 am. Non habent regem ni
 si cesarem. & scilicet eius sup
 nos & sup filios nros. & abla
 tum e ab eis regnum di. &
 traditum genti facili
 fructus ei. ex eo tamen post
 qui in xpm non credidit fu
 it stultus errabundus in
 credulus & seruis ueris
 uoluptatibus. an non uob
 uidetur pcculus fuisse stul
 tus. quicquid habebat Ze
 lum di. sed non scdm scrip
 turam. & p se quebat & scri
 ptam & cepi dicitur stepha
 num uestimenta seruabat
 cum zelum odii contra sal
 uatorem in stitutum &

cer scribit. ut sit ab eis cesa
 cer dog b; accipere & p gnt
 decimas cum cedent quibus
 crediderunt uincendo
 aut ullas poterat habere
 uirtutes sine uirtute di
 xpi ihu. aut est uentum
 flemmam restringere
 uoluptatum cum non esset
 tamen plura di. que cum ma
 ior potest esse malitia &
 inuidia. quoniam contra ab
 sentes epistulas sumere
 & ubiq; xpi uocare disci
 pulos. Nolle ipsum salu fi
 eri. & ceteris qui salui esse
 poterant inuidere odisse
 xpi nos. & consequitur
 ab omnibus odium pmereri
 quis cum maior error & ino
 bediens uecordia qua
 post quoniam respicit dies
 & p dicitur unum umbra le
 gem abolitam uelle ser
 uare & dicere. ne cetera
 tenebris. ne conligent. ne
 gustauertis. & cetera p
 solido. & uirili cibo in fic
 tis cupere lacte potueri
 dili gentius cetera decem.
 & inuenient in presen ti

capitulo in ceni festissima
 trinitate. Benignitas
 quippe atque demerita salua
 toris nri di. Non ad terius
 quem di patris pleuacq
 regenerationis. & noua
 genem sps sci. quem effudit
 sup nos hccbundant p ihm
 xpm seducto srm nrm. ius
 qficauit nos in uitam & et
 nam. sed us credendum mys
 terium trinitatis e. Alii
 hunc locum ita intellegunt
 ut non de pculo & aposto
 lis sed cum apostoolorum
 psona. de clis dictum pu
 tent. ut quomodo sub p
 sona sua. & apollo & cetera
 de disensione. & scisma
 te. quod arguebat inco
 rinthis e loquutus. ita
 & icem in presenti loco se
 & aposto los nominans.
 Omnes qui in xpo crediderint
 quicquid fuerint ante re
 generationem. lauacri
 uiculis ostenderit. Simil
 cu & humilitas eius est
 ammiranda. qd qui om
 nem ualiditatem. iusticia
 q. legis quisi quis quilibet &

siene
 te

purgamenta contempnit &
 te se sine xpo uitis omni
 b; seruisse memorarit.
FIDELIS SERMO ET DE HIS
UOLO TE AFFIRMARE UT
CURAM HABEANT BONIS O
PERIB; PREESSE QUI CRE
DUNT DO. HEC BONA SUNT
ET UTILIA HOMINIBUS.
 Hoc quod cert. fidelis sermo
 ad superiora iungendum est
 In quib; ptemis erat. ut ius
 qficati gratia ipsius he
 redes efficiamur scdm spe
 uitae & eterne. Digni enim
 fide sup hereditate di srm
 mo & sup spe uite & eterne.
 Unde oportet de his n du
 bium non limbrim. & ipsu
 credere. & ut credant ce
 teri con firmate. Non solu
 au hoc sed & hoc cum cle
 ris his qui uoluerint crede
 re con firmandum e. qua
 propter cert. & de his uolo
 te con firmare. quiccu ista
 uerba esse crediderint. nec
 se e ut curam habeant bo
 noru operum. p que heredi
 tas di. & spes uite propria
 & eterne. & pulchre ut

miciosem fidem faceret & n̄
 dixit. qui credunt homini-
 bi; sed credunt dō. Necesse
 ē enim ut curiam bonorum
 operum habeant que ad
 implēdū & omni studio p
 p̄recte bonas sunt utilia
 que credentibus; Stultas
 autem questionēs et gene-
 alogias et contentio-
 nes et pugnas que veni-
 unt ex lege de iuris sunt
 quippe inutiles et vane.

Quia multiplices & diuer-
 ses sunt questionēs prop-
 terea sciamon debet qui
 querent dñm loquutus
 ē dicens. Recte autem quib̄
 ter & im inubnerunt peccō.
 qui igit̄ dñm non recte que-
 runt peccōm inubnere non
 possunt plurimū exem-
 ple sunt quib̄ dñm non
 recte dñm. Iudei p̄cave-
 quer̄ dñm sperantes se dñm
 inubnere posse sine xp̄o.
 h̄ & alii uicino sermonum
 strepitu non crepantes
 querunt quōm inubnere
 n̄ possunt. philosophi quo-
 q; & barbari de dō uerba

sentientes que fieri dñm. Sed
 quia non recte quesierunt
 fuerunt eorum factus que
 gones partem dñm huma-
 nis sensib; posse com pre-
 hendi. Ab his igit̄ p̄culus
 nos seruo caret questionib;.
 ceterum ad scripturas &
 que scripturarū auctoritas
 tate sunt fultis magister
 horat̄ & prouocet p̄-
 ceptorum. non nescius sal-
 uatoris. in quib; caret. que-
 rite & inubnitis. pulsa-
 te & ceperit uobis. pe-
 gte & decbit uobis. Omnis
 enim qui querit inuenit
 & qui p̄dit accipit. & q̄
 pulsat ceperit ei. mo-
 do non sit corpus nr̄m sub-
 dictum peccatis. & lingue
 dicitur in nos scopi. & ex-
 ercet̄ sensus. mens cog-
 die diuina l̄tione p̄cave-
 t̄. & questionēs nr̄e stul-
 tē non er̄ questionēs. qd̄
 cū caret genealogis & con-
 tentiones & rixas que ubi-
 unt ex lege de iuris. prop̄-
 ae pulsat iudeos qui in eo
 se uicent. & putant

legis habere notitiam.
si nomina teneant singu-
lorum. quae quia uerba
ra sunt & aetymologiae
eorum non nouimus. plerumque
q: corrupte pro ferunt
conobis. & si forte erra-
uerim in hoc censu. in ex-
tensione & breuitate
syllabe ut breuiter produ-
centur ut producta breui-
centur. Solent irridere
nos imperitiae maximo
in conspersionibus; & qui-
bus decem cum resura gule
literis pro ferendis. hoc
cum dicitur. quod septuaginta
in interpretat pro quos
in graecum sermonem
lex diuina trinitate
spicitur h&h. littera
& can. & ab hoc istius mo-
di quia cum duplici conspi-
ratione in graecum lingu-
am trinitate ferre non pote-
rent. alii litteris addi-
tis expresserunt. uerbi-
causa. cur Rachel Rachel
dicuntur. & Hieron. Hiericho.
& hebron. cbron. & seor
segor. In diis uero cona-

tus iste deficit. nec nos
& graeci unam tenent litteram.
S. habent. illi uero
aper. seem & h. seede. & sin-
que diuersos sonos possi-
dent. in actione. pro seade scri-
bunt. sed quod non scribi-
t. seon seem orreorum
pro seem & h litteram pronun-
tiant. & scribit. Si igitur
anobis haec nomina & lin-
gue IAIOMATA. ut uide-
licet bcer bcer. non ita fi-
brunt expressa. ut exprimi-
munt ab hebraeis solent
cicchinnum ad tollere. &
iurare septuaginta noscunt
quoddam. unde & nobis
cur fuit omni uerba le-
gis libros quos uir doctus
cedem. animum in exemplis
digresserit de se scribenti
bibliotheca descriptos
& ipsi curth & gois emen-
dasse. in quibus; & ipse hebre-
ce propriis sunt characteribus;
uerba descripta &
graecis litteris trinitate
& pressa uicino. Aquila
& ian & simmachus sep-
tuaginta quoque; & theodo-

go suum ordinem tenebant
 Nonnulli uero libri & max
 imi huius qui apud hebreos
 uersu compositi sunt. & he
 ceteros ediciones additas
 habent. quorum quinque
 & sextam & septimam
 trices legonem uocant
 cubito rite tunc sine no
 minibus; in tunc per & ceteram con
 sequuntur habere in moste
 le illud in gemitum suono
 bis labore doncurt. ut non
 meo pene ptimecam
 sup cilium iudeos solus
 labur & obitor tunc lingua.
 & stridente scilicet. & tra
 sic fauce gaudentibus. & il
 lis & edice occisio sup bis
 quo modo nos qui lectinisu
 my lectina nomina & on
 gines delingue hinc benia
 ficillius memorie tradi
 m. Itaque illi ceperunt & cetero
 uerba cula suis sermonis
 uocabula plenis simis sen
 sib; imbibunt. & ab ex
 ordio cedem usque & cetera
 Zorobabel omnium genera
 gones. ite memorie uelo
 citate q; currunt. ut eos sui

puter se ferro nom. hoc
 nos qui aut edice littere
 didicimus. aut certe sero
 cre didimus in xpm. aut
 & licet si in fentes sumus
 & ceteris meencipiaq; magis
 scribitur turum sensum
 quom uerba scetiamur.
 si forte non ita nouimus
 putant se in nominibus
 referendis in sup putte
 gones canox. & in nepog
 b; ab nepog b; cuius pro a
 uis ceteris doctores. au
 diui ego quondam de he
 bresis qui sero me in xpm
 credidit se simul abet de
 genealogis dni nri ihu
 xpi. que scripte sunt in
 mattheo & luca fere
 questionem. quod uideli
 cel & cetero solomone usq; cedio
 seph. nec numero sibi nec
 uocabulorum equelita
 te consentiant. quicum
 corde simplicum pub
 tis & cetera. que si & ceteris &
 oraculo defereret qu
 dem ut sibi uidebat solu
 gones. cum magis debent
 iustitiam & misericor

dicam & dilactione di que
fere & post ille. si forte
demonib; & numeris dis
putar&. scatis forsitan
de hebteorum sup cilio. &
plus qucem n&cesse fubyt
dixerim. sed occasio nob
dicat e de genealogis
& con^{ten}tionone & rixis que
ex lege ubiunt dissen
di dicat& tici quoru ceris
totilis princeps e. solent
ergum ticcionu p&lic
t&ndere. & uagiam rhe
thoricam liber ticcionem
in syllogis mox& spin&ce
condudere. hui ergo qui
in eo totos dies & noctes
terunt. ut in terrog&nt
ut respondeant ut d&nt
propositionem ut accipi
ant. sed sumant con fir
mant& utq. condudant
quosdam con&ntio sosuo
cent. qui ut lib& non ra
gane sed stomacho dispu
tiant litigant&nt. Sugi
t illi hoc faciunt quos&
proprie est con&ntio e.
quid deb& facere xpian.
nisi omnino fugite con&nt

tionem. Rix& quoq. lega
les p&nitus respub&ntesunt
& iudeos& stultit&nt&nt
quendo. Sunt enim inug
les & uacne que ticcionem
sp&ciem scientie hab&nt
c&nterum n&ce dicentib; n&ce
caud&nt&nt; pro sunt. quid
mih&nt enim prodest scire
qd&nt cenno uixerit me&ntu
s&ntia quo to c&nt&nt&nt sus
cenno solomon sor&ntit&nt
e conuigem. ne forsitan
robo am und&ntimo ab&nt
tis illius cenno n&ce tus esse
c&nt&nt&nt. & multa istius
modi que aut difficile e
inub&ntire. propt&nt libros&
uac&nt&nt&nt. & dum pau
lac&ntim de in emen d&ntis
in em d&ntis scribuntur.
errore sino&nt&nt. aut&nt
si inueni&nt&nt me&nto stu
dio & labore. nihil profu
tura cognouim&nt. frequ&nt
accidit. ut he&nt&nt pug
n&nt&nt legis. non ob desid&ntiu
u&nt&nt&nt. sed ob&nt&nt&nt
glorie. dum&nt apud eos qui au
diunt d&nt&nt uolum&nt&nt
ri. aut&nt&nt&nt hoc sumus

culo turpice sicut mur lu
 era. quid enim prodest spu
 manibus; labiis & lacratu
 gerrare animum cum sim
 ple & moderata respon
 sio. aut possit te plece ac
 se siudice aut si fideliter
 ter & pleccabiliter hinc dicit
 hereticum hominem post
 unam correptionem
 deuita sciens quod sub
 uersus est eiusmodi et
 delinquit qui est ase
 metipso damnatus;
 Nomine hereseos & in epistu
 las ad carinthios ponit.
 Oportet enim & hereses
 in uobis esse ut probati qui
 manifesti fiant & ad
 gloriat in tunc in opera
 acris. que sunt fornicati
 o immunditia. luxuria.
 dolocria. ueneficium. ini
 micitia. contumeliones. &
 cetera his similia que predi
 co uobis sic pre dixi. quoniam qui
 haec agunt regnum dei non
 possidebunt. In quibus dili
 genter est obseruandum.
 quod quomodo cetera ui
 ticia que in tunc in opera

numbrata sunt & dudum
 nos cognodi. ita & licet
 hereses nobis auferant
 regnum dei. & non in tunc
 quo modo quis dum tunc
 & cludat cognodi. Quod
 cum magis mirum sit. &
 iam illud de ceteris; cetero
 loqui uident esse se legem
 dum fidem nostram in xpo.
 & ecclesiasticam discipli
 nam iam tunc a uersis
 hominibus; heresim nunc
 peccam. Nos enim in qui
 unius iudei ad apostolum
 pcculum. neque lit tunc
 de accipimus caudea. ne
 que ueritas quis de fructibus;
 annuntiauit nob. aut
 loquutus est aliquis de
 in medium. pccum cum ut
 cote audiamus quid senti
 ces. de herese ista notum
 est nobis qui a ubique ei contra
 dicit. Et licet non herese
 seon milia non dicant. a
 pcculo ac in opera non
 necant. loquente ad pres
 biteros & ecclesie. Ego scio
 quoniam uenit post abcessu
 m dum lupi graues in uos

X. emulgonse irrefre dissonanc hereses inuidie obquales comitaciones

non p̄cer cōtuler ḡt̄ḡi. & l̄x
uobis ipsis consurgētib; un
loquētib; publice ut ab
ducent discipulos. post se
habe in tricen situ dicta
sint. ubi & ceteri hereses
appellatur. Nunc ipsum
nom̄ uidetur plenissime
uētilendum. heresis gre
ce ab elatione dicit̄. quod
scilicet unusquisq; id sibi eli
git. quod ei melius esse
uideat̄. philosophi quo
q; stoici peripatetici a
cademici & epicurei illi
us ut illius hereses appel
lant̄. Superfluum ē ire p̄
singula & mercedem
uolentium appellari he
bionem monachum & ma
nichum cum suis & nume
ricis dogmatis; cum p̄
facile sit unicuiq; cognos
cere. quib; singuli ducti
t̄ errorib;. Arrius & Ari
nomius & noue auctor
hereses utinam notā
essent min⁹ forsitan plu
rimos decepissent. heres
q; cum igit̄ hominē post
unicam correptionem. si

heresim abe
latine dicit̄.

ue ut in greco melius hec
betur NOYΘECIAN. dicit̄
NOYΘECIA. ille cū cōmoni
tionem m̄c̄ḡis & doctrinā
absq; in se peccatione signi
ficat. legit̄ in lectinis co
dicib; quod uerum p̄cep̄
quoq; eccl̄ie necesse est app
bēbēat post unam & cel
teram correptionem.
quod scilicet non sufficiat
t̄ntum semel & im cor
ripi ut cōmoueri. quicquid
quo sit deprauatus erro
re. Sed & secunda & sit
adhibenda doctrina ut
inose duos aut trium
testium sit & omne uer
bum. quare cū post p̄
mam & secundam cor
reptionem deuitandus
sit. reddat causas dicit̄.
Quod subuersus ē huiusmo
di & p̄ccat cum sit esse
m̄ ipso damnatus. qui
enim semel bisq; corre
ctus caudito errore suo
non uult corrigi & re
p̄tinet corrigentem.
& contrario se ad pug
nas & iurgia uerborum

peccatis & im uultu lucrifacere
 cequo docetur. propter
^{uero} ecclesiam & ipso dicitur esse
 diuinitus quia fornicator
 adulter. homicida. & clerici
 uicia presbiteros de ecclesia
 propelluntur. heretici cum in se ipsos
 schismaticum ferunt suorum
 bitrio de ecclesia & cedentes
 que recessio proprio
 conscientie uidetur esse
 damnatio. Inter heresim
 & schisma hoc est arbitrium
 quod heresis peruersum
 dogma habeat. Schisma
 propter episcopi eadem
 dissensionem ab ecclesia
 separetur. quod quidem
 in principio aliqua ex parte
 intellegi potest. clericorum
 nullum schisma non sibi
 aliquam confingit heresim.
 ut scite ab ecclesia
 recessisse uideat.

Cum misero arteman ad te
 ultimum festina uenire ad
 me nico polim ibi enim
 statui hiemare. Legimus
 in hoc libro istius epistule
 huius

hereticis reliquas episcopis
 ut ex quodam & hinc
 corrigas & constituas
 presbiteros. sicut ego tibi
 disposui. Ut quia quatenus
 nupc diderunt. & cedente
 paulo & ceteris ecclesiis
 transiunt. non dimittentur
 orfici. sed habent apostolicam
 uix quiete que uidebant de
 esse corrigere. quia ergo
 post fundatum ecclesiarum
 necessarius erat titus. qui
 edificium superstruere. scribit
 ei ut cum archidiacono
 ut tunc unum scilicet & duobus
 qui secum fuerint episcopum
 missis implenturos locum
 eius. ipse nico polim ubi
 se hie macturum esse conlatis
 & quo peccat nos pauli
 incredentes probant affectus.
 necessarium habet titum
 in dican gelii ministerium.
 tamen non dum ante ad se uult
 ubi se. nisi in locum eius

certhomces utthi chi cur
successor ced ubi brit nico
polis ipse e que obui eton
cem augusti quod ibi conlonu
deo pccatricem que supra
rit nomē accepit
ZENAM LEGIS DOCTOREM
ET APOLLO SOLICITE PRE
MITTE UT NIHIL ILLIS DE
SIT. Iste e apollo de quo
& ad corinthios scribit u
nus quis sue urm dicit.
Ego sum pcculi & ego apol
lo & ego cefe. fuit cauir
cel & cendrinus & iudceis
uclde eloquens & pfectus
in lege episcopus corinthi
orum que propt dissensi
ones que in corintho & h
ceduicam in sulcem cre
tiam cum Zenalegis docto
re putandum e tricus
fr & cesse. & pcculi episto
lce dissensionib; que cogn
thi ofte fuerunt tem
peratis rursus corin
thum seuestisse. Zenac
ubro legis doctorem de a
lio scripture loco qui fue
rit non possum dicere. ni
si hoc tenlum quod & ip

se apostolicus uir idopenr
quod apollo & ercebcat
hce buerit xpi & desicet &
trubndi. precepit itaq; ti
to. ut quo dber & ce ced gre
cicem ne cui gicetur & rion. n
eos faciat sithcer chus in
digere. sed hce bce ec que
ceduicicum necessarias.

DISCANTAU ET NOSTRI BO
NIS OPERIB; PRE ESSE IN
NECESSARIIS USIBUS UTU
INFRACTUOSISINT. Supra
dix & rca Zenam legis doc
torem & apollo solicite
pmitte. ut nihil illis
desit. quia & rgo poteret
suboriri occultate sponsi
ut non tam titus quam
quicumq; epistule & rca
hoc diceret. & unde cito
ut uicicum non hce b
b; lcc r g r & ur. Solut hnc
questionem. & quesi nihil
sibi op pnaat. elidit dicen
do. Discant cu & nostri bo
ni operib; pre esse in ne
cessariis usib; ut non fruc
tuosifunt. Nos tros suosuo
cct qui in xpo credidit
qui quia xpi & rion r bte

& pcculi & titi cap pellere
 m & rebcent. habes inquit
 in discipulos potestatem.
 doce eos non esse in fructu
 osos. sed eucen gelistis & ce
 postolicis uiris qui bonis ope
 rib; s& uiunt ministrare
 & ministrari. Non in quib;
 cumq; cccusis. sed in n&cessa
 riis usib; habentur quippe
 uilatum & uestim&ntum.
 his conl&ntis im. & qui cel
 terio s& uiunt. de celat ho
 uiunt. & qui pccr ticipes
 spirituelium nr&rum fac
 tisunt. debent nob succp
 ticipere cccr n&lice. & ne
 forsitan ut epistolam pau
 li. ut preceptum titi sic
 cile conl&mpnesent. in
 fructuosos uocentur quicq;
 eucen gelistis n&minis
 traubunt. dicit & salom&in
 in pro uerbis. Fructus ue
 ro elymosine. & ipse pccu
 lus primum sp& fructu
 cccritatem uocet. Cccri
 tates a& in c&mmuniceatione
 & in ministerio ut maxi
 me com probat. ut non
 inquit in fructuosis sint.

Omnis ^{eni} arbor que n& facit
 fructum & cad&ur & in igne
 nem mittit. hoc cu& dico.
 qui pccrce s&minat. pccr
 ce & m& & apostolicis ui
 ris & eucen geli & cccorib;
 xpi in n&cessariis usib; nol
 le tribuere sterilitate q&
 seipsum est condemnare
SALUTATE TE QUI MECUM
SUNT OMNES. Ut solita
 consuetudine usus e. ut
 titum ab omnib; qui s& cu
 brunt dic&nt seductari
 ut certe proprie intitu
 quod t&lis ess& ut uo
 sem eor& qui cum pcculo
 brunt omnium mesere
 tur. Magna uero laus
 titi p pcculum ab omnib;
 seductari. **SALUTA** EOS
 QUI NOS AMANT IN FIDE.
 Si omnis qui cecit ama
 r& in fide. & non ess& alii
 qui c&bt q; fide dilegerint.
 numquam pcculus c&da
 mos& fidem apposuit
 s& dicens. seducte eos qui
 nos amant in fide. am&nt
 quippe & m&cc&ntes filios.
 ita ut pro eis & oppot&re

sint peccato. sed non a-
mant infide. & lux ope ma-
ritor quib; frequen-
tissime comorunt. sed amor ille
non fidei e. solcc scorum di-
lectio in fide diligit. in tan-
tum ut licet si ille quidili-
git infidelis sit tamen sc
in fide & in diliget. sed in
illud. Omnia ura in fide fi-
cent. & adibi. Diligite inimi-
cos uras. Diligit sc inimicos
suos. & ideo in fide diligit.
qui coedit in & in qui pol-
licetur se pro explectione
mendocati & tributurū
esse mercedem. GRATIA
DNINRI CUM OMNIB; UOBIS:
Scibndum quod in g. & c. co-
dicib; ita scribitur est.
Gratia cum omnib; uobis.
ut n. & dn. n. & nri in libris
ferretur c. & th. & l. c. in co-
mune itaq; scis c. & q; c. &
denlib; tto & c. & l. & r. qui
cū eo dicit in p. & c. & g. &
t. & quomodo isic ac pa-
tri c. & c. & c. benedixit filiū
suū iacob. & ipse iacob du-
odecim p. & c. & c. & c. &
postoli quoq; in g. & c. & c. &

domum dicebant. pecc
huic domui. & si dignice & c.
dom. se quiescebat pecc
eorum super eum. Si uero se
& c. & c. & c. indignam. se
u. & c. & c. & c. & c. & c. & c.
fuerunt in p. & c. & c. & c. & c.
nunc in fine epistole sup
cep. & c. & c. & c. & c. & c. & c.
tib; in p. & c. & c. & c. & c. & c.
uoto habebat effectum.
& c. & c. & c. & c. & c. & c. & c.
denlium sicutem se bene-
dictus qualem benedictis
prebere uoluisse. Amen.

EXPLICIT AD TITUM

EXPLANATIO AMEN

INCIPIT EXPOSITIO

SCIIHERONIMI PRBI

IN EPISTULA AD PHIL

MONIM GRATIAS AG

UINOLUNT INTER
 epistulas pauli etc
 recipere que ad phi
 limonem scribit. cum
 non semper apostolu
 m & omnia xpo in se loquun
 te dixisse. quicquid huma
 ne imbecillitas unum tibi ofe
 sci sps ferre potuisset. neq;
 huius corporis necessita
 ter sub presentia semp dñi
 complerent. uelut dispo
 nere prandium. cibum ce
 pere & urire scoticari. inger
 re digerere & haurire co
 plere. accedebat & eris que
 & quibus te & coaccit repli
 acnt. ut id firmum fuisse
 aliquot tempus in quo pau
 lus dicere non cederet. uiuo
 non tamen ego. uiuit aut in me
 xps. & illud. cen & perim
 tum quibus ei qui in me
 loquitur xps. quale in quibus
 & perim tu xps e cadit
 pcculcam quicquid reliquit
 tro ad & apud corpus
 uenit & tunc cffer. & il
 lut ad galectas. utinam
 & & cidant qui uos cont
 bunt. & in hoc ipse epistu

lce. Simul cum & prepara
 mihi ospicium. hoc cum non
 solum apostolis sed prophe
 tis quoque similiter accedisse.
 unde sepius scriptum fera
 tur. factum est uerbum
 dñi ad hiezechiel. siue
 ad quibus ^{libet} alium propheta
 rum. quicquid post & plerum
 uocacionem rursus in se
 m & reuerentis homo co
 munis fide te propheta.
 & cepto dno nro ihu xpo.
 in nullo sem spm pmanens
 se. quod signum & accepit
 ac iohannes noster accepit
 ut sup quibus uidisset spm
 sem descendentem & ma
 nentem in eo. ipsum esse
 cognoscit. & quo ostendit
 sup multos quidem de
 cendere spm sem. sed pro
 prie hoc esse scilicet
 in signo quicquid pmanens
 in eo. his & ceteris istius
 modi uolunt. aut epistu
 lce non esse pauli que ad
 philimonem scribit. aut
 si & licet pauli sit nihil ha
 bere qd edificare possit.
 & ceplerisq; uerbis; repu

dico etiam. dum commendandi
tunc scribit officio non
docendi. ad & contrario qui
genuerunt uictorias etc
esse defendunt. dicunt nu
quam intacto orbe accunc
tis & desuis fuisse suscepta
nisi pcculi copostoli crede
retur. & hanc lege nes & un
dum quidem cedtimoth &
& ced gulectis eos debere
suscipere. De quib; & ipsis
humane imbecillitatis
& emplace protulerunt pe
nalem quem reliqui tro
cede. cepud acrum ubi
ens & cum ced ferr &. uti
nem & cident qui uos con
turbent in ubiri plura.
& cedromanos & clerics &
desias. maxime que cedco
rintheos semissius & co
tidiano pene sermone dic
tata in quib; cepostolus
loquetur. & eris cu ego di
co non dominus. quos & ipsas
quia aliquid tale habent
aut pcculi epistulas non
putandis. aut si iste reci
piunt. & recipiendae esse
& ced philimonem & preiu.

dicio similium & ceptaru
Ualde cu eos simplici &
riore si putent cibum & me
se. hospicium prepccare.
uestimenta conquisere et
se pccatum. & ceterose
fugere spm scm sicorpuseu
li pcculis p necessitatib;
seruicem. Nolite inquit a
postot contristare spm scm
in quo signati estis in die se
demptionis. quib; oprib;
spis scm contristatur prophe
tic commemo ret multis in
ordinem uitis pccatis q.
digestis. ced & tremu in fe
stis. In omnib; istis contris
tationibus me. alioquin calice
aque frigide porrigere pe
des licite. immolite ui
tulum. prandium prepa
rare pccatum sit. cum
sciam & his reb; indi quos
dam filios cepccari. non e
huius tam poris ced omnia
que pro ponere illi solent
inulum. Quod si non pu
tunt eorum esse pccata
quorum & magna sunt.
Alterum mihi conditorum.
luxta ualdelinu. m. uone

& appellat formice uermum
 um culicum locustierum.
 Alterum celi terre maris
 & angelorum debent intro
 ducere. An potius eiusdem
 potentie e ingenium. qd in
 maiorib; & excusis & ia
 minorib; non negat. &
 quo marcionis fecim men
 tionem pculi esse ad phi
 limonem epistulam sed
 tim marcione auctore
 doceant. quicum coleris
 epistulas eius ut non susci
 perit. ut que dcm in his mu
 tauerit atq; cor roserit.
 in hanc solam. meen non au
 sus e mittere. quic sua illa
 breuitas defendebat. Sed
 mihi uidetur dum epistula
 simplicitatis cer guunt.
 suam imperitiam pro de
 re non intellegentes. quid
 in singulis sermonib; uir
 tutis & superbiae lectat.
 que oronlib; uobis & ipso
 nobis sco spu sug geseute
 quo scribitur sunt suis locis
 & plenare conabimur.
 Sicut breuitas habet & ur o
 ttemptui contempnatur

abdicet. necum. soffonice.
 & ediduo dbeim propheta
 rum in quib; cum mirata
 grandia sunt que ferunt.
 ut nescias utrum breuita
 tem sermonum in illis a
 mirari debeas. an magni
 tudinem sensuum. quod si
 intelleges hii qui epis
 tulam ad philemonem se
 pudicent. numquam bre
 uitatem despicerent. que
 pro lacrimosis legironib;
 euangelico dbeose con
 scripta e. dum breuiatu
 consummatumq; sermo
 nem fecit dnr sup t rram.
 sedicem ipse apostoli ur
 bic ponendie sunt que ita
 incipiunt. **EXPLICIT PREFATIO.**
INCIPIT EXPOSITIO HUIUSDEM:

PAULUS UINCTUS IHU
 XPI ET THIMOTHEUS
 FRATER PHILEMONI DI
 LECTO ET COOPERATORI
 NRO. ET APPIE SORORI.
 ET ARCHIPPO COMILITO
 NI NRO. ET ECCLESIE QUE
 IN DOMOTUA E. GRATIA
 UOBIS ET PAX AD O PATRE
 NRO ET DNO IHU XPO.

Preposito ordine atq; p
uerso in epistulae pauli
dilatari a me uobis placuit.
Nec cum id ebreo. O pau
lce & eustochium p & epe
tis ut facerem. & ego ob
nix ne facere recusare
saltem per uiam. & que
uobis ut num & uersum.
Ita sensu quoq; ordine uide
bitur & systema ut dispo
sitionem coegit. Rem itaq;
principii in fine tempta
bo. & quod alius in exordio
structum apostoli quere
ret quare aut quo tem
pore ut quo cognominale
esiculo piculi nom accep
rit. hoc ego nunc facere
compellor. nemo enim qui
dum dicit. anle hanc die
indum facere ausus. Neq;
uero putandum est. ut a sim
plicioribus latinis legit
seculum esse dictum esse
& non secul. quia & d & tribu
beniamin dicitur in quo hoc
nomen familiariter habe
bitur. Siquidem & ille saul
rex iudee p sequitordicum
d & tribu beniamin in fuit

Quod cum seculus a nob dicitur. n
mirum est hebrean nomina ad
militudinem grecorum & ro
manorum casuum declinari.
ut sicut pro ioseph. ioseppus
pro iacob iacobus. Itaque sa
ul quoq; seculus in nostra lin
gua ac sermone dicitur.
Querit igitur quare aut quo
iubente. uel antiquum no
men amisit. ut nouum sup
serit. ut ex abram abraham
dicitur diuisione. p factum
est ut ex sacra sacrae
uocabulum fieret. equedi
imperiam fuit. & ut ad no
uum instrumentum uenia
ut simon p & tri nom acce
peret. & filii zebedei bene
dictum. hoc est filii tonitru
uocantur dñi n̄ ihu xpi uo
ce preceptum est. quare au
tento piculus dicitur sit. nul
la scriptura memorat.
audacter itaq; faciam
sed forte uere de abtib;
apostolorum suspicionem
ad firmans meos. legimus
in eis quod sc̄i sp̄i antiochie
dixerit. separa te mihi b̄
nabien & seculum in opus.

quod ead sumpsi eos. Tunc ieu
 nentes & orientes imponen
 tes eis manū dimiserunt illos.
 qui cum felicitiam syrię des
 cen dis sent & nauigantes
 salaminem cypri que nunc
 constanti cecidit pubis
 sent. habentesq; secum in
 ministerio iohannem. pp
 t quem postea edificatio
 rum ecclēsię iurgium con
 citatum ē. & omni insula
 p̄cegrata p̄sum. usq;
 ubi sent. In uenerunt q̄m
 dam magum pseudo pro
 ph̄t̄ia nom̄e b̄erie
 su cum pro consule sergio.
 Piculo utro prudenti quia
 scitis b̄ernabie & piculo de
 siderab̄et di c̄beis uadise
 sermone. resistente ite
 q; mago & c̄fide recte ser
 gium deprauente. saulus
 ait scribitura qui & piculus
 sepl̄us spū sc̄o intub̄is in
 eum dixit. O plene omni
 dolo & omni fallacia fili
 diculi. inimice omnis ius
 t̄ie non desinis subuēte
 se uice d̄ni p̄ce. & nunc
 ecce manū d̄ni sup̄ te & h̄is

ceus non uident solem us
 q; cedit tempus. Con festimq;
 cecidit in d̄im caligo & te
 nebre & cir cuius quib̄e
 b̄et quiet manū d̄er̄. Tē
 pro consul cum uidisset
 fecerunt credidit ammi
 rans sup̄ doctrinā d̄ni. &
 cum ap̄c̄pho nauigasset &
 paulus & quicum eo b̄n̄
 uen̄erunt p̄gen p̄amphi
 lię. Diligent̄ ceditēde q̄t
 hic primum pauli nom̄
 accep̄erit. Ut b̄im sc̄pio
 sub idēte africa africani
 sibi nom̄ adsumpsit. & me
 tellus cr̄ce insula subiu
 ḡta insigne c̄lic̄i sup̄
 familię nepor̄t̄i. &
 im̄peratores nunc usq;
 romani & sub idē q̄ gen̄i
 b; c̄dic̄e b̄im̄ci p̄er̄t̄ici ser
 magi nuncupant̄. Itē &
 saulus c̄d̄ p̄d̄icationē
 gen̄lium an̄is sus a primo
 ecclēsię spolio pro consu
 le sergio piculo uictorie
 sup̄ c̄tro p̄ea p̄tulit. b̄ix
 itq; uixillum ut paulum
 d̄ic̄er̄tur osculo. Sicū &
 int̄ p̄d̄icatione nominis

querit pcculus in hebreo
mirabilem sonat. reue
re mirum ut post secul q̄
int̄ p̄dictur & p̄dictus.
eo quod ad ubi cendiam &
desiam fuis & ad diabulo
postulatus. de p̄sequuto
se uic̄ fieri & electionis
plus forsitan quam por
tuit. sed n̄ cessare dis
putatum ē. qd̄ cū sequi
tur. Vincitur ih̄u xp̄i. In
illuc̄ epistulic hoc cognomi
ne usus ē lic̄ & in corpore &
p̄dictulicrum. Ad ephesios
uidelic̄ & philippenses
& colosenses esse se inuin
culis pro confessione tes
tatur. Melioris aut̄ mihi ui
datur sup̄ciliū uinctū ih̄u
xp̄i sedicere. quam aptm.
Glorie bunt̄ quippe apos
toli quod digni fuerunt
pronome ih̄u xp̄i conlu
meliam p̄ceti. Sed n̄ cessa
rie uictoritas uinculo &
rogaturus p̄ hon̄simo. ta
lis rogare debuit qui pos
set imp̄trare qd̄ posset &
Felix nimirum qui non in
sapientia n̄ indiuictus. non.

in elo quib̄ lic̄ & potentia
seculari. sed in xp̄i p̄cessionib;
gloriet̄. tūc̄ & lic̄ & gl̄ar̄
epistulicam sermone c̄cludens.
D̄ & c̄ero nemo mihi moles
tus sit. ego enim stigma
tūc̄ d̄ni ih̄u xp̄i in corpore
meo porto. Non omnis aut̄
qui uinctus ē uinctus xp̄i.
Sed quicumq; pro xp̄i nomi
ne & pro eius confessione
uinct̄. ille ubi uinctus di
cit̄ ih̄u xp̄i ut sanguis effu
sus h̄is t̄c̄n̄ lum m̄c̄st̄yr̄
facit qui pro xp̄i nomine
fundit̄. Scribit igit̄ ad phi
limon̄ in rom̄ uinctus in
carcere. quo t̄m̄ pore mi
hi uident̄ ad philippenses
colosenses & ephesios epis
tule et̄ d̄ic̄ t̄c̄ t̄c̄. ad phi
lipenses illuc̄ & accusat̄. p̄
m̄ quod cum solo timothe
o scribit. quod & in hac epis
tule fecit. Dehinc quod
uincula sua m̄c̄ni festu di
cit̄ fecit pro xp̄o in om̄
p̄lorio. qd̄ sit cū p̄lor
rium in ipsius epistole sine
significat̄. Solut̄ uos
om̄s sc̄i. maxime aut̄ qui

decesseris domo sunt. acce-
 sisset missus in carcerem.
 notior famulatus ei factus. p
 sequatoris domum xpi fe-
 cit & desicem. Deinde ait.
 quidam cum & contributione
 xpm annuntiant. non sin-
 cere existimantes pressu-
 ram suscipere uinculis
 meis. porro & ad colo sen-
 ser principium simile. Pau-
 lus apostolus xpi ihu pro-
 luntatendi & thimothe-
 us frater. & in sequentibus.
 cuius factus sum ego pau-
 lus minister quinunc gau-
 deo in p'sionibus pro uobis.
 & adimpleo ex que desunt
 passionum xpi in carne
 in eu pro corpore ei quod
 e desicem. & in fine sedu-
 ctio mea manu pauli.
 Memores estote uinculorum
 meorum. hoc ideo ut sciam
 huius quoque epistolae d'et
 cere. & inter uincula fuis-
 se dicitur. illud cum pro-
 prie habet & ad colo sen-
 ser quod idem honestum quinunc
 philemoni commendat &
 ampliator eius de symonis

fuit. denique cert. que circa
 me sunt omnia uob nota
 facti & archicus carissim
 frater & fidelis minister
 & conseruus in dno que mi-
 si ceduos. sed hoc ut cognos-
 cet que circa uos sunt. &
 consolatur corda ura cum
 honesto carissimo & fi-
 deli fratre que e & uobis.
 Sicut philemon ad quem
 huc & epistulae scribitur
 honesti dnt e. immo frater
 esse coepit & dno. & ad
 colenser referat quod ho-
 nestum & eis sit rectio. nos
 ipsa & ordo deducit. qd
 & philemon colenser sit.
 & eo tempore comunem
 ad omnem & desicem ho-
 nestum epistola tulit
 quo priuatus & sui comen-
 dictrices ad dnm. littere
 superact. e & clud indici-
 um qd in hac eadem epistu-
 la & archippus nominat.
 cui hic cum philemoni scribit.
 dicitur inquit archippo. ui-
 dem ministerium qd acce-
 pisti in dno. & illud imple.
 qd e ministerium qd archip

pus accepit ad nō ad phi-
lémonem legim⁹ & ierchip-
po cōmilitoni nrō & ecclē-
się que indomocuccē. & qđ
puto aut episcopum & im-
fuisse ecclēsię colosēsis cui-
am monetur studio sedi-
ligent q; p̄esse. aut dñi
golu predicato s̄m. aut si
ita non ē. illud mihi in presen-
tiorum sufficit. quod &
philémon & ierchippus &
honestim⁹ ipse qui lit̄as
p̄fereret fuerint colosē-
ses. & eodem tempore quat-
tuor ut antedixim⁹ episto-
le scribte sunt. Ad ephēsi-
os uero illam ob accusam qđ
proximo & hic uinctum es-
se se dicit. & eodem que
ad colosenses iusserat. In
huius quoq; epistule fine
p̄cipiet ut uxores subi-
ciant uiris. ut uiri uxores
diligant. ut filii oboediāt
parentib; . ut p̄ctes n̄ p̄-
uocent ad iracundiam fili-
os suos. ut serui oboediāt
dominis cernicib; . ut dñi
feliciter ministrent seruis que
iustie sunt p̄beant. &

& scitem am epistolam suā.
hoc fine concludet. quid
agrem. notum uob faciet
thichicus carissim⁹ frater
& fidelis minister in dño que
^{missi ad uos in hoc ipsum ut cogit nos certioris quae}
circa me sunt. & consolent
corda ur̄e. Tychicus autē ē.
qui & ad colosenses cum ho-
nesimo mittit. & eodem
pore honestim⁹ habuit co-
mittē quo honestim⁹ ad phi-
lémonem lit̄as p̄feret
bicit. & timotheus frater.
In aliis epistolis sotthenes
& siluanus interdum & ti-
mothaeus adsumit. in qua
tuor tenent timotheus.
qui aut eodem in tempore
ut presente timotheo ce-
terisq; dicitur. quod
ego duplici & accusa factū
puto ut & epistulae maio-
rem haberet auctoritatē
que non ab uno scriberet.
Et quia nullae emulatio
erit in apostolos si quis
forte p̄culo dicitur a
lii sp̄i suggestisset. absq;
ulla tristitia adderet
paulus in lit̄as quas dic-
tabat. scdm id quod ipse

cognovit precepit. ut si alio
 proph & ente alii fuerit se
 uellectum. taceat ille qui
 prius proph & abbet. & pp
 ter picua que alio addide
 rit suggerente ut suam.
 ite alterius quoq; episto
 lam pro scriberet. phili
 mon inquit dil & tis. Non
 habet in grego ΑΓΑΠΩ ΚΕ
ΝΩ. quod dil & tur dr̄ sed
ΑΓΑΠΗΤΩ. id est diligibili.
 Inter dil & tum aū & diligi
 bilē hoc interē. quod di
 l & tur compellere potest
 & ille qui dil & tionē non
 mer & tur. diligibilis uero
 itaten tum qui merito dili
 git. Deniq; & inimicos nr̄s
 diligere precepimur qui
 sunt dil & ti. sed non diligi
 biles. amem̄ quippe illos
 non quia amari merent̄.
 sed quia precepit eos odio
 non habendos. illud quoq;
 quod in quadagesimi qū
 ti psalmi titulo p̄nota
 t̄ prodil & to. melius ha
 bet in grego pro diligibili.
 qui locus manifestissime
 do xpo intellegit. Lic & t̄
 & ipse quoq; p̄ceptū suū op̄te compleret.

iudei ididice. hoc ē comētū
 dī. Salomonē dīci putat̄.
 quod ei cōdō sit ob sepiēli
 am nom̄ impositum. tē
 amertur dī quis magis dīci
 potest. nisi is de quo in
 uangelio p̄c̄ loquitur.
 hic ē filius m̄i dil & tur in
 quo mihi com placuit. hu
 ne audite. Deniq; & in e
 scia ite scribitum habet.
 cōnlebo dil & to uenlicū.
 diligibilis uine p̄ me. uine
 a facie ē dil & to. & hoc
 circum cisio de populo iu
 dicio accipit̄ dum pu
 tans. Impigit in lepidē
 offensionis & p̄ & ric̄ scan
 dali non feco gitans uine
 am. quō de egypto triens
 lacc̄ est esse domū isrl̄.
 & xpm̄ hic dīci ut diligibi
 lem ut dil & tum dum &
 ipse diligi mer & tur. d̄ sc̄
 & sc̄ & am diligit̄ offe
 nses ei magis acritate
 quam ulli acritatis p̄e
 micē postulantes. Scri
 bun̄ igit̄ p̄culus & timo
 th̄us philemoni acrisi
 mo & cooperatori. qui

& ipse quoq; p̄ceptū suū op̄te compleret.

ideo ceteris simi dicitur ē qd
in eodem xpi opere uerse
tur. ap pie quoq; sorori n̄
habenti in se false aliquid
& fidei germinata. &
cerchip po commilitoni.
quem cerbitror cum pau
lo & timotheo contra ad
uersarios pro xpi nomine
dimicantem & titi se uic
tosam. & propter eam n̄
commilitonem dici quod
in eodem castimine bel
loq; superauerit. Scribit
& licem & desis que in do
mo eius ē. Uerum hoc ambi
guum utrum & desis que
in domo archippi sit. an ei
que in domo philamonis
referendum esse. Sed mi
hi uidetur non ad cerchip
pi. uerum ad philamonis
referendum esse psonā.
cui ipse quoq; epistola de
putat. Nec licet paulus
& timotheus pceriter sen
bant ad philamonem ap
pian archippum & &
desicem. Tamen in sequen
tib; ap probat paulum
tantummodo ad philemo

nem scribere. & unū cū uno
sermocinari. Græcice ago
do meo semp & memoriam
tui faciens. hunc autē motū
scribendi in non nullis epis
tulis ei in uisite poterit.
Quod cum plures & ad plu
res in pfectione ponant.
post ecc p totum corpus
epistule unus disputans
inducatur. Illud quod ad gra
tias scribens cōpostolus ait
In xpi fide nihil referre
genū sit aliquis. ceniude
us. uir an mulier. seruus an
liber. & licem in hoc loco p
spiciū fit. in t̄ duos quippe
uiros & apostolicos in t̄
op & cetero t̄m pcculi & cō
militonem ei mediū ap
pie nom̄ inserit. ut tali
& utroq; licet & fulca
cōmittat non uideat
ordinem sexus habere
sed meriti. quod cū ait.
Græcice uobis & pcc̄e ad d̄
pcc̄e n̄rō & d̄nō ihū xpo.
Adhuc ad uos ad plures
scribit. & in omnib; pene
epistolis equale principi
um ē & græciam eis & pa

cem ad dō pccare & ex pō dō. in p̄b̄d̄ur. Ex quo ostendit u na filii pccatris esse natu re. cum id potest filius p̄t̄ tate quod pccat. & id dici tur pccator p̄stare quod filius. Grætica uero est qua nullo m̄rito n̄c̄ op̄es sal uemur. pcc̄ quæse con ci liciti dō p̄xp̄m sum̄. ut tibi ob̄seramus pro xp̄o & con cilium dō. sequitur

**GRATIAS AGO DŌ MEOSĒP
MEMORIAM TUI FACIENS
IN ORATIONIB; MEIS AU
DIENS CARITATEM TUAM
ET FIDEM QUĀ HABES IN
DŌ IHŪ ET IN OM̄ SCŌ SEI
US UT CŌMUNICATIO FIDEI
TUE EUIDENS FIAT IN AG
NITIONE OM̄NIS. QUOD IN
NOBIS EST IN XPO. Hæc ec
icem non ut pcculus & thi
moth & philemoni & ce
teris. sed ut solus pcculus
sed solum philemonem loq̄
tur. Græticæ in quib; sa
go. & m̄m̄oriam tuam fac
iens in orationib; meis.
ambiguo uero dictum. u
trum græticæ ager dō.**

suo semp. an m̄m̄onem ei
fecisset in orationib; suis
semp & utrum q; intellegi
potest. qui enim p̄cepit
alio ut in omnib; græticæ
ager dō. nullis con gusti
is poterit cōc̄tari. ut
græticæ semp dō ipse n̄ re
ferret. Sic uero pro sc̄is & me
lorib; quib; q; pcculus semp
orietur. S̄c̄ uero & phile
mon e. ten̄um habens
in se fidem & caritatem.
ut non solum auditu ei ue
rum & uiam opere & pro
philemone pcculus semp
orietur se credibile e. quo sci
licet fides & caritatis quā
habebat in xp̄o & in om̄
sc̄is ei p̄ cōmuni catione
fidei & operationem ag
nitionis in omnib; bono xp̄i
misericordie seruaret.
Et de caritate quidem
quam habebat in xp̄o ih̄u.
& in om̄ sc̄is ei non diffici
lis inler p̄b̄lectio e. quia
post d̄m diligere iub̄m̄r
& proximos. Nunc hoc que
rit quomodo eandem fi
dem in xp̄o ih̄u habere.

quis possit & in scos eius
 ΑΠΑΚΟΙΝΟΥ. Resonnet enim
 acritate tōm quem habet in
 dno ihu. & in om scos ei. ad
 fidem que habet in dno ihu & in om scos eius ad
 & positionem huius loci de
 Exodo sumam & exemplum.
 Credidit populus dō & mo
 ysi seruo eius. Unce atq; eie
 dem credulitas in moyse
 refertur. & dnm populus
 qui credebat in dno. eq; cre
 didisse scribitur in seruum.
 Hoc cum non solum in moyse
 sed in omnib; scis ē. ut quicū
 q; credit dō alit eius fidem
 p. se non queat nisi cre
 dit & in scos ei. Non ē enim
 in dnm p. fectio dilectio &
 fides que in ministros ei
 odio & in fidelitate tenu
 cet. quod cum dico tūc ē
 credit quis piam in condi
 tosem dnm. Non potest cre
 dere nisi prius credidit
 de scis eius ueritate que
 scripte sunt. Adam cōdō
 p. lictum. dicitur & cor
 tic illius & lectere. febr
 ciatam. Enoch translec
 tu. Noe nūc frugo solum
 orbe seruatum. qd prim

cebrahem d'errasia &
 decognitione iussus & i
 se. circum cisionem. quam
 in signum future prolis ac
 cepere. posteris dese
 linquit. quod isaac oblatōr
 uictima sit & pro illo ceter
 immolat coronatusq; sen
 tib; p. cisionem dnm de for
 mac. quod moyse & acc
 ron d'cem p. legis egyptū
 cef flix erit. quod cōdihm
 filii nūc p. fecerit & erit
 sol in gicbaon. & lunc in ual
 le elom. longum ē uniuers
 sce iudicium gestis p. curro
 re. & totum sicmon febu
 lem cōdueri solis. hoc quip
 penom ei sonnet tūc h'ere
 scerantum. ad regnos
 libros ubi am. quando in
 tōm pore messis obsecran
 te sic muhele pluuie d'ce
 lo flumina sepe n'lemana
 runt. & d'cauiduncus in
 regem ē. & nec thien & gic
 proph'etice uese mysteria
 cum helices igneo receptus
 ē curru. & heli scis spū du
 plicato mostuus mortu
 um suscitauit. & h'ere

& cetera que scribitur sunt
 de seis. Nisi quis uniuersum
 esse diderit in dnm. scorum
 credere non ualebit. nec
 adduci ad fidem uel scribitur
 timent. nisi quicumque depa
 tricochis & propheta &
 celis insignib; uiris narra
 istoria co probent. ut &
 fide legis ad fidem ueniat
 euangelii. & iusticie di
 in eo reuelatur & fidem
 fidem. sicut scriptum e.
 Iustus cum & fide uiuit. pre
 cipi. & in eod loco. Sci
 stote. quo ego scis sum die
 dnr dr ur. Eadem scitias
 seruis debetur & dno & sci
 ficant quippe & sci ficati
 & uno omis. Non putent
 leuam philomonis pdicag
 onem. Sicut dnm fidem
 habebat in scos que & in
 dnm qui credit dnm sem esse
 utiq; non errat. quod si quis
 hominem qui scis non e sem
 & se crediderit. & di & im
 iunxerit societati xpm
 uiolat. cuius corporis om
 membra sum. quidie in
 quit. iustum iniustum

Et iniustum iustum. abho
 minabilis uterq; apud
 dnm. Similiter qui sem die
 esse. & rursum non sem
 adserit sem. abhominabi
 lis apud dnm e. Om creden
 ter scdm apostolum xpi
 corpus efficiuntur. quin
 xpi corpore errat & licet
 ad serens membrum & ut
 ut sem esse cum non sit. Ut
 de quali crimini obnoxius
 fiet. Uice cert escaies qui
 dicunt dulce amarum. &
 amarum dulce. ponentes
 tenebras lucem. & luce
 tenebras. Ductum purto
 esse scimoniam. amara
 quod scimonis contrariu
 e. & que lux scimoniam intel
 legi potest. Tenebre con
 trario scitias. quis pu
 tias enobis probandi no
 mis matris celli dus tye
 perit. Non errabit in
 discretionem scorum. qui
 cum in dnm & scis ei equa
 lem acertam habuerit
 & fidem ipsius fidei comu
 nicationem debet habere
 re non dispertam. Ut sicut

credidit & diligit ita dicitur
tionem suam & fidem o
pere consumit. Unde ait.
Evidens fiet in cognitione
omnis boni. siue ut ingre
co melius habet & efficac
EN EPITHC dicitur proprie
trunc ferri potest effi
cax siue operatrix. Ut
non solum fidem nob &
cari tatem indm & in
scos ei sufficere posse cre
dum. sed id quod credim
opere complecti. pote
at accedere ut quis habe
at fidem. & eam opere c
sumit. uerum simpliciter
& nude non habet agniti
onem. neq; scibitiam eius
Iuxta illud apostoli. Confi
teor Zelum dei habet. sed
non scdm scientiam. Sunt
hodie quoq; pleriq; simpli
cium qui faciunt operis us
titię & non habent eorū
que ipsi operant scibitiam.
Unde addidit. ut comuni
cacio fidei tue operatrix.
fiet in cognitionem omnis
boni. quatenus gradib; quā
tisq; factib; apostolicis

in aliora seipso se tendit.
habet & quis piam caritatem
& fidem indm & in scos ei.
sed forsitan non equali eā
in omni lance comuni & co
muni & incunctor. sed ope
renon & placet. uoluntate
impleat aliquis & opere
sed gestorum suorum p fce
tatem habere non potest
notionem. Sit talem quoq;
qui & opus habet & scib
tiam. Sed non habet om
nis boni. multatenim ius
tice mansue studioseq;
p p & riant in pier e suis
in aliqua pcer te uirtug
bi. annon talem philemon.
habet & quippe comunicag
onem operatrix fidei &
cceritatis in agnitione
omnis boni. que cum in a
postolis sit non eam pite
m. obid talem esse p
fectam si in illis sit. sed in
eo totam eē que xpi est.
ut quid quid boni & in phi
lemonem licu daret. & de
apostolorum exem pto su
mire. inde bonum sit que
de xpi fonte ducatur.

Gaudium enim magnum
 habuimus et consolati-
 onem in caritate tua
 quia uiscera sanctorum re-
 que uerunt pro fratre.
 Plinius inculcet & edocet
 quae se dixerit. gratias
 ago deo meo semper in bonis
 actibus. feci enim in orationi-
 bus meis. Dignum siquidem
 erit cogere gratias deo
 super caritate philemonis
 qui in tantum cordis effectum
 tum. & profundos anxi-
 sanctorum recessus suscipi-
 endo refecerat. & hoc i-
 dioma apostolicum est. ut
 semper uiscera uocet. uolens
 plenam mentis ostende-
 re caritatem. Unde gau-
 dens cum gaudentibus &
 cum his qui se qui diuorant
 refectum esse credens
 habet letitiam non tri-
 stitiam & letitiam. &
 quae fortuito possit acci-
 dere. sed magnum & p-
 ut erit in philemone ca-
 ritas eminentem quam
 augebit collectio super phi-
 lemonis caritate de san-

dens plena apertre mise-
 cordiarum & de totius
 consolationis. Propter
 ea quod multum. TAM FIDU-
 CIAM HABENS IN XPO IHS
 IMPERANDI TIBI QUOD
 PRODEST PROPTER CARI-
 TATEM MAGIS OBSECO
 CUM SIS TALIS UT PAULUS
 SENEX. NUNC AU ETUINC
 TUS IHS XPI. Multis &
 in philemonem laudibus
 ante praemissis. cum per-
 tulerit sit pro qua rogatu-
 rus est. quae & prestanti sit
 utilis & roganti. pote-
 rit paulus magis im-
 p-
 re quam p-
 & h-
 fiducia illic ueniebat. qd
 qui tantum ob xpm opera
 p-
 utiq. in p-
 sui in ceteris esse non po-
 terat. Sed uult magis
 p-
 di p-
 proposita. p-
 positor obsecrat. & se-
 n-
 & uincit IHS XPI. To-
 tum au pro quo rogat il-
 lud est honesti seruus phi-
 lemonis. fugam furto

comulans quaedam pseudo
mestice compilat. hic
p gēns aditaliam neepro
imo facilius possit accipere
di pēuniam dñi pluxoria
pro degerat. hoc nequis pu
tē remere. & ut libet ano
bis fictum in sequentibus dis
ceat. Nūquam enim paulus
dicit. Siquid nocuit tibi
aut debet hoc mihi in puta
ego pēculus scripsi manume
a ego sed dam. Nē sponsor
rei fieret ablecte. nisi esset
id quod ablectum fuerat
dissi pēctum. hic igitur cū ob
confessionem xpi pēculus
romę esset in carcere. cre
didit in dñm ih̄m. & ab eo
baptizatus digna peni
tentia. maculas uite pri
oris ab ^{agr.} sūnt sit. in tunc
utis apostolus. conuersionis
eis testes fieret. quic
dam pētrum in cetera pau
erit. Non recto pede in
euangeliū ueritate gra
dientem. quicquid igitur
ad pēccatū & ad facin
pētinet. quod omniū lese
rat ueritatem non meret

Quicquid uero ad apostolo
litterarum testimoniū qui se
plene esse conuersum.
grandi pondere premi
tur qui rogat. ut quies
uo fugituo atq; recepto
minister apostoli factus
erit. quod autē euid habe
beat apostolus ministru
um. nisi euangeliū xpi ih̄u.
icem non quasi ad dño. sed q̄
sic conseruo. & quo euā
gelista ignosceretur ei.
qui seruus esset xpi. simi
liter & minister. OBSE
CROTE de meo filio quē
GENUINUINCU LIS HONE
SIMO QUI TIBI ALIQUAN
DO INUTILIS FUIT. NUNC
AŪ TIBI ET MIHI UTILIS E
QUē REMISI TIBI. Tu AŪ
ILLUM IDEST ME EXISCE
RA SUSCIPE QUē EGO UOLU
ERAM MECUM DETINE
RE UT PROTE MIHI MINIS
TRARET INUINCULIS EUAN
GELII. Volens impētrare
quod postulat. icem n̄ pro
seruo philemonis sed pro
filio suo cedserit de pēccari
& illo filio quē genuerit

in uinculis & euangelii. hoc est
 que p̄ xpi euangelio susti-
 nebat. quicum ante inu-
 tilis dno tenendum fuit.
 Neq; enim seruus fur atq;
 fugitiuus alteri nocuit
 nisi dno suo. Nunc & contra-
 rio utilitatis com p̄nsatio-
 ne qua & ipse dno & p̄ccu-
 lo utilis est. ceterisq; p̄ pau-
 lum plus acriter meret.
 quam odii ante mererat.
 unde ait. qui tibi aliquan-
 do inutilis fuit. ^{tibi.} inquit so-
 li non ceteris. Nunc autē
 tibi & mihi utilis. utilis
 dno in eo quia possit p̄ pau-
 lo seruire pro dno suo. pau-
 lo uero in eo utilis quia illo
 in carcere uinculisq; d̄ben-
 to possit ei in euangelio
 ministrare. Simul autē
 am mirandum de mag-
 nanimitate apti & in
 xpm in bene feruente te-
 nētur carcere. uinculis
 stringit̄ squalore corpo-
 ris. acerorum separatio-
 ne p̄nalib; tenebris coar-
 ctat̄. & non sentit iniur-
 iam. non dolo se cruciat̄

Nihil nouit aliud nisi d̄ xpi
 euangelio cogitare. Scie-
 bat seruus. sciebat fugi-
 tiuus. sciebat aliquando
 receptorem. ad fidem xpi er-
 se conuersum. Grandis la-
 boris est eadem hominē in
 eo p̄seuerare quod coepit.
 Idcirco filium suum & fili-
 um uinculorum & ministrū
 euangelii in uinculis con-
 stituti inculcat ac sepli-
 cat. ut philemon ille pru-
 dens & dispensatoris
 tenendum in p̄fectione
 licudatus non audeat ne-
 gire ne suis licudib; uide-
 retur indigni. Quodcū ait
 Tu autē illum idē uiscera mea
 hoc est quod p̄cculo ante dixi
 uiscera signi facere in t̄nū
 cordis affectum. & plēnā
 & animo uoluntate t̄m. cū
 totum quidquid in nobis est
 suscipit̄ a rogato. aliis autē
 om̄ liberi uisceris sunt pa-
 renlum. SINE CONSILIO
 autē tuo nihil uolui face-
 re. UT NON QUASI EX NE-
 CESSITATE BONUM TUUM ES-
 SET SED UOLUNTARIUM

Hoc quod aplerisq; querit
& sepiissime r&tractatur.
quare dicitur hominem facere
non dum bonum p&atumq;
condiderit de p&sentis loco
solui potest. Si enim dicitur uo
luntarie & non ex necessi
tate bonum est. debuit hominem
faciens ad suam imaginem
& similitudinem facere.
hoc est ut ipsum uoluntarie
& non ex necessitate bo
num esset. quicquid adserunt
ita dum debuisse fieri. ut
malum accipere non pos
set. hoc dicunt. tunc debuit
fieri quia necessitate bonus
esset & non uoluntate
quod si tunc fuisset effectus
qui bonum non uolun
tate. sed necessitate p&fi
ceret. non esset deo similis.
quid ideo bonum est quia uult. n&
quia cogit. & quomani festum
est semetipsum in se postu
lere contrariam. Nam &
eo quod dicunt. debuit ho
mo similis fieri. illud p&lu
nt ut liberi fierent arbitri
sicut ipse est. & eo quod in se
r& tunc debuit fieri quia

lum accipere non possent.
dum necessitatem ei boni
imponunt. Illud uolunt
ut homo dicitur similis fieret.
potuit itaq; & apud apostolum
piculus absq; uoluntate
philamoni honestum sibi
in ministerium accipere.
Sed si hoc sine philamoni
uoluntate fecisset. Bonum
quidem erat sed non uolun
tarium. quod cum non erat
uoluntarium. alio genere
argueretur non esse bonum.
Nihil quippe bonum dici po
test. nisi quod uoluntarium
est. & quo cepti consideran
dic prudentia. quid circo
fugitiuum seruum fuit
tunc ad dominum. ut pro sit dno
suo qui prodesse non pote
rat. si dno tineretur ab
sente. Superior ergo ques
tio ita soluit. potuit dicitur
hominem sine uoluntate
ei facere bonum. Porro si
hoc fecisset. non erit bonum
uoluntarium sed necessitate
tatis. quod autem necessitate
bonum est non est bonum & a
lio genere malum arguitur

optime

Igitur proprio arbitrio nos
 relinquitur magis ad suam
 imaginem & similitudinem
 facti. similes autem deo esse
 absolute bonum est.

FORSITAN ENIM IDEO DIS
 CESSIT AD HORAM TE UTE
 TERNUM ILLUM RECIPERES
 IAM NON Sicut servum sed
 PLUS SERVO FRATRE JEA
 RIS SIMUM MAXIME MI
 HI QUANTO AUT MAGISTI
 BI ET INCARNE ET IN DNO.

Nonnumquam malum occasi
 o fit bonorum. & hominum
 prava consilia devertunt
 ad rectum. quod dico magis
 festius & in proloquio. 10
 seph fructus sui stimulis
 incitasti. Israhelitis ui
 genticupis vendiderunt
 hoc iniquum & peccati & fra
 tribus; & tota egypto bo
 norum omnium fuit. De
 niq; ipse post ecced fratres
 es. uos inquit cogitastis
 de me in mala. de uero co
 gitauit de me in bona. Si
 mile quid & in hominibus
 possum intellegere. quod
 malae principia occasio

nes fuerint rei bonae. Si enim
 dominum non fugisset. nunquam
 uenisset romam ubi & cot
 pectus uinctus in carcere.
 Si pectus in uinculis non ui
 dit & fidem non accepisset
 in christum. Si christi non habuisset
 fidem numquam pauli
 effectus filius in opus e
 uangelii in terra & ur. & ex
 quo pauli lectum & per gradus
 suos recte pro uento senten
 tiae. ideo minister euange
 lii est factus honoris quia
 fugit ad domino. pulchre autem ad
 dens forsitan sententiam.
 tamen percurrit. Occultus
 quippe iudici ad. & terna
 rium est. quod de certo pronun
 tiare quod dubium est. For
 sitan inquit ideo discessit.
 caute timide & tepidant
 et non locum fixo gradu
 nes non potuisset & fons
 ten omnibus; seruis fugien
 dum esset. & apostolici fie
 rent. quod cum ad horam
 iunxit. horam pro tempore
 debent accipere. Ad com
 rationem. & eternitatis om
 ne tamen par breue est.

UT ETERNUM ILLUM RECIPERES.
Nullus uelens dominus seruis sui.
potestatis quippe eius & ueritatis
usque conditio modestissime
honestissime uero quibus fide christi
factus uelernus est. abler
no philemoni quia in christum
& ipse crediderat spiritu lib
tatis accepto. iam non ser
uus sed fratrem coepit esse de
seruo fructu acerrimum. fructu
et uelens ablerno & ipsa
pro domino quod suo cui honestissimum
ut acerrime uelens conditio ita
postea spiritus copulabat. &
tunc quidem quando fratrem
eis subiecit in carne. non e
rat ei uinctus in domino. Nunc
autem & in carne & in domino
& in domino. & quo intellegimus
seruum qui crediderat in christo
duplici domino suo lege constan
gi. ut ei & carnis necessitate
te iungit ad tempus. &
in uelernum spiritu copulatur.
Sic ergo habes me socium
suscipe illum sicut me.
Philemon periculum socium ha
bere cupiebat. & in christum
credens. uelens utique uole
bat habere perfectus. ut

periculo similis fieret & ei
communis carere in uinculis.
Consideremus ergo quantum
hic laudatur honestissime. quan
tum profecisse dicat. cum
ita recipiendus sit ut apos
tolus & sic eius dominus ut pau
ly debet desiderare con
sodium bene uult quod dicit
Tunc est si me uis habere con
sodium. habet & honesti
mum quem ego consodium.
& filium & uiscerum me ha
beo. quem si non suscepe
ris non habere uolueris. &
ipse intellegis quod me ha
bere non possis. Si autem
aliquid non uult tibi aut
debet hoc mihi imputa
re in nomine domini sui. & christum
in se loquens habens ea
iuxta uiscerum debet fa
cere quod christus. Si enim ille in
firmus & debilis noster posticum.
& plaga nostra doluit. iuste
apostolus pro honestissimo
se opponit. & spondet quod
ille debebat. ut autem su
pra diximus. totum illud
est quod ab licito fuit. & p
luxoria perditam non poterat

ab solui. quod philemon gr̄n
 di p̄blio conp̄n̄ sebet. dū
 p̄roseruo si ḡtuo & p̄bcu
 nia p̄dit & fr̄ct̄ n̄ curissi
 mo. & fr̄ct̄ n̄m p̄cipe
 r̄ & ad̄ernū & p̄d̄im sibi
 apt̄m fecer̄ & debito n̄m.
 Ego paulus scripsi ma
 numea. ego reddam ut
 non dicam tibi quia et
 ipsum tibi debes;
 Quod dicit tale e quod ho
 n̄sim̄ furto rapuit. e
 go me spondeo redditurū
 huius sponsonis epistula
 habet & m̄c̄n̄ testis e pro
 pria. quam non solito mo
 re diciturū sed mea manu
 ipse conscripsi. Et de igit̄
 mihi pro hon̄simo polli
 c̄n̄li. hoc aū dico quāi ced̄e
 tr̄n̄dim loqūn̄s. & d̄rū
 si ced̄ius m̄d̄im p̄deicem p̄p
 t̄r̄ s̄ymonem xp̄i qūm q̄
 bi euangelīicū. & xp̄ia
 nus eff̄ctus es. t̄m̄ihi
 ipsum debet. quod si t̄m̄i
 es & tu omnia mea sunt.
 Si aū tu omnia mea sunt
 hon̄sim̄ quoq; qui tuus e
 m̄ e. pot̄ d̄ic̄m igit̄ eo usq;

ut meo. sed uolunt̄e t̄ct̄us
 relinquo. ut m̄cedem ha
 beas ignoscendo. Ita fr̄ct̄
 ego te fruor̄ in d̄n̄o re fi
 ce uiscera mea in xp̄o;
 Proprī & c̄ct̄m̄ ḡr̄cc̄e lag
 nus sermo non explicet.
 q̄d̄ t̄m̄i ar̄. ΝΑΙΑΔΕΛΦΕ. q̄d̄
 d̄ic̄m quasi ced̄ uerbū b̄l̄en
 di b̄n̄l̄is e. Nos aū in t̄ p̄b̄lan
 tes. Ita fr̄ct̄ & aquatius &
 dilutius. n̄ d̄ico quid m̄c̄ḡis
 aliud quā id quod e scribtū
 sonam̄. Sicut t̄m̄i anna
 illud hebraicum pro quo
 frequit̄ septuaginta in
 ter p̄d̄er̄. & d̄e tr̄n̄stu
 lerunt in lingua sua signi
 ficet de p̄d̄ec̄n̄lis aff̄c̄
 tum. Unde nonnumquam
 symmachus pro anna
ΔΕΟΜΑΙ. hoc e ob s̄c̄ro tr̄n̄s
 tulit. Ita & nos ex̄ndom in
 gr̄cc̄e lingua uim p̄ct̄imur
 quam gr̄ci sustin̄nt̄ in e
 b̄r̄ec̄. quod aū ar̄. ego te
 fruor̄ in d̄n̄o. aliud multo
 intellegit̄ quā p̄ct̄it̄ a
 postolus non fruor̄. nisi eo
 qui multas in se h̄c̄b̄ & con
 cin̄nt̄esq; uirtut̄is. & totū

quod xpi dicit pro ueritate
et accusatum. scilicet in
uidelicet. iustitiam. conli
niam. misericordiam.
etiam perueniam. castitatem
etiam. haec in preceat phile
moni. ut cum his habunda
uerit ipse eo perfructus im
pleat. et ne putet illum
fructuionem dici. quoniam
sepe nri in nos preceat
dellectamur et fruimur.
Addidit in dno. ut de eo quod
dni nom ad iunctum e in
tellegatur. et aduc esse
fructio quam quis absq. dno
perfruct. Refice uisce
ra mea in xpo. Sicut ip
se frui uult philemonem in
dno. ita uiscera sue honori
mum quoniam et superius eo
dem nomine appellatur
refici uult per philemonem.
Et ambrosius dicitur utrum
uiscera pauly in xpo honori
m sit. an uiscera pauly hono
rim per philemonem in xpo
reficienda sint. si su perius
accipere uolueris. recte pa
ly in xpo uiscera dicentur
hon^{on}orim quoniam in uinculis xpi

seruunt. si posceris in xpo
reficiendus e honorim et
philemonem dum huius in xpo
sermonibus eruditur.

CONFIDENS OBOEDIENTIA
SCRIBSI. SCIENS QUO SUP
ID QUOD DICOPACIES. Qui
presumit de eo quoniam ro
gaturus e. ipsa quo dāmo
do per presumptione preiudicat.
ne ei negare liceat quod ro
gatur. Porro si fert ille qui
postulat plus quam roga
uit rogatum esse factu
rum. Ideo minor a preceat ut
haberet rogatus uolunta
riam de maiorum presta
tione mercedem. Sicut phi
lemon hoc ad hominis pre
ceptum fecit. quanto ma
gis facit et ob dilectionem dicit.
Unde et merito apostolus uo
ce laudat. quod manda
ta ei opere pre uertit
et possit dicere. Voluntas
a oris meis complaceant ti
bi dno. plusq. faciens quam
preceptum e. uincat eos
qui tantum modo impera
ta fecerunt et iubent lo
qui. serui inuiles sumus

quod debui fecisse fecimus
 Virginitatis quoque propter
 ecc maiori prbatio coronat
 qui a preceptum dñi n̄ ha
 bē. & ultra impbrietas se
 atndit. SIMUL AŪ ET PRE
 PARA MIHI HOSPITIUM.
 Non puto tunc diuitem fu
 isse aptm. & tunc tunc sarcini
 nis occupatum. ut pre
 parato egeret hospitio.
 Et non una conlbnlus cellu
 la bñiam corporis sui spa
 tium hedes amplissimas
 estimet. Sed ut dum
 am ex p̄betat philbnon
 ad esse ubi lorum magis
 ficciat quod rogatus ē.
 Sic cū hoc non dispbn sic to
 ris seduere quis estimet
 imp̄ratum ut sibi hospi
 cium prepararet. apto
 magis quam piculo hospi
 cii preparandū ē. Ven
 turus ad nouam ciuitatē
 predicaturus crucifix
 um. & in caudite dogma
 tic delicturus. sciebat
 ad se plurimos concursu
 ros. & n̄cesse dicit pri
 mum. ut domi in celebri

esse turbis loco adquam
 ficcile conueneretur. De
 inde utieb omni in portu
 tate uacua ut amplaque
 plurimos acciperet audib
 gum. ne proxima specta
 culorum locis. n̄ dicitur p̄ ui
 cinia d̄lectabilis postre
 mo. ut in pleno potius es
 set. Sit aquam in cenaculo.
 quam ob accusam b̄im esti
 mo & iam romę in conduc
 to mien sisse bibinio. n̄ d̄
 p̄crua ut seor dicit m̄ h̄ si
 o adquam iudeorum tur
 bę cotidie confluēbant
 SPERO ENIM PERORATIO
 NES URAS DONARI MEU
 BIS. Filium p̄cetri. d̄ro
 gatus indulget. & fr̄
 ter sepe fr̄atris orationē
 seruatur. apostolus ubi
 togus & desis p̄ d̄cib; c̄
 cedit. obois qui d̄im au
 dicitur sunt ughitatem.
 & hoc donum non t̄c̄ in
 b̄im dicit esse qui differ
 tur amcer tyrio adm̄
 tyrium p̄ p̄catus quam
 in eos ad quos apostolus m̄
 ḡt. quod aŷ crebro paulus

in carcere subit & deuin-
culis liberatus sit. ipse in
alio loco dicit. In carceribus;
frequenter de quibus; non num-
quam dñi auxilio crebro
ipsis persecutoribus; nihil
dignum in eo morte ^{ipubz}
bitibus; dimittebat. Nō
dum xp̄i anum sanguinem
nbronis gladius dedicarat
Sed pro nouitate predi-
cationis siue a iudeis inui-
dentibus; siue ab his qui sua
uidebant idola destrui ad
furorem populis concitatis
missi in carceribus. rursū
in p̄lu & furore depōsi-
to luxuriabant. & hoc ita
esse ut dicim⁹ apostolorū
acta testantur. in quibus; &
felix loquitur ad agrippam
potuisse dimitti paulum
si non cep̄ pollicetur ad cōsa-
tionem. & quia nullam in uibe-
rit accusam p̄ter questi-
ones quas dicit de se legio-
ne propria de quodam ih̄u
quōm piculus uiuere predi-
caverat. de quo animo ad ueriti-
m⁹ & ceteris iudicibus; simili-
ter eos potuisse dimitti

hp Nō dū tñ sup̄ nomine xp̄i no s̄natus cōsulat p̄cessant.

id cogitē dñō ut in toto or-
be noua p̄fetiū dicitio disse-
minaretur. SALUTATE
EPAPHRAS CONCAPTIUS
MEUS IN XPO IH̄U MARCUS
ARISTHARCUS DEMAS LU-
CAS CōPARATORES MEI.
Id quod in principio diceba-
mus quō ad colosenses epis-
tola eodem intēpore.
& p̄ eandē esse scribitur
bauiolum litterarū quoad
philemonem quoq; scrip-
tum ē & iam eorum quisa-
lucianus inducunt nomi-
na docent. Nam & ipsa ita
sus scribitur. Si claudet uos
aristharcus conceptus
m̄s & mcerus consobrini
barnabes & epaphras qui
ē & uobis seruus xp̄i. & pa-
lo inferius. Si claudet uos
lucius medicus carissim⁹ &
dēmas. & dicite cerdippo-
uidem ministrum quod ac-
cepisti in dñō ut illud im-
pleas & m̄nos sitote
uinculos meos. Si cū
eo aliquis non putat p̄feti-
scribitur quod ad colosenses
p̄cessant nomina que hic

con ferunt ab scripta sci
 at non omis hominib; aut
 amicos esse aut notos. & a
 liud esse priuatum ad unu
 hominem aliud publicam
 ad uniuersam & ecclesiam e
 pistolam scri. Sed uicet
 te ergo inquit epaphras
 conceptiuus mi in xpo ihu.
 Quis it epaphras conceptiuus
 pauli. eadem fabulam ac
 cepim; diunt pudentes a
 postoli pauli de galatia
 regione fuisse iudee. & eos
 cum tota provincia roma
 na uicetur & ur mhu. &
 disp gerent morbe iudei.
 in thersum urbem cilici
 e fuisse translatores. pa
 rulum conditione adulis
 celulum paulum sequutu
 & sic posse scire illud qd
 dese ipse testatur. hebreis
 & ego. israhelites sunt & e
 go. sem abraham sunt & e
 go. & rursum. & celibi. he
 breus & hebreis. & celibi
 que illum iudum magis in
 dicent quam thersense.
 quod si ita e possum & epa
 phras illo tbn potest captu

suspicari quod ceptus e pau
 lus. & cum pueris; suis
 in colosenis urbe a sic col
 lo actum. xpi postea scri
 pisse sermonem. unde &
 ad colosenses ut supradixi
 me scribit. Sed uicet uos
 epaphras qui e & uobis ser
 uus xpi sem p sollicitus p
 uobis in orationib; hoc si
 se ita habet & cerinthicus
 qui conceptiuus ei in eade
 epistola dicit. ad eandem
 intellegendam deducit.
 nisi forte & conditum a
 liquid & secretum. qui
 dam putant in uerbo cep
 tiuicetis ostendi quod cap
 ti pueri & uincti in uelle
 hanc adducti sunt lacryma
 rum. quod si in uero scripi
 tur & eo quod hic additum
 e in xpo ihu. possum suspi
 cari eadem & in roma pro
 xpo uincula sustinuisse
 que pculus & uinctum xpi.
 ita conceptiuum quoq; ei
 potuisse dici. aut certe ita
 qd nobilis & ipse sit in apos
 tolis ut andronicus & iulha
 de quib; scribit ad romanos

Salutate andronicum &
 iuliam cognatos & conca-
 ptuos m̄s qui sunt nobiles
 in apostolis qui & conleme
 fuerunt in xp̄o ih̄u. h̄c de
 ep̄c̄ fr̄c̄ cōlerum coop̄ra-
 tores euangelii. & uinculo-
 rum suorum. cum ad phi-
 lomonem epistolam scri-
 beret. mercum ponit. quē
 puto euangelii condito-
 rem. & ieris̄thier cuius
 supra fecim̄ mentionem
 & demam. De quo & in alio
 loco querit̄ demas me de-
 scribit diligens p̄s̄ens
 sc̄m & habuit thesolonicā.
 & lucam medicum qui e-
 uangelium & ceterus apos-
 tolorum & ceteris de-
 quibus quomodo apostoli
 de piscatoribus piscium pis-
 catores hominū fecerunt.
 Itaque demas dico corporū in
 medicum ē uersus animā.
 De quo & in alio loco. misit
 quē cum illo fr̄m cuius la-
 us ē in euangelio p̄m̄ & ceteris
 sias. cuius liber quoque sc̄m
 q̄ legit̄ in ecclesiis quoque
 ei medicina n̄ces. sat sumi

GRATIA D̄NI IH̄U XPI CŪ
 SPŪ ŪRO. Sicut a meliori
 peccate hominis accipite nu-
 merat̄ populus isrl̄ dice-
 te scriptura sc̄m accipite
 eorum. Itaque in toto quidam
 homine. & in omni peccate
 sc̄orum. Gratia ē d̄ni ih̄u
 xp̄i. sed a meliori & meli-
 ori peccate. id est sp̄u. p̄r
 CYNEX DOXH. de toto ho-
 mine dicit̄. gratia d̄ni ih̄u
 xp̄i cum sp̄u ūro. Cum autē
 in sp̄u graecia fuerit totū
 adhæreat d̄no. quia qui ad-
 hæret d̄no unus sp̄s ei. Itē
 p̄r d̄c̄t̄ autē sc̄m hebreos.
 paulus ammirabilis. timo-
 thaus beneficus. philamon
 miser donatus siue ospa-
 nis ab ore non ab osse. ap-
 pia continens aut liberat̄.
 archippus longitudo ope-
 ris. honoris respondens.
 ep̄c̄ fr̄c̄ frugi fer & uidens
 siue succrescens. mercus
 sublimis mandato. aris-
 tharcus mons operis am-
 plioris. demas silens. lu-
 cas ipse consurgens. quē

nomina si secundum int.
prælegonem suam uolue-
rit intellegere. non est dif-
ficile ammirabilem. atq;
beneficum. præcipue ad-
scribere cui uniuersa con-
cessa sint uirtia & os eius
pateat ad celestem pa-
nem. Deinde ad continen-
tiam & liberam. & ad lon-
gitudinem operis. quod nū-
quam a scō labore desistat
scribere cū pro eo qui re-
spondeat testimonio suo.
nōc non ei cui sp̄cialiter
epistola dedicat̄ scilicet
r̄ ab uberrate crescente.
& dum qui peccatus sit p̄
m̄en decepta subimior. illo
q; qui p̄ maiora opera in
mondo usq; succreuerit.
Ab eo quoq; qui posuit cus-
todiam oris suo & hostium mu-
nitum labiis suis. quidcir-
co forsitan accuit quia
admodicū apostolum de-
reliquerat. & ad extre-
mū ab eo qui p̄ se. c̄ surgens
cotidie auget̄. processos
q; habet dū euangelio ei
orbis implatur & totiens

128
crescit. quotiens auditus
& lectus cedit. si cecit̄ am.

EXPLICIT TRAC-

TATUS BEATI

HIERONIMI P̄RI

IN EPISTULAS

PAULI IDEST

AD EFFESIOS

AD TITUM ET

AD PHILEMŌ

NEC AMEN :

Hic finis testis qualis sit corpore pestis

Jeronymus in epistola pauli ad ephesios